

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

SAYI 41
TEMMUZ 2016
FİYATI 7 TL
KKTC FİYATI 7.75TL

YUH YUH!

Tomris Uyar - Leylâ Erbil - Selda Bağcan - Düccane Cündioğlu - Zülfü Livaneli - Sevan Nişanyan - Murat Uyurkulak - Burak Aksak
Koreli Plakçı Seogu Lee - Yüksel Aksu - Gündüz Vassaf - Enis Batur - Tarık Tufan - Pınar Öğünç - Oruç Aruoba - Yıldız Ramazanoğlu
Levent Erden - Barış Pirhasan - Ali Lidar - Ertuğrul Mavioğlu - Doğu Yücel - Jehan Barbur - Hakan Bıçakcı - Haydar Ergülen
Angutyus - Mahir Ünsal Eriş - Kemal Varol - Seray Şahiner - Nermin Yıldırım - Ayça Örer - Işıl Cinmen - Başak Buğday - Gaye Su Akyol
Birol Tezcan - Sinan Sülün - Nevzat Sayın - Sıddık Akbayır - Turgut Yüksel - Mustafa Becit - Onur Gökşen - Erdem Aksakal - Ömer Göksel
Bahadır Mermut - Tevfik Merkut - Sinan Taşcı - Cemil Cahit - Levent Gönenç - Şener Öztop - Kadir Erten - Rewhat - Nurhak Kaya

Leylâ Erbil'in Defterinden...

Perşembe, 13 Ocak [1998]

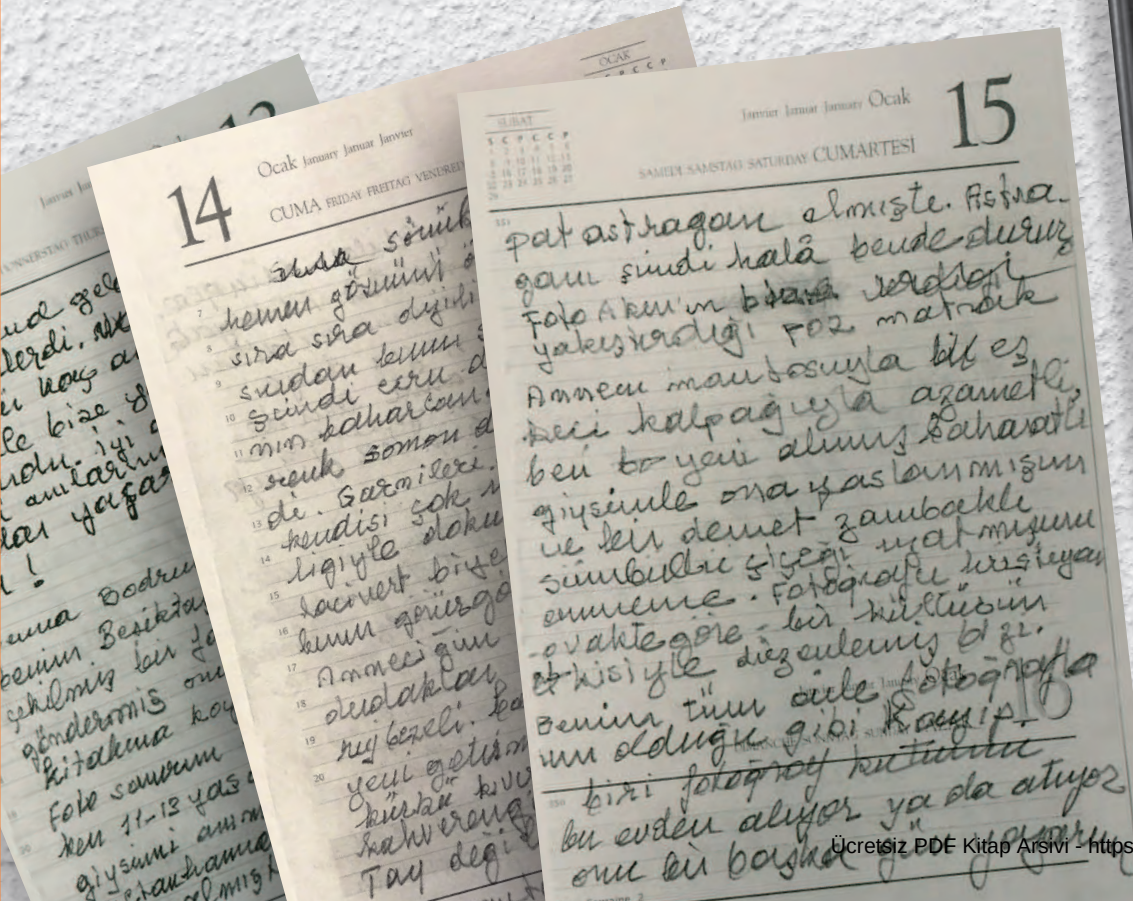
Cem ve Şenol geldiler dün gece. Çok şekerlerdi. Edebiyata dair birkaç anımı anlattım. Cem ille bize yazın diye tutturdu. İyi ama ben de belki anılarımı yazacak kadar yaşarım bu dünyada!

Sema Bodrum'dan, annemle benim Beşiktaş'ta "Foto AKIN" da çekilmiş bir fotoğrafımızı bulmuş göndermiş, onu verdim Cem'e kitabına koyması için.

Foto sanırım ben ortaokuldayken 11-13 yaş arası çekilmiş gibi, giysimi anımsadım. Eminönü Sultanhamam'da Atabek'lerden almıştık. Mağazanın sönük ışığı-loşluğu hemen gözümün önünden geçti. Sıra sıra dizili giysilerin arasından bunu seçmişim. Şimdi ecru dedikleri kayısının baharlandırılmışı, yani uçuk somon da deniyor şimdi. Garnileri kahverengi ipekten, kendisi çok ince bir yün ipliğiyle dokunmuştu. Açık mavi lacivert biyelisi de vardı. Ben bunu görür görmez istemiştım. Anneciğim pek kurumlu, dudakları kebek biçim ruj bezeli. Babam Fransa'dan yeni getirmiş; üzerinde ilk kürkü, kıvrıkcık bir şeydi yanık kahverengi. Keçi olabilir. Tay değildi. Sonradan bir muton ve bir de pat astragan almıştı. Astraganı şimdi hâlâ bende durur. Foto AKIN'ın yakıştırdığı poz matrak. Annem mantosuyla eş keçi kalpağıyla azametli, ben yeni alınmış baharatlı giysimle ona yaslanmışım ve bir demet zambaklı sümbüllü çiçeği uzatmışım anneme. Fotoğrafçı Kristiyan -o vakte göre- bir kültürün etkisiyle düzenlemiş bizi. Benim tüm aile fotoğraflarım olduğu gibi kayıp, biri fotoğraf kutumu bu evden alıyor ya da atıyor, onu bir başka gün yazarım. ✨

Annesi ile Leylâ Erbil

Çıplak olarak ölü bulunduğunda Romy Schneider'in avucunda sıkışmış bir kağıt parçasından babası Wolf Albach-Retty'nin bir zamanlar kendisine yazıp bir yaş gününde hediye ettiği şu sözler okunuyordu:

Steck deine Kindheit in die Tasche und renne davon,
denn das ist alles, was du hast!

Kısaca anlamı şu:

Çocukluğunu cebine sıkıştırıp kaç buralardan,
çünkü sadece senin olan tek şeydir o!

İçine düştüğü gayya kuyusundan bir türlü çıkamayan, ne eli yüzü...
her yeri yara bere içindeki yavrusuna bir baba bundan başka
daha ne söyleyebilirdi?

Tam da rüya ile riyanın kesiştiği o noktada. Şöhretin zirvesinde.

Umudun yinelenişi.

Ufkun çizilişi.

Yolun.

Tutunamayanlara çılgılık.

Gelmiş geçmiş zamanların en güzel tutunamayana.

Romy Schneider'e.

Ne ki Orson Wells'in yönettiği ünlü Le Procès'deki (1962) şımarık kıza
değil, Visconti'nin *Boccaccio '70*'indeki (1961) mahzun dilbere.

Schneider'in gözleri, sanırım bir kadına yakışabilecek hüznün
en mahrem tecelligâhı.

Önce aşk acısı... sonra evlat acısı.

Onunkisi kendine bir türlü ulaşamayan bir kadının hikâyesiydi.

Kafka'nın *Şatosu* gibi. Kendine bir türlü ulaşamaz.

Ne kadar yaklaşırsa, o kadar uzaklaşır kendinden.

Penceredeki kadındır o! Camdaki kadın.

Pierre Granier-Deferre'in yönettiği filmdeki naif kadının ta kendisi.

Gerçekte bir ideolojiye, bir fikre, bir çıkara değil, sadece aşka inanan bir
burjuva kadının trajedisi, hem de tüm yalınlığıyla.

Brigitte Bardot'nun tam da karşıtıdır bu yüzden.

Biri ne kadar beden, ne kadar şehvet, ne kadar et ise, diğeri de o kadar
göz yaşıdır, mahzâ hüzündür, biteviye kaybediştir.

Tutunamayışın, düşüşün, zayıflığın,
güçsüzlüğün simgesidir Romy Schneider.

Kadın asaletinin simgesi.

Bu yüzden güzeldir.

Bir türlü çocukluğunu cebine sıkıştırıp yollara düşemez.

Yenilir.

İNSAN NEFESİNE HASRET

... Le Café de nuit adlı tabloda cafeyi insanın yok olabileceği, aklını
kaçırabileceği, cinayetler işleyebileceği bir yer olarak anlatmaya çalıştım.
Kısacası, tatlı pembe, kan kırmızı ve şaraptortusu, XV. Louis'nin tatlı yeşili
ile Verones yeşili arasındaki karşıtlıklarla, sarıya çalan yeşillerle maviye çalan
yeşilleri karşı karşıya getirmek suretiyle bütün bunları cehennemî bir fırın ve
soluk kükürt havasında birleştirip salaş bir café'nin o karanlık gücünü anlat-
maya çalıştım.

Gece kafesi: bir bar, bir meyhane.

Önce dışı, sonra içi.

Kardeşine böyle tasvir eder. Kendisini görmek gerek: suret ve tasviri.

İlki: *café le soir*, ikincisi: *café de nuit*.

Van Gogh bu sefer ikincisinden söz ediyor. Café'nin içinden.

Yaşlı bir mimarın genç mimara uyarısıdır. Evlâdım, demiş bir defasında:

Bir binayı ayakta tutan payandaları değil, insan nefesidir.

Sanki o café'nin insan nefesinden nasıl da mahrum olduğunu göstermek
istemiştir ressam.

İnsan nefesi, yani bir kadının nefesi.

Yaratıcının.

Buna mukabil mekân erkekçe, kasvetli, mumyalanmış bir hâlde.

İhmal âbidesi sanki, sırf turistler için.

Arles'da.

Geceyi siyahın yardımına başvurmadan gösterebilen adamdır Van Gogh.

Café'nin dışındaki gecede sâfi siyah yoktur.

Yeşilleri ise bir başka sever: Güneşin ışığındaki yeşilleri, hatta gece lambası

ışığındaki yeşilleri.

Duvarlar şarap rengidir: kırmızı, nefes alıp vermeyen bir kırmızı, kan kırmızısı.

Bir nokta-i nazardan nefsi levvâme'nin rengi...

Keşkeler içinde kıvranan nefsin alâmeti.

Kırmızı ve sarı ve yeşil.

Boyanın temel renkleri değil, ışığın renkleri.

Cehennemî fırın.

Hiç mavisiz olur mu?

Maviler de müşterilerin hissesine düşmüş, ton... ton... renk... renk.

Fırında yananlara, uyuyanlara, sızanlara, ızdırablar içinde dolaşanlara.

Güneşin değil, gecenin sarısına razı olanlara.

Kirli sarıya.

Gece Cafesinde kasvet var, iç darlığı var: daraltı, cehennemî fırın gibi yakıcı bir hava.

Bir kadının gözlerindeyse hüznün.

VE keder.

Hâl bu ise ey talib, ne diyebilirim ki sana?

Bir daha dene, pes etme, dünyaya inat sıkıştır çocukluğunu cebine kaç buralardan!

Hicranın kadrini bil, *fırak* deydü çılgılık atmak yerine ızdırabınla yüzleş.

Hasretinle.

Salaş bir cafenin kuytulduğunda.

Kankırmızı bir cafenin.

Hasretim, de, insanın nefesine.

Yaratıcının nefesine. 🌹

Anlatmak

Hayatta kimseye hiçbir şeyi tam olarak anlatamayacağını anlamıştı. Biri için ölüm kalım meselesi olan, diğerinin gözünde toz kaddı.

Hakan Günday

Yağmurda Islanmak

Yağmurda ıslanmanın verdiği huzur hiçbir şeyde yoktur. İnsan olmaktan utanmadığın tek andır, ağaçlar gibi, çiçekler gibi, köpekler, kuşlar, kediler, bildiğin-bilmediğin bütün hayvanlar gibi ısladığın an. Doğanın bir parçası olduğunu hissedersin. Manzaraya dışarıdan bakan kibirli insanlardan uzakta, o manzaranın bir parçası olursun. Irkının kendini beğenmişliğini unuttur, bir böcek kadar özgür, sunarsın kendini doğaya. Yalan yoktur o anda. Aldatma yoktur.

Yekta Kopan

Dünya

Başını kaçırdığımız ama sonunu merak ettiğimiz, arada güzel sahneleri olmasına rağmen saçma sapan ve sıkıcı bir film.

Burak Aksak

Öldürme Propagandası

Türkiye’de toplumu etkileyen çevreler durmadan “öldürme” propagandası yapıyor.

Devlet adına kurşun atanlara tapıyor; namus cinayetlerini anlayışla karşılıyor; maç nedeniyle milli hisleri kabarak insan öldürenleri anlamaya çalışıyor. Sokakta nedensiz yere kedi köpek tekmeleyerek ve bahçesinde bir koyunun derisinin yüzülmesini keyifle seyrederek adam öldürmeyi yiğitlik zanneden çocuklar, büyüdükleri zaman her an öldürmeye hazır bir ruh durumunda yaşıyorlar.

Zülfü Livaneli

Arkadaş

Büyük nimettir bir “arkadaş”a sahip olmak! 70’lerde Çamlıca tepesinde, boğazdan akan şileplere sevdalı bir ağacın gövdesine yaslanmak gibi.

Ahmet Mümtaz Taylan

Depresyon

Asıl bencilce olan depresyondur. Bencilcedir, çünkü sahibini ve yaşadıklarını dünyanın merkezinde tutar. Açlar, hastalar, savaşlar, depremler, tufanlar bile önemini kaybederir.

Nermin Yıldırım

Kedi

Kedinin sevgi anlayışındaki farklılık gülünç gelebilir ama farklı bir mantığa bel bağlamasından gelir. İnsanlar kendi doğalarının terimleriyle sevgisiz, hain ya da bencil sayarlar ya kediye, onun herhalde bu tür kaygıları yoktur. Oynaşmak; sevmek, sevilme istediği an buradadır. İstemediğinde çekip gider, sizin doyumunuz yarıda kalmış, ona vız gelir.

Enis Batur

Âşık

İnsan, selametine değil de felaketine âşık oluyor çoğu zaman. Yanacağını bile bile... O zaman işte, her âşık bir ateş ustası...

Levent Gönenç

Rüya

Yönetmeni olduğumuz kısa film.

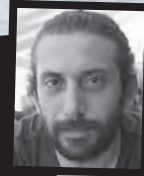
Işıl Cinmen

Karşılıksız Sevgi

Eğer birini seviyorsan ve o seni sevmiyorsa, bundan çok güzel kaos çıkar. Bir sürü şiir, sağlam bir roman ve anlatacak bir sürü hikâye çıkar. Uykusuz geçen geceler, parklarda içilen şaraplar, yerli yersiz kıskançlık krizleri çıkar. Ama sevgine karşılık çıkar mı? O biraz zor işte...

Ali Lidar

Beyaz

Bu beyaz rengin hayatı zor, beyaz kalmak zor, siyah diye bir şey var, yalnız siyah olsa iyi, beyazdan gayri ne varsa beyaza karşı, beyaz ne yapsın, kalamıyor öyle, o da bir kolayını bulur, bulmuş, kirli beyaz, uzlaşmak gibi bu biraz, gri değil, kirli beyaz, gri de bir renk çünkü, yekpare oluyor. Gri başka kirli beyaz başka. Neyse.

Murat Uyrukulak

Kaliteli Zaman

Çalışan annelerin, vicdanlarını rahatlatmak için kurdukları, «çocukla ne kadar zaman geçirdiğin önemli değil, kaliteli zaman geçirmek önemli» cümlesinin aşka uyarlanmış hali gibiydi hayatı.

Seray Şahiner

Çocuk Sahibi Olmak

İnsanlar neden çocuk sahibi olur? Mutlu olacaklarını sandıkları için mi? Çocuk sahibi olmak mutluluktur, öyle mi? Hayır! Çocuksuz mutlu olmayan kişi, çocukla da mutlu olamaz. Bir başka insanın sırtından mutluluk talep etmeye hakkımız yok. Mutluluk her yerdedir. Ancak her yerde mutluluğu bulan kişi bir çocukla da mutlu olabilir...

Gündüz Vassağ

DÜNYANIN KONUŞTUĞU KORELİ PLAKÇI

Koreli Seogu Lee... Ülkesinden binlerce kilometre uzakta bir ülkede, sevdiği müzikle doldurduğu ufak dükkanında, kendi halinde yaşayan, gözlerinin içi gülen, kimseye bir zararı dokunmadan yaşamayı ilke edinmiş 42 yaşında bir adam.

18 Haziran gecesi, Cihangir'de yaşanan olaylar sonucunda Cumhurbaşkanı'ndan Radiohead'e tüm dünyanın gündemindeki kişi haline geldi.

Plakçısının önüne kapanmış ağlayan hali, çoğumuzun kalbinin ortasına oturdu.

Tanımadığımız bu adamın gözyaşları, saygısızlığın, haksızlığın, tahammülsüzlüğün resmiydi. Seogu, gazetelerin röportaj taleplerini reddetti; "Benim yüzümden toplumsal bir olayın fitili ateşlenecek diye ödüm koptu. Sonuçta ben misafirinizim..." dedi.

O yüzden bu röportajın konusu, Seogu'nun yaşadığı korku, başına, göğsüne aldığı darbeler değil. Zaten tüm bu olanlar, onun sıradışı hayatının yanında konuşmaya değmeyecek kadar değersiz; sadece onu tanımamız için bir vesile...

Biz, çekik gözlerinden dökülen gözyaşıyla gözlerimizi dolduran bu adamın hikayesini merak ettik. Aklimızda sadece "Türkiye'den Koreli bir plakçı geçti" diye kalmamız istedik... Onu tanımak, onunla tanışmak, "Geçmiş olsun"u gözlerinin içine bakarak söylemek, korkusunu azaltmak için sırtını sıvazlamak istedik.

Seogu, politik tartışmalardan uzakta, eski hayatına kaldığı yerden, İstanbul'da, bizimle devam etmek istiyor. Belki bu talihsiz olay neticesinde kazandığı, onun kalbinin acısını kendi kalbinde hissedebilen birkaç yeni arkadaşla birlikte...

IC: Kalbin kırıldı farkındayım ama elimizden çok fazla bir şey gelmeyeceğinin de sen farkındasındır. Yine de bu ülkenin bir bölümü başına gelenlerle ilgili sorumluluk hissediyor. 'Biz'i affetmen için ne yapabiliriz?

- Ne hissettiğimi nasıl anlatacağımı bilmiyorum... En çok bu duygunuzun altında eziliyorum ben; Türkiye'den birçok insan bana yardım etmek istiyor, bu bende müthiş bir baskı yaratıyor. Kendinizi suçlu ya da sorumlu hissetmenizi istemiyorum. Kalbim kırık evet, ama Türkler yüzünden değil. Kore'de herkes beni suçluyor ve inanın bu daha rahatlatıcı...

IC: Neden seni suçluyorlar?

- Bu olay Kore basınında da çıktı ve Kore'dekiler benim bir hata yaptığımı düşünüyorlar. İçinde yaşadığım kültüre saygısızlık ettiğimi düşündükleri

için bana kızıyorlar. Böylesi daha iyi... En azından Türkleri suçlamıyorlar.

NK: Birden Radiohead'den devlet başkanlarına herkesin gündemine oturdun. Ne hissediyorsun?

- Çok rahatsızım. Ben kimsenin tanımadığı, sıradan bir insanım. Kimsenin istemediği Indie müzik plakları satıyorum ve böyle de kalmak istiyorum. Bu ilgi ve tepki benim için çok fazla ve biraz da korkutucu.

NK: Olaylardan ailenin haberi oldu mu?

- Kore'de basında çıkan haberlerde başta ismimi yazmamışlardı. Daha sonra ise Korece ismimi İngilizce kullandığım için çıkan haberlerdeki kişinin ben olduğumu ailem anlamadı.

Yaşadıklarımı bir tek ablam biliyor ve o da ailenin geri kalanının duymamasının daha doğru olacağını düşünüyor.

IC: Plakçıyı ne zaman açtın?

- 22 ay önce. Kendimi bildim bileli plaklara ilğim oldu, her gördüğüm plağı alır, biriktirirdim. Koleksiyoncu gibi... Çok plak aldığım için hepsini dinleme imkanım olmazdı ama plaklarımı saymak beni mutlu ederdi. Onlara baktığımda tarihin sevdiğim bir kısmının benimle birlikte olduğunu hissederdim. İstanbul'da yaşamaya başladığımda uzun süre plakçıları dolaştım ve benim istediğim plakların, dinlediğim müziğin burada çok zor bulunduğunu anladım.

NK: Ne tür müzik dinliyorsun?

- Ben daha çok Lo-Fi tarzı müzik seviyorum. Türkiye'de bu tarz plaklar pek olmasa da bu müziği dinleyen insanlar az da olsa var. O yüzden Velvet Indieground'u açmaya karar verdim. Cihangir ve Beyoğlu'nda dolaştım ve sonunda o küçük dükkanı buldum.

NK: Pek kimsenin dinlemediği bir müziği satarak para kazanabiliyor musun?

- Hahaha :) hayır, neredeyse her ay zarar ediyorum. Ama olsun, sonuçta istediğim işi yapıyorum ve bir şikayetim yok.

NK: Radiohead'den önce hangi etkinlikleri yapmıştın?

- Bu ilk etkinliğimdi aslında... Facebook'taki organizasyon sayfasını bin kişi takip ediyordu. 500 kişi gelmeyi düşünüyordum demışti. Ama bilirsiniz, belki 50 kişi gelecek diye düşünüyordum. Böyle olacağını hiç düşünmemiştim. Zaten daha önce mahalle halkı ile hiç sorun yaşamamıştım, komşularımla hiçbir problemim yoktu.

IC: Seni İstanbul'a getiren hikaye nasıl başladı?

- Kore'de bir inşaat şirketinde çalışıyordum. Hiç sevmediğim bir işim ve benim olduğumu hissedemediğim bir hayatım vardı. Şehir mühendisliği okumuştum ama tezim bile müzik üzerineydi. Müziğin, şehir peyzajını nasıl etkilediği ile ilgili... Dolayısıyla şirkette çalışırken işimden nefret ediyordum; mümkün olduğunca ucuza arazi alıp üzerine binalar dikmek ve diktiğin binaları dairelere bölerek satmak... İşim bundan ibaretti. Bunu sevmiyordum ama para kazanmak için çalışmam gerekiyordu. Bir gün bir müzik dergisinde İngiliz Indie rock grubu The Libertines'in öyküsüyle karşılaştım, büyülendim.

NK: Yani hayatının anlamını bir müzik grubunda mı buldun?

- 2006 yılında The Libertines'in eskiden yaşadığı, çaldığı yerleri görmek için, parçalarını yaparlarkenki duygularını anlamak için Londra'ya gittim. Oraya gidince, "Aman tanrım! Eskiden cehennemde yaşıyormuşum" dedim. Özgürlüğü bilmiyordum, nerede yaşadığının farkında değildim. İşte o zaman Kore'yi ve kendime ait olmayan o eski hayatı terketmeye karar verdim. 2008 yılında ise işi gücü bıraktım ve dünyayı gezmeye başladım. İngiltere'den başlayarak, Musul, Suriye, Ürdün, Türkiye, İran, Avrupa, Amerika... Her yeri gezdim.

NK: Türkiye'ye yolun nasıl düştü?

- Yıl 2008'di. Sınırdan geçmek için Halep'ten otobüse

İstanbul artık benim de şehrim, korksam da burada sizinle yaşamaya devam etmek istiyorum.

bindim ve o otobüs beni Tel Abyad yakınlarında neresi olduğu belli olmayan bir yerde bıraktı. Orada bir minibüs buldum ve köye geçtim. Sınıra doğru yürümeye başladım ve biraz beklemek zorunda kaldım. Çünkü Suriye sınır kapısı tarafında öğle yemeği arasıydı. Sonra sınırı geçtim ve Türk tarafına geldim. Türkiye'deki ilk gecemde Adıyaman Kahta'da kaldım.

IC: İstanbul'a ne zaman geldin? Türkiye'ye dair ilk izlenimlerin nelerdi?

- Planım Nemrut Dağı'na gitmekti. Suriye'den dağa giden en kolay rota oydu. Bu ilginç bir deneyimdi çünkü o bölgeyi araba ile geçemezsiniz, yürümeniz gerekli. Halep'ten o bölgeye ulaşım yok, mültecilerin yaptığı gibi sınırdan yürüyerek geçtim. 2008'de bir ay kadar Türkiye'de kaldım ve İstanbul'a ilk geldiğimde bu şehri sevmedim. Çünkü İstanbul biraz farklı, insanlar farklı... Araplar, Avrupalılar ya da Asyalılar gibi değil; hepsinin karışımı gibi... Sanırım bu duygum biraz da karşılaştığım insanlarla ilgiliydi ama insanları anlamak benim için çok yorucu olmuştu. İstanbul'daki ilk hatıralarım epey kötüydü.

IC: Nedenini biraz açıkla mısın?

- Konuşurken insanların gerçekte ne istediklerini anlayamıyordum. İnsanlar akıllarından geçenleri direkt dile getirmiyor gibilerdi. Ben çoğu durumda, aklımdan geçenleri direkt söylemeyi tercih ederim. Bu anlamda kafam çok karışmıştı ve hayal kırıklığına uğramıştım. Zaten sonrasında da Kore'ye döndüm.

NK: İstanbul'u sevmediysen neden buraya yeniden geldin? Fikirlerini değiştiren ne oldu?

- Aslında 2010'da tekrar Suriye'ye gitmiştim. Şam'da yaşamak istiyordum, insanları iyi ve hayat rahatı orada, savaşın öncesinde yani... Fakat bir arkadaşımın çağrısıyla kendimi bir anda tekrar İstanbul'da buldum ve bu sefer her şey çok farklı seyretti. Tanıştığım insanları çok sevdim ve burada kalmaya karar verdim.

IC: Müslümanlığa özel bir ilgin mi vardı? Neden hep Müslüman ülkeleri tercih ettin?

- Aslında Müslümanların kibar ve hoşgörülü insanlar olduğunu düşünüyorum.

IC: Hala böyle mi düşünüyorsun?

- Fikrimi değiştirmek istemiyorum. İstanbul artık benim de şehrim, korksam da burada sizinle yaşamaya devam etmek istiyorum. 🌟

KISA KISA NOTLAR

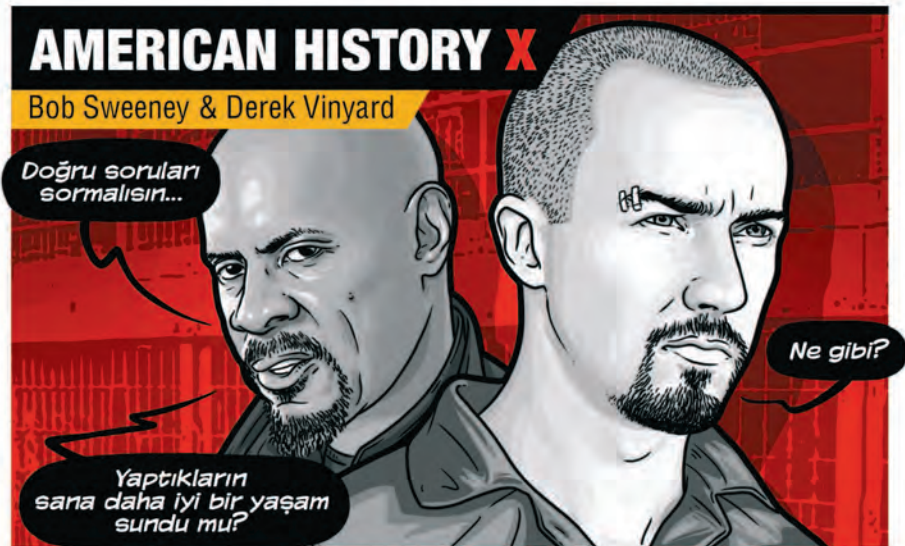
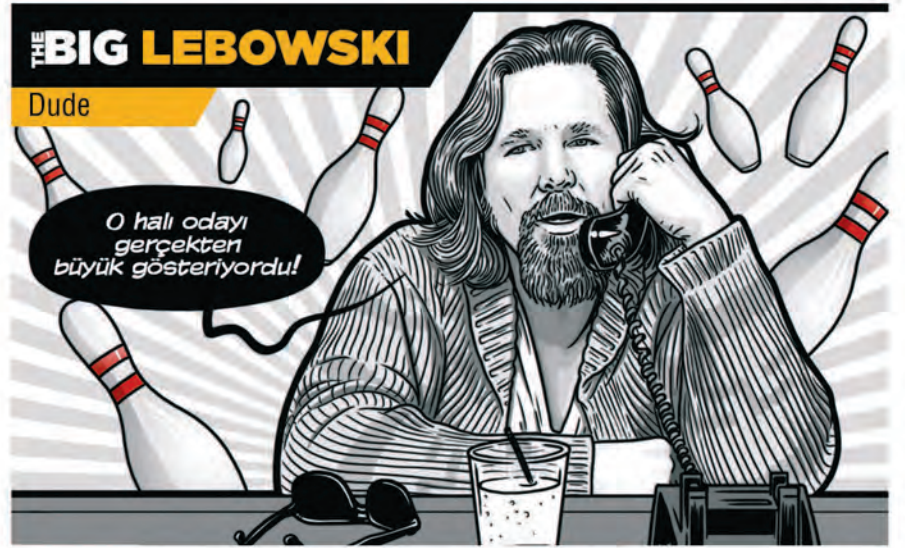
-Seogu konuşurken sürekli gülümsüyor.

-Türkiye'den en sevdiği müzisyenler: Bülent Ortaçgil, Gevende ve Ponza. Hatta Ortaçgil'in 'Benimle oynar mısın?' parçasını ilk duyduğunda, beş saat boyunca başa alıp tekrar tekrar dinlemiş.

-İstanbul'u en az bir İstanbullu kadar çok seviyor.

- Plakçı dükkanının kira kontratı Ağustos'ta bitiyor, o ise işe devam edip etmeme konusunda henüz son kararını vermiş değil...

- Radiohead'i aslında pek de sevmiyor ama destek mesajları için minnettar.

GÖRÜLMÜŞTÜR

CUMHURİYET GELDİ, YURTTAŞ OLDUK?

Sait Paşa, önce Saray başdanışmanı, sonra beş-altı defa başbakan sıfatıyla 33 yıl boyunca Abdülhamit rejiminin temel direklerinden biri.

Diyorlar ki memlekete fırsat eşitliği Cumhuriyet'le geldi, Atam sayesinde hepimiz eşek iken vatandaş olduk, Çoban Sülü başımıza başbakan oldu, Aziz Sancar Mardin'in köyünden -pardon, üç bin yıllık Savur kentinden- ta Kuzey California'ya, İsveç'e kadar yol alabildi. Malum ağlak hikâyeler; "Biz çocukken ilkokula yalınayak giderdik, sonra okudum adam oldum, yaşasın Cumhuriyet!"

Bundan tam yirmi yıl önce Tarih Vakfı'nın Toplumsal Tarih dergisinde son kırk Osmanlı sadrazamının sosyal köklerine ve kariyerlerine ilişkin uzun bir makale yazmıştım, o geldi aklıma. Kaynaklar elimde değil, o nedenle detaylar biraz muğlak kalabilir ama maddi hata yapacağımı sanmıyorum. Fazlası ilginizi çekecek İbnülemin'in 'Son Sadrazamlar' kitabına bakın derim.

* Ali Paşa, şapkalı A ile, 1850'lerden 1871'e kadar Osmanlı devletinin en güçlü kişisi, Tanzimat'ın iki-üç siyasi liderinden biri. Babası Eminönü'nde attar, yani baharatçı yahut bakkal. İbnülemin, "Ücreti mukabilinde bağçe kapusunu açıp kapatmakla görevliydi," diyor. Kast edilenin Bahçekapı semtine adını veren sur kapısı mı, yoksa lalettayın bir bahçe kapısı mı olduğu anlaşılmadı.

* Hüseyin Avni Paşa, ordu komutanı, 1876 darbesini yapan asker-sivil cuntanın lideri. Babası Isparta Gelendost'ta eşekçilik yaparmış, bu yüzden kendisi "eşek siken oğlu" lakabıyla anılmış.

* Mithat Paşa, Vodafone Arena'nın eski isim babası, aynı 1876 cuntasının üyesi, memlekette cumhuriyet ilan edip kişisel başkanlık sistemini kurmayı tahayyül eden ilk siyasetçi. Alevi (yahut

Bektaş) kökenli küçük memur iken önu açılmış.

* İbrahim Edhem ve Tunuslu Hayreddin Paşalar, Abdülhamid'in ilk yıllarının reformcu sadrazamları. İkisi de aslen köle. Edhem Paşa Sakızlı Rum. Sakız İsyanı sırasında, dört-beş yaşındayken esir alınmış, talihi yaver gitmiş, paşa hanesine düşmüş, iyi bir eğitim almış, maden mühendisi olmuş. Hayreddin Paşa Çerkes, esir tüccarları tarafından İstanbul'a satılmış sonra Tunus paşasına hediye edilmiş. Tunus vezirliğinden düşünce yeniden İstanbul'a gelmiş.

* Said Paşa, önce Saray başdanışmanı, sonra beş-altı defa başbakan sıfatıyla 33 yıl boyunca Abdülhamit rejiminin temel direklerinden biri. Sonradan padişahı devirip hapse attıran entrikaların da merkezinde; İttihat-Terakki devrinde seksen küsur yaşında tekrar başbakan. Saraya ilk çağrıldığında, Beşiktaş'ta çarşı içinde annesinin iki odalı ahşap evinde oturan bir Maarif Encümeni üyesi.

* İttihat ve Terakki rejiminin önderleri Enver, Romanya muhaciri mütevacı bir ailenin oğlu, bursla askeri mektebe gitmiş; Talat Edirne'de posta memuru, Roman asıllı olduğu rivayet ediliyor.

Bunlar da Cumhuriyetimiz sayesinde mi yükselip adam olmuşlardır sizce?

Daha ta 1520'lerde Niccolo Machiavelli, 'Prens' kitabında, çeşitli devletlerin sosyal yapılarından söz ederken

Osmanlı Devleti'nin meritokratik yapısını Fransa'nın aristokratik yapısıyla karşılaştırır; Türkiye'de alt toplum tabakalarından gelen kişilerin kolayca devletin en yüksek kademelerine tırmanabildiklerini anlatır. Tahminlerimizin aksine Machiavelli bu özelliği övmeyi, devlet için bir avantajdan çok dezavantaj olduğunu savunur. Okumaya değer bir kitaptır, okuyun bence, Türkçesi de var. *

Portrait of Niccolò Machiavelli

YAŞAM (ki)

1.

Yaşamın, en temelde, bağımsız, kendine yeterli olmaya çalışmanın süreci olacak — doğumda, tam bağımlıydın; sonda, ölümden ise, —başarabilirsen— tam bağımsız olabileceksin.

Ama, ikisinin (doğum ile ölümün) arasında, hep bir gelişme olacak yaşamın : bir 'ilerleme' değil; şu ya da bu yönde, bir gelişme...

Kendine yeterli olma, bağımsız olma yönünde ise, gelişmen, hep, başka kişilerle kurduğun ilişkilerin içinden geçerek yürüdüğü bir yol olacak.

Bağımsızlığın, bağımlılıklardan geçecek.

Yaşamını, ancak bağımlılıkların içinde bağımsız kılabilirsin — ki, yaşamı özgürleştirmen, onu, sürekli, bir yerlere bağlayıp, sonra, o yerlerden koparabilmen olsun.

Yaşam, kopmadan kurtulamaz — ama bağlanmadan da kopamaz.

Yaşamında kurtuluş, hep, bağlanıp —kendini bağlayıp— sonra, hep, bağlarını koparman olacak.

2.

Yaşamın, seni ulaşman gereken düzeyin altında tutmağa çalışan eğilimlerle (bu arada kendininkilerle de) savaşmakla geçecek. — Bu yüzden de, ulaşman gereken düzeye ulaşamayacaksın; yani, başarılı olacak o eğilimler, sonunda. Zaten, belki, istedikleri de budur: Senin, onlarla savaşmak yüzünden, ulaşman gereken düzeyin altında kalman...

Ama savaşacaksın, gene de : sonuç her iki durumda da aynı olmayacak mı zaten — sen, zaten, ulaşman gereken düzeyin altında kalmayacak mısın ki? — Ama, savaşırsan, en azından (nereye gelebilirsen) geldiğin düzeye savaşarak gelmiş olacaksın — bu da boşuna olmayacak.

3.

Yaşamın, çatışma olacak — kendinle ve bütün ötekilerle çatışmalar yaşamın...

Yaşam, kendiyle çatışmadır — çarpışma, savaşma : ki, sonunda da, tabii, kaybetmektir — savaş da, kendini de...

4.

Yaşamın, kendi kendine ağırlık haline getirdiğin şeylerin altında ezilmenin süreci olacak.

Yaşamı 'hafifçe' yaşayabilseydin, yaşamın olayları da uçup giderler; sana yük olmazlardı — ama o zaman da, uçucu, boş olurdu yaşamın. Bu yüzden, yaşadığın her olayı 'ağır'laştıracaksın; ki uçup gitmesin, omuzuna çöksün; sen de onun yükünü taşıyarsın.

Yaşamın, yaşamın yükünü yüklenmen olacak.

Yaşam, yükleneceğin yüküdür.

Yaşamın, yükündür.

5.

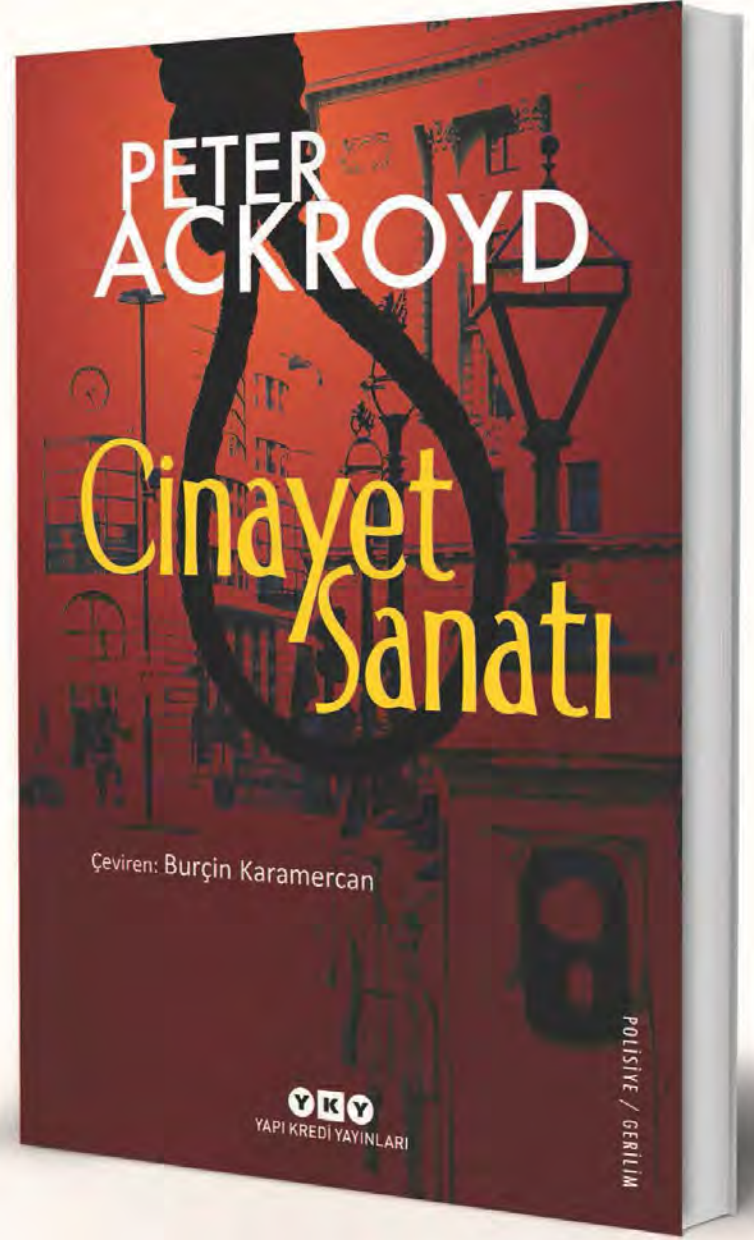
Yaşamın ne denli yük olduğunu biliyorsun; bileceksin — bu yükü omuzlarından atmadığına, atamadığına, ya da atmak istemediğine, isteyemediğine göre de, onu taşımalısın, taşımak zorundasın, taşıyacaksın — ki, zaten, işte, taşıyorsun... *

“Bir cinayetin yaklaşımakta olduğunu hissedebiliyordum...”

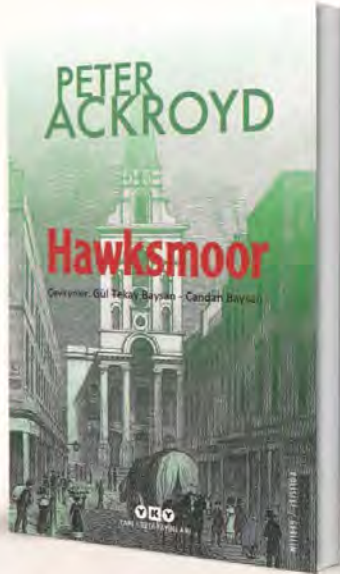
1880 yılı, Londra’nın yoğun sisli, tekinsiz sokakları... Kurbanlarının parçaladığı bedenleriyle sanatsal çalışmalar yaratan bir seri katil, yarattığı korku dalgasından beslenerek büyüyor. Bu tek kişilik gösteriyi izleyen her Londra’lı sıradaki kurbanın kendisi olabileceğinin bilincindedir.

Tiyatro salonlarının ve sanatçıların merkezinde olduğu, Karl Marx, Oscar Wilde, Friedrich Nietzsche gibi tarihi kişiliklerin cinayet şüphelisi olarak kurguya katıldıkları *Cinayet Sanatı* cinayet ile sanat, yaşam ile ölüm arasında mekik dokuyor.

Cinayet Sanatı
Peter Ackroyd
Çeviren: Burçin Karamercan
Polisiye/Gerilim, 240 s.

YAZARIN YKY'DEKİ DİĞER KİTABI

Hawksmoor
Peter Ackroyd
Çeviren: Candan Baysan,
Gül Tekay Baysan
Polisiye-Gerilim, 267 s.
2. Baskı

İngiliz dilinin en heyecan verici ve kendine has yazarlarından Peter Ackroyd, Cinayet Sanatı ile belki de yüz yıl boyunca okunacak bir eser ortaya koyuyor.

THE SUNDAY TIMES

Toplumların birbirini tanımasının gizemli dili olarak edebiyatı işaret ediyor olmam kimseye şaşırtıcı gelmemeli. Çünkü ülkelerin başka diyarlar hakkında fikir edinmesinin çeşitli katmanları mevcut.

GOETHE'NİN DÜŞÜ

İllüstrasyon: Reiner Schwaline

14. yüzyılın büyük Arap düşünürü İbn Haldun, dünyayı yedi bölgeye ayırmış ve burada oluşan kavimlerin görünüşü, kültürü ve adetlerinde iklimin son derece önemli bir rol oynadığına dikkat çekmişti. “Coğrafya Kaderdir” sözünü bu bağlamda kullanan düşünür; yer değiştiren ve başka kültürleri tanıyan kavimlerin zamanla kendilerinin de değişebileceğini söyleyerek, yedi yüz yıl önce “mutlak ırkçılık” karşıtı bir felsefe oluşturmuştu.

Bugün dünyayı İbn Haldun gibi yedi değil, iki büyük bölge yani -sınırları belirsiz ve öznel olsa bile- Batı ve Doğu olarak algılamak alışkanlığı var ve nedense bu iki bölgeyi birbiriyle uzlaşmaz, anlaşmaz, hatta Huntington’un vurguladığı gibi “çatışmaları kaçınılmaz” ayrı dünyalar olarak kabul ediyoruz.

Aslında değişik dünyaları birbirine anlatmanın en etkili yolu edebiyat olduğu için bu konudaki diyalog eksikliğinin bizi bu yanlış düşüncelere sürüklemesi, yani İbn Haldun’dan geriye düşürmesi kaçınılmaz.

Toplumların birbirini tanımasının gizemli dili olarak edebiyatı işaret ediyor olmam kimseye şaşırtıcı gelmemeli. Çünkü ülkelerin başka diyarlar hakkında fikir edinmesinin çeşitli katmanları mevcut. Bunların nicelik bakımından en yaygın ama niteliksel olarak en düşük katında turistik düzey geliyor. Her yıl yüz milyonlarca turist değişik ülkelere gidiyor, kendi turistik gettolarında yaşıyor ve o halkın kültürü hakkında hiçbir fikir edinemediği geri dönüyorlar. Bu düzeyin bir kültür alış verişini yaratamayacağı ortada.

Turistik düzeyden hafifçe daha derinde gazetecilik düzeyi geliyor. Gücü çok büyük olan ve aslında kültürleri birbirine anlatma olanaklarına sahip medya kurumları da ne yazık ki bu olanağı, klişelere esir düşerek kullanmıyor, tam tersine ülkelerin birbirleri hakkındaki ön yargılarını pekiştirme görevi gibi zararlı bir işlevi üstleniyor. Milliyetçilik ideolojisinin ve ırk üstünlüğü yanılığının öne çıkardığı nefret söylemleri en çok medya aracılığıyla körükleniyor. Edward Said’in haklı olarak “cehalet çatışması” (clashes of ignorance) dediği olgu da buradan kaynaklanıyor işte. Büyük medya, karşı tarafın insan olmadığı yönünde (Vietnamlılar maymundur, komünistlerin kuyruğu vardır, Irak’ta kitle imha silahları bulunur vs.) beyin yıkamalarla toplumları savaşa hazır, en azından itiraz edemez hale getiriyor.

Oysa gerçek edebiyat, büyük ölçüde bu tuzaklara düşmeden, insanları din, milliyet, üniforma, bayrak gibi simgelerden ayırarak “sadece insan” olarak görebilmeyi ve anlatabilmeyi başarıyor.

Bu konuda hayranlık duyduğum örneklerden birisi Puşkin’in “Erzurum Yolculuğu” kitabıdır. Osmanlılara karşı çarpışan ve Doğu Anadolu’da toprak kazanan Rus

ordusuyla birlikte seyahat eden büyük şairin hiçbir cümlesinde militer ya da dost-düşman kavramları arkasına gizlenmiş bir önyargı bulamazsınız. Mensup olduğu Ruslarla, “düşman” olarak karşılarına çıkan Türkleri aynı temiz yürekle anlatır. Bir başka örnek de Osmanlı-Sırp Harbi sırasında, Çarlık Rusya’sında yürütülmekte olan; “süngüsüne bebek takmaktan zevk alan Türk” imgesine karşı sesini yükselten ve bu nedenle ağır milliyetçi eleştirileri göğüslemek zorunda kalan Tolstoy’dur. Büyük yazar, kamuoyu tarafından parçalanmak pahasına, savaş makinesinin müthiş bir keskinlikle dönen propaganda çarklarının karşısına çıkma cesaretini gösterebilmiştir. Dünya edebiyatı, böyle sayısız örneklerle doludur ve bu namuslu yazarları okumak insana, büyük bir mutlulukla “İyi ki edebiyat var!” dedirtir.

Zamanımızdaki kadar aşırı örneklerle rastlanmasa bile, kendi döneminde Goethe bu bilgisizliğe karşı bir “Dünya Edebiyatı” (Weltliteratur) anlayışı geliştirmiş, bildiği gibi hayran olduğu Fars şairlerinden çeviriler yaparak ve onlar tarzında şiir yazarak, büyük bir entelektüel devrim başlatmıştı. Kelimeyi, Farsça orijinalindeki gibi kullanarak yazdığı Hikmetname’lerden birinde, büyük bir alçakgönüllülük göstererek şöyle der: “İtiraf edelim ki Doğu’nun şairleri / Daha büyüktür biz Batılı şairlerden.”

Ne yazık ki Goethe kadar saygı duyulan bir ismin çabaları bile Batı dünyasını, Doğu dünyasına yeteri kadar yakınlaştırmaya yetmedi. Batı; Aristoteles yorumcusu İbn Rüşd (Averroes), Fars şairleri ve Galland’ın çevirileri ile tanıtılan Binbir Gece Masalları dışında Doğu edebiyatı konusunda çok fazla bilgi sahibi olmadan yaşadı. (Binbir Gece Masalları’nın ve Doğu gizeminin tanıtımında J.L. Borges’in katkıları da göz ardı edilmemeli ebette.)

Buna karşılık, dünyanın dönüş yönü gereğince rüzgarların genellikle Batı’dan Doğu’ya esmesi gibi Doğu, sürekli olarak Batı edebiyatının etkisi altında kaldı. Roman alanında iyice belirgenleşen bu durum, ilk bakışta Doğu’nun aleyhine gibi görünüyordu ama Doğu’dan beslenemeyen Batı da eksildi. Kendi merkezi çevresinde dönüp durması; kaçınılmaz olarak, çeşitli akarsuların döküldüğü bir deniz gibi zenginleşememesi sonucunu ortaya çıkardı.

Kısacası Goethe’nin o harika rüyasının gerçekleşmemiş olması, yalnız edebiyata değil, dünya barışına da büyük darbeler indirdi ve ne yazık ki bu durum devam ediyor.

Oysa barış kültürünün oluşmasındaki en büyük görev, toplumların derin ruhunu birbirine anlatma imkanına sahip olan edebiyata düşebilirdi. Eminim ki; Goethe’nin “Dünya Edebiyatı” rüyası gerçekleşebilseydi, yeryüzü daha güzel bir yer olurdu. 🌸

İNSANIN EN BÜYÜK ENGELİ KÜÇÜMSEMEKTİR

271

Kıymetli şeyler her zaman yukarı doğru uzanarak elde edilmez. Bâzen eğilip almak gerekir.

272

Unutamamış olmaya bile alışıyor insan. İşi bozan, ara sıra hatırlamak!

273

‘Zannetmek’ diye bir büyü var.

274

Bir insanı tanımanın en iyi yolu, onu susarken izlemektir.

275

-Bunu yapma!

Niçin, diye sormadım bile.

Çünkü bilirsiniz, bâzen yeryüzündeki en geçerli sebep, ‘o istediği için’ dir.

276

Kimseye bir zararım yoktu hani, olmayacaktı da. Yordunuz canımı boş yere. Ne gerek vardı?

277

Adam gibi kırılmayı bilmeyenler, korkakça şımarırlar.

278

Ne garip!

Tüm dünyaya sırtımı dönebiliyorum. Ah! Bir de sana kaymasa gözüm.

279

Anlatması uzun sürüyor. Bu yüzdendir ki; anlaşılmaktan çok, hissedilmeyi önemsiyorum.

280

Susuyorum.

Çünkü insan evvelâ, incindiği yerden küsüyor dünyaya.

Düne kadar umurlarında bile olmadığım bankalar, bugün özel hayat sigortası yaptırmak için telefon açıp duruyorlar. Gerçi özel hayat sigortası da lazım tabii. Çünkü bugün dayak yesem, yarın kimse aşağı mahalleye gelmez benimle, elinde taşıyla sopasıyla.

99999999 in 1

* Hasbelkader bir şeyleri başardıktan sonra yapılacak ilk işin ahkam kesmek olsun. Evet en iyisi sensin, en kralı sensin, senden daha mükemmeli yok, sen bir tanesin. Seni pambıklara sarmalar sararım.

* Kalabalık bir arkadaş grubuyla gidilen mekânda, masaları birleştirdikten sonra bile açıkta kalan, masa masa dolaşıp, "Sandalye boş mu?" diye soran, sohbet ortasından katılmak zorunda kalan, cebinden sigarasını alabilmek için üst üste yığılmış paltoların arasında kendi paltosunu aramakla uğraşan adama hesap ödetmeyin. Sen bendensin bugün. Canım benim ya.

* Çalışma temposu değil, rutin yoruyor insanı.

* Hiçbir şeyim yoktu, 65 yaşında sigarayı bırakmış dayı öksürüğünden başka.

* Köprüyü geçene kadar ayıya söyleyecek laf bulamıyorum. Koskoca makam mevki sahibi insana da dayı denmez ki. "Bak, beyim!" denir en fazla. Yakında esaret bile parayla.

* İstemediğin bir şeyi yapmak zorunda kalmamaktır zenginlik. "Ben gidiyorum," diyebilecek zenginliğe sahip olabilmek keşke.

* Sor bakayım çıktığı var mıymış?

* Çalışmayı sevmeyen adama zaten her iş angarya.

* Boş kâğıt verip çıkmak da hayata dahildir.

* Ben sana "yalnız kalamam" demedim, "beni yalnız bırakma" dedim.

* -Abi yengenin sinyal seviyesinde azalma varmış. Duyduk geldik, çok geçmiş olsun.

-Eyvallah, büyütecek bir şey yok. Her yağmurda böyle oluyor, alıştık artık.

-Romatizma diyorsun yani.

* Kahrolsun masallar!

* Korkma! Teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, insanlık istediği kadar çağ atlasın, yine de hiçbir şey senin varlığına tehdit oluşturmaz cüzdanda taşınan vesikalık fotoğraf.

* Hoşlandığı bi çocuk varmış.

* Sen çaldır ben ararım.

Sen yazdır ben sonra öderim.

Sen git ben arkandan gelirim.

Sen dur ben hallederim.

Sen uyu ben çayı demlerim.

Sen konuş olmadı ben araya girerim.

Sen arkadaki geri zekâlı, gel tahtayı sil.

* Öyle elit bir insanım ki, kendimle bile muhatap olmuyorum.

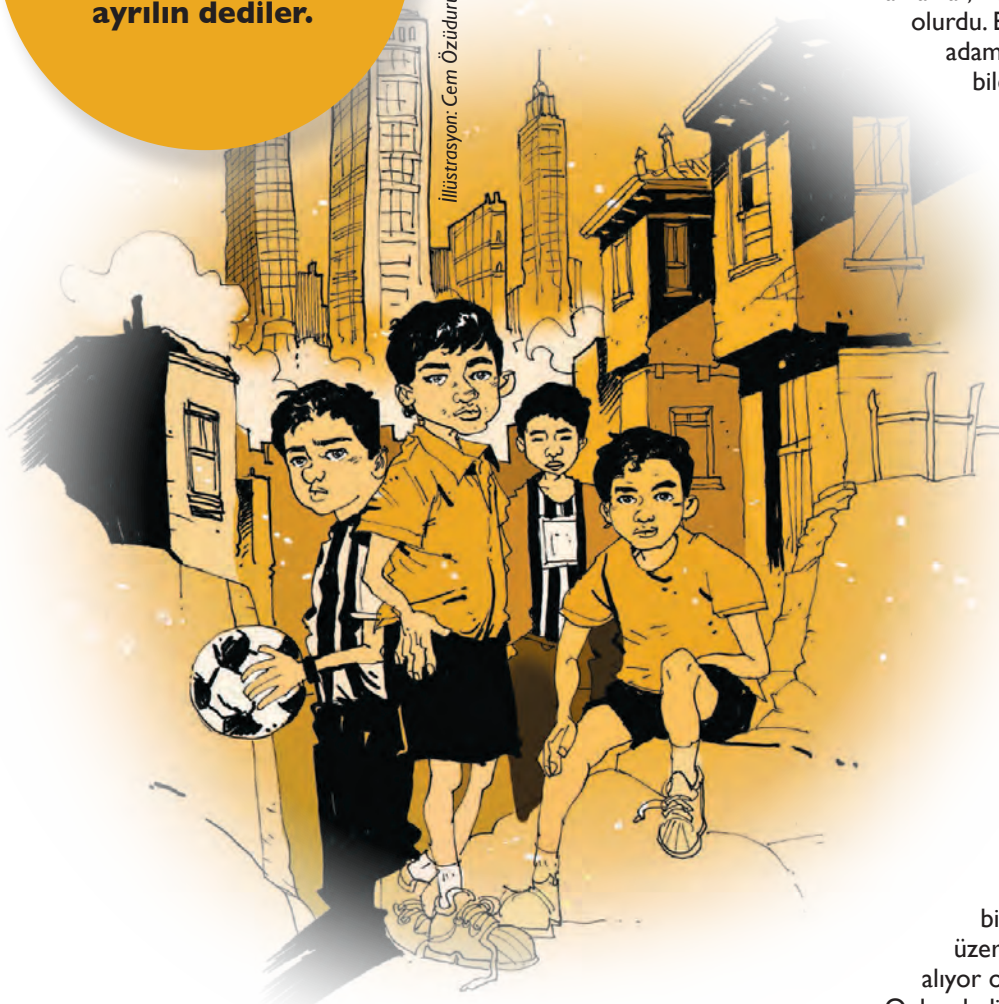
* Ne vakit bir sonuca yaklaştığımı hissetsem hep başa dönüyorum.

* Elimizde bir tek umut kaldı, bari onu nereye koyduğumuzu unutmasak.

* Özgürlük bahçelerini dikenli tellerle çevirdiler. İnsanlar içeri girmesin diye değil, dışarı çıkamasın diye. Özgür bir şekilde takılın işte içeride. Oh mis!

Adını adımın yanına yazdım. Siz öyle çok güçlü olursunuz, ayrılın dediler.

İllustrasyon: Cem Özuduru

* Toprak dediğin yeni doğmuş bebek gibidir.

Kanla beslemeyi bırakın da gökyüzü emzirsin onu.

* Yüksek dozda ego sağırılık, kibir ise unutkanlık yapar. Dikkat etmek gerek.

* Babam öldüğünde Beşiktaş'ı bırakıp sigaraya başladım. O zamanlar pembe panjurlu, siyah beyaz perdeleri olan evimizde "tüp" patlamamış, ortalık enkaz yerine dönmemişti henüz. Gerçi o zamanlar da Beşiktaş demek, acı çekmek demektir benim için. Pazartesi günü okula gitmek istemeyişlerim de hep Beşiktaş yüzündendi zaten. Pazar günü oynanacak derbi için, cuma günü İstiklal Marşı'ndan önce tokat atmasına iddiaya girilirdi. Pazartesi sabahları ne tokatlar yedim arkadaş. Ey üçüncü sınıftaki sıra arkadaşım Engin, anam babam öyle vurmadı lan bana, it. O zamanlar, insanların en fazla mahalle bakkalına borcu olurdu. Birbirlerinden borç istemeye çekinen adamlar vardı. En ufak dedikodu fırsatını bile kaçırmayan, terlikleri ayaklarından çok ellerine yakışan anneler vardı. Bir de mahallenin çocukları vardı. Bizim mahallede bir Recep vardı mesela. Aşağı mahalledeki çocuklar dövüştü bunu da taşla sopayla kavgaya gitmiştik. Kanını yerde komamıştık Recep'in. Ertesi hafta da ben dövüştüm Recep'i. Dayak arsız bir çocuktu zannımca. Neyse...

Gün geçtikçe bankalar çoğaldı. Bankalar çoğaldıkça, bakkallar kapandı. Bakkala borcu olan insanlar, bankalara borçlanmaya başladı. Anneler gizli bir barış antlaşması imzalamış gibi indirdiler terliklerini. Mahallenin çocukları artık birer banka müşterisi olmuştum. Bununla beraber "Beşiktaş'ın çocuğu" diye çağırılan topçular gitti, yerine "profesyonel futbolcu" diye bir şey geldi. Tokat atmasına girilen iddialar, büyük paraların döndüğü bir naneye dönüştü. E sonuçta hepimiz birer banka müşterisiyiz. Her şey para üzerinden dönmeli. Yoksa bırak futbolu, nefes alıyor olmanın bile bir anlamı yok onlar için.

Onlar dediğim kişiler kimdir, tam olarak bilmiyorum. Ama düne kadar umurlarında bile olmadığım bankalar, bugün özel hayat sigortası yaptırmak için telefon açıp duruyorlar. Gerçi özel hayat sigortası da lazım tabii. Çünkü bugün dayak yesem, yarın kimse aşağı mahalleye gelmez benimle, elinde taşıyla sopasıyla. Artık kimse ince bir sesle "feda" demeyecek. En fazla yıllık ücretinde indirim gidecektir. Bol sıfırlı bir dünyada Şeref Bey'in fedası da, Metin Oktay'ın tacı da, Lefter'in çubuklu forması hepimize emanet. Bir daha gelmeyecek onlardan, sahip çıkmak gerek. Yoksa yemişim şampiyonluğunu. Ve her şeye rağmen babamın Beşiktaşlılığı da bana emanet. Sanırım artık sigarayı bırakmak gerek.

* "Bak herkes gitti, bir sen kaldın. Neden hâlâ buradasın," dedim. Kendim söyledim, kendim işittim. ✿

SINIR

Düccane Cündioğlu

Sınır, çokluk uzamın sınırları olarak düşünülür; Sörneğin ülkenin sınırları: *hudad*. Bu çoğul sözcüğün içinde saklı *had* kökü görülebilirse, bir çırpıda uzamsal sınırlardan toplumsal sınırlara geçilmiş olur ve bu sefer *hudad*'daki nicelik hemen niteliğe dönüşür: *haddini bilmek*. Kişinin haddini bilmesi, özsel sınırlarını bilmesidir çünkü. Ne garip değil mi, eski çağlardan bu yana insanın özü hep bir uzam gibi, bir uzamdaymış gibi düşünülmüş ve bu uzamın sınırları da ister istemez onun belirlenimini, yani tam ya da eksik tanımını oluşturmuştur: *hadd-i tam* ve *hadd-i nakıs*. Belirlemek tanımlamak, tanımlamaksa sınırlamaktır çünkü. Bu yüzden *definition* sözcüğünün içindeki *finitus* (sınır) da farkedilmeli, çünkü ülke gibi, toplum gibi, bilincin bile *topografik* anlatımı *toposları*, yani yer ve sınırı dikkate almaktan kaçınamamıştır: *önbilinç-bilinç-bilinçdişi*.

Bir son ve sınır düşlemeksizin insan özgürlüğü duyumsayamaz. Aklınca sonsuzluğu önce gerçekliğin dışında arar, ürkse de bu kadarıyla yetinemez ve gerçekliğin kendisini bizzat sonsuzluk haline getirerek tıpkı Spinoza gibi haykırmaktan kendini alamaz: *omnis determinatio est negatio*.

Her belirleme olumsuzlamadır; eşdeyişle *değilleme*, çünkü *özdeşlik* yasaının gereğidir *çelişmezlik*: ben ben isem kesinlikle sen değildir. O halde şimdi de sıra kendiliğinden *determination* sözcüğünün içinde saklı *terminus* kökünü görmeye geldi: *sınır tanrısı*, tarlaları birbirinden ayırmakla kalmayan onların *hududunu* da koruyan bir tanrı, biraz daha derine kazılırsa: *eşik tanrısı*. Şu bildiğiniz *kapı*, tam da evin içiyle dışını ayıran sınır; ne iç ne dış, salt sınır ve fakat bu sefer başkasının sınırı. Kısaca *limit*, ünlü kullanımıyla *finish*, bir son, ama aynı zamanda başlangıç, çünkü iki yanın tam da ortası. Akılyürütme zinciri içindeki öğelerden en önemlisi: *terminus medius*, eskisi *hadd-i evsat*, yenisi *orta terim*. Sözcükler de birer sınır, kavramlar da, olgular da. Tümü de bir uzam içinde, ama hep içindekinin içinde: *fih-i-ma-fih*. 🌸

Enis Batur

İstanbul, özellikle son yarım yüzyıl içinde sınır çizgisini terkederek iyiden iyiye içeri çekilmiş, kozmopolit kimliğini yitirmiş, geçmişini neredeyse unutarak ucube bir şimdiki zamana yerleşmiş megapolis: Orada, bütün özgüllüğünü hiçesayan bir geleceğe doğru aktığını izliyor son İstanbullular. Onlar, azınlıklarını püskürtmüş, çoğul bünyesini unufak etmiş şehrin tek azınlığını temsil ettiklerinin neredeyse farkında değiller: Bir büyük şehir ki, ezici çoğunluğu dışarıdan içeriye göç etmiş, has İstanbullunun özlemlerini, duyarlılığını ve duyarlılığını ince, neredeyse efemine bulan insanlar belirliyor artık gelişim çizgisini.

Osmanlı İmparatorluğunun çözülüş ve çöküşünün izleyen günlerde yaşanan fetret dönemine bakıyorum: "İşgal İstanbul'u", Kurtuluş Savaşı başka türlü sonuçlansaydı, nasıl bir çözümle karşılaşıya kalacaktı, çıkaramıyorum.

Artık yeryüzünde pek örneğine rastlanmayan bir şehir-devlet yaratılmasına dek gidecek miydi iş? Çokuluslu bir yönetim biçimi altında, işgal yıllarında nüfus dokusu çokrenkliliğin doruğuna varmış, sürgün ve göçmen sayısında patlama yaşayan İstanbul, tıpkı Avrupa'nın mikroskopik ülkeleri gibi yarıyariya özerk, bağımsız olmasa bile ayrı bir haritaya sıkışacaktı. Büyük olasılıkla, o haliyle, çoktan Avrupa Birliği'nin "sınır karakolu" statüsünde farklı bir konuma geçecekti. Babam 1920 yılında İstanbul'da, yarım yüzyıl önce Girit'ten Bebek'e ve Üsküdar'a iki ayrı kol halinde yerleşmiş bir ailenin çocuğu olarak doğmuştu; şehir-devletin vatandaşı, Türk azınlığının bir üyesi kimliğiyle yaşamını orada sürdürecekti, annemle tanışacağı Eskişehir'e yolu düşmeyecekti.

İmgelem, bırakılırsa, yaşanmış hikâyeleri geri dönüp tersyüz etmeye hazır durmakla kalsa iyi, Tarih'in makaralarını da geri sarıp zamanı yeniden, bambaşka yönlerde doğru yazmaya yatkın. Bu düşünlem dolu alıştırma bir başka vakte erteleyelim şimdi, dilerse: Mustafa Kemal'in dediği olmuş, geldikleri gibi gitmişlerdir. O günden bugüne İstanbul'u biz taşıdık. En aykırısından da olsa, "biz" in parçalarındanız herbirimiz. Penceremden baktığımda, ülke sınırlarının çoğu kez yapay geometrik düzenlemelerle kâğıt üzerinde belirlendiği, biçim aldığı bir çağda yaşayan her birey kadar ben de haritaların ikidebir değiştirildiğini biliyor, hiçbir yapay sınırın ilelebet kalıcı olamayacağını görebiliyorum. 🌸

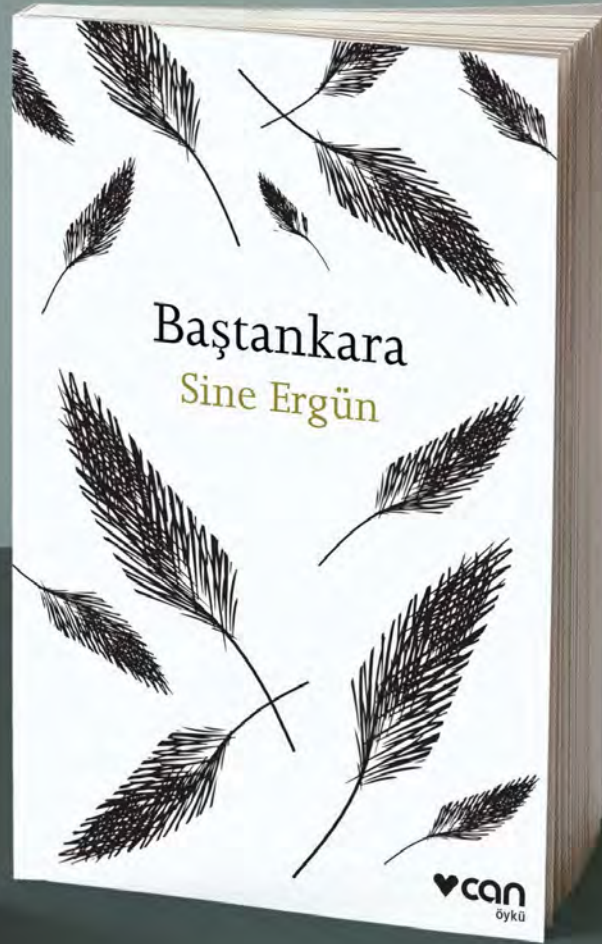
Nevzat Sayın

Yere ve kullanıma ilişkin girdilerle birbirine en uzak iki uçundan başladığımız tasarımları coğrafyanın ve ihtiyaçların sayısal verileri doğrultusunda, metrik bilgilerimizle projelendirip inşa etsek bile önünde sonunda duygularımızla kavrayabileceğimiz bir mimarlık elde ederiz. Başlangıçta olmadığı halde sonradan belirip, giderek artan ve çekingenliğimizi de artıran sınırlar birinin bitip, diğerinin başladığı arayüz olarak kimi zaman belirgin, kesin, keskin; kimi zaman okunaksız, muğlak, yumuşak diye nitelenirken sınırlandırdıkları yerleri de niteler. Kendinde olan niteliklerine rağmen daha çok anılarımızın çağrışımlarıyla kavradığımız mekânlarda bedenimiz daha önceki deneyimlerden edinin biriktirdiklerini hatırladığı için mimarlar boyutlandırmaları anılarına dayalı önsözleriyle yaparlar ama önsözleriyle yaptıklarını, duysal deneyimlemeyle anılar ve bu deneyim de anılarına eklenip bir sonraki kararlarının önsözlerine katılır. Öncelikle ve çoğunlukla sınırları görerek fark ettiğimizden perspektifin bulunmasıyla mekânın sırrına erdiğini düşünen Rönesans'ın görmeyi duyarlar sıralamasında en üste koyması ve bugün de bu kuralın sürüyor olması yüzünden görme görünür olması; kesin de olsa muğlak da olsa; hem bizim sınırları görmemiz için hem de başkalarının bizim sınırlarımızı görmesi için. 4. boyut olarak adlandırılan zaman, görüş açımızın peş peşe değişmesiyle katılıyoruz işin içine ve hareketimizle oluşturduğumuz deneyim mekânın sınırlarını algılamamızı ve buna bağlı olarak kendi sınırlarımızı ötelememizi ya da geri çekmemizi sağlıyor. Mimarlığın en güzel tanımlarından birinin sınırsız mekânın yanı sıra sonsuz zamanı da sınırlandırarak insan için anlaşılır ve içinde olunabilir bir hale dönüştürmek olduğunun dile getirilmesi boşuna değil... 🌸

Vermeer De Geograaf (1668-1669)

Türkçe edebiyatta üç farklı dünya

LOSING MY RELIGION

Bir gün, iyiyle kötüyü, günahla sevabı ayırdetme yaşı geldiğinde kendisini de böyle sarıp sarmalayacak, yüzünü şimdi Hamza'nın yüzüne vuran o yakıcı ışıqla aydınlatacaklardı.

Serpil, buluğa ermenin ne olduğunu bilmiyordu ve öğrenmekte kararlıydı. Bu esrarengiz sözcüğün ayıp yanları olduğu, çoktan tanıdığı hazlar ve korkularla ilişkisi besbelliydi ama kendi gövdesinde bu gölgeli kavramın karşılığını keşfedemiyordu bir türlü. Buluğa ermeden kıldığı namazların, yatılı okulda gizlice tuttuğu oruçların, neredeyse ezberlediği Yasin-i Şerif'i tekrar tekrar okumanın sevap, söylediği yalanların, kimseyle paylaşmayı hayal bile edemeyeceği sırlarının, iftardan hemen önce garip ama karşı konulmaz bir dürtüyle bozduğu oruçların günah sayılmayacağını öğrendiği gün, doğruca okuldaki din dersi öğretmenine gidip buluğa ermenin ne olduğunu sordu. Adam belli bir yaşta erkek çocuklarının sakal ve bıyıklarının çıktığını, seslerinin kalınlaştığını, boylarının uzadığını söyleyip onu başından savmaya çalıştı. "Kızlar da buluğa erer mi?" sorusuna da, çantasını kapıp öğretmenler odasından çıkarken "Onlarınki başka olur," diye homurdanarak karşılık verdi.

Serpil'le Hamza'nın arkadaşlıkları yağlı güreş ve dine olan düşkünlüklerinden doğmuştu. Elleri geçen Kel Aliço, Adalı Halil, Hz. Ömer'in Adaleti, Uhud Muhaberebesi gibi kitapları değiş tokuş ede ede okuyup buluştukça birbirlerinin ağzından laf kaparak anlatmanın tadına doyum olmuyordu. Manav İbrahim'in uzak akrabası ve çırağıydı Hamza. Hamza'nın odadan çok depoya benzeyen arka bölümünde yatıp kalktığı manav dükkânı da Serpil'lerin evinin tam karşısındaydı.

Serpil, doğduktan iki yıl sonra yetim kalmış, annesi Şükriye, biricik oğluyla, kız kardeşi Nazan'ın evine taşınmıştı. Bir gazetede düzeltmen olarak çalışıyordu Şükriye. Nazan Teyze terziydi. Kocasını Burhan, Kapalıçarşı yakınlarında bir büfe işletiyordu. Sabah çıkıp akşam geldiğini bile hissettirmeyen varla yok arası bir adamcağız. Karısına bir çocuk verememiş olmanın şeffaflığı...

Sonra Cabir Amca girdi hayatlarına. Annesinin çalıştığı gazeteden, büyüklerin aralarında fısıldaştıkları bir nedenle uzaklaştırılmıştı. Onu ilk gördüğü akşam yemeğinde, annesi bu iri yarı ama güler yüzlü adamın tabağına pilav koyarken bir ses: "Bu adam artık burada kalacak!" diye fısıldayıvermişti kulağına. O yüzden birkaç ay sonra annesi, "Biz Cabir Amcanla evlenicez," dediğinde hiç şaşırmadı.

Hamza, semtin camiinde imamın, çocuklara Kur'an okuttuğunu söyleyince Serpil, yıllardır beklediği ama adını koyamadığı bir müjde almış gibi oldu. "Ben de gelebilir miyim?" "Herkes gelebilir..."

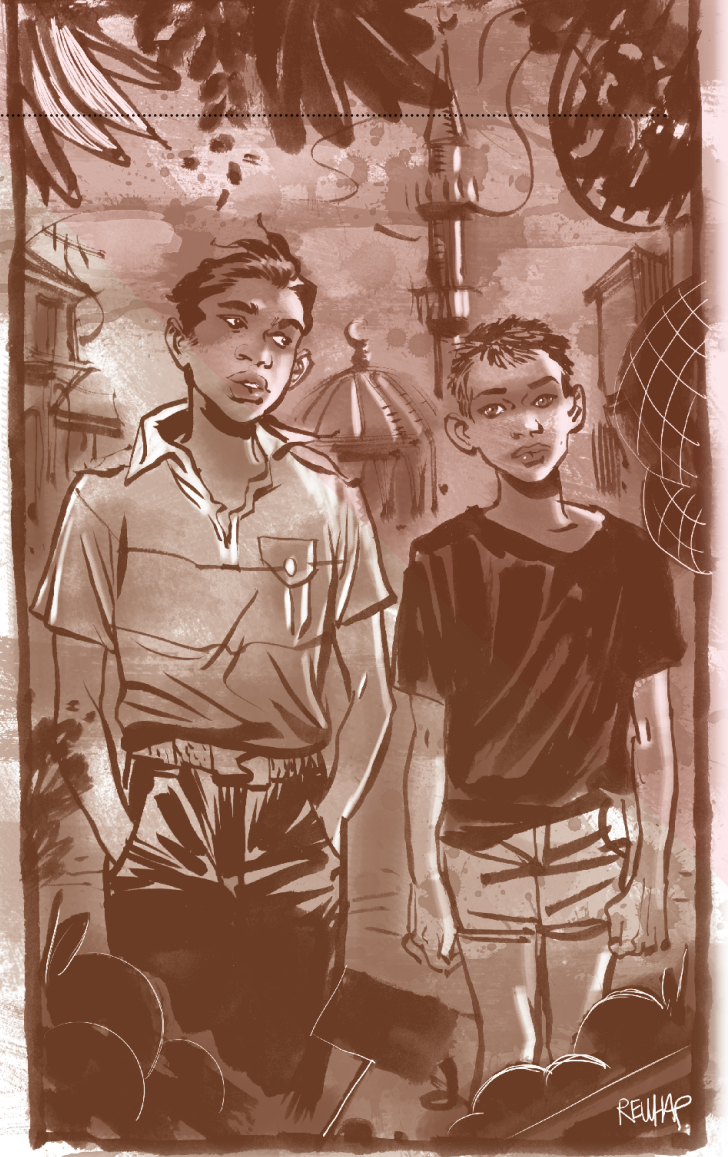
Serpil, işsiz Cabir Amca'nın eve yerleşip kaçacak delik, alacak soluk bırakmamaya başladığının ikinci ayında, "Hamza'yla kitap almaya gideceğiz," deyip çıktı evden. Hafta sonları kapısının önünde mahallenin çocuklarıyla Tommiks Teksas alışverişi yaptıkları Tan Sineması'na değil, apartmanların bitip teneke çatılı basık evlerin başladığı dik bir sokaktaki Mesut Çeşmesi Camii'ne doğru yürüdüler.

Serpil'in kaldığı sandık odasına geçmiş, birbirlerine sımsıkı sarılmış, en yakın, daha yakın arkadaş olmanın baş döndürücü coşkısına kapılmışlardı.

"Elif üstün e, elif esre i, elif ötre ö..." diye bir ağızdan seslendirdikleri alfabenin sonuna geldiklerinde Hoca, uzunca bir süredir dersleri takip ettikleri anlaşılan kimi çocuklara bir iki ayet okuttu. Hoca'nın ara sıra bu çocukların yanlışlarını düzeltirkenki ciddiyeti ve sertliğinden, Serpil bir üst sınıfın dersini izlemekte olduklarını anlamıştı. Belli belirsiz bir rahatlık, bir gevşeme içindeyken Hoca'nın, "Hadi, bu günlük bu kadar," demesiyle bitiverdi ders. Tam kalkacakları sıra Hoca kendisine dönüp mahrem bir gülümsemeyle, "Bir dahaki derse gelirken dizlerinin bir karış altında pantolon giy, olmaz mı?" dedi. Şimdi bütün çocuklar dikkat kesilmiş, Serpil'in dizlerinin bir karış üstündeki kısa pantolonuna bakıyordu. Serpil, "olur" anlamında hızlı hızlı kafasını sallarken, bir daha asla bu mescide, bu Hoca'nın dersine gelemeyeceğini biliyordu.

İlkokulu bitirdiği günün akşamı Cabir Amca, "Gel seninle erkek erkeğe felekten bir gece çalım," deyince önce şaka sandı bunu. Adamın gayet ciddi olduğunu anlayınca da belli belirsiz bir gurur duydu. Uzun bir yürüyüşe çıkmışlardı. Ilık bir bahar akşamı, bu uzun yürüyüşün sonunda, Serpil buluğa ermenin ne demek olduğunu, nasıl olduğunu, bunun öncesinde ve sonrasında bir erkek çocuğunun nelere dikkat etmesi, nelerden kesinlikle kaçınması gerektiğini öğrenmişti artık. Cabir Amca'nın kendisine gösterdiği yakınlık, güven ve sırdaşlık, bu hiç alışık olmadığı önemsenme içini öyle ısıtmıştı ki, ona yatılı okuldaki arkadaşlarıyla yaptıkları yaramazlıkları, nasıl hayvan yavruları gibi çırılçıplak, yataktan yatağa hoplayıp zıplayarak sürtüşüp oynastıklarını bile anlattı sonunda. "Önemli değil, çocuklukta olur bunlar. Ama artık büyüyorsun," dedi Cabir Amca. "Sakin!..." O gece yattığında, bu yepyeni bilgi dünyasının heyecanı ağır ağır yerini suçluluğa, çok değerli bir sırrını kaybetmişliğin acısına bırakmaya başladı. Onca güzel sözden, o olgun ve anlayışlı adamın gösterdiği yakınlıktan geriye bir tek sözcük kalmıştı geriye. "Sakin!..."

Neredeyse baştan sona ezberlediği Enam-ı Şerif'le, Hamza'nın garip ve yabancı vurgularla okuduğu Yasin Suresi arasında derin bir farklılık vardı sanki. Ara sıra yanyana kıldıkları namazlar sırasında bile, sanki melekler yanbaşında rükuya, secdeye varan Hamza'nın etrafında dönüyor, kendisine ara sıra yalancık kanatlarını değdirip kaçıveriyorlardı. Yine o melekler, dudaklarının üstü tüylerle iyice kararmaya başlamış, yüzü sivilceli arkadaşının ne kadar abdest alsa gitmeyen ter kokusunu garip bir tütsüye, nefesini sıcak bir rüzgâra çevirip âdeta nispet veriyordu kendisine. Serpil yine de çaresizce seviyordu bu melekleri. Bir gün, iyiyle kötüyü, günahla sevabı ayırdetme yaşı geldiğinde kendisini de böyle sarıp sarmalayacak, yüzünü şimdi Hamza'nın yüzüne vuran o yakıcı ışıqla aydınlatacaklardı.

Annesi, hiçbir dinî inancı olmasa da oğlunun bu sofuluğuna şefkatle gülümsemekle yetiniyordu. Cabir Amca da annesi gibi inançsızdı. Açık açık, Tanrı denen bir şeyin olmadığını savunuyordu ama o Serpil'i ciddiye alıyor, annesi gibi gülümseyip geçmiyor onunla uzun tartışmalara giriyordu. Zaman zaman annesinin de yumuşacık katıldığı bu tartışmalar, kuşku değil ama derin bir üzüntü aşılıyordu Serpil'e. Ne yapsa boş. Öbür dünyada annesiyle birlikte olamayacak... O zaman cennetin anlamı, kıymeti ne? Bu korkunç düşünce kafasından ne zaman geçse büyük bir günahın eşiğinde olduğunu hissedip tövbe ediyor, varlığının her zerresiyle Rahman ve Rahim olan Allah'a sığınmak, ona, bir tek ona teslim olmak, olabilmek için çırpınıyordu.

Cabir Amca'nın "sakın!" uyarısı içinde öyle kök salmıştı ki evde başbaşa kaldıkları bir gün Hamza buluğa ermenin ne olduğunu açık seçik gösterdiği an, öfkeden boğularak evden kovmaya kalktı onu. Hamza gitmedi. "Sen benim en yakın arkadaşımın. Ne kötülük var bunda. Hem konuştuyduk seninle, merak ediyordun..." Merak mı? Serpil soluğu tikanarak, "Ama sen de hiç sormadan..." diye kekelemeye başlayınca Hamza ânında, en yakın arkadaşının kendisini asla kovmayacağını, kovamayacağını anlayıp biraz daha yaklaşarak "Hadi sen de göster," diye fısıldadı. Serpil yine öfkeyle, "Hayır" diye bağırdıktan en çok beş dakika sonra, salondan Serpil'in kaldığı sandık odasına geçmiş, birbirlerine sımsıkı sarılmış, en yakın, daha yakın arkadaş olmanın baş döndürücü coşkısına kapılmışlardı. Keskin bir ter kokusundan çok fazlası sarmıştı Serpil'i o anlarda. Namazlarda Hamza'ya bağışlanan tütsü... O yakıcı soluk... Günah... Sevap... "Sakin!" Hayır cennet...

O günden sonra Cabir Amca'yla asla din üzerine konuşmamaya karar verdi Serpil. Bütün bilgisi, zekâsı, hoş görüsü, içten içe kendisini aşağıladığını yeni fark ettiği fıkraları, esprileriyle yabancıydı bu adam. Ona bir daha sır vermek mi? Asla! Annesi de ondan duyduklarını tekrarlasın bakalım. Bir ikinci vakti yolda karşılaştıklarında en yakın arkadaşı, nedense mahrem sesi ve canını yakan bir gülümsemeyle "Akşam dükkâna uğrasana," dedi. Bir çağrıydı bu. Sizin buz gibi dünyanızdan âlemlere açılan bir pencere, bir ışık...

BİRER

Hamza da Hazreti Ömer'in adaletinden, Uhud Muharebesi'nden, Hicret yolunda zuhur eden mucizelerden konuşmaya hevesli değildi artık. İlk günkü gibi sınıksı sarılıp soluk soluğa birbirlerine bakmak da yetmiyordu ona. Serpil duvardaki rafta gördüğü kitabı almak için arkasını döndüğünde yaklaşıp usulca dokundu. Tıpkı kalabalık otobüslere bindiğinde hissettiği dokunuşlar gibiydi. Yabancı değil ama. Tanıdık ve çok sıcak. Hamza onun içinden geçen bu sözcükleri işitmiş olabilir mi? Sınıksı sarılıp var gücüyle kendine çekti Serpil'i...

O gece yatışı kılarken tıpkı en yakın arkadaşı gibi ter koktuğunu, gövdesini tül gibi saran bir ışıkla aydınlandığını hissetti Serpil. Omzundan uzanıp yanağına yaslanan soluk soluğa yüzü ve mırıldandığı anlaşılabilir sözcüklerle uykuya vardı. Anlaşılabilir mi, yoksa anlamak istemediği mi?

Yaz tatili ceza gibiydi Serpil için. "Niye arkadaşlarınla gezip dolaşmıyorsun? Neden denize girmiyorsun? Şişmanladığının farkında mısın?" "Oğlum, niye kıızıyorsun. Cabir Amcan senin iyiliğin için söylüyor bunları. Bak senin yaşların..." Serpil susuyordu. "Cabir Amca benden öğreniyor, ben de ondan nefret ediyorum," demedi. Kendine dokunmayı yarım yamalak da olsa öğrenmişti artık. Evet günah. Ama siz ne anlarsınız...

Kente döndüklerinde, Cabir Amca bir yayınevinde dolgun bir maaşla işe girdi ve kısa zamanda Nazan Teyze'nin evinden çıkıp yakınlarında bir eve taşındılar. Serpil de ortaokula başladı. Bir erkek koleji. İlkokulun yumuşacık ortamından sonra, askerliğe başlamak gibi... Futboldan, kavgadan, kız tavlamağın başka konusu olmayan şımarık, saldırgan zengin çocuklarıyla günün sekiz saatini geçirmek... En yakın arkadaşının kim olduğunu bilseler...

Dükkanlar kapandıktan sonra gidip manavın kapısını tıklattı Serpil. Hamza'yla aylardır görüşmemişlerdi. Yüreği güm güm atarak. Ayak sesleri... Birden yüzyüzeler. İkisi de konuşmaya çalıştı. İkisinin de cümlelerinin ortasında heyecandan solukları kesildi ve yutkunup sustular. Hamza sonunda, "Gelsene," diyebildi. Sonra her şey çok sessiz, nerdeyse hiç konuşmadan olup bitti. Yine Serpil'in söylemediği ne varsa işitiyor gibiydi Hamza. Haftalarca, aylarca direndiği, "hayır" dediği, "sakın" dediği ne varsa olur demeye, o sahibi namazlarda arkadaşını saran tütsüye, şimdi sert ve sıkıcı hayatındaki tek çare, tek umut olarak parlayan o işığa teslim olmaya gelmişti. Kendini en yakın arkadaşının gücüne, öfkesine, hazzına açtığı an, sonsuz bir huzur, bir rahatlık, ömür boyu içinde saklayacağı bir güven duygusuydu hissettiği. Hiç konuşmadan ayrıldıklarında içini kemirmeye başlayan baş döndürücü utanç, gece yatağında yalnız kalır kalmaz derin bir hazzı, dayanılmaz bir hasrete dönüşüverdi. O kötü bahar gecesi Cabir Amcasına kaptırdığı sırrı geri kazanmıştı.

Ertesi akşam manav dükkanının kapısını yeniden tıklattığında, yalnız o hoyrat okul arkadaşlarına değil, annesine, Cabir Amcasına, gerekirse bütün dünyaya meydan okuyabileceğini hissediyordu Serpil. Sırrını saklamanın gereği kalmamış, onu bütün bu aptalların, bu geri zekâlı teyzelerin, amcaların yüzüne vurmanın vakti gelmişti. Kapı açıldı. Hamza'nın yüzünü gördüğü an "hemen kaç git buradan" diye bir ses işitti içinde. Bir gün önce gördüğü yüzün böyle sertleşmesine bir anlam verememişti. En yakın arkadaşı "Gelsene içeri," demedi bu kez. Kendi çıktı dışarı. "Gel biraz yürüyelim," dedi. Alaycı bir gülümsemeyle yere bakıp, "Dün yaptım sana, daha ne istiyorsun?.." diye mırıldandı. Serpil dedi: "Hiç... Biraz konuşuruz

diye..." Sessizlik. "Her gün hamama gidemem..." dedi Hamza. "Bize gidelim" diye konuştu Serpil'in içinden yükselen, sahip olamadığı bir ses, "Orda yıkanırısın..." "Paran var mı?" "Yanımda yok..." "Sonra vericen ama..." "Olur..." "İyi o halde, gel..." Geri dönüp dükkanına girdiler.

Şimdi bu çürümüş sebze ve meyve kokan izbenin, daha önce farkına varmadığı derinliğine, keşfedilmemiş iç odalarına sürüklendi Serpil. En dipte bir ışık, küçücük bir pencere var sanki. Rıza Dedesinin kurban keserken mırıldandığı dualara benzer bir fısıltı kulağında. Yo, Arapça değil bu. Tek tek seçiliyor: "Hani bi halanın kızı vardı senin... Koca memeli... Benimle tanıştırsana onu..." Çürük sebze, meyve, ter kokusu birden kayboldu. Bir manav dükkanının deposunda değiller artık. Bir göl kenarı olmalı. Suyun aynasında bir kendi yüzüne, bir onun mutlak, kararlı yüzüne bakıyor. Sonra gerçek bir duanın öfkeli fısıltısı geldi kulağına. Birileri Hamza'ya bu işlediği günahı bağışlatacak kutsal sözleri de öğretmiş olmalı. Serpil'e kısa pantolonunun örtemediği tombul bacaklarına bakmamaya çalışarak uzunca bir pantolon giymesini tavsiye eden Hoca mı acaba? Neden Serpil'e bu duaları öğretmediler? "Başkaları da yapıyor mu sana?" "Hayır..." diye çırpındı Serpil. "Bi tek ben mi ha, bi tek ben mi?" Bütün gücünü toplayıp "Okuduğun duayı bana da öğret..." diyecekken Hamza içinde kasılıp kalmadan önce, öfkeden kısılmış bir sesle susturdu onu: "Ne sikilecek şeysin sen be!..."

Serpil işte o zaman Hamza'nın, yan yana secde ettikleri kıbleyi, adını salavatla andıkları Resulullah'ı, diz dize oturup kelime kelime bellemeye çabaladıkları Kur'an-ı Kerim'i asla kendisiyle paylaşmaya niyetli olmadığını anlayıverdi. Uzunca bir pantolon giymesini tavsiye eden Hoca da camisinde istemiyordu zaten onu. Sırrına yeniden sınıksı sarılıp eve döndü.

Bir hafta hasta yattıktan sonra yepyeni bir güçle okuluna başladı Serpil. Hafta sonu ailecek gittikleri çay bahçesinde Cabir Amca ilerdeki mescidi gösterip, "Öğlen okundu molla, kazaya mı bırakıyorsun?" diye makara yapmaya kalkınca güldü. Annesiyle Cabir Amca bu gülüşte garip bir şeyler sezip bakiştılar. "Siz haklıymışsınız Cabir Amca," dedi Serpil. "Ben de inanmıyorum artık..." Annesi hayretle, Cabir beğeni ve gururla önce Serpil'e, sonra birbirlerine baktılar. "Anladın mı şimdi Şükriye Sultan?" diye karısının elini sınıksı tuttu Cabir. "Bütün o konuşmalar boşa gitmez... Anlamadı sanırsın ama yavaş da olsa birikim yaratır ve sırası gelince bilinçte bir sıçrama yapar..."

O günden sonra yepyeni bir yol açıldı Serpil'in önünde. Cabir'e siz değil, sen, amca değil baba demeye karar verdi. Okul arkadaşları olacak şımarık zengin çocuklarına, Allah'a inanmadığı için din dersine girmeyeceğini söyleyip meydan okumaya başladı. En yakın arkadaşını bir daha görmedi ama geceleri hep konuştu onunla. Yatağının soğuk yalnızlığında sık sık ona sığınyordu. Buluşa erdiği anı onunla, onun öfkesi, alaycı bakışları, kulağına fısıldadığı küfürler ve dualarla yaşadı. Yıllar boyunca gecelerinin birçoğunu onunla geçirdi. "Denedim, olmadı," diyordu Hamza'ya. "O din bana ne kadar lazımdı bilsen... O duaları kat kat çoğaltıp geri verirdim sana. Neden istemedin? Ama beni özlediğini biliyorum. Çocukken paylaştığımız karakucak güreşlerin rüyalarına girdiğine de eminim. Hayattaysan, bir an için bile olsa o kulağıma fısıldadığın dua yaşlı yüzünü aydınlatır. Gittiyse, bana bütün kapılarını kapattığın dinince dinlen..."

Birden yüzyüzeler. İkisi de konuşmaya çalıştı. İkisinin de cümlelerinin ortasında heyecandan solukları kesildi ve yutkunup sustular.

1. Seni bir mavi pul gibi aklıma yapıştırdım.

2. Gecedен sağ çıkmak için sevişmek gerek.

3. Yürek hatırlıyorsa şiir unutmaz.

4. Öyle içliydim ki sana, ne gam dedim geçtim candan.

5. Onlar ki kıracak kadar kırılırlar inceliklerinden!

6. Kuzey; geyiklerin çektiği şiir.

7. Senin gülün bir anımsayışa açıyor burada, daima.

8. Sözlerin yazdan kurutulmuş gibi kışın da güneşli hâlâ.

9. Hayvanlardan öğrendiğimiz insan olduğumuzmuş, yazık!

10. Beyaz doğdum, siyah öleceğim!

11. İnsan haziran oluncaya kadar yalnız!

12. Aşk: Sesinden gecenin sütü damlıyor.

13. Kadınların iki göğü var, biri memeleri.

GÖREV: HAYATTA KAL

SİMÜLASYON

THE CALL UP

15/07/16

fabula

STIGMA FILMS

red and black films

Ucretsiz PDF

AVSISIM

https://rantey.org

TRT

TRT

TRT

TRT

TRT

TRT

TRT

TRT

TRT

TRT

TRT

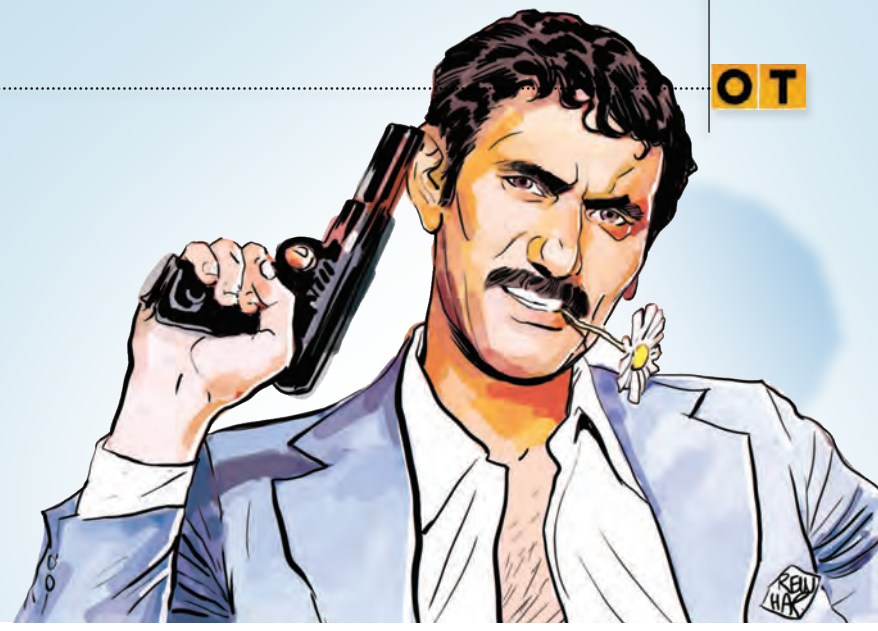
TRT

TRT

TRT

MADARA KUKARA

Bazı sokaklara girmekten... Bazı kavgalardan... Bazı insanlardan... Bazı aşklardan korkarlardı. Göze alırlardı. Balkona değil sokağa çıkılıyorsa vardı elbet bir risk...

Fesleğen görünce gayri ihtiyari okşayıp elini koklayanlardan, sokak çalgıcılarına para verenlerden, Haşım İşcan Geçidi'nden geçerken bisiklet almaya karar verip çıkar çıkmaz bu hayali unutanlardan korkmazlardı.

Elinde kâğıda sarılı yiyecek varken outlet giyim mağazası vitrinine baksa dahi kendini Tiffany'de Kahvaltı filmindeki mücevherat vitrinine bakan Holly Golightly sanan kadınlardan korkmazlardı.

Ve paraları yetişmediği için biletini vaktinde alamadıkları, günü gelip çatığında da biletleri haftalar öncesinden tükenmiş konsere, belki kapıda satan olur diye bir umut gidip tam kapılar kapanırken bilet bulunca cebindeki son parayı vermesine rağmen, aylarca dağ bayır aradığı hazineyi tam vazgeçecekken bulmuş defneci kadar zengin ve galip hissedenlerden...

Ve sırf o esnada önünden geçtikleri mağazada çalınan şarkıyı beğendikleri için alışveriş yapmayacaklarsa da içeri girilenlerden...

Ve barda çalan şarkıyı ilk notasından bilen ilk kişi olmakla övünen kadınlardan...

Ve sahnede işinin ehli bir müzisyen görünce müzisyen olmaya karar verip konser bitiminde bu hayalini unutanlardan korkmazlardı. Bu hayali unutmayıp ertesi gün enstrüman alanlardan hele, eve gelip müzik bilgileri olmadığı halde notaları çıkarmaya çalışanlardan bir de, hiç korkmazlardı.

Tam barın merdivenlerinden inerken Balkan ezgileri çaldığını duyup merdivenleri üçer beşer tırmanıp kendilerini ortaya atarak coşkuyla dans edenlerden...

Bir düğün salonunun önünden geçerken kafasına esip içeri giren, tanımadığı insanların düğününde kız tarafına da erkek tarafına da birinci dereceden akrabamışçasına ve hatta bilezik takanlara bile taş çıkarak oynayanlardan, hele bir de üstüne gelin damatla hatıra fotoğrafı çekinmekten eksik kalmayıp düğün çıkışında fotoğrafı sergilendiği masadan almayarak, yıllar yılı aile albümlerinde "bu kimdi yahu?" diye gizemli bir soru işareti olarak kalacak insanlardan korkmazlardı.

İlk kez gittikleri arkadaş evlerinde, "Peki sen şu şarkıyı dinledin mi?" "Peki bunu?" diye diye sabaha kadar şarkı açanlardan, sevdiği bir şarkıyı birine ilk kez dinletecek olmanın coşkusuna kapılanlardan korkmazlardı.

Ve radyo dinlerken sıradaki şarkı bana gelsin diye iç geçirenlerden... Niyet etmedikleri dünyanın falına gaptten işaretlerle bakanlardan korkmazlardı.

Karate Kid filmini izleyip bitiminde "cılala parlat" diye aşka gelenlerden...

Vapurda, otobüste, tramvayda, sarı mizah dergilerini okurken etrafındakileri unutup kahkahayla gülenlerden...

Yemek tarifi verirken püf noktasını kendine saklamayanlardan, şehir dışında okuyan evladına kavanozla yemek yollayan annelerden korkmazlardı.

Uyuyanların üstünü örtenlerden...

Manzara kötüyse, yanındakine Büyük Ayı ve Küçük Ayı takımı yıldızını bilmekle övünerek gösterenlerden...

Sarhoşların taşkınlıklarını ertesi gün yüzlemeyenlerden...

İçip içip bütün kötülüklerin anası olan içkinin anneler gününü kutlayanlardan korkmazlardı.

İkram edilen, paketteki son sigaraysa almayanlardan...

Ve hikâye anlatmayı yaşlarıyla gelen bir görev bilen ihtiyarlardan...

Sırf bir çocuğu şaşırtmak için hikâyeyi süsleyenlerden...

Yoksulluğu süsleyenlerden, evin suları kesilip camiden bidonla su taşırken, "okunmuş su, zezem suyu niyetine" diyenlerden misal, korkmazlardı.

Yoksulluğunu gelir kapısı, yenikliğini peşinat, haklılığını koz olarak kullanmayanlardan korkmazlardı.

Elinde silah varken bile Yılmaz Güney'den...

Sırf umutsuzluktan fal baktıranlardan...

Kahve falı baktığı arkadaşlarının dileği kabul olsun diye ters çevirdiği tabaktaki damlanın hızlıca akması için tabağı sallayanlardan...

Kuşlara yem verirken dilek tutanlardan korkmazlardı.

Rakibine moral olsun diye yenilenlerden...

En az bir filmin repliklerini baştan sona ezbere bilenlerden...

Öfkeyle haykırdığı zamanlarda bile Ahmet Kaya'dan...

Yere çizili seksek kareleri görünce kendini tutamayıp taş aramaya başlayanlardan...

Ve Canım Kardeşim filminde ağlayanlardan ve Uçurtmayı Vurmasınlar'da... Korkmazlardı.

Aksaray'da tulumla tatlısı yapıp satarken hamur makinesi bozulan, sonra Eminönü'nde Osmanlı kostümlü sırtı ibrikli sıracıyken lacivert üniformalı TC zabıtası tarafından "ceddin deden" ilkesi hiçe sayılıncasına ibriğine el konulan, sonra Büyük Ada'da faytoncuyken atı ölen; istikrarla kaybeden, öfkesi dudak kenarında, bıyığı gizlediğinden çocuklarının fark edemediği bir kedere dönüşen babalardan korkmazlardı. Zira babalar kaybetmenin gayriresmî tarihiydi.

Yine bir hezimet akşamı, bu babalardan biriyle sessizce pencereden uzaklara bakıp içlerinden babaları gibi olmamaya ant içen, öyle de yenik olmamak için ne

gerekirse yapmayı kafalarına koyup ikinci kadehin sonunda, fonda çalan Orhan Gencebay şarkısına, farkında bile olmadan kederli parmaklarıyla eşlik ederken bir kez daha babalarına dönüşen oğullardan korkmazlardı.

Elektro bağlama çalarken hüzünlünenlerden...

Ve sırf hayalperestliğinden "bundan koca olmaz" adamlardan...

Ve şokomel havuzunda yüzmek isteyen çocuklardan...

Ve Kalan Müzik arşivinde mahsur kalmayı hayal edenlerden...

Ve bir gün bütün kitapları okumak isteyenlerden korkmazlardı.

50 dakikalık İstanbul-İzmir uçuşu için yol kitabı olarak yanına Mo Yan'ın 'İri Memeler ve Geniş Kalçalar' kitabını alanlardan...

İyi bir kitap okuduktan sonra dünyayı kurtarabileceğine dair bir hisse kapılanlardan...

Ve dilini bildikleri sokaklara geceleri girmekten korkmazlardı.

Bazı sokaklara girmekten... Bazı kavgalardan... Bazı insanlardan... Bazı aşklardan korkarlardı. Göze alırlardı. Balkona değil sokağa çıkılıyorsa vardı elbet bir risk. Korktuklarını göze alırken, o an kendilerini sevdikleri bir filmin kahramanı gibi hissederek güç toplamaya çalışanlardan, korkmazlardı.

Masumiyet filminde Uğur'un peşinden ordan oraya savrulurken; "Bir gece bir büyükle eve geldim. Bir ara gözümü açıp baktım, karlı dağlar geçiyor. Başımda bir çocuk, 'Kalk abi, Diyarbakır'a geldik' diyor," diye anlatan Bekir olmaktan... Aşık olunca zaafıların kendi başlarına kayyum diye atamaktan korkmazlardı.

Duvara Karşı filminde, mutsuzken başını ruh halini düşünemeyeceği kadar büyük bir belaya sokmaya çalışıp taksicilerle küfür kâfir dalaşan Sibel olmaktan korkmazlardı.

Bıçaklanmaktan? Eh.

Masumiyet'teki Bekir ile Duvara Karşı'daki Sibel'in olası aşkından... Korkmazlardı.

Korkmamış ama sönmüşlerdi.

Yine de, olsun be, kaybetmek sinematografikti. Bir hayatın kaybedeni olarak bir filmin kahramanı olmaktan korkmazlardı.

Başlarına gelen kötü olayları, "olsun, ilerde anı diye anlatıp gülücez bunları" diye yorumlayıp yanındakinin içine su serpmeye çalışanlardan korkmazlardı.

Ve karşısındakini gülümsetebilmek için madara olmayı göze alanlardan...

Kimsenin kurmadığı bir çetenin üyesiydiler. Birbirlerinden, korkmazlardı. 🌸

**Yine de,
olsun be, kaybetmek
sinematografikti.
Bir hayatın
kaybedeni olarak
bir filmin
kahramanı olmaktan
korkmazlardı.**

BOŞLUK

“Neyin var senin? Korkuyor gibisin!”
Federico Garcia Lorca

Pencereden dışarı bakıyorsun. Pencereden dışarı bakmakla kendinden içeri bakmak benzer biraz birbirine, biliyorsun. Kirli bir camın arkasından –neden hep kirli, birileri temizlemeli artık bir şeyleri- ne görebilir ki insan? Sisli suretler, puslu niyetler, manasız koşturmalar, az sonra eriyecek kar taneleri, çabucak kuruyacak yağmur damlaları, geçiciliği, uçuculuğu yalan yanlış bir şeylerin...

İçeri bakınca gördüklerin daha da feci oldu hep. Geniş bir boşluk gördün. Dünya nam dikenli bahçeye düştüğünden beri içinde taşıdığın ağrının zonklayarak yerini belli eden yangısını. Ya da o boşluğu doldurmak telaşıyla apar topar üst üste dizdiğin anlamsız şeylerin dağdağasını. Tatil biletleri, akşam yemekleri, İtalyanca kursu, yoga dersleri, hiç kullanmayacağın renkli kalemler, okumayı erteleyeceğin mühim kitaplar, çok güzel oldukları için yazmaya kıyamayacağın alengirli defterler... Hepsi o boşluğa yığılıydı fakat hiçbir boşluğu doldurmaya yaramadı. Öyleyse neden varlar, diye sordun kendine. Bir umut niyetine varlardı işte... Zaten hayatındaki herkes ve her şey -mahzun tavşanlardan niyet çeker gibi- bir umut olsun diye seçilmemiş miydi? Sahip olduklarına sahip çıkamayacak kadar yorgun, yolunun üstüne saçılmış cümle umuda sarılacak kadar umutsuzdun, değil mi?

Sen böyle olsun istemezdin tabii. -Kim ister ki?- Bazi hayallerin vardı. -Kimin yok ki?- Gerçekleşenlerden memnun kalmadın, gerçekleşmeyenler de heybetli ukde ağaçları gibi usul usul kök saldı içinde. Tekinsiz gölgelerine çaresizce sığındın. Onlar vuku bulsa hayatın bambaşka bir yönde akacağına, her şeyin gönlünce olacağına, mutluluk dedikleri küstah hayaletin senin adressiz sokağına da uğrayacağına inandın. Kendi katilinin peşine düşmüş gibi can havliyle arayıp, hep sebepler buldun mutsuzluğuna. Senden mümkün olduğunca uzak sebepler... Annen cadalozun tekiydi, baban seni döverdi, kardeşin kıskanç, sevgilin bencildi, arkadaşların hodbin, patronun şerefsizdi. Hep başkasındaydı kabahat, hep başkalarında. Seçmediğin bir ailede doğduğun, sevmediğin bir işte çalıştığın, yaralı parmağa işemeyecek arkadaşlar edinin, serseri sevgililerin eline düştüğün için mutsuz olduğuna inandın. İnandın ama o hercümerci kenara sıyrıp da içindeki boşlukla yüz yüze geldiğin vakit, ona, işte bir ona münasip bahane bulamadın. Sahi, kim koymuştu onu oraya? Neden renkli kalemler boyamaya, ağır kitaplar doldurmaya yetmiyordu? Neden bıkmadan usanmadan zalim bir cellat gibi orada sinsice bekliyordu? Ne canını alıyor ne ödünü koparmaktan vazgeçiyordu, neden? Sahi, ne zaman terk edecekti seni? Edecek miydi? Ne zaman yakını bırakmayan yarımliktan kurtulup da bir tam olmayı becerecektin? Becerebilecek miydin? Bunu bilebilsen, bir bilebilsen, şafak sayan asker, duvara çentik atan mahpus gibi -evet ancak o kadar- rahat edecektin. Sana ufkun ardında bir gün vaat edilse bile,

**Hayat bu.
Dünya kocaman,
sense ummanda
zerre kadarsın.
Bunu bir görebilsen
rahatlayacaksın.**

ümidin tentesine sığınıp kendince feraha erecektin. Ama bilmiyordun. Üstelik, içini kemiren bu sefil boşluğun ömrün boyunca yok olmayacağına dair korkunç bir şüphe taşıyordun.

Fakat denemedin değil. Denedin. Yanıldın. Sonra yine denedin, yine yanıldın. Yanılmaya doyamadın. Artık sadece yanılmak için dener hale gelene kadar denedin bu yüzden. Bir şeyi, neyse işte artık o şey, doğru bir şeyi bulabilmek için, her şeye, herkese sarıldın, hatta saldırdın. İçindeki boşluğu tüketmeye uğraşırken kendini tüketmeye, kendin tükendikçe boşluğu büyümeye başladın. Etrafında seni önemseyen ne kadar insan varsa kırıp döktün. -İstemedim, elbette istemedim. Kim ister ki- Kendini sevmeyi beceremediğin için onları da sevemedin. Seni sevenlere şüpheyle, hatta neredeyse tuhaf bir intikam ateşiyle yaklaştın. Sende sevicecek bir yön bulabildiklerine göre sevmeyi hak etmediklerine inandın. Taşınabilir ev aletleri yahut bıkınlığa endekli beyaz eşyalar gibi muamele ettin her şeye. Eski arkadaşlarını verip yenilerini, eski sevgililerini verip yenilerini, eski hayallerini verip yenilerini aldın. Bunu hızla, gittikçe daha da hızlanarak yaptın. İlk olandan, hakiki olandan, başlangıç meridyeninden, velhasıl kendinden peyderpey uzaklaştın. -Ah, ne büyük kötülük ettin kendine, kendi kendine en büyük fenalığı sen ettin böylece- Aramaya daldın. Ama neyi? Öyle uzun zaman aradın ki, ne aradığını bile unuttun sonunda. Hayatın hayaletler çöplüğüne döndü. Yetişmeye çalışırken adını bilmediğin bir yere, her şeyi, herkesi hep geride bıraktın. Daha doğrusu öyle olduğunu sandın. Fakat küskün yüzler o boşluğun çeperinde birikti hep. İçinde ağır bir tortu gibi biriktiler. Kanına karışmış zehir gibi, yarandan atamadığın irin gibi biriktiler. Birini suçlaman gerektiğinde sen yine onları suçladın. Kolayına geldi. Halbuki sandığın kadar kolay değildi. Bunu aklınla hiç bilmedin ama aslında kalbinle hep sezdin. Sezgilerine inanmayacak kadar akıllı buldun kendini. Oysa bildiklerine inanmayı seçecek kadar sersemdin. İnanmak akılla değil gönülle yapılan bir işti ve sen bunu nedense görmezden geldin.

Neydi bu kadar zor olan yaşamak savaşında? Daha da mühimi, yaşamak denen macera, ne ara bir meydan muharebesine dönüşmüştü senin için? Yenmek mi istiyordun ki mütemadiyen yenildin? Yenilmekten

korkmasan, yenmeye aldırmasan, böyle hazin yaralar alıp hayatın karşısında sıtmaya tutulmuş gibi titrer miydin? Bunları hiç bilemedin.

Derken boşluk... O galiz boşluk sinsice büyüdü. Hamile bir kadının karnı, toprağa ekilmiş tohum, dilden dile yayılan kötülük gibi ağır ağır büyüdü. Senden geriye kalanları yutacak, varlığını yekpare bir boşluğa dönüştürecek kadar serpilip beslendi sonunda. Böylece bir gün hop diye kendi içine düşüverdin. Pat! Kendi içine. Kendi iç ülkene. Kendinden kendine.

Çok canın acıdı. En fenası budur çünkü. İnsanın kendi boşluğunda yaralanması.

Ama iyi oldu, biliyor musun? Her işte bir hayır olduğuna inandıracak kadar iyi oldu hem de. Başına bir darbe alınca çünkü, bazen ölür, bazen de iyileşir insan. Bitirirken başlayan bütün bilgiler bilir bunu. Sen de biliyorsun şimdi. Kendi boşluğuyla beslenenlerin, ondan doğmayı becerenlerin hazin bilgeliği var artık sende de.

İşte şimdi pencereden bakıyorsun. Sen yokken kış bitmiş, bahar bile geçmiş. Dışarıda yaz var. Ne yağmur, ne de kar; pırıl pırıl bir yaz. Bu da geçer ama şimdi burada; senin gibi, senin kadar. Pencerenin ardındasın işte. Bak ve kendi gözlerinle gör. Kimseye sorma, kimsede ispat, kimseden onay arama. Gözüne, gönlüne, altında soluklandığın göğüne inan. Bak, nasıl ihtişamlı ve berrak bir gökyüzü bu. Tepende tombul, beyaz bulutlar. Aşağı bak sonra, sokakta kendi kaderlerine yürüyen cıvı cıvı insanlar. Ürkek, gözü pek, umutlu, karamsar, kalabalık ve yalnızlar. Hepsi sandığından daha çok benziyor sana, buna inan.

Ardından baktığın cam hâlâ kirli. Zıyanı yok, istersen temizlersin. İstersen içindeki katranı bile yağup yıkarsın. Hayat bu. Dünya kocaman, sense ummanda zerre kadarsın. Bunu bir görebilsen rahatlayacaksın. Öfken, telaşın azalacak. Adımların sakinleşecek. Koşarken sağa sola çarpamayacaksın. Bir görsen dünyanın ve kendi varlığının hakiki ebadını, hiçbir şeyin, içindeki boşluğun bile çok da büyük olamayacağını anlayacaksın.

Dolduramıyorsan da boşluğu, onu sevecek, kendini affedecek, adımlarını hafifletip, konmaya değil en nihayet göçmeye geldiğin bu âlemde incecik bir tüy, uçuşan bir köpük, ahenkle sürüklenen minik bir yaprak gibi usulca salınacaksın.

Sonrası...

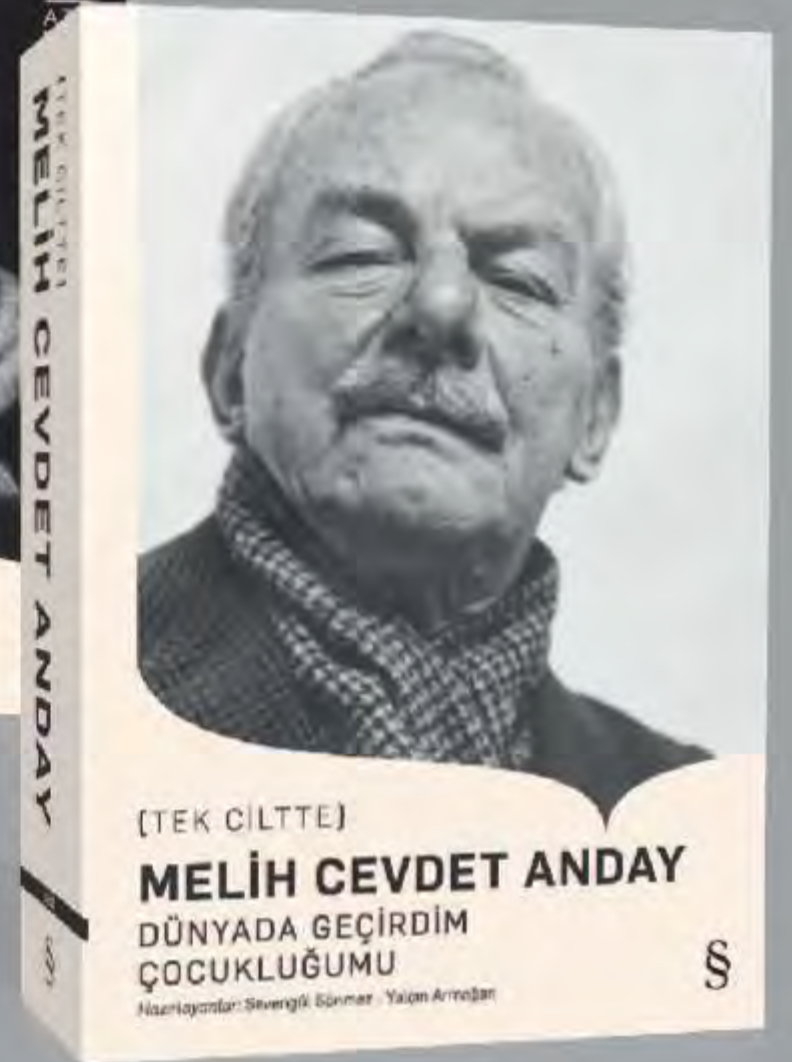
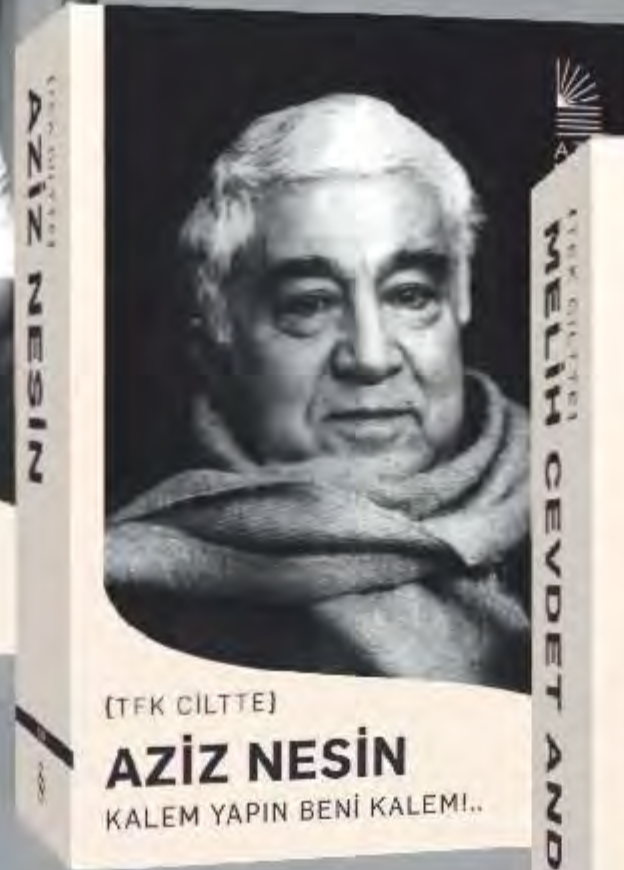
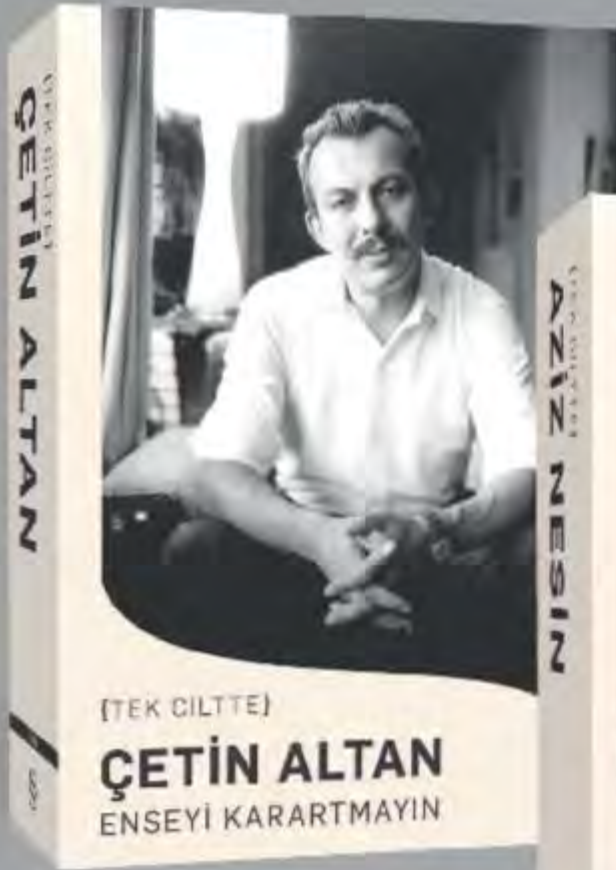
Sonrası iyilik, güzellik... 🌸

İllüstrasyon: Ece Zeber

Türkçenin üç büyük sesi “Tek Ciltte” toplandı.

Devasa külliyyatın, iddiasını unutmadan mütevazı özeti!
Çetin Altan, Aziz Nesin ve Melih Cevdet Anday
tekrar tekrar okunmayı bekliyor...

Kitap satılan her yerde...

*1941 yılında doğdu.

*Türkiye'nin önde gelen öykücülerinin başında yer aldı.

*Bir döneme damgasını vuran Papirüs dergisinin kurucuları arasındaydı.

*Usta şair Turgut Uyar'la evlendi.

*Virginia Woolf, John Steinbeck, Jorge Luis Borges, Vladimir Nabokov gibi yazarların kitaplarını dilimize çevirdi.

*Cemal Süreya ile birlikte Küçük Prens'i dilimize aktardı.

*Yakalandığı kanser nedeniyle 2003 yılında aramızdan ayrıldı.

İllustrasyon: Ece Zeber

DİKKAT! KIRILACAK EŞYA

Yapma! Olamaz! Yahu gözlerime inanamıyorum! Nerden çıktın sen?

Dur dur, geç şöyle bakayım. Dur bir öpeyim. Özlemişim. Düpedüz özlemişim. Karşılaşmadan bilemiyor kişi.

Yahu nereden geldi aklına sahi? Uğramak durup dururken?

Kaç yıl geçti...

Canım sevinmez olur muyum, deli misin? Birden toparlanamadım da. Elim ayağım... inanmazsın, yıllardır kimse girmedi şu kapıdan. Eski dostlardan hiçbirisi. Geç, geç... Otur şöyle, gevşe. Yoo, oraya değil, o koltukta güneş girer gözüne. Şuna geç, hah şöyle. Rahat mısın şimdi? Gevşe, gevşe... Yaslan arkana, hah!

Yahu nerden?.. Hay allah...

Sormayı unuttum, ne içersin? Kahve, çay? Kahve yok mu? Neden? Piyasada mı yok? Ne bileyim ben. İnan şaka değil, bilmiyorum, farkında değilim. Çay içeriz öyleyse.

Rahatsın değil mi?

Sehpa tozlu olabilir yalnız. Fatma Hanım, savsaklar toz almayı ara sıra. Şuralarda bir bez olacaktı.

Peki peki, haklısın.

Ne diyordum? Yahu nerden... Peki sustum.

Bir sigara içer misin? Yalnız benimki gâvur sigarası, kızarsın. Sen kendininkinden yak. Ateş?

Çakmak ha? Demek yanmış kibritleri kutuya tıkma huyundan vazgeçtin. Unutmam tabii, unuttur muyum? İllet olurdum.

Fatma Hanım, lütfen iki demli çay bize. Kahve yokmuş, öyle mi? Hanım, okul arkadaşım, eski arkadaşım. Benimkine ince bir dilim limon koyun lütfen.

Okul dedim de... Yahu sen neredeydin bu arada? Nerelerdeydin? Geçen yıldaki galiba, Ömer'e rastlamıştım. Senin roman yazdığını söyledi, doğru mu? Oğlanın sana tutkun olduğunu anlamazlıktan gelirdin hep, ama bak izlemiş seni. Ben o tür kitaplar okumuyorum. Daha çok dinlendirici, oyalayıcı kitaplar... O yüzden senin ne yazdığını da bilmiyorum, başla. Benim işim imza atmak. Bütün gün imza atmak.

"İmzamı nasıl sevdiğimi anlatmayacağım ona. Her atışında imzaman daha bir güzelleştiğini, yerli yerine oturduğunu, tutarlılık kazandığını. İmzama âşık mıyım? Belki.

Şu temizliğe, şu tertemiz odayı saran huzura tutkunum. Pırıl pırıl kül tablalarına, güneşi süzerek içeri salıveren şu hisirtili perdeler de, kalın yaprakları birayla temizlenip parlatılmış kauçuk denen şu bitkiye de.

Bunlar, dünyanın değişkenliğine, bilinmezliğine, kirine-pasına karşı koruyorlar beni. Burada, bu odada, akşamın altısına kadar güven içindeyim. Güven tutkusu...

Öyle bir hastalık ki bu, tek belirtisine alışmak yıllar alabilir, yine de birlikte yaşamak ve geçinmek zorunda olduğum ölümcül bir hastalık.

Ona bunlardan söz etmeyeceğim."

Buyurun, girin.

Peki Güler Hanım, siz bırakın, ben imzalarım.

Güler Hanım, tanıştırayım, hanımefendi okuldan arkadaşımıdır, çok eski.

Evet, bakmış ki araya giren santralla, sekreterlerle, toplantılarla falan baş edemiyor, kalkmış uğramış. Ne güzel değil mi? Ansızın, yıllar sonra.

Evet, meşgul dersiniz. Yalnız Diyarbakır'dan ararlarsa, bağlayın lütfen.

Canım, önemli değil tabii. Önemli bir adamım dersem, inanacak mısın sanki? Bu tür meslekler yeni türedi. Biliyorum, incelik olsun diye sordun ama, bir kere sordun ya yanıt vermek zorundayım.

Hep bu doğruculuğumu mu sevmiştin? Yapma...

Satış müdürlüğü var, pazarlama müdürlüğü var. Yeni Türkiye'ye özgü meslekler bunlar. Aslında çalışmıyorum denebilir. Çevren geniş olacak, yüreğin de. O zaman sırtını sıvazlıyorlar. Hani fıkradaki gibi. Tanıdığının salık verdiği delikanlının hiçbir şey bilmediğini gören müdür sormuş dayanamayıp: "Peki, bari cinsellikle yolculuğu seviyor musunuz?" Delikanlı evet deyince de, patlamış, "Öyleyse sittirin gidin!"

Öyle bir meslek bizimki. Bol bol Anadolu. Ara sıra Avrupa. Çiğköfte ile viski. Hamburgerle rakı. Adana pavyonlarıyla büyük otel lobileri. Akıl alır gibi değil. Yani bir gün düşünmeye kalksam...

"Kusmuşum. Leş gibiyim. Havlunun demiri olmasa, tutunamasam, kusarak biteceğim sanki. Başımı kaldırıp aynaya baktım. Bir zamanlar imzam kadar yakışıklı olan yüzüme. Kusmuk içindeydi. O kadar çok içmemiştim üstelik. İşemeye gitmemeliydim, biliyorum. Ayıldım. Yüzümü ve kendimi korumalıydim işemeye gitmeyerek.

Kimdi o kadın sahi? Neden getirmişler? İkrar. Takma kirpikli, koca memeli, yanakları cart kayısıya boyanmış bir kadın. Konsomatris midir, nedir? Belki de iyi bir kızdır, kim bilir. Birinin, akrabası falandır. (Ama herkes, birinin akrabası değil mi?)

Acaba akşamın hangi saatinde bir "kaçamak"tan söz ettim o adamlara? Onlar beni ağırlamakla yükümlüler. Ben böyle bir şeyden söz etmesem, asla... Neden ettim? İkrar. Özveri. Karşılıklı.

Diyarbakır'da mıydı, Adana'da mı... geçen gün Sheraton'da da oldu aynısı.

Kusarak biteceğimi sandım. O ölümcül hastalığın bedenimden yıkanıp gideceğini düşündüm. Adı bin kere değiştirilmiş bir sokak köpeği gibi yeni verilecek bir ad'a yaşamayı düşündüm. O kadını belki bir gün sevebileceğimi, bir anlığına, ama bu gece asla sevebileceğimi, onunla birlikte olmaya katlanamayacağımı, katlanmamakla da aslında ayıp ettiğimi, çünkü kadıncağızın hiçbir kusuru, varılmaktan başka hiçbir kusuru olmadığını düşündüm.

İt gibi, leş gibi içtim. İsteseydi de beceremeyecektim. Öylesine.

Mutsuz değilim, hayır. Bana verilen görevleri eksiksiz yerine getirmek, benim de mutluluğum bu.

İstemedi, fırsat bilip kaçtı. Kurtuldum.

Ertesi sabah, yıllardan beri ilk kere, garip bir mutlulukla uyandım. Ama ona bunlardan söz etmeyeceğim...”

Dalmışım. Kusura bakma.

Senin bir okul çayında dediğin şeyleri düşünüyordum. Bir anlamda.

Yıllık okul çayına gözlükle gelmiştin. Rüküş, mavi bir entariyle.

Rüküş olmaya büyük özen gösterirdin, gizleme. Rüküş giysiler, rüküş ilişkiler.

Nerde uyuz, gözlüklü, ergenlikli bir oğlan, sen orada. Nerde sakat, yaralı bir hayvan, sorunlarının altından kalkamayan yaralı bir insan, sen orada.

Sınıfta gözlük takmazken, okul çayına gözlüklü gelmen de aynı başkaldırının bir parçası değil miydi?

Tabii kızarım. Hâlâ.

Öğretmen gibiydin. Dans etmeye için giderdi, iyi dans ederdin üstelik, öyleyken, benim iyi dans etmemi başılayamazdın bir türlü. Senin yanında hep suçluluk duyardım, kolay değil. Giyim-kuşamımdan, sınıfımdan, sanki aynı sınıftan değilmişiz gibi, ilişkilerimden.

“Yoo neden gizlemeli... Nerde koca memeli, iri kıçlı, gösterişli, bol kahkahalı bir kız, ben orda. Ezbere bir beğeni miydi bu, gerçekten kuş beyinli kızlardan mı hoşlanıyordum. Bugün bile bilmiyorum. Haklıydı, bunu bilecek kadar zaman ayırmaktan bile kaçınmıştım kendime. Şimdi kalkıp ona kızıyorum. Yalan: hiç de öğretmen gibi değildi. Beni sevdiğine güvenirdim. Resimlerimi gösterdiğim tek arkadaşım. Sevgililerimden söz edebildiğim tek kızdı.

Kır kahvelerinde çay içerdik, tartışırdık, dolaşırdık. Yalansız dolansız, aşksız bir ilişki.

Neden şu yaşının çizgilerini daha o günlerde ele veren bu kadına âşık olmadım? Neden?”

Çayda ne dediğini anımsıyor musun?

Pistin ortasında durmuştuk bir an. Kolumu çekmiştin, omuzumu hafifçe sıkıydın.

Belki aynı gürültü, uğultu sürüp gidiyordu ama benim kulağım sendeydi.

“N’olursun,” diye yalvarmıştın, “şu çevrende dolaşan kızlara kadınlara ayırdığın zamanın bir bölümünü kendine ayır.Yeteneklerini bir tanısan...”

“Uykusuz gecelerimde o sesi hep duyarım.Ama ona söz etmeyeceğim bundan.”

Demek benim için o çayın bir karar gecesi olduğunu kavramıştın. Ben farkında bile değildim oysa. Söyleseydin ya.

Ne mi fark ederdi? Bilmem.

Feyza ile bir gün önce ayrılmıştık, bozuşmuştuk. Anlatmıştım ya sana.

Mehveş, bambaşka bir kızdı. Dal gibiydi, duyguluydu. Konuşmazdı pek. Boynu eğik, bir erkeği mutlu edebilecek, güvenilir bir kız. Doğru, o gece onun yanından hiç ayrılmadım.

İnanmazsın belki, hâlâ sırlısıklam âşık bana. Evi tertemiz tutuyor, çocuğu büyütüyor. Hem hiç karışmaz bana. Zaten ben evden işe, işten eve... Neyime karışacak?

Hani birine kendimi kaptıracak olsam, olmaz ya diyelim ki oldu, kadını götürücek bir arkadaş evi bile yok. Kalmamış. Evlenince çevresi boşalıyor kişinin.

Mutsuz değilim, hayır. Bana verilen görevleri eksiksiz yerine getirmek, benim de mutluluğum bu. Ölesiye çalıştıktan sonra, akşamları, Mehveş’le oğlan televizyon seyredelerken sedire yığılıp kalmak.

Hayır, yapmıyorum artık. Boyaları falan bizim oğlana verdim. Kurslardan zaman ayırabildiğinde boyuyor bir şeyler.

Biliyorum, gerçekten iyi resimlerdi. Sürdürseydim... Ama dünyada olabilir-ressamdan geçilmiyor. Durup dururken neden kalabalık edeyim?

Peki kapatalım bu konuyu.

Bir dakika izin ver bana. Güler Hanıma Diyarbakır’ı aramasını söyleyeceğim. Bir çay daha içer miydin? Yok canım, ne alıkoyması? Dedim ya, benim işim gücüm imza atmak.

Güler Hanım da anaç kadındır ha... Beni korur. Tıpkı karım gibi. Delişmenliğimi dizginler. İstemediğim kişiler aradığında, “Yok,” der, “demin çıktı,” der. Benim beceremediğim şeyler bunlar: temizlik ve yalan söylemek...

“Bir de âşık olmayı katmalıyım. Beceremediğim bir şey galiba. Bir eksiklik.

Ona karımdan söz ederken ‘güvenilir’, ‘boyunu eğik’ dedim. Oysa hiç denemedim ki bu sıfatların geçerliğini, hiç ilgilenmedim ki, beni sevmesi yetti

Resmi bıraktım.Tehlikeli olabilirdi.

Konuşmak da tehlikelidir. İçte biriken sözcükleri boşaltmak. Hele konuşmayı bir kere unutmuşsan.

Aslında dış görünüşümde değişen hiçbir şey yok. On sekiz yaşındaki kilomdayım. Kadınların ilgisini çekiyorum.Ama ne önemi var...

Bir şey sızlıyor. Bir eksiklik. Bir özlem. Günlük cinselliğime yansıyan, tutkuyu silip götüren bir sızı.

Bir korku getiriyor yedeğinde:Ya bir gün, bunca yıl kafamda biriktirdiğim sözcükler boşalıverirse? Çene kemiklerim açılırsa? Beynime üşüşen imgeleri durduramazsam? Ya eve, bir gün yirmi dakika geciksem?”

Kitaba mı bakıyordun? Niye gözlerin doldu ki? Evet adı “Romeo Yanılgısı”. Ne var bunda?

Sen bizlerden bile isteye koptun... Senin deyiminle, “yoz ilişkilerden, kentsoylu hüzünlerinden.”

Anladığım kadarıyla, gönül verdiğin dünya görüşü doğrultusunda, sağlıklı bir çevreye girmişsin.

Kalıbımı basarım, aşk evliliği yapmışsındır. Okulun bahçesindeki cınara bir âşıktın sen.Ama bir dalını koparıp doğum gününde getirdim diye ne “hanım evlâtlığım” kalmıştı, ne “burjuvalığım.”

Gittin işte. Biliyor musun, haklıydın.Ara sıra sana imrendiğim de oldu.Alabildiğine dürüsttün çünkü. Yalanın hemen belli olurdu, yüzünden okunurdu.

Kendini sertleştirme çaban da haklıydı.

Sevindim senin adına. Başarına.

Biliyorum, uğramazsın buraya bir daha. Ben de uğramanı istemem zaten. Hep bunları konuşmak yoracak bizi. Yararsız.

Haftaya Diyarbakır’dayım. Önümüzdeki ay Hollanda’da.

Kalkıyor musun? Tabii de... Dur.

Dur şimdi. Dur bir dakika.Yeni geldi aklıma. Bir derdin olmasaydı...

Kendimden söz etmekten, sana... Neyin var?

Neyin var şekerim? Neyin var canım? Bir yerin mi ağrıyor? 🌸

Fotoğraflara Yaslanmış Yazılar

JEHAN BARBUR

OT

Fotoğraf: Jehan Barbur

Sevmek ki, tek kişilik bir eylem
Eşleşmedikçe çürüyen
El değmedikçe büyüyen
Sevişmedikçe aslını tüketen
Sevmek ki
Ancak, gerçeğini yitiren...

Bir kavanozun tırtıklı dibini
görüyorum rüyamda
Sonra senin ellerin...

Bir bavul açılıyor kaburgamda
Kil dökülüyor ciğerime
Say ki içmişim üç paket
sigara
Ceviz dolabın kulbu
vidasından kurtuluyor
Yüreğimin sarkacı
Hiçbir eşya, yek bir öyküyle
bağlanmıyor birbirine
Rüyada...
Sonra senin kırgın hevesin
Heves ki yine bir eşya
Cıalanmış bir raf, dizlerime
değdirdiğim kilim
Tırnağımı kapıya sıkıştırışım
Ve kırılışı, bileğimin
duyabildiği sesle
Yansıması karşı duvarda.

Bir cetvel ölçüyor avuç içimi
Sütten kesiliyor kadın
Bir milim diyor, avucunuzun
içindeki son damla
Senden çıkıyor o ses
Ağzında oynamamış
dudağın izi
Yuvarlakça...

Yine bir bavul kapıda
Geri dönmeleri anımsatan
Gidişin tozunu dumanını
doldurmuş da içine
“Açma beni!” diyor
Öldü bütün çiçekler
Ölüler sevilir mi rüyada?

Elimde sarı bir faraş
Süpürüyorum gelmeyişi
Yüz yaşındaki sığla ağacına
üfürüyorum

Tüm bildiklerimi
“Deva olsun! Deva olsun!”
diyorum; uykuda

Tavanda asılı duruyor
örümcek
Arıyı sömürüyor iğnesini
bileyerek
Sende sevmediklerimi
görüyorum biraz da
Ve batışını koluma, üçgen
yanılgılarının
Gidemiyorum hiçbir yerden
Yer benimle geliyor
Sonra senin yerlerin;
eğimlenen, mütemadiyen

Açıyorum bavulu
İçinde kesik tırnağım,
bileğimin duyduğu ses
Yarıda bıraktığım sigaralar
Ve hâlâ soluklanan lavanta
Suya anlatıyorum
Ölmesin diye çiçekler

Uyanıyorum
Yüreğimde bir kulp
Yongası kalıyor geriye
Canı dişimde
“Sevmek” diyorum
Ağacı görüp, kökünü
bilmedikçe
Sevmek, kimi olursa olsun
Yüzeyde başlayıp, derine
inmedikçe
Su mavisini
Göğün yanılgısı
Gündüzünde dahi, bir
rüyanın aksak tartısı

Sevmek ki
Ancak, gerçeği tüketen...

Yolcusu kadar hancısı da bol olan kasabaya Skandal'ın vardıgı günü kimse hatırlamıyor, ne zaman gittiğini bilen yok. Ama herkes bu Skandal'ı konuşuyor.

“SKANDAL”IN ÖLÜMÜ, SKANDALIN MAYASI

Yolcusu kadar hancısı da bol olan kasabaya Skandal'ın vardıgı günü kimse hatırlamıyor. Dereleri tepeleri aşarak yürüyerek mi geldi, yoksa misal şehir merkezindeki otogardan minibüse mi bindi?

Kılıgında kıyafetinde, halinde edasında tek kimseden ayıracak garabet yokmuş. Kalabalıklar içinde sanki yok olmuş; nerede akşamladığını, ne yapıp ettiğini bilen hiç olmamış. Ancak aradan günler günler geçtikten sonra birinin aklına gelip de adını sormuş.

**

Bilmemkimden skandal çağrı, fakat bu ne skandal söz! Pardon ama bu skandal bir açıklama, bu atılan skandal bir tweet. İşte o skandal hareket...

Skandal bir kadroyla karşımızdalar bugün. Ama işte bu skandal bir görüntü. Skandal fotoğraf, skandal video. Söylenenlerin skandal bir iddia olduğunun farkında mısınız? X yine skandal bir paylaşımda bulunmuş. Biri yine erinmeden karşımıza çıkmış:Y'den skandal savunma! Hakikaten gazeteci misiniz, bu skandal bir soru. Pardon bir de o soruyu hiç sormamak da ayrı skandal.

Duyduk duymadık demeyin, Z'den skandal bir manşet. Skandal bir yazı yazmış birileri yine. Bunlar hep skandal yorumlar. Bu hadisenin kendisi skandal.

**

Adının anlamını sormuş biri. Demiş, “Hikâyesini bilemem, hangimiz adını kendi koydu ki. Ama Fransızca'dan geliyormuş.” Utançtan yerin dibine batmayı gönüllerden geçirecek hadiseye deniyormuş. Daha da evvel Latince'de İblis'in kurduğu tuzak manasında kullanılagelmiş;Yunanca'da tuzak. Ancak Şeytan'ın yaptırabileceği şeye deniyor yani. Ben yapmadım Şeytan yaptırdı. Skandal bir bahane.

**

Bir pazartesi günü kasabanın hastanesi soyulmuş. Skandal yaptı demişler. Salı günü birbirine komşu mahallelerde dört kadına tecavüz edilmiş. Çarşamba öğle üzeri okul çocuklarına dağıtılacak sütler çalınmış. Skandal yaptı demişler. Perşembe günü bir muhasebeci gasp ve de darp edilmiş. Cuma gecesi, sahipleri içerde en tatlı uykularında sağdan sola dönerken bir ev ateşe verilmiş. Skandal diye haykırmışlar, “Skandal yapmıştır” demişler. Cumartesi

bir kasap otuz beş yıllık dükkânında ölü bulunmuş; kanı ahşap tezgâhın üzerinde büyükbaş kanlarına karışmış. Skandal'ın resmi aranmış bütün kasabanın duvarlarına asılsın diye: Aranıyor! Pazar günü herkes bir yana dağılmış, aramışlar, Skandal ortada yokmuş.

**

Dünyayı şaşkına çeviren skandal...Ağızları açık bırakan şok olay. Çeşitler sayılıp tasniflense en çok seks skandalı var. İçinden seks geçince daha çok skandal oluyor. Coğrafyalara mahsus skandallar mevcut, dağın taşın günahı yok, münasebet fiziki demokrasi haritasıyla aslen: Hukuk skandalı. Hukuk yani aslında hukuksuzluk skandalı. Türkiye'nin her daim toprağı elverişliydi ama son dönemin sulamasıyla, hususi gübresiyle kem gözlerden ırak olsun, iyiden iyiye coştı.

Bunlar da var: Çevre skandalı, yolsuzluk skandalı. Hasat bol, iklim müsait, fitrat da. Ensest skandalı, taciz skandalı, tecavüz skandalı. İklim de müsait, ahlak da. Dayak skandalı, küfür skandalı, skandal skandalı... Bütün kasaba, bütün Türkiye, bütün dünya, herkes bu skandalı konuşuyor. Gerçekten konuşuyor mu? Herkes bu skandalı konuşmalı belki de, ama skandal skandal üstüne biniyor, hepsi birbirinin içinde eriyor. Belli ki aslında kimse hiçbir skandalı da pek öyle umursamıyor. Sanki skandal ölmüş, artık hükmü yok. Skandal olmayan da skandal ambalajında, enformasyon ve hurufat yığını içinde dikkat çekmek için ayrıca bağırıyorlar: Skandal, şok, skandal... Herkes skandal seviyor.

**

Derler ki, “skandal” kelimesinin kök saçaklarında bir de Yunanca “iskele” kelimesi var. Oradan da Latince “merdiven” çıkıyor karşımıza. Tırmanmaktan türemiş. Skandalın fitratında gittikçe yükselmek var, artmak var. Bir merdivenin basamaklarını usul usul çıkmak var, el artırmak, çıtaı yükseltmek var. Skandal, skandalı mayalıyor. Skandal, hücrelerde bir yerde uyuyor. Ben yapmadım Şeytan yaptırdı.

**

Yolcusu kadar hancısı da bol olan kasabaya Skandal'ın vardıgı günü kimse hatırlamıyor. Belki onu aramaya çıktıkları o pazar gününden çok önce gitmişti. Gitmişti. ✱

**

UŞAK'TA YAŞAMAK

Uşak'ta yaşamak;

64 Uşak'ın kentsel dokusunu, silüetini, manzarasını nirengi noktalardan seyrederek;Aybey Tepesi'nden tüm panoramik manzarayı içine çekerek “ Sen, ne güzel şehirsin aziz Uşak!” diyebilmek...

64 Âşıklar diyarı olarak adı tarihe geçen Uşak'ta ‘AŞK’ın sorumluluğunu her daim üzerinde yaşamak...

64 Sonuna kadar Beşiktaş'ın ÇARŞI'lısı Uşak'ın AŞİGO'lususu olmak...

64 AŞİGO'lu olup futbolda yenilgiye teslim, basketbolda galibiyete alışık olmak...

64 Dünyanın konuştuğu EMRE MOR'un babasının Uşaklı olduğunu öğrenip hiç tanışmadan yüreklerde bir evlat mertebesine çıkarmak...

64 Görmesek de, tanışmasak da 2002 yılında Türkiye Güzeli ve Kainat Güzeli seçilen Azra Akın'nın da Uşaklı bir aileden olduğunu bilip, hemşehrilik ‘AŞK’ıyla sevinmek...

64 Başka caddesi olmadığından İsmet Paşa Caddesi'ne ‘mecburiyet caddesi’ lakabı takıp bir uçtan diğerine yürüyüp gelmek...

64 Yıllarca şehir dışından gezmeye gelen eşi dostu Karun Hazinele'ni göstermeye gidip emitasyonlarıyla karşılaşmalarında yüz kızarmasına engel olamamak (neyse ki gerçekleri bulundu)...

64 Hafta sonları hamur işine boğulmak: kahvaltıda katmer, öğlen bükme, akşamına fırına iç götürüp ispanaklı pide yemek...

64 Şair Ayhan İter'in dizeleriyle: “Türkü söyleyen dilleri / Halı dokuyan elleri / Kırkitleri özlüyorum.” diyebilmek ve “Madalyonlu Uşak Halısı”na elle dokunmak...

64 Tarihi Hisarkapı Uluyolu, Köme, Ünalın mahallelerinde veya Ulu Camii, Burma Camii, Çakaloz Camii'lerini ufuk çizgisini gözünüzle odaklayarak gezmenin, yürümenin, izlemenin tadını çıkartmak...

64 Zamanın ruhunda Uşak'ı yaşamak, yaşatmak. Şehrin soluk alıp verdiğı “kültürel ortamı” ayakta tutan bir kültür üçgeni yaratabilmek...

64 Şehrine sahiplenme bilincini, gelenekten/moderniteye uzanan yaşam perspektifini koruyabilmek...

64 Yarım asrı geçkin Salepçiler Özen Pastanesi'nde sabah kahvaltısı yapmak, tavuk sulu tel şehriye çorbası içmek. Kışın buhurdanlı tarçınlı salebini yudumlamak...

64 Asırlık Uslu Selim Helvacısından ramazan yaza denk gelse de iftara sıcak helvayı, yanında kırmızı helvayı sofralardan eksik etmemek...

64 “Kendisiyle yarışan adam” Yeldanlızade, nam-ı diğer “Tarhana Baba” Mustafa Yeldanlı'nın “tarhana çorbası”nı yudumlamak...

64 Öğlenleri “Cim Cim Çeşmesi”nin çevresinde “Kokoreççi Sarı”nın leziz/lezzetli kokorecini ayrılan yemek...

64 Sıcak yaz günlerinde serinlemek ve tarihi Bedesten'de sarrafları gezmek, otantik havayı teneffüs etmek...

64 Öğretmen Evi çay bahçesinde eğitimci-yazar Süleyman Çalışkan'la “Örentepe Yokuşu” ve Çifteler Köy Enstitüsü yıllarını dinlemek...

64 Genç yaşta kaybettiğimiz şair Talat İzçö'ün Keyif Sanat Kahvesi'nde üniversite öğrencileriyle kültür/sanat etkinliklerini izlemek/söyleşmek...

64 “Kent Park” projesiyle okullar yöresini, kentin “kültür belleğı” okulların ortadan yok olacağını fark edememek.

64 Kentsel silüet, estetik, peyzaj ve tasarım düşünülmeden yapılan, şehri ikiye bölen köprüünün (halk diliyle Mesut'un kamburu) görüntüsünden ürkmek...

64 Kolay para kazanma yolunun “meskun mahalde” -furya halinde- öğrenci apartları, yurtları yapılıyor olmasından üzüntü duymak...

64 İnsan kaynaklarını iyi değerlendirememek, kent kültürü ve kentlilik bilincinde “Uşaklıy, Uşaklı yapamamak...”

64 Uşak'ta yaşamak ve görmek, Tanrı'nın insanımıza bahsettiğı en güzel bir ömür diyebilmektir. ✱

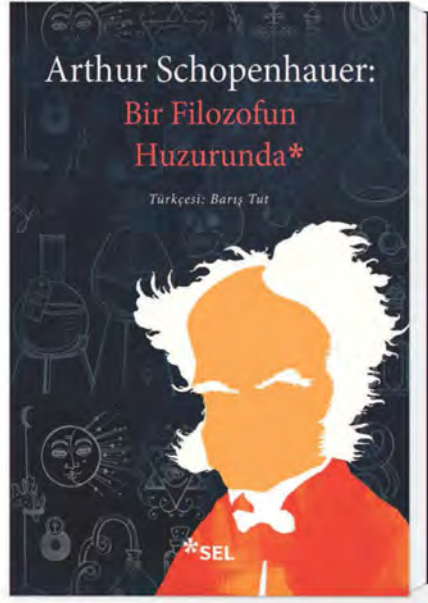

Bok Yoluna Gitmek

Erich Kästner

Türkçesi: Suzan Geridönmez

Arthur Schopenhauer: Bir Filozofun Huzurunda

Türkçesi: Barış Tut

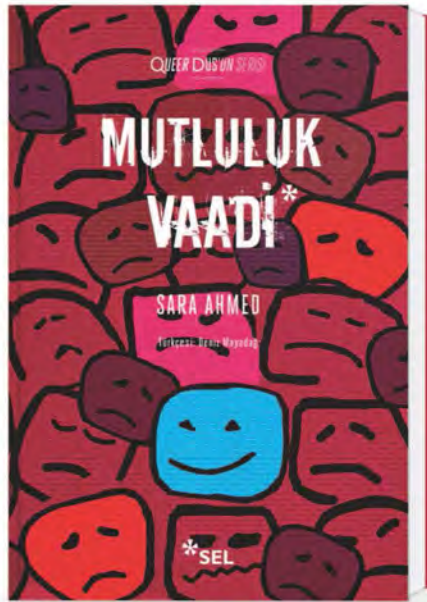

Vapurlara Küsmek

Türker Ayyıldız

"Çöküş ve ahlaki çürümeye karşı, devlet ve ailede namus ve disiplin için" Naziler tarafından ateşe verilmiş, defalarca sansüre uğramış bir roman: Erich Kästner'den **Bok Yoluna Gitmek**; Arthur Schopenhauer'in aşk, evlilik, toplum, akademi, arkadaşlık, tarih ve insanlığa dair fikirlerini tutkulu biçimde ortaya koyduğu söyleşilerden oluşan **Bir Filozofun Huzurunda**; yaşamın çetinliğini ve bonkörülüğünün yanında göğsümüze bir yumruk gibi oturan acıları, yürek burkan detayları başarıyla hikâyeleştiren Türker Ayyıldız'dan, 2011 Orhan Kemal Öykü Ödüllü **Vapurlara Küsmek**; tarih boyunca diğer renklerden farklı bir kadere ve simgeselliğe sahip olmuş, hatta renk olmaktan çıkmış siyahın izlerini yaradılış efsanelerinden 20. yüzyılın sonlarına dek her alanda sürdüren bir çalışma: **Siyah - Bir Rengin Tarihi**; çağdaş toplumdaki mutlu olma baskısı ve zorunluluğunun kültürel eleştirisine odaklanan Sara Ahmed'den **Mutluluk Vaadi** Haziran'da **SEL**'de...

Mutluluk Vaadi

Sara Ahmed

Türkçesi: Deniz Mayadağ

Siyah - Bir Rengin Tarihi

Michel Pastoureau

Türkçesi: Mesut Tufan

***SEL**
YAYINCILIK

selyayincilik

Selyayincilik

selyayincilik

*www.selyayincilik.com

YİNE GEL!

**“şuraya bir cümle koydum.
bırak, acımızı birisi duysun.”**

birhan keskin

İllüstrasyon: Gökçe Erverdi

Sabahın erken saatlerinde Beyoğlu İş Merkezi'nin alt katındaki dükkânlar henüz yeni yeni açılmaya başlamışken, ben bir yandan radyoda çalan Zerrin Özer şarkısını dinliyor, bir yandan da raflardaki, askılardaki penyeleri düzeltiyordum. İçeriye her zamanki neşesiyle Aysel Gürel girdi. Yanında genç bir kadın vardı. Daha ne olduğunu anlayamadan, “Benim çok şarkımı okudu,” dedi. “Kim?” dedim. Elini radyoya doğru uzatıp, “Zerrin,” dedi. Pembe renkli saçlarını salladı ve “Saçlarım nasıl olmuş?” diye sordu. “Daha önce de söylemiştim ya, çok güzel olmuş,” dedim. “Olsun bir daha söyle ağzın mı yorulur?” diye üsteledi ve oturdu. Kız da oturdu. Çok güzeldi. Yanındaki kız. Çok güzeldi.

Aysel Gürel'in önüne kül tablasını koydum ve kıza dönüp, “Hoş geldiniz, siz ne içersiniz?” diye sordum. “Fark etmez, kolayda ne varsa o olsun,” dedi. “Hepsi kolay,” dedim. “Çay olsun madem,” dedi son derece zarif bir edayla. Dükkânın yan tarafındaki kolonda asılı duran, altından kablolar sarkan hisirtili diafondan bir sade kahve, bir de çay söyledim.

Aysel Gürel her zamanki neşesiyle kahvesinden bir yudum aldıktan sonra sigarasından ilk nefesi çekti ve biraz içinde tutup yukarıya (tavana doğru) üfledi. Kıza döndü.

“Bakma sen bunun böyle ikramlar yaptığına beni görünce aslında morali bozuluyor, neşesi kaçıyor bunun. Hacı, hoca bu adam. Ver buna sürekli ilahi dinlesin.”

“Aşk olsun Aysel Hanım. Senin şarkılarını dinlemiyor muyum?”

“Hadi oradan yalancı! Ayıp olmasın diye bir iki tanesinin adını ezberlemiş, onları söylüyor.”

Kız güldü. Bazı kadınlar herkesin ortasında ağlayamadıkları için gülerler. Aslında şimdi ağlamak isterdim ama yapamam gülüşüdür o. Yüzüme gülümsemelerden bir maske takıp insanların arasına çıkıyorum gülüşü. Bir kere ağladım ve hiç kimse neden ağlıyorsun diye sormadı gülüşü. Anlatmaya başladığım anda ağlarım onun için susuyorum gülüşü.

Gülüşlerin arasına Aysel Gürel girdi.

“Bu çocuk entel penyeci. Felsefe okuyor, yazıyor bir sürü şey. Kafası hep havada. Ben de buraya gelince ondan alışveriş ediyorum. Bakma sen takılıyorum ama severim hergeleyi.”

“Teveccühünüz Aysel Hanım'cım.”

“Oğlum bak bu kıza iyi davran çok büyük şarkıcı olacak

ileride,” deyip ayağa kalktı ve kıza sarıldı. Kızın yüzünde bir mahcubiyet büyüdü. “Her zaman başımızın üzerinde yeri var,” diye gülümsedim. Kalkıp biraz kıyafet baktılar, bir iki şey seçip aldılar. Vedalaştık. Tam kapından çıkacaklarken kıza, “Yine gel,” dedim.

Gördüm. Gülümsemeyle, kelimelerinle, yüzüne inen saçlarınla, boynundaki ince kolyeyle, hafif çiçek kokulu parfümünle, sık sık kırptığın gözkapaklarınla gizlediğin her neyse, gördüm onu. Gördüm ve içimde bir yerde tuhaf sızı kaldı. Gizlediğin o acıdan küçücük bir parça bile dışarı taşsa görenlerin içinde sızı kalıyor. Gördüm. Ben de saklıyorum herkesten. Ben de saklıyorum çok şeyi, ondan biliyorum.

Bir hafta sonra yine geldi. Elinde Sami Savni Özer'in bir ilahi kasedi vardı. “Bu nedir?” diye sordum. “Aysel Abla ilahi dinlemeyi seviyor deyince ben de bunu aldım,” dedi. “Ya, Aysel Hanım'a ne bakıyorsun sen, hay Allah,” diye gevelemeye başladım.

Oturduk, bir şeyler ikram ettim, içtik, üstüne başına bir şeyler denedi, bir tane uzun kollu, siyah v yaka bluz beğendi. “İlk alışverişten ücret almıyoruz, ayağınız alışsın,” dedim. “Katiyen olmaz, almam o zaman,” diye üstelese de, “O zaman bunu da ben katiyen almam,” deyip kaseti gösterdim ve ikna oldu.

Bir an karşılıklı birbirimize bakıp sustuk. Seni tanı mıyordum susuşuydu. İnsan tanımadığı birine yarasını açmaya korkuyor susuşu. Daha önce yarımı fark eden oldu ama kelimeleriyle biraz daha acıttı susuşu. İnsanlardan korkuyorum susuşu. Sessizliği ben bozдум.

“Albüm ne zaman çıkıyor?”

“Çok fazla kalmadı. Düzenlemeler neredeyse bitiyor. Sonra da hemen stüdyoya girerim.”

Çıkarken bir önceki sefer söylediğimi tekrar ettim.

“Yine gel.”

Çok geçmedi yine geldi. Sonra yine. Yine geldi ve sohbet ettik. Her seferinde sohbetin bir yerinde karşılıklı bakışıp susmaya devam ettik. Sonra bir gün, ben nasıl olsa yine susar diye beklerken o susmadı.

“Annemle babam ben küçükken ayrıldılar. Klasik hikâye. İçki, işsizlik, kavga gürlüdü. Küçük erkek kardeşimi anneme, beni de babamın yanına verdiler. Aradan zaman geçti annem ben buna bakamıyorum diye erkek kardeşimi babama vermek istedi ama babam ben bu kıza bile zor bakıyorum deyip almadı. Biri ağır depresyonda diğerinin

sürekli kafası güzel. Çocuk arada kaldı. Sonra sen kalk Ergin'i, kardeşimi, Çocuk Esirgeme Kurumu'na ver. Babama yalvarıyorum, 'N'olur Ergin de bizim yanımıza gelsin,' diye. Nasıl yalvarıyorum ama bir görsen, ağlamaktan gözlerim kör olacak. O da tutturuyor; Param mı var benim, iş bulamıyorum, evden de çıkaracaklar. 'Ben çalışırım bakarım Ergin'e,' diyorum ama daha dokuz yaşımdayım. Günlerce aç, uykusuz yalvardım dinletemedim. 'O zaman beni de Ergin'in yanına bırakın,' dedim. Öyle deyince yumuşar Ergin'i yurttan alır diye düşünüyorum. Safım ya! 'Madem öyle siktir git orada kal,' dedi. Çocuk kafası işte, 'Tamam,' dedim. Beni de götürüp yurda, Ergin'in yanına bıraktılar. Aramızda bir yaş var Ergin'le. Biz liseye kadar yurtta kaldık. Lisede yatılı okuduk, neyse üniversite sınavı filan derken ikimiz de üniversiteye girdik çok şükür. Ben İTÜ Konservatuvar'a girdim. Zaten deli gibi seviyorum müziği. Sesim, kulağım fena değildi. Yurttan bir annem, orada görevlilere anne diyorduk, iyi bir kadındı, beni hep teşvik ediyordu, müzikle ilgilen, senin yeteneğin var diye. Konservatuara girince kendi hayatımı kurdum. Yurttayken biz, annem ölmüş haberim yok. Annemin öldüğünü bir yıl sonra öğrendim biliyor musun? Ölmüş, aradan bir yıl geçmiş ve ben yeni öğreniyorum. Anne bu ya. Öz annem. Öz! Üniversiteye giderken sağda solda şarkı söylemeye başladım. İyi mekânlarda çıkıyordum. Para kazanmaya başladım. Bir iki köşe yazısında benden bahsettiler. Sesi çok güzel, büyük star olacak filan diye. Biraz da abartılı. Ulus'ta bir yerde çıkıyorum. Bir gece bir baktım saç başı bembeyaz bir adam önüme çıktı. Barın hemen girişinde. Babam. Babasının gözlerini unuttur mu insan? Dokuz yaşındaki halimde neyse bakışlar o. Tanınmayacak kadar yaşlanmış ama bakışlar aynı. Bana sarılmaya kalktı, izin vermedim. Başladı ağlamaya. Ama nasıl ağlıyor bilemezsin. Ergin'i yanımıza alsın diye nasıl ağladıysam ben, o da aynı şekilde ağlıyor. İçimden hiçbir şey gelmiyor. Allah biliyor ya. Zerre kadar sevgi duymuyorum. Neyse uzatmayayım ben buna biraz para vermeye başladım. Gözümlün önünde olmasın yeter ki. Vereyim parayı uzakta kalsın. Ergin de Almanya'ya gitti. Oraya yerleşti. Çok cici bir karısı var. Bir tane de kızları oldu. Ondan yana kafam rahat. Ben kendi paramı kazanıyorum. Babama da arada para yolluyorum. Okuldan bir sevgilim var, Mert diye. Birbirimizi çok seviyoruz. Okul bitmiş. Biraz iş gücü, ne yapacağımız belli olsun evleneceğiz. Aramızda hiç sorun yok. Ne yaşıadıysam biliyor Mert. Hiçbir şeyi de saklamadım. Ailesi beni biliyor. Çok samimi değiliz ama zamanı gelince daha da samimi oluruz diye düşünüyorum. Babam nereden icap ettiyse, Mert'i o da biliyor; sürekli birlikteyiz zaten, nereden aklına geldiyse, sen kalk Mert'in babasının yanına git, sizin oğlan benim kıza evlenecek mi, niyeti ciddi mi filan diye konuş. Neymiş kendince kızına sahip çıkıyor. Lan Allah'sız bugüne kadar kızına sahip mi çıktın? Ortalık ayağa kalktı. Ben nasılsa mesele hallolur derken Mert geldi, ben ayrılıyorum

YALANIN ANA TARİHİ

Hayatımızda gizlediğimiz ilk şeyler hep o görmesin diye. Analarımızın masalları, tarihimizdir. Analarımız ilk tanrıçalarımız...

I.

Anamız. Bizi ilk besleyen, ilk seni seviyorum diyen. Anamız bize ilk yalan söyleyen.

II.

Onun için dünyanın en güzeli, en akıllısı, en becerikliyiz. Taa ki bir gün, tersini duyana kadar. Birisi 'doğru' diğeri 'yalan' mıdır? İkisi arasında kalıp hayat boyu ararız, acaba ben kimim, gerçek nedir diye.

III.

Odur, söylediğimiz bazı şeylere ilk inanmayan. İlk 'yalanımızı' yakalayan, kafamıza yalan mefhumunu yerleştiren.

Hayatımızda gizlediğimiz ilk şeyler hep o görmesin diye.

Tokken aç, açken tok, çişimiz varken yok, yokken varmış gibi yaptık onun yanında. Ve yok deyip donumuza ettiğimizde, tokum deyip yediğimizde ilk annemizdi bunun farkına varan.

IV.

Analarımızın masalları tarihimizdir. Kimin bizlerden kimin bizlerden olmadığının, kimin dost kimin düşman olduğunun ilk anlatıcısıdır.

İnsanların dost ya da düşman diye ayrıştığının ilk yalancısıdır.

Kurşunlar anamızın namusunun korunması için sıkılmıştır tarih boyunca. Gözyaşlarıyla ya da metanetle, ama gene de savaşa yollayan odur bizi.

Ve kendi kendine yalan dünya şarkısını mırıldanan da odur.

V.

Anaokul, anavatan, anakara, anayol, anayemek, anayasa,

anadili, anaduvar, ana yüreği, anakucağı, anafikir...

Lakin öyle bir sansürdür ki ana, o bizi tüm kötülüklerden korurken köreltendir.

Yoktur sözlüklerimizde anafelaketler, anahainler ya da anakatiller.

Böylece, gözümüzün içine baka baka yalan söyleyebilen de anasının gözüdür.

VI.

Analarımız ilk tanrıçalarımız.

Çamurdan heykellerini yaptığımız ilk tanrıçalar bizi yalanlarımızla gerçeklerden koruyan analarımızın putları.

VII.

Analarımız, kat kat yalanlarla vücudumuzu örtüp gizleten. Analarımız, anadan doğma çıplaklığımızı ilk sansürleyen. Bizi hayat boyu Adem ve Havva'nın utancına mahkum eden.

VIII.

Analarımız, başkalarının suyundan giderken bizi sahte gülücüklerle gülümsemeye alıştırarak, yüzümüze taktığımız, sesimizi süslediğimiz binbir maskeyle, binbir yalan dille konuşmasını öğreten.

Analarımız, bize meme verip vermemekle, şefkat gösterip göstermemekle, beslenmenin, sevginin iktidar aracı olduğunu gösteren.

IX.

Ve çok çok sonraları...

Kendimizin de birer yalancı olduğunu öğrenince,

tarih boyunca söylenmiş yalanlarından hüsrana uğrayınca...

Düşlerimizde ya da kollarında sığındığımız gene analarımız. ❀

dedi. Nasıl yani dedim. Öyle dedi. Aile yapımız uymuyor, annem babam durumdan hoşnut değil, yapamayız, daha büyük sorun çıkar diye saydırdı. Mert ne saçmalıyorsun dedim. Bu adam benim hayatımda yok, senden hiçbir şey gizlemedim zaten, şimdi nereden çıktı bunlar dedim. Yok, dinlemedi. Biz bununla ayrıldık. Yedi yıl geçti ve ayrıldık. İnanabiliyor musun? Pat diye, bu kadar! Şimdi de babam hastanede. Kanser olmuş, her yere yayılmış. Öldü ölecek. Vedalaşmak istiyorum bazen ama affedemiyorum."

Çok ağladı. Ergin'in arkasından ağlar gibi ağladı. Bir gün, "Babamın yanına birlikte gidebilir miyiz?" diye rica etti. Vakıf Gureba Hastanesi'ne birlikte gittik. Yatakta küçücük kalmıştı adam. Doktor, "Burada kalmasının anlamı yok eve götürebilirsiniz", dedi. Ne diyecek diye yüzüne baktım. "Peki," dedi ve gidip işlemleri yaptı.

Babasını evine götürdük. Bir hafta sonra vefat etti adam.

Biz sohbet etmeye devam ettik. O anlattı ben dinledim. Yurtta geçirdiği her bir günü biliyorum desem yalan olmaz. Albümü çıktı, çok sevildi. Bir albüm daha yaptı. O da çok sevildi. İnandırıcı söylüyordu. Sesindeki yara izi bütün söylediklerini daha inandırıcı hale getiriyordu. Derken görüşmelerimiz seyrekleşti.

Sonra bir gün pat diye arayıp "Neredesin, yanına geliyorum," dedi ve bir yerde buluştuk. Buluştuğumuzda güneş gözlüğü, şapka filan takıyordu artık. "Bana bir tane şarkı sözü yaz," diye tutturdu. "Ben öyle şeyler yazmıyorum saçmalama," diye geçiştirmeye çalıştım ama deli gibi ısrar etmeye devam etti. Ne yaptıysam olmadı, yemin billah ısrar etti.

En sonunda dayanamayıp kabul ettim. "Ama bir şartım var," dedim. "Benim adımı kullanmanı istemiyorum." Çok kızdı, "utanıyor musun benimle arkadaş olduğun için?" diye üstüme gelmeye başladı. Ne diyecektim? Ben sana âşığım ama sen bilmiyorsun denir mi? Ben senin her bir acını kendi acım bildim ve senin yaraların kadar kalbimde yara açtım deseydim nasıl tepki gösterirdi? O kadar güzelsin ki gözlerine uzun uzun bakınca ölürüm diye gözlerimi kaçırıyorum mu diyeyim? Demedim. "Yok, ne ilgisi var? Yazarım ama senin ismin olsun. Başka türlü olmaz," dedim. Başta itiraz ett ama inadımdan bıkip mecburen kabullendi. Bir tane şarkı yazdım, verdim.

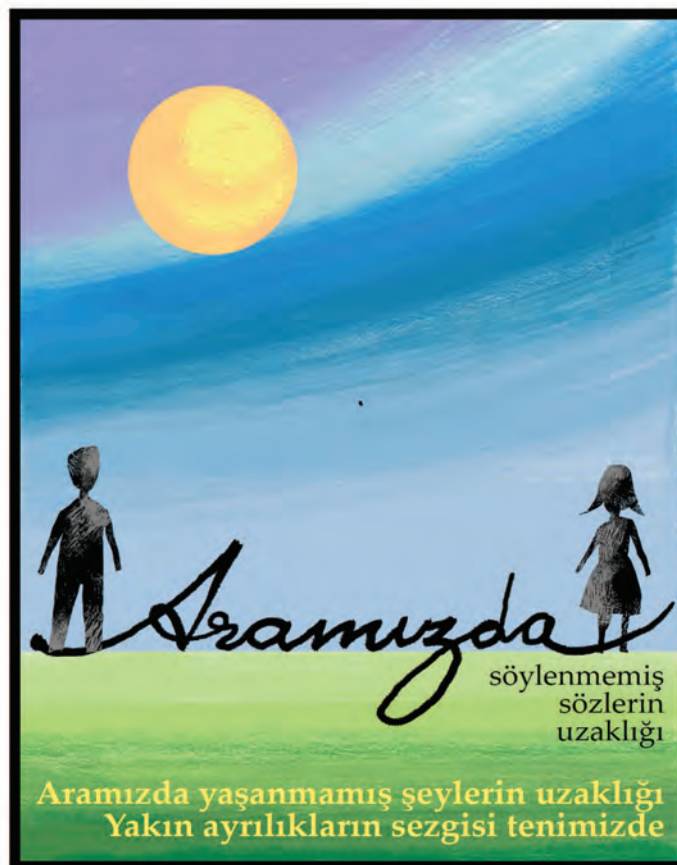
Yeni albümünde şarkıyı göremeyince, herhalde beğenmedi dedim içimden ama açık da bir şey sormadım. Üç yıl geçti bir albüm daha yaptı. A yüzünün ikinci parçası benim yazdığım şarkıydı. Kendi ismini yazmış ama şarkının içinde küçük de bir numara yapmış. Yalnızca ikimizin anlayabileceği bir numara. Bir de ilk cümleyi değiştirmiş; "Anlat, aşkımdan paramparça bir kalple dinlerim yaralarını" diye yazmıştım. Başka bir şey olmuş.

Yazdığımı öğrenince muhtemelen kızacak.

"Adını yazmadım ki, kim nereden bilecek?" derim ararsa. ❀

GÖZ HAKKI

LEVENT GÖNENÇ

Ataol Behramoğlu'nun "Seni Elinden Tutmuştum" şiirinden

Ahmet Tellî'nin "Gidersen Yıkılır Bu Kent" şiirinden

GÖRÜCÜ USULÜ SEKS

Evlilik fikrinden uzak, sorumluluğun olmadığı ya da minimumda olduğu, söz vermenin gerekmediği, hesap verme zorunluluğunun bulunmadığı, cinselliğe dayalı ilişkilerin ortasında... Peki neden? Yaşadığımız şey ne?

Bir süre önce yakın çevremden şöyle sesler yükselmeye başladı:

-Napiyorsun?
-Tinder'dayım.

-Napiyorsun?
Hazırlanıyorum, akşam Happn date'im var.

-Napiyorsun?
Şu çocuğa baksana! 500 metre uzaktaymış yani en fazla Taksim'de olabilir! Hemen sağa atıyorum.

"N'oluyor!" dememe kalmadan, bir baktım şehir Tinder'la alev almış gidiyor. -Tinder, çabuk tutuşan, hemen alev alan madde demek.- Tinder ya da Happn gibi mobil flört uygulamaları, çevrenizde bulunan ve hoşunuza gidebilecek kadın ya da erkeklere ulaşmanızı sağlıyor. Önce Facebook üzerinden hesabınız açılıyor. Seçtiğiniz altı fotoğraf, ilgi alanlarınız ve kendiniz hakkında birkaç cümle profilinize ekleniyor.

Sonra, kaç kilometre yakınında bulunanları görmek istediğinizi, hangi yaş aralığına ilgi duyduğunuzu (18-70 arası), kadınlarla mı, erkeklerle mi yoksa ikisiyle birden mi ilgilendiğinizi belirtiyorsunuz. Uygulamalar, ortak ilgi

alanlarınızı ve ortak arkadaşlarınızı da gösteriyor.

Ondan sonra komuta baş parmağa geçiyor. Başlıyorsunuz hızla 'swipe'lamaya... Swipe; kaydırmak, geçirmek anlamında. Beğendiklerinizi sağa, beğenmediklerinizi sola atıyorsunuz. Genelde 'evet' ya da 'hayır' kararı sadece bir-iki saniye alıyor.

Ama geri dönüş yok. Hızınızı alamayıp sol yaparsanız, "Ay çok beğenmişim, yanlışlıkla..." demek yok. Giden, bir daha geri dönmek üzere menzilinizden çıkıyor.

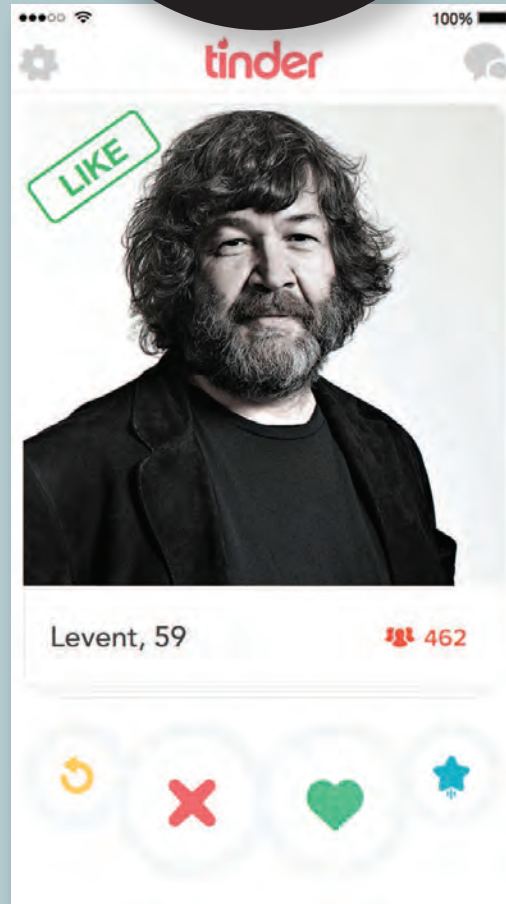
İki taraf da birbirini 'like'larsa, "It's a match! (Bu bir eşleşme)" uyarısı çıkıyor ve mesajlaşma kutusu açılıyor. Sonrası size kalmış; ya alevler görünür ya da mesajlar cevapsız kalır.

Kız arkadaşı terk ettikten sonra Tinder'ı kuran ve 26 yaşında CEO olan Sean Rad, Tinder üzerinden günde 750 milyon 'kaydırma' yapıldığını söyledi. Bu 750 milyon kaydırmadan 10 milyonu mesajlaşmaya gidiyor yani eşleşiyor. Bu uygulamalar olağanüstü bir hızla yayılmaya devam ediyor.

Yani özetlersek: Görücü usulü evlilik devri bitti ve biz artık görücü usulü seks devrindeyiz. Evlilik fikrinden uzak, sorumluluğun olmadığı ya da minimumda olduğu, söz vermenin gerekmediği, hesap verme zorunluluğunun bulunmadığı, cinselliğe dayalı ilişkilerin ortasında... Peki neden? Yaşadığımız şey ne?

Bu soruları kim cevaplayabilir diye kafa patlattım; değişimi fark edebilecek kadar yaşlı ve bilge, takip edebilecek kadar genç ve yeni dünyanın içinde birine ihtiyaç vardı. Sosyal medyanın gurusu, akademisyen Levent Erden bu iş için

Arkadaşlık ve sevgili tanımları sılmış durumda. Ne zaman 'ilişki' oluyor? Sevişince mi yoksa birlikte kahvaltı edince mi?

en uygun isimdi. Hemen arayıp, "Tinder ve Happn'dan haberinizi var mı?" diye sordum. "O tuhaf aşklarınızdan haberdarım ama üye değilim" deyince, yanına koşup ona röportaj sırasında incelemesi için bir Tinder hesabı açtım! Gözlemlerini ve bu yeni ilişki biçimini ortaya çıkaran nedenleri konuştuk. Buyrun buradan yakın.

Değişen ne?

Zaman. Milattan önce 1274'te Kadeş Savaşı'nda ilk defa savaş arabaları kullanıldı. Bu arabaların hızı saatte 16 ile 20 kilometreydi. İlk buharlı tren 19'uncu yüzyılın başlarında bulundu; hızı ise 18 ile 20 kilometreydi. 3 bin yıl boyunca insanların hayatındaki zaman algısı değişmedi. Şimdi ise ışık hızına doğru gidiyoruz ve bu birdenbire oldu. Artık bizim için en kıt olan şey, zamandır. Şehirdeki hayat, insanın ağzına tükürüyor. Yetişemiyoruz. Mümkün olduğu kadar tekiliz. Herkes yalnızlık, köksüzlük ve boşluk içinde... Anneannelerimizin zamanındaki gibi 'Can parem'le başlayan mektuplaşma devri bitti.

Yerine ne geldi?

Hayat tarzımız içindeki zaman hiyerarşisini belirleyip, 'ilişki'ye harcanacak zamanın dahilinde ne yapacağımızı belirliyoruz. İlişkiyi nasıl tutmak istersek, zamanı ona göre veriyoruz. İlişkiyi cinsellikten ibaret görenler beğendikleriyle sevişir, hoşlarına giderse bir daha sevişirler, biraz da mesajlaşırlar ve biter.

Buna 'ilişki' diyebilir miyiz?

Arkadaşlık, "Uğruna ölürüm kanka" seviyesinden, dünyada görmediği adamı arkadaş olarak ekleme seviyesine geldi. Bu durumda ben Obama'yla arkadaş olduğumu söyleyebilirim çünkü ekibi Twitter'dan beni takip ediyor. Buna ilişki diyebilir miyiz? Arkadaşlık ve

sevgili tanımları sılmış durumda. Ne zaman 'ilişki' oluyor? Sevişince mi yoksa birlikte kahvaltı edince mi?

Peki bu yaşadığımızı nasıl tanımlayacağız? Tinder, milyonlarca kullanıcısına ne vaat ediyor?

Kolaylık. Bu uygulamalar zamanın ruhuna çok uygun. İnsanlar yalnız ve zamansız. Aslında Tinder'ın yaptığı, annenin hamamda beğendiği kadının oğluya aranı yapmaya çalışmasından bir farkı yok. Görücü usulünün başka bir versiyonu... Buradan bir ilişki doğabilme şansı, görücü usulünün oranıyla aynıdır.

Ya tatmin?

Tatmin konusunda bir şey diyemem. Tatmin, bu akşam bacakların arasının boş kalmamasıysa işe yarıyor. Onun dışında... O adamın fotoğrafını beğenen 30 kadın daha olduğunu biliyorsun, o adamı bulabilecek yüzlerce kadın olduğunu biliyorsun.

Yani 'özel olma' duygusu baştan devre dışı kalıyor.

Aynen öyle.

Tüm bunlar duygusal dejenerasyona sebep oluyor mu?

En başta tatminsizliğe sebep oluyor. Fırsat ve hız arttıkça kaygı da artıyor. Ama dejenerasyon... Kaç kişiyle yatarsan dejenere sayılırsın?

İzafidir, herkese göre değişir. İşte bu. Önümüzdeki mönü büyüdüğü zaman karmaşa çıkar. Ahmet'le yattığında, daha yakışıklı Mehmet'i görüyorsun. İkisiyle de yattığında Necmettin ortaya çıkıyor ve o daha güzel... Halbuki kasabada olsan her şey daha net ve kolay olurdu. Önünde, mal müdürünün senin yaşındaki oğlu, doktorun oğlu ve İbrahim Ağa'nın oğlu olurdu. Üçüyle de fingirdeşecektin ama biriyle yatacaktın. Bu da üç yemekli bir mönüye benzeyecekti: Her gün köfte, pilav, patates... Anneannemizin mönüsü böyleydi. Seçenek yoktu ve boşanma da makbul değildi. Sosyolojinin yeniden yazılması gerekiyor.

Neden?

Çünkü artık 'en küçük birim aile' değil. Olayın çekirdeğinde olan, tanımlamayı sağlayan kavram zamandır ve insanların zaman optimizasyonudur. Kendi zamanımızı bir hiyerarşi içinde değerlendiriyoruz ve bu hiyerarşi içinde tatmin arıyoruz. Bundan böyle ilişkiler de, herkesin kendi zaman hiyerarşisi içinde, ilişkiye ayırdığı dilim çerçevesinde yapılabileceklerin maksimizasyonu olacaktır.

Bu durumda kadının ya da erkeğin rakibi diğer bir kadın/erkek olmaktan da çıkıyor. Asıl rakip zaman oluyor, değil mi?

Aynen öyle. Sabit giderlerinden sonra elinde kalan para 100 olsun. 100 paraya bir palto ya da iki bilgisayar oyunu alabilirsin. Tatmini hangisinde yüksek görürsen onu alırsın. Artık bilgisayar oyunu, paltonun rakibidir. Dolayısıyla bir kadının alternatifi, diğer kadın olmayabilir. Rakip, o zaman diliminde yapılabilecek her şeydir. Bir kadınla sevişeceğime maç seyredebilirim çünkü ertesi gün arkadaşlarımla maç hakkında konuşup, oyunculara küfür etmek bana daha büyük tatmin sağlayabilir. Oysa bir kadınla sevişirsem fermuarımı çeker, giderim. Zamanı optimize edip, tatmini maksimize etmeye çalışıyoruz. İlişkilerin de, hayatın da tek meselesi artık bu. ❀

MALCOLM X

İster mermi kullansın, ister oy pusulası,
insan iyi nişan almalı.

**KUKLAYI DEĞİL
KUKLACIYI VURMALI**

Eğer dikkat etmezseniz, **MEDYA
MAZLumlardan nefret
ETMENİZE VE ZALİMLERİ
SEVMENİZE** sebep olur.

Bana bir **KAPİTALİST** gösterin, ben de
size bir **KAN EMİCİ** göstereyim.

IRKÇILIK ideolojik bir düşünce değil,
aksine
PSİKOLOJİK BİR HAŞTALIKTIR

Eğer onun için ölmeye hazır değilseniz,
**ÖZGÜRLÜK KELİMESİNİ
LUGATINIZDAN ÇIKARIN**

Bütün uyuyanları uyandırmaya
BİR TEK UYANIK YETER

MALCOLM X SAYESİNDE

“Sizi rahatsız etmeye geldim,” diyen Ali Şeriatî gibi sen de konforumuzu bozdun, “beğeneceğiniz şeyler söylemeye gelmedim, size beğenseniz de beğenmeseniz de hakikati söylemeye geldim,” diyerek insanlığımızı bir üst noktaya taşıdın.

Malcolm X sayesinde;

Filistin’e gittiğimde bir kafede resmin asılıydı. Gençler senden feyz alarak çaylarını içip gülüyordu. Dublin’de İrlandalı gençler ölüm yıldönümün vesilesiyle bir anma düzenlemiş, şehri parmağını kafana koyup düşündüğün resimlerinle donatmışlardı. Hep söyledim, İrlanda bambaşka diye, yine beni doğrulamıştı iyinin ve güzelin peşindeki adamlar. Harlem’de Malcolm-X caddesinde yürür, adınla anılan camide namaz kılarken heyecan duymamak ne mümkün. İnsan hakları çalışmaları yürüten Harlemlî doktor arkadaşım bir pazara vardığımızda beğendiğim küpeleri “sister” diyerek hediye etmeye kalkan güzeller güzeli pazarcıyı unutabilir miyim? Sen hüzünlü, gadre uğramış bir halkı, sonra onlarla hepimizi “sisters and brothers” yaptın.

“Sizi rahatsız etmeye geldim,” diyen Ali Şeriatî gibi sen de konforumuzu bozdun, “Size beğeneceğiniz şeyler söylemeye gelmedim, size beğenseniz de beğenmeseniz de hakikati söylemeye geldim,” diyerek insanlığımızı bir üst noktaya taşıdın.

İnsanlar İslam’ı benimseyince adını değiştirmesi gerekir düşüncesi seninle yıkıldı. Türk Arap ya da Fars olmuyordun çünkü. Sadece, Müslümanlığı kabul ediyordun. El-Hacı Malik El-Şabaz ismini bilen yok fazla, senin adın Malcolm ve Kürt ve Müslüman bir arkadaşım oğluna bu ismi verdi.

İçinden en yüce, en adil duygulara vararak geçtiğin esaslı hikâyen beni derinden etkiledi. Zengin arazi spekülâtörleri tarafından Missouri Nehri’nin kenarında kurulan varıl bir şehirde Omaha’da doğdun 1925’te ama hayat sana baştan sert çarptı. Özgürlük mücadelesi veren baban Earl, birçok ev ve şehir değiştirse de Ku Klux Klan’ın ve ırkçı bir topluluk olan Siyah Lejyon’un tehditleri, evinizi kundaklamalarıyla son bulmadı. Altı yaşında babanı vurdular, babanın üç kardeşi de beyazlar tarafından öldürülmüştü zaten. On üç yaşında annen tımarhaneye kapatıldı ve sen koruyucu aileye verdin. Üniversite hakkın elinden alınca sistemin istediği oldu, yirmi yaşındayken hırsızlık ve haneye tecavüzden doğru medrese-i yusufiyye. Hapishanede hummalı kitap okuma günleri, Harlem sokaklarında doktora senin deyişinle. İslam ümmeti inisiyatifinin seni keşfedici, sekiz sene sonra şartlı tahliye olur olmaz siyahi Müslümanların lideri olarak çıkman mahpustan.

Kırkında bu sefer de ters düştüğün İslam Ümmeti Teşkilatı’nın adamları tarafından menfur bir suikaste uğradın. Aslında seni

henüz okula başlamamış küçük bir kız olarak babamın gözyaşından tanıdım ilk kez. Babalar kolayına ağlamaz ama bu acı bambaşkaydı demek.

Her türlü üstünlük ve ayrımcılık iddiasını yerle bir eden İslam’ın, nice badireler geçirmiş senin gibi yaralı birinin yüzünde tezahür etmesi, bütün insanlığı kuşatan, hiçbir insanı dışarıda bırakmayan mücadele anlayışın ne kadar da ilham verici. Hac ziyaretindeki eşsiz deneyimle gezegenden siyah beyaz ayrımını net bir şekilde silmeyi başardın, insanları sınıflandırmayı, beyazları şeytan ilan etmeyi reddettin ve bunu cansiperane sonsuz bir emekle yaptın, ağır hikâyene rağmen beyaz nefretini bile kalplerden söküp atarak. Tökezlemenin düşmek olmadığını öğrendik senden.

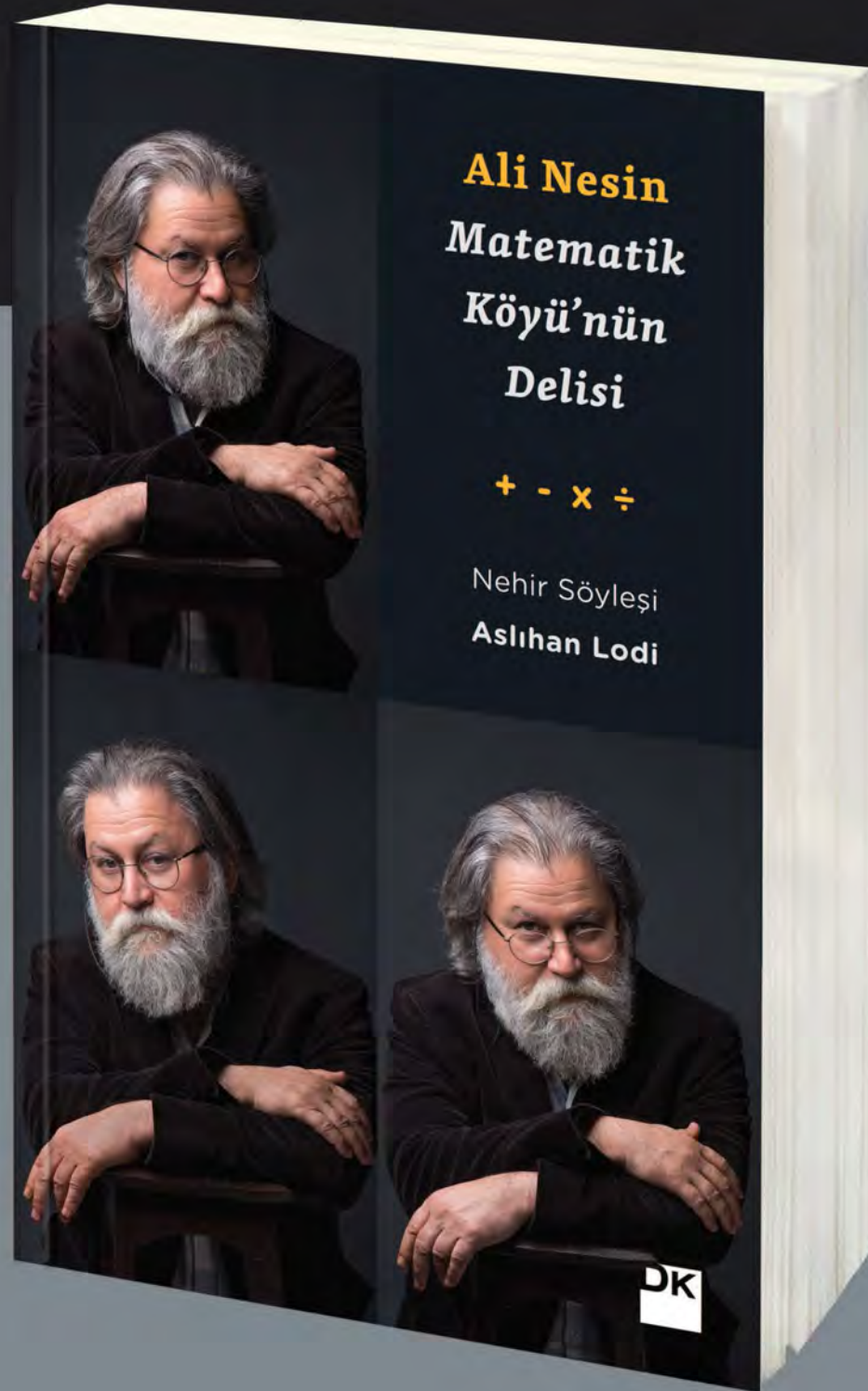
Bir tek uyanık, bütün uyuyanları uyandırmaya yeter diyordun. Eğer dikkat etmezseniz gazeteler mazlumlardan nefret etmenizi, zalimleri ise çok sevmenizi sağlar diyerek uyarıyordun bizi. Hiç kimse bize özgürlük eşitlik adalet veremezdi, bu yüzden “adamsan alırsın” derken haklıydın. Geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz Muhammed Ali’nin kalbini de bu sağlam duruşunla fethetmiştin.

“Size zaten sizin olan bir şeyin bir kısmını verdiği için birine nasıl teşekkür edebilirsiniz,” derken hakların verilemeyeceğini ancak teslim edileceğini beyan ediyordun, öyle ya hak konusu olunca alma verme hiyerarşisi olabilir mi?

“Ben özgürlüğe inanan bir dine inanıyorum. İnsanlarımın özgürlüğü için savaşmamı engelleyen bir dine inanmamı isteyenlere, dininin cehenneme kadar yolu var derim.” Seninle rû be rû görüşmemiş olsak da aynı gökyüzünün altında birkaç yıl geçirmiş olmak bile çok kıymetli geliyor bana. 🌟

Bir matematikçinin dünyayı değiştirmeye bir köyden başlamasının hikâyesi...

DR. SANAL AŞK VEYA NASIL KAYGILANMAYI BIRAKIP BOMBA UZMANI OLDUM?

Karakterlerimiz ile mesleklerimiz arasındaki zıtlık beni hep düşündürmüştür. Gündelik hayatında ağzını bıçak açmayan utangaç bir arkadaşım çağrı merkezinde, çenesi düşük bir arkadaşım ise kütüphanede çalışıyor. İddiam o ki, insanlar, tarihin hiçbir döneminde bugün olduğu gibi karakterlerinin özüne ters işlerde çalış(tırıl)mamıştır. Bu savımı Eduardo Galeano veya Gündüz Vassaf gibi ansiklopedik bir bilgiyle destekleyemem ama ilk ve orta çağı anlatan filmleri/dizileri düşünün, bir tane “Nerden nalbant oldum ki, terzi olacaktım”, “Üç puanla şövalyeliği kaçırdım, katip oldum” gibi bir replik hatırlıyor musunuz? “Yanlış tercih kurbanı” denen illet, tamamen çağımıza özgü bir hastalık. Bunu görmezden gelmeyi tercih ediyor oluşumuz ise biraz ürkütücü. Uzatmasıyla, yükseğiyle derken sekiz yıl hukuk okuyup bir gazetenin magazin bölümünde çalışan arkadaşım var. “Kimin kimle hukuku var, onu değerlendiriyorum” diye gevrek gevrek gülüyor. Çeviribilim mezunu olup otel yöneticiliği yapan kuzenim var, “İşleri çekip çeviriyorum” diyor. Harcanmış yıllarımızla orta üç seviyesinde alay ediyoruz, sonra soruyoruz, neden bu mutsuzluk diye.

Ha ben farklı mıyım? Zaten bilin ki, bir yazar bir konuda ders veriyorsa aslında en çok o konuda çuvallamıştır. Beş yılım İTÜ Cevher Hazırlama Mühendisliği’nde geçti, mezun olduktan sonra kendimi bir televizyon kanalında metin yazarı olarak buldum. Sonra da çocuklar için polisiye kitaplar yazmaya başladım. Cevher “Hazırlama” bunun neresinde? Kitaplarımın kahramanı

Şaşı Şule diye sekiz yaşında bir hafife. Şaşı olduğu için nereye baktığı anlaşılmıyor. Böylece kötü adamlara fark ettirmeden doğru yere bakarak olayları çözüyor. Tek trükle bir sürü kitap...

Hayatımın değiştiği gün Şaşı Şule’nin yeni kitabını bitirmeye çalışıyordum. “Şaşı Şule ve Parktaki Goril”. Bir önceki kitap, “Şaşı Şule ve Tahterevallinin Gizemi” çok tutmuştu, o yüzden yeni maceranın da en az onun kadar iyi olması gerekiyordu. Fakat yazmak ne mümkün?! O gün yine bir canlı bomba saldırısıyla ortalık can pazarına dönmüştü. Günümüzde yazmanın en büyük zorluğu da bu işte. Sonuçta internete bağlı bir bilgisayarda yazıyoruz. Sadece bir tık uzağımızda kıyametin koptuğunu biliyorken düşler dünyasından öykü yakalamak çok zor. Şaşı Şule’ye ara verip daldım o kıyamete. Videosu da var. Kalabalıkta bir patlama. Canlı yayında canlı bomba izliyoruz. Herkes suç uzmanı kesilmiş, teoriler havada uçuşuyor. E eksik kalır mıyım ben de, sonuçta polisiye

yazarı sayılırız, baktım videoya, geri sardım, durdurdum, zumladım, yavaş çekimde oynattım. Derken yazdım Twitter’a, “Paltolu adam değil, kadraja en son giren çapraz çantalı patlıyor”. Bunu yazıp 223 takipçimle paylaşınca garip bir rahatlama çöktü üzerime. Sanki bu korkunç olaya dair bana düşen görevi yerine getirmiştım ve artık Şaşı Şule’nin yeni macerasına dönebilirdim.

Bir süre sonra telefonum titreşti, Twitter’dan DM gelmişti. Mesaj Şule diye bir kızdandı: “Karanlık bir gün ama merakımı yenemedim, sormak zorundayım: Şaşı Şule’nin yeni kitabı ne zaman çıkacak?” İlk fan mektubum hayırlı olsun! Sonra mesaj trafiği başladı. Yirmili yaşlarının ortasında bir kadın. Kız kardeşinin kitapları arasında görüyor Şaşı Şule serisini. Çocukken şaşı olduğu için adaşının

Bir dakika sonra MİT’te, karanlıkta bir odadaydım. Karşımda iki adam. “Eylemi nasıl yaptınız, anlat,” dedi biri. Diğeri bağırarak sordu: “Canlı bomba nasıl geldi İstanbul’a?”

hikâyelerini merak edip okuyor. Sonra müptelası oluyor. Bir şakaya kurban gitmemek için hemen Şule’nin Instagram’ını buldum. Normal, gerçek bir profildi. Hoş da bir kadındı. Şaşılığı mazide kalsa da gözleri şehla bakıyordu hâlâ. Bu da ona ayrı bir hava katıyordu.

Muhabbetimiz gün boyu devam etti. Ufacık telefon ekranında dönen bu diyalog herhangi bir insanla karşılıklı yaşadığım tüm muhabbetlerden keyifliydi. Sanal flörtleri küçümsemeyin. Görüyorum orada burada, eski kuşak abiler ablalar, hatta yaşlılarım bile “Herkes yazıyor, kimse konuşmuyor” diye serzenişte bulunuyorlar. Whatsapp, Facebook, G-talk derken tüm sohbetlerimizi klavye üzerinden yapmamızı eleştiriyorlar. Hiçbiri hakiki değilmiş, falan filan. Bir de oradan hemen rakı sohbeti güzellemesine bağlarlar, hiç bu fırsat kaçır mı?! Oysa ben hiç öyle düşünmüyorum. Bence insanların yazarak iletişim kurması, bugüne kadar yavaş çekimde ilerleyen evrimimizde bir sıçrama tahtası olabilir. Konuşa konuşa insanoğlunun medeniyeti getirdiği yer ortada. Şule’yle bunun üzerine konuşuyoruz (yazıyoruz). “Bütün diktatörler konuşarak zirveye çıktı, bütün aşklar konuşarak bitti. Kavgalar hep ağızdan kaçan laflarla başladı, güzel kızları hep boş boş konuşan gevezeler kaptı,” diyorum. Bu afili laflarıma karşılık “Artık güzel kızları dolu dolu yazan gevezeler kapıyor,” diye yazıp yanakları al al olmuş emotikondan yolluyor. Hep derim zaten, bir kadının kalbine giden yol aforizma taşlarıyla döşelidir. Göz kırpan emotikon.

Üç gün boyunca bir romanı dolduracak kelime sayısı kadar yazdıktan sonra Beşiktaş’ta buluşmaya karar veriyoruz. Peki hangi kafe? “Ya bi’ şey diyeceğim, sessiz bir yer olsa keşke. Kıyıda köşede mütevazı...” Bu kadarı fazla artık! Resmen hayalimdeki kız. “Sessiz olsun bizden olsun,” dedim. “Erol Park Büfe’ye ne dersin?” diye sordu. “Yıldız Camii’nin yanında, Barbaros Caddesi’ndeki parkın içinde,” diye ekledi. Orayı biliyordum, “Hani MİT’in orası,” dedim. Niye böyle dedim bilmiyorum, cici bir hanımefendiye MİT üzerinden adres tarif edilir mi? Salaklık işte.

Her şey çok hızlı ilerliyordu ama şikayetçi değildim. Parkın girişinde onu gördüm, fotoğraflarında görüldüğünde bile güzeldi. Sadece biraz tedirgin gözükmüyordu. Tam merhabalaşacaktık ki camiden ezan sesi yükseldi. Sessizce birkaç saniye birbirimize baktık. Ben huşu içinde onu seyrederken Şule’nin tedirginliği katlanarak artıyor gibiydi. Müezzinin sesini yükselttiği bir anda elini ağzına götürdü. Kritik bir kararı orta hakeme kameralardan gizleyerek iletmeye çalışan bir yan hakem gibi ağzını kapattı ve bana “Kaç!” dedi. Şaka yaptığını sandım, güldüm. Ama o gülmüyordu. Neler oluyor demeye kalmadan siyah bir minibüs yaklaştı, arka kapı açıldı, içinden fırlayan iki takım elbiseli adam beni araca tıktı.

Bir dakika sonra MİT’te, karanlıkta bir odadaydım. Karşımda iki adam. “Eylemi nasıl yaptınız, anlat,” dedi biri. Diğeri bağırarak sordu: “Canlı bomba nasıl geldi İstanbul’a?” “Ben nereden bileyim,” dedim. “Canlı bombanın hangisi olduğunu bildin ya,” dedi biri. Diğeri tamamladı; “Hem de video düşüktükten bir dakika sonra. Bütün analizcilerimiz paltolu adamdan, örtülü kadından, dergici gençten şüphelenirken sen şıp diye bildin.” Ben “Biraz kafa patlattım...” derken “Atarım şimdi sana kafayı,” deyip beni duvara yapıştırdı. Diğeri masaya kitaplarını attı. “Şaşı Şule ve Tahterevallinin Gizemi”, “Şaşı Şule ve Kumdan Kaleler”, “Şaşı Şule ve Kayıp Japon Balığı”. Anlamaz gözlerle baktım. “Örgüt talimatlarını bu kitaplarla mı yayıyorsun?!” Bir Ferhan Şensoy oyununda mıyım, diye sorasım geldi. Sustum. “Şaşı Şule’nin maceraları ile son eylemler arasında çok ciddi bağlantılar var.” Kendimi tutamayıp güldüğüm

anda tokadı yedim. Sonra kapı açıldı, daha yetkili olduğu belli olan kravatsız bir tip karşıma oturdu.

“Tamam olayla bağlantılı olmadığına ikna oldum. Ama senin bu videoyu bir dakikada çözmen hâlâ ilginç. Bugünden itibaren bizimle çalışacaksın.”

“Abi, ben anlamam bu işlerden.”

“E nasıl çözdün o zaman?”

“Akıl yürüttüm.”

“Akıl yürütmüşmüş... Ne bok yapıyorsan artık burada yapacaksın.”

“Niye ben ya, anlamıyorum ki.”

“Bak arkadaşım. Biz yıllarca bu işin eğitimini alıyoruz ama sonra bir yazar parçası bizden önce olayı çözüyor... Hayatınız olay örgüsü, kurgu zart zurt. Sizinle çalışmayacağız da kiminle çalışacağız?!”

“Ajan bey, ben sadece internete baktım biraz, başka bi numaram yok... Valla billa.”

“İşte internetten anlamıyoruz biz.”

“Abi, bir şey yok ki, aratıyorsun falan...”

“Oğlum biz devletiz, devlet. Devlet niye var, nasıl doğdu?”

“Bilmem.”

“Sen yazar değil misin? Bilmen lazım gerek böyle şeyleri.”

“Abi yani şimdi...”

“Tarım devriminden sonra daha kalabalık insan toplulukları daha büyük alanlarda birlikte yaşamaya başladılar. Eskiden bir avuç insanken kararları birbirlerine sorarak ortak alıyorlardı ama kalabalıklaştınca her konuda herkesin görüşünü alamadılar haliyle. Çözümü tüm bu kalabalığı temsil edecek az sayıda insanı bir araya getirmekte buldular, adına da devlet dediler.”

“Yani?”

“Yanisi var mı? Düşün, o zaman internet olsaydı, herkesin söz hakkını herkesle paylaşabileceği elektronik bir sistem olsaydı, devlet olmayacaktı.” Kafam karışmıştı, bu MİT adamı ne anlatmaya çalışıyordu bana.

“Kısacası devlet ile internet birbirine ters. Bu yüzden internetten anlamıyoruz. Eksikimizi de senin gibi canlı bomba teşhisi yapan yazarlarla kapatıyoruz.”

“E peki Şule?”

“Şule bizim ajanlardan. Güzel kadınlarla çok adam yakaladık. Erkeklerin en büyük zaafıdır onlara internetten mesaj atan güzel bir kadın. En sağlam anarşist ol, hemen çözülürsün. Redhack'i öyle dağıttık, hatırlasana.”

Hakikaten öyle bir şey olmuştu ya. Aralarından bir tanesi DM'den bir cevaz kırmıştı da, deşifre mi olmuşlardı, karışık olaylar.

Boşuna demiyorlar, internetten kızla buluşursan başına bela sararsın diye. Belanın hası geldi buldu beni.

İşte, bir çocuk kitabı yazarken kendimi bomba uzmanı olarak buluşumun hikâyesi böyle. Bütün gün internette canlı bomba avcılığı yapmaya başladım. Fakat tutunamadım. Sevmediğiniz meslekte başarılı olmanız zor. Hiçbir işlerine yaramadığımı anladıklarında beni kovdular. İlk bir sene içinde kovulduğum için tazminat da alamadım. Bunun için de dava açmadım tabii, MİT'ten bahsediyoruz!

Hemen yeni bir iş bulmam gerekiyordu. İnternetten iş aramaya koyuldum. Derken Twitter'ıma bir DM geldi. Şule yazmış. Gerçek adı Elif'miş. Ayrılmış MİT'teki işinden (Uzun süredir kadrolu olsa da kendi isteyerek ayrıldığı için tazminat alamamış). “Bir teklifim var,” dedi. “Seninle konuşmuşuk ya artık aşklar internette yazılarak başlıyor diye. Düşünsene, bu yüzden flörtün ilk dönemlerinde nasıl görüldüğün bile önemini kaybetti. En önemlisi güzel yazmak, klavyede hızlı olmak, karşı tarafın ilgi alanlarına hitap etmek falan. Ama herkes yazar değil ki. İşte tam bu noktada sen devreye giriyorsun: Dr. Sanalaşk.” Ne demeye çalıştığını anlıyordum sanırım. “İhtiyacı olanlara ‘kişisel hayalet yazar’ desteğinden bahsediyorsun sanırım” “Evet. Nasıl filtrelerle fotoğraflarını güzelleştiriyorlar, alıntılarla tweet'lerine zeka katıyorlar, sen bunu gerçek zamanlı yapacaksın.” Aklıma yatmak üzereydi. “Nasıl bir sistem var kafanda?” diye sordum. “Ehliyet kurslarındaki arabalar gibi, her iki koltuğun önünde de pedal vardır ya. İşte sen mesaj hattındaki yardımcı pilot olacaksın.” “Bir nevi modern zamanların Cyrano De Bergerac'ı,” diye devam ettirdim fikri. “Evet, yandı Roxanne'ler!” dedi Elif.

Artık ben Dr. Sanalaşk'ım. Tek başıma değilim tabii, Elif de var. O daha çok kadınlara bakıyor. Taleple başa çıkamayınca yazar arkadaşlarımı da işe dahil ettim. Kimlere destek verdiğimiz elbette gizli tutuyoruz. İşimi seviyorum, iyi de yapıyorum. Ne de olsa, Cevher Hazırlama Mühendisliği mezunuyum. İnternet flörtlerinde zorlanıyorsanız hemen yardımcı olabilirim. Sadece bir tık uzağınızdayım. www.dr-sanalask.com

KAMU SPOTU

TEVFİK
MERKUT

9 GÜNLÜK
BAYRAM TA-
TİLİ DÖNÜŞ-
LERİNDE TA-
TİLCİLERİN
%4,2'SİNİN
ÇOLUĞUNU
ÇOCUĞUNU
KESİP İNTİ-
HAR ETTİĞİ-
Nİ BİLİYOR
MUYDUNUZ?

BUSENE
KURBAN
DA 9 GÜN
AMAN
DİİM
!!!

BAYRAM
SENDROMU
İLE MÜCADELE
DERNEĞİ

ÇİHAĞIR'DA BUTİK PASTANE ACIP YIRTACAĞI
HAYALİYLE KENDİNİ KANDIRAN 5 KİŞİDEN 4'ÜNÜN
STOPAJDAN HABERİ OLMADIĞINI BİLİYOR MUYDUNUZ?

STOPAJ THE LAST BEL BÜKÜCÜ!!
BİR DAHA DÜŞÜNÜN!!

ESNAF
KAN AĞLIYOR
PLATFORMU

KABAĞA GİTTİM
MUHTEŞEMDİ,
OLIMPOS ÇOK
BOZDU MORUK!
MEVSİMİNİN
BAŞLADIĞINI
BİLİYOR
MUYDUNUZ
???

ASLINDA
EYLÜLDE
GİDİCEN TATİLE,
EN GÜZELİ
EYLÜL!

EYVAH
YAZ ADAMLARI
YİNE KAFELERİ
DOLDURDU
PLATFORMU

YUH YUH!

Eskiden genç çocuklar yanıma gelip “annem sizi çok seviyor” derlerdi. Şimdiyse anne ve babalar yanıma gelip “Çocuğum sizi çok seviyor” demeye başladılar.

45 yıldır sahnelerde ve bugünlerde adeta ikinci baharını yaşıyor...

Avrupa ve Amerika'daki gençler kulüplerde Türkiyeli bir sanatçının parçalarıyla dans ediyor. Tuhaf değil mi?

O Selda Bağcan.

Türkiye'nin yetiştirdiği en değerli seslerden biri...

Hani gençler genelde 'değerden anlamaz' ya...

Bu toprakların yeni nesli tam onun parçalarından kopma moduna girmişken, imdada Frodo yetiştirdi. Bildiğiniz 'Yüzüklerin Efendisi' serisinin Frodo'su Elijah Wood! Elijah, DJ masasının arkasından dünyaya şöyle bağırdı: "Seni seviyorum, sana tapıyorum Selda!"

O şimdi, kendine has kıyafetleri, anaç bakışları ve unutulmaz sesiyle tüm dünyayla buluşuyor. Hak ettiği gibi...

Selda Bağcan, İspanya'nın Barcelona kentinde düzenlenen ve bu sene Radiohead, LCD Soundsystem, PJ Harvey, Tame Impala gibi isimleri de ağırlayan Primavera Sound 2016'da sahne aldı. Ve Türkiye'nin yeni nesli de, dünya gençlerinin geri kalanı gibi, Frodo'nun sesiyle Selda Bağcan'ı keşfetti; bu ölümsüz ses kuşaklar arası bir ekoyla yeniden hayat buldu.

Bağcan'ın kariyeri ve hayatı kimi acı ama çoğu hayranlık verici anlarla dolu. Onu dinlerken de yaşadığı her şeyi özümsemiş, hikâyelerini her zaman her yerde paylaşmak gibi bir derdi olmadığını, Batı dünyasında kendisine olan ilginin ve sebebinin de ziyadesiyle farkında olduğunu anlıyorsunuz.

Karşınızda Selda Bağcan!

BABAM ÖLDÜĞÜNDE 9 YAŞINDAYDIM Babam öldüğünde 9 yaşındaydım. İlkokul dördüncü sınıfa gidiyordum. 44 yaşındaydı öldüğünde. 44 bir insan için en ölümsüz yaşlardan biridir. 74 olsa

örneğin, "İyi yaşadı" falan deriz. 84 olsa, "Ölüme epey yaklaştı" diye düşünürüz. 44 ise en ölümsüz yaşlardan biridir. Yaşanmışlıklarla, yaşanacak olanların tam ortası... Babamı kaybedince dört kardeş bir anda yetim kaldık. Tek kız benim, diğerleri erkek.

VETERİNER OLMASINA RAĞMEN HER TÜRLÜ ENSTRÜMANI ÇALARDI

Hepimiz müziğe ilgi duyar, enstrüman çalardık. Müziğe ilgimiz ise babamızdan miras. Babam veteriner olmasına rağmen her türlü enstrümanı çalardı. Bilhassa da saksafor... "Ne alaka bu kadar enstrüman?" diye düşünüyor olmalısın... Babamların bir Rum komşusu varmış. Kurtuluş Savaşı sırasında, babam 9-10 yaşındayken, Rumlar Ege köylerini basmış. Ermeni tehcirinde Türk ailelerin Ermeni çocuklarını saklayıp koruması gibi, Rum komşusu da, babamı

Rumlardan korumak için saklamış. Kelter dedikleri üzüm sepetleri vardır, onun içine saklamış babamı, sepetin üzerini de üzümle örtmüş farkına varmasınlar diye. Böyle böyle hayatı kurtulmuş babamın. İşte o Rum komşudan flüt çalmayı öğrenmiş babam, sayesinde müziğe merak salmış...

SABAHATTİN ALİ'NİN KATİLİ ENİŞTEM OLABİLİR

Tayinler yüzünden şehir şehir dolaşırken, Muğla'da ben doğmuşum hasbelkader. 1 yaşına geldiğimde babamın tayini Van'a çıkmış. Babam ölünce annem, yaşadığımız eve bir daha girmek istemedi. Hatta eşyalarımızı bile biz değil komşularımız topladı. Meşhur Kurtalan Ekspres vardır, Muş'tan kalkar... Trene atlayıp Ankara'daki teyzemin yanına doğru yola çıktık. Teyzem biyoloji öğretmeni, kocası da dönemin Sağlık Bakanı. Sağ olsunlar bize sahip çıktılar. Okumuş bir aileydi bizimkisi... Hatta dönemin MİT Müsteşarı, annemin halasının kocası General Naci Perkel'di.. Tam tarihini bilmiyorum ama, Sabahattin Ali'yi öldüren ve Nâzım Hikmet'i sürdüren Mit müsteşarı kendisi olabilir. Eğer görev yaptığı tarihler uyuşuyorsa, belki de bizim Naci enişte yaptı bu zulümleri...

KOLEJE GİTMİYİ REDDETTİM

Teyzemin üç çocuğu da Maarif Koleji'nde okuyordu. Bizse Van'dan gelmişiz, "gaz"a "kaz" diyoruz. Dilimiz "kaldı" demeye dönmüyor, "galdı" diyoruz. Karşımızda üç kolej çocuğu, halimizi düşünebiliyor musun? Onlar bizi, biz onları görünce iki taraf da şaşkınlığını

gizleyemedi. Teyzem bizleri de kolejde okutmak istediğini söyleyince, "Ben bu çocuklar gibi olmak istemiyorum" diye düşünerek koleje gitmeyi reddettim ve düz liseye gittim. Şimdiki aklım olsa mutlaka koleje giderdim. Gitar çalmayı teyzemin oğlunun kırık dökük gitarıyla öğrendim. Kısa zamanda yabancı dillerde şarkılar söylemeye ve yavaş yavaş ünlenmeye başlamıştım.

HAYATIN SİLLESİNİ HENÜZ YEMEMİŞ BİR GENÇ KIZ

Daha sonra okulum yüzünden müziğe ara vermek zorunda kaldım. Barış Manço o zaman çıktı, Cem Karaca, Fikret Kızılok... Hepsi benden önce ünlü olmuştu. Hepsini tanıyordum ama okulum yüzünden, onlar albüm yaparken ben ders çalışıyordum.

Ankara'da Van Gogh adlı bir gece kulübü vardı. Kardeşlerim de orada müzik yapıyorlardı. 1971'de kendi gece kulüplerini açtılar. Adını da Beethoven koydular. Kimler çıkmıyordu ki Beethoven'da: Cem Karaca, Barış Manço. Ben de onların ardından çıkıp, gitar çalıp şarkı söylüyordum, 20'li yaşlarında, saf, masum ve temiz, hayatın sillesini henüz yememiş bir genç kız olarak.

SELDA DEĞİL ZELDA

Menajerim Erkan Özerman, "Seni Yahudi olarak meşhur edeceğim, adın Selda değil Zelda olacak" diyordu. Amerikan plak dünyasının Yahudilerin elinde olduğunu söylüyordu. "Abi yapma ben Zelda falan değilim, bırak" diyordum. Yıl 1971. Deniz Gezmiş ve arkadaşları cezaevinde. Türkmen Poyraz, nasıl olduysa "Mapushanelere Güneş Doğmuyor" şarkımı TRT denetiminden geçirmişti. Deniz Gezmişler içeride ve ben televizyonda "Neden Mapushanelere Güneş Doğmuyor" diye şarkı söylüyordum. Erkan abi ise programda adımı Selda değil Zelda yazdırmış. Programın yapımında çalışanlardan biri de abimin arkadaşısıymış ve "Onun adı Zelda değil Selda" diyerek çıkarttırmış adımı. Senin anlayacağın isimsiz olarak ünlenmişim ve telefonlar yağmış kanala, "Bu kız kim? Adı neden yok?" diye... Türkiye halkı için işte böyle popüler oldum.

ESKİDEN "ANNEM SİZİ ÇOK SEVİYOR" DERLERDİ

Eskiden genç çocuklar yanıma gelip "annem sizi çok seviyor" derlerdi. Şimdiyse anne ve babalar yanıma gelip "Çocuğum sizi çok seviyor" demeye başladılar. Geçen Bodrum'da halk plajındayım. Bir kadın, yanımdan geçerken durdu ve "Oğlum sizi çok seviyor" dedi. Ne olduysa her şey tersine döndü yani. Bu dönüşüm ise yurtdışındaki ilgi ve popülerliğin etkisiyle başlamış olmalı...

1980 YILINDA THE GUARDIAN GAZETESİ "PROTEST ŞARKICI HAPİSTE" DİYE HABER YAPTI

En başa dönersek, ben hapse girip çıktıktan sonra, İngilizler hikayeme çok ilgi duydu.

Protest bir şarkıcı, hem hapse giriyor, hem de kadın. Hatta 80'de haksız yere hapse düşünce İngiliz The Guardian gazetesi "Protest şarkıcı hapiste" başlıklı bir haber yapmıştı. 86 yılında Womad Festivali'ne çağırdılar. Peter Gabriel'in desteklediği bir festivaldi. O dönem pasaportuma el konulmuş olduğu için gidemedim ve bunu duyup 87'de bir daha çağırdılar. Hatta 86'da gidemediğim için, destek olmak amacıyla Womad'ın festival plağında benim şarkıma da yer verdiler. O festival plağı dünyayı dolaştı. 91'de ise İsrail'den, Akko Festivali'ne davet aldım. Sonrasında ise festivaller birbirini takip etti. Yurtdışındaki popüleritem giderek artıyordu.

O NASIL BİR FESTİVALDİ ÖYLE, YOK BÖYLE BİR ŞEY!

Birkaç yıl önce Zack diye biri aradı beni. Barında çıkmam için teklif yaptı ve Tel Aviv'e davet etti. Barlarda çalışmadığımı söyledim. O kadar ısrar etmelerine rağmen, hep "hayır" dedim. En sonunda bir festivale çağırdılar Boom Pam'la birlikte çıkalım diye. Boom Pam üyeleri birkaç kez İstanbul'a geldi, birlikte çaldık, söyledik ve beni çok iyi anladıklarını fark ettim. Şimdi her yere onlarla gidiyorum, harbiden rock çalıyorlar çünkü. Öyle çalışıyor, işlerini öyle ciddiye alıyorlar ki, adeta plağın aynısını çalıyorlar. Barcelona'daki Primavera Festivali'ne de birlikte gittik. O nasıl bir festivaldi öyle, yok böyle bir şey! Sahneye çıkar çıkmaz, o nasıl bir uğultu, o nasıl bir tezahürat.

ENDİŞEDEN DUDAĞIMDA UÇUK ÇIKTI

Menajerler söylemişti zaten, "Abla bu festival çok önemli" demişlerdi. Onlar öyle deyince dudağımda uçuk çıktı endişeden. Gerçekten de çok önemli bir festivalmiş yalnız. Gidip görünce, hakikaten şaşırdım. Nasıl büyük sahneler, nasıl büyük alanlar. Giderken, Türkiye'li gazetecilerle aynı uçakta seyahat ettik. Onlara dönüp, "Sahneye çıktığımda yuhlanırsam yazmazsınız değil mi?" diye espri yaptım "Abla ne yuhu? Sen orayı yıkacaksın, dağıtacaksın, biz de halay çekeceğiz" dediler. Neyse Barcelona'ya vardık, gerçekten de "Yaz Gazeteci"ye başlar başlamaz müthiş bir tezahürat oldu. Baktım bizimkiler çoktan halaya başlamışlar, etrafı da ateşliyorlar. "Yuh Yuh" diyorum, "Yuh Yuh" oradaki yabancıların bildiği bir parça değil, albümlerde de yayınlanmadı. Aman Allah'ım onda da çıldırıyorlar. Çok güzel geçti, yani umduğumuzun da ötesinde geçti. Y"Yaz Gazeteci", "İnce İnce Bir Kar Yağar", "Mehmed Emmi", "Yaylalar", bu dört parça yurtdışında hit olmuş.

ELIJAH WOOD ÇOK SAMİMİ, ÇOK SAYGILI BİR ÇOCUK

Frodo, (Elijah Wood) "Selda Bağcan'ın sesini duyunca aklımı kaçırarak gibi oldum" demiş. Benim de gazeteden haberim oldu. O sayede Frodo'nun beni beğendiğini öğrenen insanlar da beni dinlemeye başladılar. Elijah müziğe çok meraklı ve aynı zamanda DJ olduğu için plaklarımızı arıyor. Hatta öyle bir videosu da var, benim plağı gösteriyor, "Yaylalar"ı çalıyor falan. Neyse Ekşi Fest'te bir baktım çıkageldi. Orada öpüştük, sarıldık; nasıl samimi, nasıl saygılı bir çocuk. Elimde su şişesi varken, benden imza alırken bana bir bakışı var, o sıra fotoğrafımızı çekmişler. O

nasıl güzel bir bakış. O an fotoğraf çekildiğini bilsem, elimdeki su şişesini bir köşeye koyardım. Sonra Antalya'da ağaç dikimi için devlet yetkilileri aradılar. Elijah'ı da çağırmışlar, beni de çağırıyorlar. Antalya'da birlikte ağaç dikecekmiz. Düşün ben çocuğu kullanacağım bu şekilde. Artık beraber görüldük ya... Ben dedim, "Gelemem böyle bir etkinliğe" Elijah gitmiş ama. Gitmiş ve dikmiş ağacı. Artık benim adımla mı kandırdılar çocuğu, bilmiyorum.

YASAĞLAR SAĞ OLSUN

Kırk beş senedir plak ve konser yapıyorum; her şeye rağmen kırk beş yıldır ayaktayım yani. Yirmi yıl boyunca devletin tek kanalı TRT'de yasaklı olmama rağmen, haksız yere cezaevlerine atılmama rağmen, hâlâ ayakta olduğum için halk beni kalbinde bir yere oturtmuş. Yasaklar sağ olsun. Yasaklar en çok ne işe yarar biliyor musun? Farkında olmadan efsane olursun. Bence hiç kimseyi yasaklamayın, yasakladığınız ne varsa, zaman geçtikçe efsane oluyor çünkü...

DEVLETTEN BİR KİŞİ BİLE ARAMADI

Barcelona konserinden sonra devletten beni bir kişi bile aramadı. Bu yıllardır böyle. Beni hiçbir yere çağırmazlar. Neden mi? Çağırdıklarında gitmeyeceğimi biliyorlar çünkü. Mesela Cumhurbaşkanı arayıp çağırırsa bir davetine, gitmem tabii ki, niye gideyim? Yaz bu sözümü bir kenara, çünkü biz, ezeli ve ebedi muhalefetiz. Yarın iktidar başka bir partinin eline geçer, o parti de yanlışlıklar yaparsa, şu an olduğu gibi onların da karşısında dik durmayı biliriz.

7 SENE PASAPORTUMA EL KOYDULAR

Aslına bakarsan devletin bizi el üstünde tutması lazım. "Yurtdışında ülkemizi temsil ediyorlar" diyerek diplomatik pasaport vermesi lazım. Benimse 7 sene pasaportuma el koydular. Bugüne kadar hiç elimizden tutmadılar. Ben de diyorum ki, "Gölge etmeyin başka ihsan istemez." Ha bire köstek, ha bire köstek. Yargıla, hapse at, had bildir. Orhan Pamuk'u yargıla, Fazıl Say'ı yargıla, Can Dündar'ı yargıla. Birkaç gün önce Aziz Nesin'in oğlu Ahmet Nesin'i içeri attılar. Ayıptır ya!

YÜRÜMEZ DENİLEN HAYVAN İKİ AYDA YÜRÜDÜ

Zamanının çoğunu ofisimde geçiriyorum. Müzik şirketimizin muhasebe işleriyle ilgileniyorum. Evde olduğum zaman ise kedimle ilgileniyorum. Normalde yirmi tane kedim vardı, Bodrum'a götürdüm onları. Çoğu Van kedisi. Şimdi burda bir kedim kaldı. Adı Yusuf. Felçliydi, sokakta buldum, veteriner "bu yürümez" dedi. Yanlış kaynama olmuş. Neyse, evden çıkarıp bırakmışlar karın üstüne, kış günü.

Görünce şok oldum, aldım eve götürdüm. Yürümez denilen hayvan iki ayda yürüdü. Sonra evde kediler çoğalınca terk etti bizi, kıskançtır kediler çok. Gittim buldum Yusuf'u eve yaklaşık 1 kilometre ötede. Tuttum getirdim eve, tekrar kaçtı, tekrar getirdim, tekrar kaçtı. Diğer kedilerden ayrı odaya koydum, yine kaçtı. 5-6 kez böyle devam etti kaçıp gitmeleri. Diğer kedilerin kalabalığını göstermemeye çalıştım Yusuf'a. Her defasında yine gitti, terk etti evi. En sonunda "Ben bu kedilerin hepsini Bodrum'a götüreyim, Yusuf da rahat etsin, diğer kediler de" diye düşündüm. Gerçekten de hepsini götürdüm. Zaten bahçeli Bodrum'daki ev, rahat etti kediler. Onlar gidince, Yusuf'u almaya gittim kaçtığı yere, yalvar yakar geri getirdim ve ne tuhaftır ki gitmedi bu sefer. Böyle de bir O.Ç. kendisi...

DENİZ GEZMİŞ NİŞANLIM DEĞİL, KENDİSİYLE HİÇ TANIŞMADIK

Hakkımda doğru bilinen sayısız yanlış var. Mesela Sivaslı değilim. Bana geliyorlar "Sivaslı hemşerim" diyorlar. "Ben Sivaslı değilim" dediğim zamansa yüzleri düşüyor.. Mesela Deniz Gezmiş'le nişanlı olduğum söylentisi var. Çoğu insan nişanlı olduğumuzu sanıyor. Ben, "Hiç tanışmadık bile" dediğimdenyse yine yüzleri düşüyor... Her zaman doğruları söylemekten yanayım; pembe yalanlar tabii ki olur ama bu konularda yalan söylemek de çok ayıp olur.

GÜLTEN KAYA İLE AYNI KOĞUŞTAYDIK

Bir gün Ahmet Kaya stüdyoya geldi. Eline bir bağlama verdik ve başladı türkü söylemeye. O kadar güzel bir sesi vardı ki. Ahmet Kaya'nın eşi Gülten'le cezaevinde aynı koğuştaydık. Ahmet'le henüz tanışmamışlardı. Gülten, cezaevinden çıkınca birlikte çalışmak için bizim şirkete geldi. Ahmet Kaya ile tesadüfen asansörde karşılaşmışlar. İlk görüşte aşkı onlarınkisi... İlk gördükleri anda birbirlerine vuruldular.

APAÇI “ALAMANCASININ” ŞEZLONGLA İMTİHANI

**Benim İngilizcem
sular seller gibiydi.
İngilizcem kadar
olmasa da Almancam
da fena sayılmazdı.**

Sadece İngilizce ile yapılan apaçiliklerimiz yoktu bizim. Biz her dilin, her devrin apaçileriydik. Turizm apaçisi olarak geçti bir ergenlik dönemi. Bir defasında iştten kovulup Almanlar ile çalışmaya başlamıştım. Apaçi İngilizcesi bir yere kadar. Siz apaçi Almancası dinleyin şimdi. Benim İngilizcem sular seller gibiydi. İngilizcem kadar olmasa da Almancam da fena sayılmazdı. Almancayı, Ankara'nın meşhur üç film devamısında öğrendim; Ankara'nın ilim irfan yuvası Sun, Site, Melek, Batı, Kerem sinemalarında üç film devamında sarı “Alaman” karıları ve kabuklu bıyıklı “Alaman” herifleri izlerken.

Pratikten...

“Awww shon aba zo gross ah ah yeahh bitteee, anye moment florayn. Elsudeneziii her yeaahhh yeahhhh...”

En kral Almanca bizimkiydi yani.

Bir de arada eş dost, konu komşu, akraba “Alamancılar” gelirdi bayramda seyranda.

Onlardan...

“Ahtungg, docland, frustugg,” falan öğrenmiştik.

Ne demiştim.

Hah, Almanlarla çalışmaya başlamıştım.

Bir otelde. Alanya'da. Daha sübyanken...

Otel silme Alman. İngilizce Allah'ına kadar

apaçi İngilizcesi ama çevremdeki benim

kafadan adamlara göre on numara. İş

görüşmesinde de Almanca ve İngilizce

biliyorum demişim zaten.

Demeyip de ne yapacağım!

Evden kaçmışım. Başımda ana yok,

baba yok. Sokaklarda sürtüyorum.

Ayaz bastığında ya da karanlık çökünce

sığınacağım bir evim yok. Bir yere

kapağı atayım da nasıl atarsam atayım

derdindeyim. Bana sorsalar İngilizce,

Almanca yetmez, Latince, İspanyolca da

biliyor musun diye; he vallahi biliyorum derim.

O kadar yani.

Neyse biz başladık işe. Birkaç gün sonra da hemen

olayı kaptım anasını satayım. Olay basit. Muhabbet mi

edeceğim mesela Alamanlar ile...

Kolay.

Ne derlerse; “Yaaa... yaa... zuperr... yaa. Zer shon ya...”

Bunlar anlatıyor. Anlatsın, ilgilen gibi görün sadece yeter.

“Wahumm?” derlerse...

Yapıştır hemen “Whahumm nich?” diye. “Aba zer sconn..

alles glaaaaa, tukayyyy.”

Almanca çok kolaymış.

Böyle takılıyorz işte. Ama bu arada geri zekâlı şef garsonun

dikkatini çekmiş benim süper Almanca. Herif şef garson ama

herif Almanca benimkinden beter. Ben en azından “whaum

nichh” falan diyorum. Herifte o da yok.

Bir gün beni yanına çağırıp, “Sen plaj bara bak,” dedi. “Senin

Almanca çok iyi.”

“Tamam,” dedim. Hiç bozuntuya vermedim. “Almancam çok

iyidir, iyi ne kelime on numara.”

Ben apaçiyim, cahilim de başımdakiler benden beter cahil.

Gönderdiler beni plaja. Maaşıma da biraz zam yaptılar daha

ilk haftamda.

Neyse ben başladım plaj barda çalışmaya.

Plajda şezlongların üzerine konulan kauçuk yataklar var.

Müşteriye beleştirir onlar. Ama bana gittiğim ilk gün, “Bak

arkadaşım, dediler. “Bu yataklar beleş ama ibne Almanlar

beleş olduğu için bir sürü şezlongu işgal ediyor, erkenden

gelip şezlongların üzerine havlu atıp kafalarına göre rezerve

yapıyorlar. Gelseler bari, kimisi gelmiyor da... Havuzda kalıyor

ya da dışarı çıkıyor. Şezlong arayan plaj müşterisi de şikâyet ediyor. Para al sen bunlardan.”

“Ne kadar alayım?”

O zamanın parasıyla “3000 lira al,” dedi.

“Tamam,” dedim. Başladık. Alacağım para para da değil sembolik bir şey ama alacağız işte.

Derken ilk sazanlar geldi, sabahın körü.

“Good n morgenn.”

“Goddin margen.

Anladım hemen dertlerini. Yatak alacak bunları.

“Ayne moment bitte,” dedim.

Anlamaz gözlerle baktılar.

Hemen yapıştırdım, “3000 lira bitte,” diye.

“Wahumm?”

“Wagum nich amlna koyum.”

Direniyorlar ama öyle böyle alıyorum parayı. Adamlar beni

tanımıyor, ilk günüm. Şayze falan kasıyorlar ama “Whaum

nich,” dedikçe topluyorum parayı. Para dediğim de sakız

parası ama millet bir taraftan parayı veriyor, parayı veren

de gidiyor plajın bir köşesine oradan beni kesiyor. Millete

eğlence lazım. Ben yaka paça para kesiyorum plajda.

En sonunda tipik bir Alman dayı geldi. Göt göbek

bir tarafta. Burun kıpkırmızı. Pancar olmuş.

Herif sabahın köründe zurna gibi sarhoş.

Etrafta yaka paça para topladığım tipler

hâlâ beni seyrediyor. Abartmıyorum

belki yüz kişi varlar. Artık otomatige

bağlamışım. Şezlong isteyene, “3000 lira

bitte.”

2 mark falan...

“Whumm,” diyene “Whum nich lan.”

Dayı diyorduk... Bu dayı geldi göbeğini

okşaya okşaya.

“Goten morgenn,” dedi.

Artık millet kasıklarını tutuyor gülmekten

altına işemek için. Her gelen adama

dert anlatıyorum.

“Goten morgennn,” dedim bıkkın bir sesle.

Dayı aldı şekillisinden bir yatak.

“Ayne moment,” dedim. “30000 lira bitte.”

“Wahumm?”

Zaten millet benim “wahumm nich” dememi bekliyor.

Bir Allah kulu da yardımcı olmuyor. Dedim ya millete

eğlence lazım. O muhteşem kelimeyi söyledim ben de.

“Wahumm nich amlna koyum. 3000 lira bitte.”

Dayı, “Şayze, sadeee,” falan dedi. Siktir git lavuk gibilerden

bir şeyler söyledi. Aldı gidiyor bizim yatağı götü göbeği

sağa sola sallayarak.

Adam sanki zafer kazandı. Bizi seyreden ama 3000 lirayı

bayılıp plajda yatanlar bunu alkışlıyor. “Döcland, döcland,

döcland!” diye tempo tutuyorlar bir yandan.

Bir zoruma gitti ki sorma.

İş artık plaj, Almanca, deniz, kum, üç kuruş beş kuruş

davasını aşır dayı ile benim aramdaki uluslararası bir krize

dönüştü.

Fırladım yerimden.

“Ahtungg laan, ahtungggg,” diye ciyak ciyak bağırdım

can havliyle. Dayı yatağı bıraktı. Elleri havaya kaldırdı.

Millet gülmekten yarıyor. Dayıdan parayı aldım ve ülkemi

ezdirmedim Almanya karşısında.

Millet alkışlıyor. Gururla yerime dönerken kafamı bir

kaldırdım, sırada belki yirmi aile var, plaja doğru gelen.

Plaj yıkılıyor.

Gerisini siz tahmin edin.

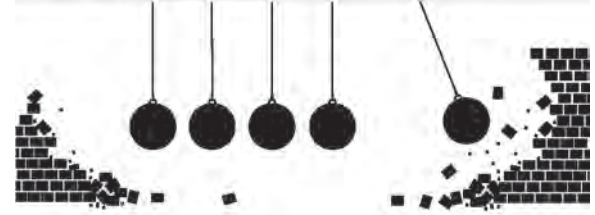
“Wahumm nich lan...”

**Tipik bir
Alman dayı geldi.
Göt göbek bir tarafta.
Burun kıpkırmızı.
Pancar olmuş.
Herif sabahın köründe
zurna gibi
sarhoş.**

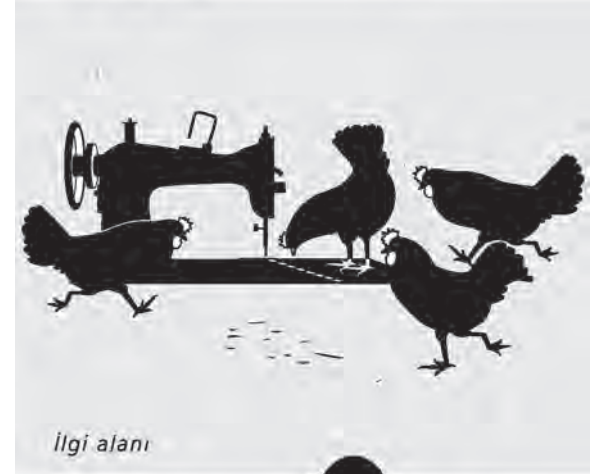
LEKE OYUNLARI
Cemil Cahit Yavuz

Çalışıyor görünmek

Sürekli yıkım

İlgi alanı

Yandaş

Mağlubiyetin tescili

Gündüz Vassağ'tan yeni bir
yaşam ahlakını sorgulayan bir isyan sorusu:
“Ne yapabilirim?”

GÜNDÜZ VASSAF
Ne Yapabilirim?
Geleceğe Kartpostallar

*Rüyalarımız tekdüzeleşir, / Böl-yönet düzeninde / Birey yüceltilip bencilleştirilirken,
Aidiyetlerimizin gönüllü köleleri, / Belirlenmiş seçeneklerin kalebentleriyiz.
Her gün yeni felaket haberiyle uyanıyorum. / Ne yapabilirim?
Vicdanın sızlarken sen ne yapabilirsin? / Biz ne yapabiliriz?*

İSTANBUL

“Salkım salkım tan yelleri estiğinde / Mavi patiskaları yırtan gemilerinle / Uzaktan seni düşünürüm İstanbul / Bin bir direkli Halicinde akşam / Adalarında bahar / Süleymaniyende güneş / Hey sen güzelsin kavgamızın şehri”

Vedat Türkalı ‘Bir gün tek başına’ adlı romanında İstanbul’u bu mısralarla anlatır. Evet, İstanbul kavgamızın şehridir ve o yüzden bu muhteşem kent, bütün kavgalar gibi dinamik, net ve durudur. Siz onun bazen sokaklarının bomboş olduğuna aldanıp felç olduğunu sanabilirsiniz belki ama o içten içe devinimini sürdürür, kendini biriktirir.

Ayak izlerini bırakan herkeste, kimi kez sisli, kimi kez bulutlu, kimi kez güneşli, kimi kez yağmurlu, kimi kez dalgali, kimi kez dingin, kimi kez karlı, kimi kez de kanlı anılar bıraktığı içindir ki, son kalesi fethedilse bile yaşayan bir şehirdir.

İstanbul’un kocaman bir kalbi vardır. Bu yüzden bazen ölür ve ama zümrüdü anka misali her defasında küllerinden yeniden doğar. Kendisine meftun olanları aşağı doğru da çeker ama aynı zamanda yücelmelerine de yol verir. Bu nedenle hem hapisanedir, hem de okul. Bazen öğretmen olur, bazen de öğrenci.

Sosyetik edası, vitrinlerinin şatafatı, AVM’lerinin rüküşlüğü ve cüzdanları şişkin müşterilerinin görgüsüzlüğüyle ezenlerin tarafında görünür çoğunlukla ama sokağa dökülürse insanlar, onların ayaklarının altında ezilmekten yüksünmediğinin tanıkları az değildir. İstanbul’u bütün güzellikleriyle iyiler hak eder fakat egemeni kötülerdir. Meleklerin şehri sanılır İstanbul ve ama kapısının anahtarı şeytanın cebindedir.

İstanbul’u dinlerken Orhan Veli’nin dizelerine kulak verip gözleri kapatmak gerekir. Yoksa hissedeceğiniz şey, büyük bir karmaşa, müthiş bir kaos, çıldırtıcı bir gürültü olur. Şeytana uymayıp gözleri kapatarak hüyalara dalmak, biraz uyuyup ardından tekrar uyanmak, düşünerek ağır adımlarla anıları canlandırmak gerekir. Kentle kurulan güçlü temas anlarını, belleklerde yeniden ve yeniden üretmek gerekir. Anılar canlanırsa ancak, acıların girdabına kapılıp kaybolmamak, insan olarak varlığı korumak mümkün hale gelir.

Adapazarı’ndan İstanbul’a doğru yola çıktığımızda bunları düşünmüş de olabilirim, sonradan uydurmuş da. Fakat ilk karşılaşmamızın güçlü ve anlamlı bir nedeni vardı.

Önce dipten vuran ve ardından sert bir kroşeyle yere serdikten sonra bile durulmayan, artçı sarsıntılarıyla yüreklerimizi ağzımıza getiren deprem fırtınası,

Adapazarı’ndan sıklığımızın sıyrılması için yeterli olmuştu. Bu yüzden kentin yıkıntılarını ve korku dolu çadır günlerimizi terk edecek olmamızda bir beis görmemiştim. Fakat nedense, İstanbul’a taşınacağımız kesinleştiğinden beridir yerleşmiş olan sıkıntıyı da bir türlü içimden kovamamıştım. Beyne saplı bir bıçak misali sürekli kanırtan düşünceler, günler birbirini kovaladıkça daha fazla acı vermekteydi. Doğduğum bu küçük kente hiç farkında olmadan bağlanmıştım galiba. Ve üstelik sadece okulumu, öğretmenimi, koridorlarda kovalamaca oynadığım arkadaşlarımı değil, taş kavgası yaptığımız öteki mahallenin çocuklarını, arkasına asıldığımız pancar küspesi taşıyan traktörleri, raylara sopa koymamıza fena halde sinirlenen kondüktörleri, trenlerden yükselen gres yağı kokusunu, aylarca önündeki arazide koşturmaktan bıktığımız buğday ofisini, belli ki çok özleyecektim.

Eşyalarımızı taşıyan kamyon ilerledikçe, imkânsız olduğunu bilmeme rağmen geri dönme isteği içimde daha da kabarıyordu. Sonra gözlerim, kamyonun büyük bir iştahla yutmaya devam ettiği yol çizgilerine takıldı. Sıcacığın da etkisiyle uyuya kalmıştım. Gözümü açtığımda hamallar eşyalarımızı indirerek kamyonu boşaltmaya başlamışlardı bile. Karşılıklı apartmanların sıralandığı, gözüme hayli uzun ve geniş görünen bir sokağın içinde olduğumuzu fark ettim. Evlerin, üst üste dizilmiş tahta küp oyuncaklar gibi yekdiğerinin üzerine abanması, İstanbul’a geldiğimiz kanıtı olmalıydı ki, hiç kimseye ‘neredeyiz?’ diye sormadım.

Babam beni kucaklayarak kamyonun altına aşağıya indirdi. O sene birkaç santim uzamış, nihayet onun yarı beline ulaşabilmişim. Yüzünü görebilmek için başımı yukarı kaldırdım. Parmağıyla ilerde bir yerleri gösteriyordu. “Burası Akdeniz Caddesi” dedi. Ardından kendi etrafında döndü ve tam tersi istikameti işaret etti: “Sokağın öteki ucunda da Akşemseddin var. Sizin gideceğiniz okul, işte o caddenin üzerinde. İyi bak ve sakın yolunu kaybetme.”

Annemin, “o bizim büyük dedemizdir” dediği, Fatih Sultan Mehmet’in hocası Akşemseddin’in adını taşıyan cadde, o an çok uzaktaymış gibi göründü gözüme. O esnada babam başımı okşayıp, eşyaları taşımaya sürdüren hamallara doğru yürüdü. 1968 yılındaydık, ilkokul birinci sınıfı yeni bitirmiştim ve geldiğimiz bu koca kenti sevmemem için kendimce önemli nedenlerim vardı. Babamın İstanbul’a vardığımız ilk gün verdiği öğüt “sakın yolunu kaybetme,” olsa da, burada yaşamaya

çalışırken yolu kaybetmemenin imkânsızlığını, çok sonraları kavrayacaktım.

Eve tam olarak yerleşmemiz birkaç haftayı bulmuştu. Adapazarı’ndakine kıyasla oldukça küçük olan bu kiralık daireye, dasdaracak odalara, minnacık mutfığa ve bütünüyle yabancı gelen bu mahalleye bir türlü alışamamıştım. Hiç arkadaşım olmadığı gibi, ekmek almak dışında sokağa bile çıkmıyor, gün geçtikçe daha da yabancılaşıyordum. Bir gün pencereden sarkmış, aşağıda kendi aralarında oynayan çocukları gıptayla seyrederken, içlerinden biri bana döndü ve “heey sen” diye seslendi. Yüzümü çevirince de sordu: “Dağdan mı geldin?” Saf saf, “Hayır, Adapazarı’ndan” diye yanıtladım.

Sonra o çocukla arkadaş olduk. Adı Ayhan’dı. Evleri bizimkinin tam yanındaki iki katlı binadaydı. Ayhan’ın sayesinde hızla arkadaş çevrem genişledi. Annem ise bir yandan arkadaş edinmeme seviniyor, bir yandan da başıma bir kötülük gelecek diye endişeleniyordu. Her sabah neredeyse hiç değişmeyen bir tembihler manzumesi dinlemeye alışmıştım artık. O söylemeden ben ezbere sayıyordum: “Evin etrafından fazla uzaklaşmayacağım. Seslendiğinde hemen cevap vereceğim. Kimsenin arabasına binmeyeceğim. Tanımadığım insanlarla konuşmayacağım. Hiç kimseden şeker, çikolata alıp yemeyeceğim. Para veren olursa, ‘almam’ diyeceğim. Kötü insanların beni kandırmasına izin vermeyeceğim...”

Sonradan anladım ki, doğma büyüme İstanbullu olan annemi, kırdan kente yoğun göç dalgasının yarattığı kozmopolitleşme son derece rahatsız etmişti. Zaman zaman kendi kendine şöyle söylendiğine tanık oluyordum: “Eskiden çok yoksulluk çekerdik ama hiç değilse ahlaksızlık yoktu. Ekmeğin karneyle dağıtıldığı zamanlarda bile bu kadar hırsızın olduğunu hatırlamıyorum. İstanbul büyüdükçe rezillik de alıp başını gitti. Şimdi her köşe başında ya bir sapık, ya bir sahtekâr ya da dolandırıcı bekliyor. Gel de bu ortamda çocuk büyüt...”

Bu sözlerin biraz abartılı olduğunu anlamam için yaşadığımız kentin bağışsıklarının ne denli üretken olduğunu da bilmek gerekliyim ki, bu biraz vakit alacaktı. Sonrasında tanık olduğum kötülükler toplamı, o dönem İstanbul’un masumiyetini hâlâ korumaya devam ettiği gerçeğini, kafama vura vura öğretecekti. Meğer o yıllarda İstanbul; evlerinin dış kapılarının tahtadan, kilitlerinin göstermelik olduğu; kimsenin kimseden selamı, sabahı esirgemediği, sokakları çocuklara tahsis edilmiş, mahallenin ağabeylerinin komşuya kol kanat gerdiği, teyzelerinin ise aç olandan ekmek arasını esirgemediği bir rüya dönemiymiş.

Yıllar geçti ve ağır bir kabusun ortasına uyandı herkes. Kapılar çelik, kilitler kale, duvarlar sağlam. Komşu diye bir şey olmadığı gibi selam sabah da hak getire. Tıpkı kediler ve köpekler gibi çocukların da arabaların altında kalıp can vermemesi için ciddi bir eğitime tabi tutulmalarının şart olduğu bir megakent artık burası. Mahallenin ağabeylerinin yerini tacizciler, tecavüzcüler almış ve nihayetinde aç olanlar için mecburi istikamet çöp konteynırları...

Annemi üzen her şeyin daha sonra yeniden tanımlanmış muteber davranış kalıplarının içinde kalacağını, taşı toprağı altın denilen kentin üzerinden geçen bulutların bile yağmalanacağını, yavuz hırsızın ev sahibini bastıracağını, sırtını muktedir dayayanın rahatça kabadayılık yapıp hesap bile vermeyeceğini o zamanlar kimse bilemezdi tabii. Üstelik hem suçlu hem de güçlü olanların kendi dogmatik yaşam kalıplarını bütün topluma dayatacağını, özgürlük, eşitlik ve adalet peşinde koşanların ise süreklilik avlarında beşer onar kurban edileceğini tahmin edebilmek için de ancak müneccim olmak gerekirdi.

Ama oldu, hem de birkaç yıl içinde... İçlerinde benim de yer aldığım bütün çocukları, gençleri ışıltılı büyütecek kadar ağır ve sertti hayat. Ruhlarını satın aldıkları kötü adamları vahşi bir köpek sürüsü misali toplumun üzerine salıp, kulaklarımızı düdüğü sesine, darağacının altında devrilen sehpanın gürültüsüne, silah patlamasına, postal raplamasına, gırtlaklı yırtar gibi çıkan tekmele, ömre zarar bir sürü katı emre; daha o günlerden itibaren aşına ettiler ki, bir daha iflah olmadık.

Yıl 1971'di, daha on yaşındaydım, askerler muhtıra vermişti ve ben henüz tarihe mal olmadan Deniz Gezmiş'in, Mahir Çayan'ın; hatta babamın "O öldürüldüğünde sesimizi çıkartabilseydik, bu felaketleri yaşamazdık," dediği Taylan Özgür'ün adlarını ezberlemiştim. Sadece bu da değil çocuk yaşında, görmesem bile İstanbul'un pek çok semtinin adını da o günlerde öğrendim. Taylan Özgür'ü kontrgerilla katletmeseydi Beyazıt Meydanı'nı, Ulaş Bardakçı polis kurşunlarıyla öldürülmeseydi Arnavutköy'ü, Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir kanlı bir kuşatmaya uğramasalar Maltepe'yi kimbilir ne zaman bilecektim?

"Nihayetinde hep iyiler kazanır" denir ama bu ülke daha yolun başında olduğu için 1970'li yıllarda zafer, yine kötülere nasip oldu. İyilerin payına ise ya mezar taşı ya da hapishane duvarları düştü. Diriler sırı kadem basmış, ölümler çoktan toprağa karışmış, direnenler ise demir parmaklıkların ardında ömürlerini eksiltmeye başlamışlardı. Ölümler konuşamazdı zaten, içeri tıkılmış olanların ise seslerini duyurmaları hayli zordu ki, bu yüzden memleket ziyadesiyle sessizdi.

Askeri muhtıranın sonuçsuz kalacağı, bu lanetli sessizliği hızla bertaraf eden yığınlar sayesinde ortaya çıktı. Ama devlet de boş durmadı. Zafer sandıkları her şeyin yenilgiye dönüşme ihtimalini, sokağa dökülen insan sayısındaki artışla test ettikten hemen sonra yeni hapishanelerin inşaatın giriştiler.

Metris'in 1981'de açılmış olmasının esbabı mucibesi, devletin İstanbul'da atan coşkulu damara karşı ne kadar tedbirli olduğunun açık bir kanıtıdır mesela. Ya da daha 12 Eylül 1980 darbesi bile gerçekleşmeden, kışları

hapishaneye dönüştürmenin planlamasını yapmaları da öyle. O sayede bir sürü semt tanıdık. Davutpaşa'yı, Alemdağ'ı, Selimiye'yi, Hasdal'ı, iyi insanları gömmek amacıyla üst üste yığılan betona karşı direnmeyi becerdiğimiz için öğrendik ki, ne mutlu bize.

Ama bunun hemen öncesi de var elbet ve o zaman diliminde yaşananlar çok mühim. 1971 muhtırasının ilk şoku atlatıldıktan sonra yeni şok dalgalarıyla tanıştırıldı ülke. Komando kamplarında eğittikleri ölüm timlerini öğrencilerin, işçilerin, gecekondu gençlerinin başına musallat ettiler. Başta İstanbul olmak üzere handiyse bütün kentlerin ortasından akan kanı tahliye etmek için dev kanallar inşa etmişler midir o günlerde? Çünkü Vatan Mühendislik'te Kerim Yaman'ın öldürülmesiyle başladı her şey ve devamı da geldi. Ben o sıralar Kerim Yaman'ın okulunun yan komşusu olan Vatan Lisesi'nde öğrenciydim ve sıranın bana gelme olasılığının hiç de düşük olmadığını net olarak anımsıyorum.

Ama diğer yandan insan güzeli Kerim Yaman'ın katlinden sonra İstanbul'un üzerine kocaman bir sis perdesi indiğine yemin eden kim olsa, asla günaha girmezdi. Çünkü bir anda, gencecik insanların sunağa kurban verir gibi sapır sapır toprağa düşmeleri; gündelik hayatımızın rutini olmuştu sanki. Her ölüm yekdiğerinin etkisini silikleştiriyor ve yaşamak giderek daha büyük mucizelere ihtiyaç duyuyordu.

Kaldırılan cenazelere yetişemez olmuştuk ve o günlerde İstanbul kocaman bir yas evine dönüşmüştü. Ama nedense biz hiç ağlamadık. Dik duralım derken, sanki duygularımızı aldırırmıştık. Sonra düşündüm ki keşke ağlasaydık, ağlamayı başarabilseydik. Gözyaşımız sele dönüşseydi ve işte o zaman belki, bu kanlı kentin vicdanı ayaklanırdı. Analara, babalara, kardeşlere bu onulmaz acıları reva görenler, döktükleri kanda değilse de, hiç olmazsa akan gözyaşlarının içinde boğulurlardı.

Zamanın zembereği çalışmaya devam ettikçe, annemin bir zamanlar serzenişte bulunduğu her şeyin çok daha beterleri, bu yaşamın doğal parçaları haline geldiler. Hakikaten her köşe başı sapık, herkes diğerini dolandırmak için tetikte bekliyor ve tırnaklarının arasını insan kanıyla doldurmaktan keyif duyanlar, hesap vermezliğin rahatlığına sığınıp yepyeni katliam planları yapmakla meşguller.

Ben ise İstanbul'un çok yerini gezdim, neredeyse köşe bucak her köşesini öğrendim. Çok yerinde konakladım, üzerimde izler biriktirip, izlerimi bıraktım. Sürüklendim, çamuruna bulandım. Ekmeğini yedim, ekmeğimi yitirdim. Çok sevdim, çok sevildim. Eğlendim güldüm, üzüldüm ağladım. Acısına katlandım, belasına karşı durdum. Nefret ettiğim de oldu, utancımın yerin dibine geçtiğim de... Babamı ve yüzlerce arkadaşımı bu kentte toprağa verdim. Çok fazla kanım döküldü, çok kayba uğradım. Çok yendim, çok yenildim.

Ve biliyorum ki, biz nasıl yitirdiysek; İstanbul da geçmiş yılların masumiyetini tamamen yitirdi artık. Yarı beline henüz ulaştığı babasının kucağında, kamyonundan inerek İstanbul'a ilk adımını atmış o çocuğun gözleriyle dönüp ardına baktığımda, net olarak görüyorum bunu. Hayatımız, tıpkı Vedat Türkalı'nın İstanbul şiirinin devamı gibi: "Ve uzaklardan ve uzaklardan seni düşündüğüm bu günlerde, sen şimdi haramilerin elindesin İstanbul..." ❀

2016 Mimar Sinan Büyük Ödülü sahibi Cengiz Bektaş'tan...

"Nâzım Hikmet'in bir bütün, her yanıyla tutarlı bir sanat adamı olduğu söylenebilir... Bütün sanat dallarına olduğu gibi, mimarlığa da doğru, içtenlikli, insana yararlılığı açısından baktığı da..."

YEM Yayın Tüm Seçkin Kitabevlerinde ve Özel Satış Noktalarında

Eylül Sanat Kitabevi - İzmir, Gergedan Kitabevi - Erenköy, Homer Kitabevi - Beyoğlu/Ankara, İmge Kitabevi - Kadıköy, Mimarlık Vakfı Kitabevi - Karaköy, Nail Kitabevi - Kuzguncuk, Pan Kitabevi - İzmir, Pandora Kitabevi - Beyoğlu/Nişantaşı, Tasarım Bookshop - Kadıköy

YEM Yayın
www.yemyayin.com

facebook.com/YEMYayin

Genel Dağıtım: **YEM Kitabevi**

twitter.com/YEMYayin

Online sipariş: **www.yemkitabevi.com**

TUTKULAR KİTAPLIĞI

Reha Mağden'in anısına...

Ettore Scola'yı neden seviyorum? Tuhaf bir soru. Sinemadan döndük. Telesekreteri, radyoyu açtım. Sekreterde "Sayın Murat Davman. Bu kez bir reklamcı kaçırıldı. Merkezi aramanız rica olunur," vardı, radyoda ise Kürdilihicazkâr.

Sarışın duştan önce mutlaka öper ve bir soru sorar. Öptü, sordu:

"Bu kaçınıcı?"

"Beş."

"Ş" harfine müstehcen bir ilgi duyardı, ürperdi, suya gitti.

Neden Şakir veya Şaban değilim?

Merkezi aradım, ince sesli kalın gövdeli yardımcım teferruatı saydı:

"Orta halli bir dâhi. Pencere, boru, çikolata reklamları. İki gün önce işe diye çıkmış, dönmemiş. Karısı sinirli, metresiyle kaçtığından şüpheli..."

Lafını bitirmesini beklemedim, kapattım, beyazların hikâyeleri sinirlerime iyi gelmez. Sanırım zekâmı bir tür ahlakla doldurup bozduğundan...

Defterimi çıkardım, kim bilir kaçınıcı kez listeyi tetkik ettim. İlki büyük bir yayınevinin editörüydü. Yurtdışından dönüşte, havaalanından kaçırılmıştı. Hayatına karşılık bir teyp kasetine kaydedilen talep gayet basitti: Adı hiç duyulmamış bir şiir kitabı için ülkenin satkın gazetelerinden birinde tam sayfa ilan isteniyordu. Editör oyunbaz bir şahıstı, ciddiye alan olmamış, cesedi bir iç şehrin nehrinde bulunmuştu.

İkincisi gazeteciydi. Kokteylin birinde "Pardon yahu," deyip çıkmış, onu bir daha gören olmamıştı. Talep e-postayla gelmişti. Adı daha da duyulmamış bir şiir kitabı için iki büyük gazetede iki gün ilan verilecekti. Bu kez ciddiye alınmış, ilanlar çıkmış, gazeteci bir sabah, kokteylin yapıldığı barın tuvaletinde ağlarken bulunmuştu.

Ben üçüncü vakada devreye girdim, teşkilatta alengirli işlerin çoğu eninde sonunda benim üzerime kalırdı. Üçüncü talebin konusu olan edebiyatçıyı merak ettim. Kaçırılan eleştirmenin hayatı karşılığı, ülkenin beş büyük gazetesinde kitabı için ilan verilmesi istenen genç romancı suskun biriydi. Medyanın çoktan keşfedip diline doladığı bir hikâyenin yeni yıldızı olarak, hayran olunası bir umursamazlıkla, annesini görmesi gerektiğini söyleyip Tunceli otobüsüne bindi ve gitti.

Geriye dönük çalışmaya karar verdim. İlk kitabın şairi telefonuma bile çıkmadı. Olay onu fazlasıyla sarsmış, adının böyle bir cinayetle anılmasına dayanamayıp evine kapanmıştı. İkincide kaçırılan gazeteciyle görüşmemiz "iki klozet arası inanin hiçbir şey hatırlamıyorum" cümlesiyle başladı ve bitti. Gazetecinin tuvalette ağlak ve sağ bulunduğu vakaya vesile olan şair ise şenlikli biriydi. Kaçırılma olayına dair zerre bilgisi yoktu, ama dolabında kanyağı boldu. İçtik, şiirler okuduk, sabah onun evinde baş ağrısıyla uyandım.

En çok gürültü koparan ise dördüncüsüyü. Bir yayınevinin, aynı zamanda milletvekili olan sahibiydi ve

güpegündüz bürosundan buharlaşmıştı. Vekili kaçırılan kişi veya kişiler, bu kez "ölü" bir talepte bulunmuştu. Büroya bırakılan notta, antika dergilerin sayfaları arasında unutulmuş merhum bir öykücünün ürünlerinin derlenmesi ve büyük çaplı bir reklam kampanyası eşliğinde yayımlanması isteniyordu. Milletvekili nüfuzlu biriydi, bütün yayın dünyası bu iş için seferber oldu, arşivlerin tozu atıldı ve kitap kısa sürede hazırlanıp bilbordlarla tanıtıldı. Vekili bir otelin terasında, kısıvrak bağlanmış halde bizzat ben buldum. Şakacı biriydi, ağzındaki bant çıkar çıkmaz neşeli bir Urfa türküsü söylemeye başladı. Ve o da hiçbir şey hatırlamıyordu.

*

Sabah nihaventle uyanıp merkeze yollandım. Saf yardımcımın ağzını açmasına fırsat vermeden dosyayı elinden kaptım, ofisime girdim. Kaçırılan reklamcının çalıştığı şirkete çekilen faksla şartlar bildirilmişti. Reha Mağden adlı birinin Yazgıların Tableti diye bir kitabı için muazzam bir tanıtım isteniyordu. Gazete ilanları ve bilboardlardan gayrı televizyonlar da vardı bu kez işin içinde. Dosyadan kitabı çıkardım, 100 sayfa kadardı, kapağındaki siyah-beyaz fotoğrafta canhıraş bir çığlık duruyordu. Okumaya başladım ve kayboldum.

Cin, dul ve esmer sekreterim, elinde sade kahveyle, "Hayrola Murat Bey? Sesiniz soluğunuz çıkmıyor, öldünüz sandım," deyip kahkahalarla içeri girdiğinde, gözlerim son hikâyenin son satırındaydı. "Müthiş bir kitap," diye düşünürken kaldırdım başımı ve sordum:

"Reha Mağden ismi sana da tanıdık geliyor mu?"

"Ayol yılların gazetecisi, bilinmez mi hiç?"

"Yazarlığı da varmış..."

"Bakin bunu bilmiyordum."

Her zamanki gibi oyalanıyordu içeride, saksıları gözden geçirdi, dosya rafını dağıtıp düzenledi. Belliydi, iltifat duymadan çıkmayacaktı.

"Orta halli bir iltifatla yetinebilir misin bugün?"

Güldü, başını salladı.

"Gözlerinizin hareli karası başımı döndürüyor Hale Hanım..."

"Oooo, bu beklediğimin de fevkinde," diye kıkırdayıp gitti.

Önümdeki yeşil dosyaya baktım, Hale Hanım'ın kocasını zehirlediğini bildiğimi söyleyeceğim, hep ertelediğim o meçhul sabahı, hasretle, bir kez daha hayal ettim, sabırsızlık ve sıkıntıyla iç geçirdim, güneş öğleni çoktan dürmüştü, işe koyulmak lazımdı...

*

Karaköy'ü hep sevmişimdir, okşar. Reha Mağden, şehir dışına çıkıp plazalaşmaya mecali olmayan, ama iddiası gani bir gazetede çalışıyordu. Kapıyı ciddiyetli bir güvenlik görevlisi açtı, dedektif oluşumdan hiç etkilenmeyip beni

telefon kablolarına dolanmış bir sekretere yönlendirdi. Oyuncak bebekler gibi konuşan sekreter, dahiliden Reha Mağden'e ziyaretçisi olduğunu bildirdi ve yolu tarif etti. Upuzun bir koridorun iki tarafına serpiştirilmiş odalardan odalara telaşlı insanlar girip çıkıyordu. Koridorun sonundaki geniş salonun kapısında durup bir avuç çatapat misali neşe saçan şirin bir kıza Reha Mağden'i sordum. İleride, bir bilgisayar ekranının başında, elinde sigarasıyla dikilen adamı işaret etti.

Kır saçlı, orta boylu adam, yakışıklı sayılırdı. Güçlü kuvvetli görünümüne rağmen yorgun bir hali vardı. Yanına yaklaşıp elimi uzatırken yorgunluğunun sebebini anladım, içkiliydi.

Beni odasına davet etti. Aydınlik bir gülüş, kederli bir bakış, hırıltılı bir ses, devrilmeli bir yürüyüş... Böyleleri varlıklarıyla, daha ilk andan hayatı sorgulatır insana. Tedirgin olmuştum... Odaya girdik...

"Çay mı kahve mi?"

"Sizin içtiğinizden olsun."

"Benimki sizin için erken olmasın..."

"Olsun."

"Buyrun, sizi dinliyorum."

*

"...velhasıl bu kez seçilen kitap sizinki," şeklinde bitirdim hikâyeyi.

"Allah allah," deyip kahve-kanyağını yudumladı, yumruklarını şakaklarına bastırıp başını eğdi, düşünceli bir suskunluk takındı. Gitmem gerektiği duygusuna kapılacaktım ki, içeri yüzünü kaplayan kıvrıkcık sakallardan genç mi ihtiyar mı olduğu anlaşılmayan biri girdi.

"Reha Abi, toplantı..."

"Siz başlayın, benim biraz işim var."

Sakallı bana göz ucuyla ters ters bakıp çıktı.

Bir yerden başlamalıydım:

"Reha Bey, bu sabah hikâyelerinizi okudum, çok etkilendiğimi söylemeliyim..."

Düşünceli hali, çapkın bir ilgiye doğru kayıverdi hemen. Tebessümle, devamına hazırlanarak teşekkür etti.

"Biraz iş" olarak muhabbete vaktim yoktu ne yazık ki, mevzuya girdim:

"Kaçırılan kişiyle herhangi bir tanışıklığınız var mıydı?"

"Hayır."

"Peki son zamanlarda hayatınızda farklı bir gelişme, dikkatinizi çeken bir olay oldu mu?"

"Hayır."

İşte cümle manayı yutan
o beyaz saniye...

Lakin işim suskunluk kaldırmazdı:

“Siz hem bir gazeteci hem de bir
polisye yazarısınız...” diye başladım,
fakat derhal kesildi sözüm: “Polisiye
yazarı değilim, Yazgıların Tableti’ni daha
dikkatli okusaydınız görürdünüz...”

İşim sabra da mecburdu, kanyaktan
çekip devam ettim: “... bir yazarınız,
doğrusu bu vakayla ilgili fikrinizi
öğrenmek isterdim...”

Gözlerini teklifsizce yüzüme dikti.
Aslında bu bakışa hakkı ve yetkisi
olan bendim, durumda bir küstahlık
seziyordum, ama sesimi çıkarmadım,
bekledim.

Konuştı:

“Fikrimin işe yarayıp
yaramayacağından emin değilim...”
“Neden yaramasın?”

“Suçlulara karşıdan bakmama mani bir
hayatım oldu...”

Adamın kafası zehir gibi işliyordu,
hikâyelerini boşuna sevmemiştin
anlaşılan.

“İyi bir dedektifin en önemli hususiyeti
de bu değil midir zaten?”

Kapının aniden açılmasıyla sorum
havada asılı kaldı. Sarışın bir kadın girdi
içeri, masada duran bir paket sigarayı
alıp hiçbir şey söylemeden çıktı. Benim
sarışınla benzerliği şaşırtıcıydı.

Reha Mağden bir süre kapanan kapının
ardından dalıp gitti, neden sonra bir
şeyler hatırlamış gibi silkinip konuştu:

“Haklısınız, öyledir. Fakat önce ben
sizin ne düşündüğünüzü öğrenebilir
miyim?”

İşlerin denetleyemediğim mecralara
kaymasına müsaade edecek kadar
iyi bir dedektif olmadığımı bilirdim,
fakat adamdan hoşlanmıştım,
mukabele ettim:

“Kıymeti bilinmemiş bir edebiyatçı
olduğu kanaatindeyim... Kendisiyle
benzerlik taşıdığını düşündüğü
edebiyatçıların tanınmasını sağlamak
niyetinde... Ve kim bilir belki günün
birinde, karşımda aynı sizin gibi oturan
kişi o olacak... Kendi kitapları için
ön hazırlık yapıyor olabilir...”

Adeta azarlar gibi, yine kesti sözümü:

“Sayın Davman, iyi edebiyatçıların
değeri er geç bilinir, bunun böyle
olacağını da her iyi edebiyatçı bilir...”

Şaşkınlığının yüzüme vurmasına engel
olamadım sanırım. Devam etti:

“Bakın, size kendi fikrimi söyleyeyim:
Asıl vahim ve acı olanı, değeri
bilinmemiş okuyucuların durumudur...”
“Nasıl?”

“Edebiyatçının eseri kalır, okuyucu ise
ölür... Okudukça zevkleriniz inceliyor,
daha tuhaf, daha rafine kitaplara,
yazarlara el atmaya başlıyorsunuz, bu
meşgale sırasında muhtemelen
hayat gailisi bakımından dibe doğru
kaymaktasınızdır... Okuduklarınızı,

müstesna olduğunu düşündüğünüz
satırları birilerine anlatmak istersiniz,
zira şahsa mahsusun hazzı kısa
sürer, ömrü uzun olan paylaşmaktır...
Fakat ortalığı her zamanki gibi kaba
saba kelimeler, düşük cümleler işgal
etmiştir, o gürültüde kimse sizi
duymaz... Okumak hem bir hayat
başarısızlığının, ki unutmayın okumak
mağlupların işidir, hem de derin
bir yalnızlık hissinin sebebi olup
çıkıştır... Okuduğunuz onca kitabı,
hayatınızı yatırdığınız o zorlu ve hassas
meşgaleyi mezara götüreceğinizden
korkmaya başlıyorsunuz... Ve siz de
bilirsiniz ki yalnız ölmek zordur,
arkanızda mutlaka birkaç müttefik,
birkaç şahit bırakmak istersiniz...”

Öylece kalakalmıştım.

Uzatmadı:

“Şimdi müsaadenizle toplantıya
yetişmem gerek...”

Kalktı, el sıkıştık, son bir soru
sorabildim: “Reha Bey, Aşk Tutkusu
filmini izlediniz mi?”

“İzledim. Ettore Scola’yı neden
sevdiğimi hep sorarım kendime. Tuhaf
biridir...” dedi ve beni rutubetli bir ruh
hali içinde bırakıp gitti.

*

Tatil beni yorar ve yine çok
yorgundum.

Sarışınla, Eski Foça’da bir
otelin terasında kanyaklarımızı
yudumluyorduk.

Reha Mağden ile yaptığım görüşmenin
üzerinden yaklaşık bir ay geçmiş, vaka
çözölmüştü.

“Yoksul bir kütüphane memurunun
böyle zarif ve tutkulu bir plan
yapabilmesi hayranlık uyandırıcı değil
mi sence de?” dedi Sarışın, uzaklara
bakarken.

Yavaşça başımı salladım. Tıka
basa kitapla dolu sefil bekar
evinin kapısında karşıma çıkan
kütüphanecinin hülyalı gülümsemesi
gözümün önünden gitmek bilmiyordu.

Kelepçelenirken, “Sanırım çoğuyla
tanıştınız. Kamil Karlıdağ’a, Seyyidhan
Kömürcü’ye, Hüseyin Kıran’a, Ayhan
Geçgin’e, Niyazi Zorlu’ya ve Reha
Mağden’e selamlarımı söyleyin,”
demişti, gülüşünü hiç düşürmeden.

“Uğruna kaçırdıklarınızdan fazla isim
saydınız, yanılıyor muyum?” diye
sormuştum.

“Beni vakitsiz yakaladınız,” diye
yanıtlamış ve eklemiştir: “Olsun siz yine
de söyleyin...”

Sarışın kanyakları tazeleyip geldi.

“Neden bana hiç söylemedin?”

“Neyi?”

“Bir göbek adın olduğunu.”

“Nerden çıktı şimdi bu?”

“Sabah kimliğine baktım ilk kez.

Demek siz aslında Murat Yusuf

Davman’sınız...”

Cevap vermedim. Çok yorgundum.

Kanyağımı dikip odaya yolladım. Su içtim.

Yalnız uyudum. ❀

Beklenen kitap geldi!

Mehmet Efe’nin kült romanı *Mızraksız İlmihal* tüm kitapçılarda...

80'li Yıllar
İslamcı
Genç Kuşağın
Roman'lık Öyküsü

MARTIN AMIS

para

bir intihar mektubu

Şöyle bir söz var; iyiliğin mürekkebi sayfalar üzerinde pek görünmez. Asıl iz bırakan, kötü hikâyelerdir.

“İşte vahşetin komedisi. Risklerle dolu, enerjiyle dalgalanıyor ve sarsıntı yaratıyor.”

The Washington Post

SEVGİ TUHAF BİR ŞEYDİR. İNSANI HEP ANSIZIN YAKALAR...

“Sevginin, nezaketin ve mutluluğun en umulmadık yerlerde bulunduğu dair insana yaşam enerjisi veren, inceliklerle dolu bir kitap.”

Sunday Express

“Hep bir roman okumaya niyetlenip de aradıklarını bulamayanlara ilaç gibi gelecek.”

Spectator

“Harika bir kitap! Güleceksiniz, ağlayacaksınız ve huysuz insanlara artık başka bir gözle bakmaya başlayacaksınız. Hatta Ove’nin mahallesine bile taşınmayı isteyebilirsiniz.”

People

“Bir insanın kaç kişinin hayatını etkileyebileceğini gözler önüne seren zevkli bir roman.”

CBS Local

ROMAN

www.pegasusyayinlari.com

twitter.com/pegasusyayinevi

facebook.com/pegasusyayinlari

instagram.com/pegasusyayinlari

MUSTAFA BECİT

HÜZNÜMÜZ BAKİDİR

Rıfat abi akşama kadar dükkânında boş boş oturup tabloya baktı. Bu öyle uzun bir bakıştı ki bir yerden sonra tablonun içine doğru süzüldü.

“Hüzün nedir bilir misin?” diye sordu Bakkal. Aklının kıvrımlarında gezen hatıraları kusmak istercesine sormuştu bu soruyu. Yetmemiş eklemişti.

“Hüzün diyorum, bize verilen tüm hissiyatların en güçlüsü, en gerçeği, işte bilir misin onu?”

Cevap vermemişti Öğretmen. Bir zamanlar ruhuyla yaşama sevincini birbirine tutkallayan hüznlerini hatırlamasına rağmen cevap verememişti. Bunun yerine iç çekip gözlerini başka yöne çevirmekle yetinmişti.

Bakkal sözlerine acı bir tat vererek, daha doğrusu acıyı bizzat hissederek söze girmişti.

“Uzun yıllar önce bu dükkânda köftecilik yapan Rıfat abi akşamın serinliğinde bir sigara içmek için balkona çıktı. Çiğirine yapışan tüm kederlerini dumana bulayıp karanlığa saldı. Karısı Selma geldi yanına sonra. Umutsuz bir ses tonuyla içeri girmesini, hazırladığı yemekten yemesini ve sonrasında belki de bir çay içmesini söyledi. Rıfat abi olur manasında başını salladıktan sonra sigarasını içmeye devam etti. Bittiğinde ise iç çekip sokağı seyretti bir süre. Karanlığın sokağı yuttuğunu düşündü ve hemen sonra kendisini de yutulurken tahayyül etti. Ürktü, geri çekildi. Sonra da bir gayretle girdi içeri. Kendisine hazırlanan yemekleri, demlenen çayı, izlesin diye açık bırakılan televizyonu görmezden gelip doğrudan yatak odasına gitti. Kendisini boşluğa bırakır gibi bıraktı yatağa. Yatak garip inleme sesi çıkartarak yuttu Rıfat abiyi. Selma o anda bir mahzun bakış bıraktı odaya.”

Öğretmen elinde yeni aldığı sigara paketini açtı. İçinden bir iki dalı öne çekerek Bakkal'a uzattı. Bakkal hiç tereddütsüz aldı bir dalı. Köşede satışa hazır duran çakmaklardan bir tanesiyle önce kendi sigarasını ardından Öğretmen'in sigarasını yaktı. İlk nefesler çekilir çekilmez Bakkal devam etti anlatmaya.

“Rıfat abi şafak sökmeden açardı dükkânını. Dükkanın girişinde bir tablo karışları onu. Tabloda dağların eteklerinden üşüş bucaksız arazilere doğru koşuran heybetli bir at vardı. O tabloya uzun uzun bakardı. Kim bilir belki kendisini o atın sırtında giderken hayal eder, belki de o atın kendisini almadan çekip gitmesine içerlenirdi. Sonuç değişmezdi ama. O at giderdi, Rıfat abi köfteci dükkânında bir başına kalakalırdı. Bu hazine kalış, bu çaresiz boyun büküş Rıfat abinin mutfağa girmesiyle son bulurdu. Bir güzel köftelerini hazırlamaya koyulurdu. Yavaş çalışırdı, hiç acelesi yokmuş gibi doğradı biberini, kmeğini, soğanını... Aynı yavaşlıkla yoğururdu kıymasını... Her şey hazır olduğunda bir sigara yakardı. Tekrar o ata bakardı. Tekrar bakardı. Tekrar, tekrar, tekrar...”

Öğretmen biten sigarasını ayağının altında ezdikten hemen sonra merakla sordu.

“Rıfat abinin derdi neydi?”

Bakkal imalı bir tebessüm attıktan sonra dinle der gibi başını salladı. Bitmiş sigarasını bardaktaki yarım çayının içine attı. İnce bir cız sesiyle beraber girdi söze.

“Allah bereket versin iyi müşterisi vardı Rıfat abinin. Sabah hazırladığı köfteler akşamına kalmadan tükeniverirdi de iki üç defa daha mutfağa girip köfte hazırladığı olurdu. Müşteriler memnundu. Rıfat abi köfte hazırlarken, pişirirken, müşterisine servis ederken bir başka adam oluverirdi. Hayata karşı en özenli olduğu anlar dükkânına gelen müşterisiyle ilgilendiği anlardı. Mutlu olurdu içten içe. O küçük küçük köfteciler Rıfat abinin birer çocuğu gibiydi. Anlayacağın büyük bir ihtimamla yaklaşırdı meseleye. Tabii bu yaşama sevinci, hayata karşı bir anda ortaya çıkveren iştiaak, günün ağırlığıyla birlikte hüznü dönüşüverirdi. Ses kesilirdi; bütün gerçekler bulanır; geriye sadece sıkıntı kalırdı. İşte Rıfat abi o sıkıntıyı da peşine takarak evine doğru giderdi. Akşam serinliğinde yine balkona çıkar, bir sigara tellendirir, sonra karısı Selma yanına varır ve yemeğin hazır olduğunu, çay hazırladığını söylerdi. Rıfat abi yine karanlıkta asılı duran sokağı seyreder, yine ürperir ve yine kendisi için hazırlanan her şeyin kenarından geçip yatağına bırakırdı

kendisini. Değişen bir şey olmazdı. Öyleki sabah şafak sökmeden kalkar, yola koyulur, dükkânını açar, tabloya uzun uzun bakar, köftesini yapmaya başlayınca bir başka adam oluverir, sonra akşam olur sıkıntıya bulanırdı. Anlayacağın Rıfat abi hayali bir girdabin içinde hep aynı istikamette dönenip duruyordu.”

Öğretmen sigara paketinden bir dal çekip Bakkal'a uzattı. Bir tane de kendisine aldı. Bakkal aynı çakmakla sigaraları yaktı. Bir süre ikisi de susup dışarıya baktı. Öğretmen sessizliği delmek istercesine sordu.

“Sonra ne oldu peki?”

Bakkal sigarasını yarılana kadar konuşmadı. Sanki o zamanlar hemen gözünün önünde cereyan ediyormuş gibi gözlerini belerte boşluğa baktı. Sonra sesine biraz ekşi bir tat vererek anlatmaya devam etti.

“Rıfat abi dükkânını kapattığı bir akşam bütün kederini sırtlayıp evine doğru yol aldı. Akşamın serinliğinde yine balkona çıktı, sigarasını yaktı. Sigarayı uzun uzun içti. Sonra karanlık sokağı seyretti. Sonra içeri girdi. Yatak odasına gitti...”

Derken Öğretmen heyecanla Bakkal'ın sözünü kesti.

“Ee Selma gelmedi mi bu sefer yanına?”

Bakkal buruk bir tebessümle devam etti.

“Selma yoktu artık. Rıfat abi bu sefer hiçbir şeyin kenarından geçmeden yatak odasına gitmiş ve uyumuştur. Karısının evde olmadığını farkında bile değildi. Rıfat abi için karısı Selma zaten hiç bir zaman var olmayan biriydi. Selma'nın nereye gittiğini, neden gittiğini bilen yoktu. Ardında herhangi bir iz yoktu. Gerçekten de sanki hiç var olmamıştı o kadın. Komşular bile hayal meyal tarif edebiliyor, Selma hakkında tam bir hükümde bulunamıyorlardı. Kadın birdenbire zaman denilen çizgiden silinip gitmiş gibiydi. Bu meseleyi dert etmeyen tek adam Rıfat abiydi.

Yine şafak sökmeden dükkânına gitti. Aynı seremoniyle köftelerini hazırladı ve müşterilerini bekledi. Ama o gün Rıfat abinin köfteci dükkânına bir müşteri bile gelmedi. Saatler geçtikçe dükkân daha da bir karardı. Her gün yüzlerce köfte sattığı dükkâna adres sormak için bile giren yoktu. Herkes Rıfat abinin kenarından geçip gitmişti. Bu manzara karşısında Rıfat abi akşama kadar dükkânında boş boş oturup tabloya baktı. Bu öyle uzun bir bakıştı ki bir yerden sonra tablonun içine doğru süzüldü. Ata bindi ve dağlara doğru süratle yol aldı. Yamaçlardan, patikalardan, dik vadilerden geçti. Ne at durdu, ne Rıfat abi. İkisi bir bütün olmuş da dünyanın dışına doğru koşturuyorlardı sanki. Tabii bir yerden sonra at yoruldu. Geriye, Rıfat abiyi ilk aldığı yere geri döndü. Rıfat abi atın sırtından iner inmez dükkânına adım attı. Artık dükkânda da hiçbir şey yoktu. Her şey silinip gitmişti. Sadece duvarda asılı duran tablo kalmıştı. Rıfat abi göz ucuyla dükkânına baktıktan hemen sonra ceketini alıp dükkândan çıktı. Ağır adımlarla evine doğru gitti. Aradan kaç gün geçti bilinmez, Rıfat abiden ses yoktu. Komşular evlerine gittiklerinde Rıfat abiyi ölü buldular. Yok olup gitti Rıfat abi. Bir köfteci olduğunu, bu sokakta ve hatta şu an konuştuğumuz yerde köfte dükkânı olduğunu bile bilen yoktu. Hafızalardan bir anda silinip gitti. Her gün santim santim gerçekleşen yok oluşunu tamamlamıştı işte.”

Öğretmen sigara izmaritini yere atıp hınçla çiğnedi. Bakkal'ın gözlerine içine içine bakıp sordu.

“Rıfat abiyi hüznü mü öldürdü?”

Bakkal iç çekti. Bekletmeden cevapladı.

“Rıfat abiyi ne öldürdü bilinmez. Lakin bu dükkâna, bu sokaklara, bu şehre hüznünü bıraktı. Ne zaman dükkânı açsam, ne zaman şu sokaklarda dolansam hüznü boğulurum. Damarlarımı patlatacak kadar hüznü dolarım.”

Öğretmen bir anda hiçbir şey demeden çıktı bakkaldan. Önce sokağa, sonra bakkal dükkânına baktı uzun uzun. Sonra bir sigara daha yaktı ve sokağın sonuna doğru yürüdü. Gittikçe ufalandı. Bir yerden sonra kayboldu da sadece sigarasının dumanı kaldı. O da kavisler çizerek yok olup gitti. ✨

NURHAK KAYA

GAYE SU AKYOL

İyi ki gördüm; “O” rüyayı

İyi ki dinledim; Rock ‘n’ Roll

İyi ki izledim; Back To The Future serisini

İyi ki okudum; Eric Fromm’u, Spinoza’yı, Melih Cevdet Anday’ı, Turgut Uyar’ı

İyi ki gittim; Uzaya

İyi ki tanıştım; Annemle

İyi ki sevdim; Kendimi ve tüm kainatı

İyi ki nefret ettim; Nefret etmekten

İyi ki biliyorum; Hiçbir şey bilmediğimi

İyi ki yapıyorum; Sabahları uzun kahvaltılar

İyi ki uzaklaştım; Dünyevi telaşlardan

İyi ki anlıyorum; Ölümü

İyi ki içiyorum; Aşkın şarabını

İyi ki bıraktım; Değiştiremeyeceğim şeyler için üzülmeyi

İyi ki yiyorum; Glütensiz

İyi ki anlatıyorum; Masallar

İyi ki buldum; Kendimi

İyi ki kaybettim; Kendimi.. ✨

GERÇEĞİN MAYASI*

Sabahları karşılaşırdık okula giderken. Hiç gülmezdi. Akşamları ise çığlıklarını duyardık bütün mahalle. Adını anmak istemediğim abisi döverdi Senem Ablayı. Senem Abl bir gün okula diye gitti, bir daha gelmedi...

Henüz 6 yaşındaydım ve dünya çok güzeldi. Ben polis olmak istiyordum o zamanlar. Olmadı asker. Bir yıl önce başladığım okulumu çok ama çok seviyordum. Andımızı çok seviyordum. Marşlarımızı çok seviyordum. 10 Kasım'da ağlar, 23 Nisan'da neşe dolardım. Henüz altı yaşındaydım, bir sabah nenemi evin önündeki Vita tenekesinde açan nergisi severken gördüm. Nergisi kokladıktan sonra başını göğe kaldırdı. Sonra sanki geldiğimi hissetmiş gibi bana döndü, "Ne kadar güzel değil mi?" diye sordu. "Ne kadar güzel." Donakaldım. Oysa nenemin gözleri görmüyordu, neden öyle dediğini anlamamıştım. İlk yaz tatilimin kitaplarını nenem almıştı bana. Sesli okurdum, o da dinlerdi. Henüz altı yaşındaydım ve bir sabah sokağa çıkmama izin vermediler. Henüz altı yaşındaydım, evin önüne su ısıtma bahanesiyle bir kazan kuruldu ve evdeki bütün kitaplar bütün Yılmaz Güney afişleriyle beraber yakıldı. O suda hiç kimse yıkanmadı. Henüz altı yaşındaydım, askerler Hasan Amca'yla Aysel Ablayı götürdü. Aylardan Eylül'dü ve annemle beraber bütün ülke ağlıyordu. Hasan Amca kan kardeşi, Aysel Abl sırdaşıydı annemin. Üç ay sonra geldiler eve. Hasan Amca, teyzesi Zekiye'nin evinde kalıyordu. Aysel Abl, Zeliha Ninelerde. Annemle babam ziyaretlerine giderken beni götürmediler. Bir gün nenem giderken elinden tuttum. Gözleri görmezdi nenemin ama yine de neşeli, sürekli türküy söyleyip halay çeken bir kadındı. "Gamsız" derdi çoğu kişi. Nenemle birlikte önce Zekiye Teyze'nin evine Hasan Amca'yı görmeye gittik. Salonun ortasında bir yer yatağına yatmışlar, üzerini kalın bir yorganla örtmüşlerdi. Zekiye Teyze baş ucunda oturmuş, alnına koyduğu bezin kuruyup kurumadığını kontrol ediyordu. Zekiye Teyze'nin gözleri kıpkırmızıydı. Hasan Amca sürekli "Teyze... Ağrıyor, çok ağrıyor! Teyze, teyze kes şu başımı at da kurtulayım teyze!" diye inliyordu. O inledikçe Zekiye Teyze sessiz sessiz mırıldanıyordu. Nenem hiçbir şey demedi. Sanki o da benim gibi kuruyup kalmıştı. Elimden tuttu, Zeliha Ninelere doğru yürümeye başladık. Elimi o kadar sıkı tutuyordum ki, canım acısa da bir şey diyemiyordum. Zeliha Nine'nin evinde, yine bir yer yatağında yatan Aysel Ablayı gördüm. Aysel Abl yorganı başına çekmişti. Çıt çıkarmadan dinlersen küçük hıçkırıklarını duyabiliyordun. Yüzünü hiç açmadı, bize hiç bakmadı. Nenemle Zeliha Nine bir şeyler konuştular aralarında ama ben duymadım. "İşkence" kelimesi benim için bir şey ifade etmediği için, şimdilik üzerimdeki tek etkisi suskunluktu. Nenemle eve döndük. Babam eve gelmişti. Sordu ama nenem bir şey söylemeden eve girdi. Babam bana baktı, ben anlattım. Babam bir şey demeden bir sigara yaktı. Annemle nenemin hıçkırıkları geliyordu içeriden. Pencereden baktığımda sarılmış ağlıyorlardı. Ben nenemi ilk o zaman ağlarken gördüm. Henüz altı yaşındaydım, Hasan Amca ayağa kalktı ve kaçıp gitti

bu ülkeden. Henüz altı yaşındaydım, Aysel Ablam ayağa kalktı... Ayağa kalktığı o gün, yattığı o odanın tavanında asılı duran çengele kendini astı. Henüz altı yaşındaydım, işkenceden ayağa kalkan ablam kendini odanın ortasına astı. Küçük beynim anlamadı neden ayağa kalktığı ilk gün kendini astığını. Henüz... İşkence... Altı... Aysel... Yaşındaydım... Ayağa... İlk... Astı...

Ortaokulda ailemden ayrı kaldım. İlçede yaşayan halamın yanına yerleştirdiler beni. Halamların bir komşusu vardı, Semiha Teyze. Beş oğlu iki de kızı vardı Semiha teyzenin. Bir de kocası. Büyük kızı Senem Abl, Kız Meslek Lisesi'ne gidiyordu. Sabahları karşılaşırdık okula giderken. Hiç gülmezdi. Akşamları ise çığlıklarını duyardık bütün mahalle. Adını anmak istemediğim abisi döverdi Senem Ablayı. Senem Abl bir gün okula diye gitti, bir daha gelmedi. Kimselerle konuşmadı Semiha Teyzeler. Birkaç ay sonra adını anmak istemediğim o abisi, Senem Ablayı buldu ve sokak ortasında... Sonra da gidip polise teslim oldu. "Namusunu temizledi," dediler. Hafifletici nedenler buldular ve ben ortaokulu bitirmeden hapisten çıktı. Semiha Teyze yaşlandı. On iki yaşındaydım, o adını anmak istemediğim abiyi neden kahraman gibi karşıladıklarını anlamadım.

Liseyi yeni bitirmiştım. Hümanizmin kana karıştığı dönemlerdi. Her yaz olduğu gibi o yaz da köydeydim. Kahvaltıdan sonra Sarı Kız ziyaretine gittim halamlarla. Dualar edildi, dilekler dilendi, büyük çınar ağacının gölgesinde serinlenildi. Eve dönerken eniştem kahveye yöneldi. Ben de arkasından yürüdüm kardeşlerimle. Kahvede her gün ne oluyorsa o oluyordu. Kimisi tavla oynuyor, kimisi domino. Kimisi muhabbette, kimisi gevezelik yapıyor. 55 ekran televizyon açık ama kimse bakmıyor. Sonra birden biri "Susun hele lo!" diye bağırды. Bağırان Baki'ydi, kahvenin sahibi. Herkes ona baktı önce ama o gözlerini televizyona dikmişti. Sonra kahvedeki herkes televizyona bakmaya başladı. Baki televizyonun sesini açtı. Sivas'ta Pir Sultan Abdal şenliklerinde olanları göstermeye başladı televizyon. Önce insanlar sustu, sonra zarlar, en son domino taşları. Önce kahveyi ölüm sessizliği sardı, sonra köyü. Sanki bütün köy yanıyordu. İnsanların gözlerindeki dehşetli bakışları görebiliyordum. Eniştemin çay tutan eli titriyordu. Bardağı düşürmemek için masaya bıraktı. Kasketini çıkardı, elini alnına götürdü...

O gün, o gece, o Temmuz... Korkunçtu... Henüz on yedi yaşındaydım... Kötülerin neler yapabileceğini görüp korktum... O korkuyu herkesin yüzünde gördüm... Ve o korku uzun zaman silinmedi yüzlerden. İnsanlar bir yandan ölenlere üzülüyor

ama bir yandan da aynı şeyin bir gün kendi başlarına gelebileceğinden korkuyordu. On yedi yaşındaydım, insanları seviyordum, yaratılanı seviyordum yaratandan ötürü ama bazı insanların neden kendisi gibi olmayan insanları sevmediğini anlayamadım... Oysa on yedi yaşında çocuklar asılıyordu bu ülkede.

Üniversite okurken muhabir olmaya karar verdim. Bir gazetede işe başladım. Gönüllü muhabirdim işte. Evrensel. Gazetenin İstanbul Yenibosna'daki merkezine gittim, oradaki insanlarla tanıştım. Bana haber yapmayı öğrettiler. Sonra Mersin'e döndüm ve heyecanla haber peşinde koşmaya başladım. O zamanlar şimdiki gibi kolay değil tabii. Haberi elle yazıyorum, bir fotoğrafçı karanlık odada söylediğim sayı kadar filmi kesip banyo ediyor, kalan filmi yeniden makineye takıyordu. Elle yazdığım haberi İstanbul'a fakslıyor, banyo edilmiş pozları da otobüs firmalarıyla İstanbul'a gönderiyorum. Tabii bunlar genelde "soğuk haber" denilen haberler, birkaç gün sonra çıksa da olur. Bir gün yine haberden geldiğimde bürodakilerin ağladığını gördüm. "Metin öldü," dediler. "Duvarдан düştü" diye haber yaptı o zamanki meslektaşlarımız! Ama gerçeği gizleyemediler.

Ve ben anlıyordum artık olup biteni... Beni ve benim gibi milyonlarca insanı acılarla büyüttüler...

Hani son zamanlarda bir söz söyleniyor ya sıkça, "Hiç böyle günler görmedik..." diye, aslında hep gördük. Yalnız çok önemli bir şey değişti, kötülük bu kadar kutsanmadı hiçbir zaman. Hasanlar hâlâ işkence görüyor, Ayseller hâlâ intihar ediyor, Senemler hâlâ katlediliyor, Metinler hâlâ "kaybediliyor"...

Umut her an bir köşede filizleniyor yine de... Kötülük iyiliği yenemiyor... İnsanlar birbirlerini dinledikçe, birbirlerine dokundukça, birbirlerine sarıldıkça kötülük daha da saldırganlaşıyor. İyilik dediğin hiç ölmüyor... Bir ağaç için ayağa kalkabiliyor mesela. Milyonlarca kalkıyor hem de... Tam birileri "Her şey bitti!" diyecekken liseler birbiri ardına bildiri yayınlıyor. "Kötülüğe yenilmeyeceğiz! Karanlığa teslim olmayacağız!" diye haykırıyor.

Neden biliyor musunuz? Çünkü gözleri görmeyen bir insanın bir çiçeği severken ne hissettiğini biliyoruz biz. Çünkü neden biliyor musunuz? Nenemin aldığı o ilk yaz kitaplarının birinde "Milyonlarca ve milyonlarca yıldız arasında sadece bir yıldızda yetişen ve türünün tek örneği olan bir çiçek varsa, ve birisi o çiçeği seviyorsa, mutlu olması için yıldızları seyretmesi yeterli olur. Şöyle düşünür içinden: 'Çiçeğim oralarda bir yerde...'* yazıyordu. Çünkü neden biliyor musunuz? "İnsan ancak yüreğiyle baktığı zaman doğruyu görebilir. Gerçeğin mayası gözle görülmez."*

Çünkü neden biliyor musunuz, çocuk olmanın yaşla bir ilgisi yoktur. Çocuklar umudunu hiç kaybetmez. İşte sırf bu yüzden bizi kimse yıkamaz. 🌸

Ali Lidar'a teşekkürler...

İSMET ÖZEL'İN DİŞLERİ

Ataol Behramoğlu yedek subay olarak askerliğini sürdürürken, bir subaya karşı geldiği için hapsedilir ve Trabzon'dan Malazgirt'e sürgün gider...

O sıralar, yakın arkadaşı İsmet Özel de askeredir...

Behramoğlu, yakın arkadaşı Özel'e 'Yıkılma Sakın' adlı şiirini gönderir... Behramoğlu'nun şiirini Özel'e ulaştıran kişi, Muş'a gelen Malazgirtli Orhan adlı bir çocuktur...

İsmet Özel, Ataol Behramoğlu'na bir şiirle cevap vermesi gerektiğini düşünür... Ama askerlik devam ederken nasıl, hangi arada şiir yazacaktır?

Askerde diş çektirene üç gün istirahat verildiğini bilen İsmet Özel, çareyi dişçiye çıkmakta bulur ve diş köklerini aldırarak üç gün istirahat izni alır...

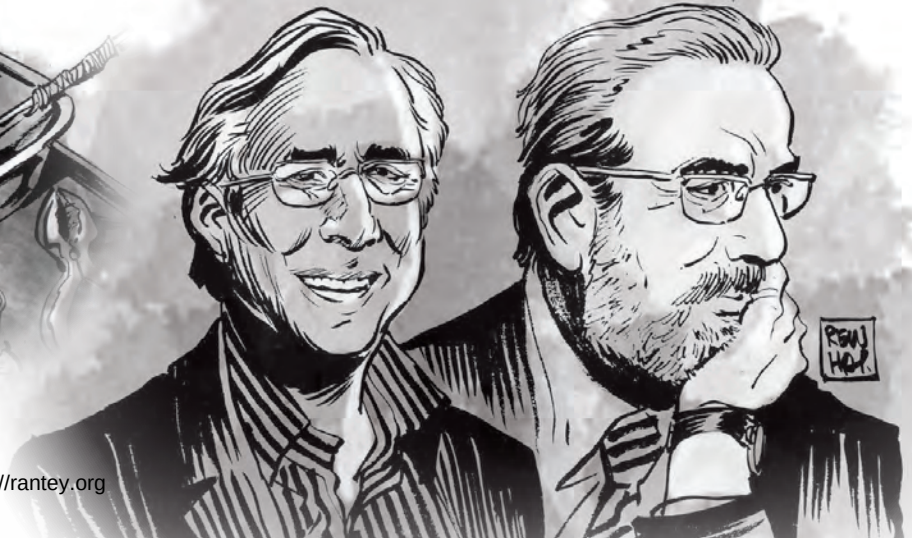
Üç gün boyunca uğraşır, didinir ama bir türlü Ataol Behramoğlu için yazdığı şiiri tamamlayamaz...

Şiiri bitirmekte kararlı olan İsmet Özel, üç günün sonunda yine dişçinin yolunu tutar ve çürük olan ama tedaviyle kurtarılabilecek iki dişini daha çektirir...

Üç gün daha istirahat izni alan İsmet Özel, izninin sonunda nihayet şiirini bitirmiş ve kaybettiği dişleri uğruna, şiirini Ataol Behramoğlu'na göndermiştir...

MİNİK VE SEVİMLİ BİR MUHABBET KUŞUNUN CEM YILMAZ OLAMAMA HİKAYESİ

Cem Yılmaz Adam'ın olduğu yerde size rahat, huzur yoktur, o geceki hayatınız görünmez adam olarak sürecektir.

Yoldan geçen on erkeğe sorun, “Hesabına yüz milyar dolar mı yatıralım, yoksa Cem Yılmaz mı olmak istersin?” diye, eminim çoğunluğu Cem Yılmaz olmayı seçer. Çünkü her erkeğin -muhtemelen her insanın- hayalidir girdiği ortamdaki kişileri esprileriyle, zekasıyla etkilemek ve bu sayede etrafındaki insanların hakimiyetini kolayca ele geçirmek.

Sadece birkaç kişinin bulunduğu bir yerde bile, istersiniz dünyanın en güçlü, en zengin adamı olun, yanınızda Cem Yılmaz gibi birisi varsa popüler olmanız, dikkat çekmeniz mümkün değildir. Çünkü Cem Yılmaz tipindeki adamlar istemsizce etrafındaki herkesten rol çalar, rol çalmakla da kalmaz, kendisi konuştuğukça yükselirken siz de bir yandan yerin dibine girer, o panikle bir şeyler yapmak, içinde bulunduğunuz rezil durumu kurtarmak istersiniz ama olmaz.

Hepimizin başına gelmiştir, bir yere gidilmiş, karşınıza arkadaş grubunuzdan ama tanımadığınız ve çok güzel bir kadın oturmuştur, fakat o da ne, Cem Yılmaz Adam da oradadır. Biraz iltifat, biraz espri ile etkileyeceğiniz kadın Cem Yılmaz Adam'ın gözlerinin içine düşmektedir, durumu kurtarmak için bir şeyler yapmak istersiniz, olmaz, ilgiyi bir türlü üzerinize çekemezsiniz, hatta son seçenek olarak fıkra anlatacak kadar bile alçalabilirsiniz, hayır hayır hayır...

Cem Yılmaz Adam'ın olduğu yerde size rahat, huzur yoktur, o geceki hayatınız görünmez adam olarak sürecektir.

Açık konuşayım, ben Cem Yılmaz adamlarıydım. Yani öyle olduğumu zannediyordum. Neresi olursa olsun herhangi sosyal bir ortamda kendimi hemen fark ettirir, fazla gecikmeden bir iki espri yaparak hakimiyeti elime alırım. Ortamda dikkat çeken başka biri varsa biraz onun üzerine oynar, rakibi sindiririm, budur benim taktığım.

Yirmi sekiz yaşına kadar böyleydim en azından. Hatta elime Cem Yılmaz'ın yerine geçme, tahtını şöyle bir sarsma fırsatı da geçti. Sadece pek iyi değerlendiremedim bu fırsatı. Olmadı. Bazen olmuyor işte...

Okuyacağınız bu hikâye, popüleritesinin zirvesinde olan bir Cem Yılmaz Adam'ın askere gidip yok olmasının hüznü, bir o kadar da didaktik hikâyesidir.

Sene 2000, aylardan Temmuz, Balıkesir Er Eğitim Ordonat'ta yirmi sekiz gün bedelli yapıyorum. O yaşı kadar askere gitmemek için atmadığım takla kalmamış, en son 210 kilo olup çürüğe çıkmanın peşindeydim. Ama o kadar ayı gibi yemeye ola ola 114 olmuştum. Neyse ki şansıma bedelli çıktı, kendi kendime “ortamların Şişko Nuri'si olup babamın aldığı eşeği kırbaçlayacağıma, efendi efendi askere gider, hayatımı sürdürmeme engel teşkil eden bu problemi bir daha düşünmem” dedim.

İyi ki gitmişim.

Ortam nasıl güzel, bölükteki herkes

benden yaşı, ben 28 yaşımdayım, tam ucundan yakalamışım bedelli hakkını.

Emniyet Müdürleri, Kaymakamlar, uyuşturucu kaçakçıları, seyyar satıcılar, on tonluk kafasıyla Kırac, Cenk ve Erdem Bey'in Cenk'i, Leman'da Orçun Kunek'i yazan Soner Günday falan hepsi bizim koğuşt, muhteşem bir askerlik geçiriyor, tüm gün kakara kikiri, etrafımda bir sürü kafa adamla o biçim eğlence...

Bölük Çavuşu geldi bir gün yanıma. Uzun dönem, sivrisinek tipli bir şeydi. “Yüzbaşı seni odasına bekliyor,” dedi. Benim muhabbetin güzelliği Yüzbaşı’nın kulağına gitmiş, benimle görüşmek istiyormuş. Yüzbaşı ile yakın ilişki kurmak çok önemli, askerde general baban olacağına, Yüzbaşı tanıdığın olsun. Koşarak odasına gittim, sohbet ettik. Orada da bir iki espri yaptım, adam yerlere yattı. Yüz buldum Yüzbaşı’dan ve adamla samimiyeti büsbütün ilerletip sabah sporuna gitmemek için yaptığım soytarıllıkların dozunu daha da artırdım, neredeyse Adınur odasında kanto yapacak kıvama geldim geleceğim. “Onun sen ne biçim adamsın, ölücem şimdi,” falan diyor bana, ah kafamı sikiim, daha sonra olacakları bilsem ben yapar mıyım o şebeklikleri?

Öyle böyle derken üç hafta geçti, son haftaya geldik, artık içtimalarda veda konuşmaları yapılmaya başlanmıştı.

Öğlen toplanmışız yine, eğitim arası mı neydi, geçmiş zaman hatırlayamıyorum, konu nasıl geldiyse, "Fıkra anlatacak biri var mı?" diye bir muhabbet döndü. Ulan orada üç bin kişi var en az ama bir kişi bile çıkmadı ortaya. Fakat kalabalığın gülme ihtiyacı, soytarı ihtiyacı, maymun ihtiyacı bir kere kaşınmıştı.

Yüzbaşı da bunun farkındaydı, üç bin kişi kurban istiyordu, “O zaman taklit yapacak biri var mı?” diye kükredti bizlere bakarak.

Allah kahretsin, ben daha iki hafta önce
Yüzbaşı'ya odasında Akşam içtimasında
“Yarın çarşı izinleri iptal!” diye bağırırken
zevkten boşalan çavuşun taklidini yapmıştım.
“Lan, kesin beni çağıracak şimdi, kesin! Ne
bok yiyecem bu kadar kişinin karşısında?”
diye düşünürken, Yüzbaşı sesini daha da
yükseltti, “Bankacı nerde bankacı, öne çıksın
bankacı,” diye.

Bankacının Allah belasını versin, üç günde bitecek askerlikte “Nasıl daha rahat ederim” zihniyetiyle senin odana gelip taklit yapan bankacının sülalesini sikiim zaten. Ama belli ki kaçışım yoktu, mecburen elimi kaldırdım, öne çıktım ve Yüzbaşı o an benim hayatımı sonsuza kadar mahvedecek cümleyi kurdu.

“Gel buraya, şu çavuşun taklidini yap bakiim bize.”

Suratında gevrek bir sırtıma vardı.
Ben, “Yok komtanım, ben gelmeyeyim
şimdi, taklit yapamam bu kadar insanın
önünde,” diyecek oldum, Nihat’la
Mustafa, “Git la git, güleriz hayvan gibi, git

hadi” diye arkadan ittirdiler.Yüzbaşı da tekrardan,“Gel lan buraya,” deyince, biraz isteksiz ama aşırı heyecanla bölüğün önüne çıktım. Oraya yürürken kendimi sakinleştirmek için,“Oğlum ne olacak lan, belki fırsattır bu, Cem Yılmaz nasıl ünlü oldu, sahneye ilk nasıl çıktı, aynı şey ya! Sen de şurda çıkıcan, iki taklit yapıcan, insanlar gülecek, bitecek işte, bu yaptığının arkadaşlarının arasında yaptığın taklitten ne farkı var ki?” diye düşünüyordum.

Alenen bitik durumdaydım ve binlerce çift göz beni izliyordu. Çok derin bir nefes aldım ve “Tamam,” dedim en sonunda, “Ne olacaksa olsun, bitsin bu işkence, ben de yerime geçeyim oturayım.” Ve tüm gücümle “Çarşı izni iptal arkadaşlar, oooaaarrrrrhhhhh” diyerek benden istenen taklidi yaptım, ama ağızımdan sadece “cık” sesi çıktı.

Sesime ne oldu oğlum benim? Lan sesim çıkmıyor, duyamıyorum sesimi anasını avradını sikiyi, “Sesime ne oldu yea? Bu sefer daha hızlı bağırayım bari,” diye düşündüm, boğazımı temizledim, tekrar bir “cık” sesi daha çıktı. Ben ciklerken bölükteki herkes bana ifadesiz gözlerle bakıyor, ön sıralarda bir iki kişi zorlama gülüyordu. Onlar da sanki bildikleri iğrenç bir fıkrayı anlatmışım da ayıp olmasın diye gülüyorlardı.

Ama arka taraflarda bir kişi bile gülmüyordu. Duysalar... Sesimi bir duysalar... Belki de ses tonum tiyatral değildi, biraz daha rol yapabilsem belki gülerlerdi. Daha da zorladım kendimi, "ooooooooaaaaarrrrrrrrhhhhhhhhhh" diye orgazm olan dinozor taklidi yaptım artık çavuşu falan boşverdim, feryat seviyesindeyim ama hâlâ o ince kuş sesim öndeki sıralara ya gidiyor ya gitmiyordu. Delirecektim. Herkesin ortasında muhabbet kuşu gibi cikleyip duruyordum. İki tane sarı kanat çıktı sırtımda, muhabbet kuşu kanadı, onları çırpmaya başladım uçup ordan kaçmak için ama muhabbet kuşları uçamaz ki, ağzımdan "cık" sesi çıkıyor yine, olduğum yerde birkaç santim yükselip tekrar toprağa konuyorum. "Cık"

Zaman durdu resmen, “Bayılısam da kurtulsam, revire mi kaldırırılar, ne olursa olur artık,” diye düşünüyorum, bayılamıyorum. Yüzbaşı yanımdan “Hadi hadi, daha hızlı bağır, daha yüksek sesle” diyor, lan daha nereye bağırıcam, ciğerlerim sızladı haykırmaktan, açık havada dağıldı sesim işte.

Gözüm arkadaşlara takılıyor, Nihat'la Mustafa arka taraflarda rezilliğime nasıl gülüyorlar, nasıl da neşeliler piçler. Aç aç'a mı başlasam, belki onu komik bulurlar, neler geliyor aklıma, komik olayım derken bütün bölüm üstümden geçecek, n'olur bitsin bu kâbus. Aklımdan bunlar geçerken asırlar geçti aradan sanırım, en az bi dört beş asır sonra Yüzbaşı kurtardı beni yine kendisinin soktuğu bu rezil durumdan, "Sağ ol bankacı, hadi yerine" dedi. Yerime geçerken bir iki cılız alkış duydum, hayatımda bu kadar utandığım bir başka an yoktu sanırım.

Askerliğin son bir haftasını kimselere gözükmemek için solcun gibi yerlerde sürüne sürüne geçirdim, sanki herkes bana bakıp içinden, “Bak o gerizekalı bu, o salak bu, o komik olduğunu zanneden zavallı bu,” diyormuş gibi geliyordu. Bölükte üç haftada edindiğim karizmamı üç dakikada götüme sokmuştum ve terhis olana kadar da öyle yere baka baka dolardım.

Vay be, on altı yıl geçmiş aradan, Cem Yılmaz yürüdü gitti, bense hâlâ bankacıyım, ayın on beşinde maaş yattı mı diye banka hesabımı kontrol ediyorum.

Ah o gün sesim bir çıksaydı...

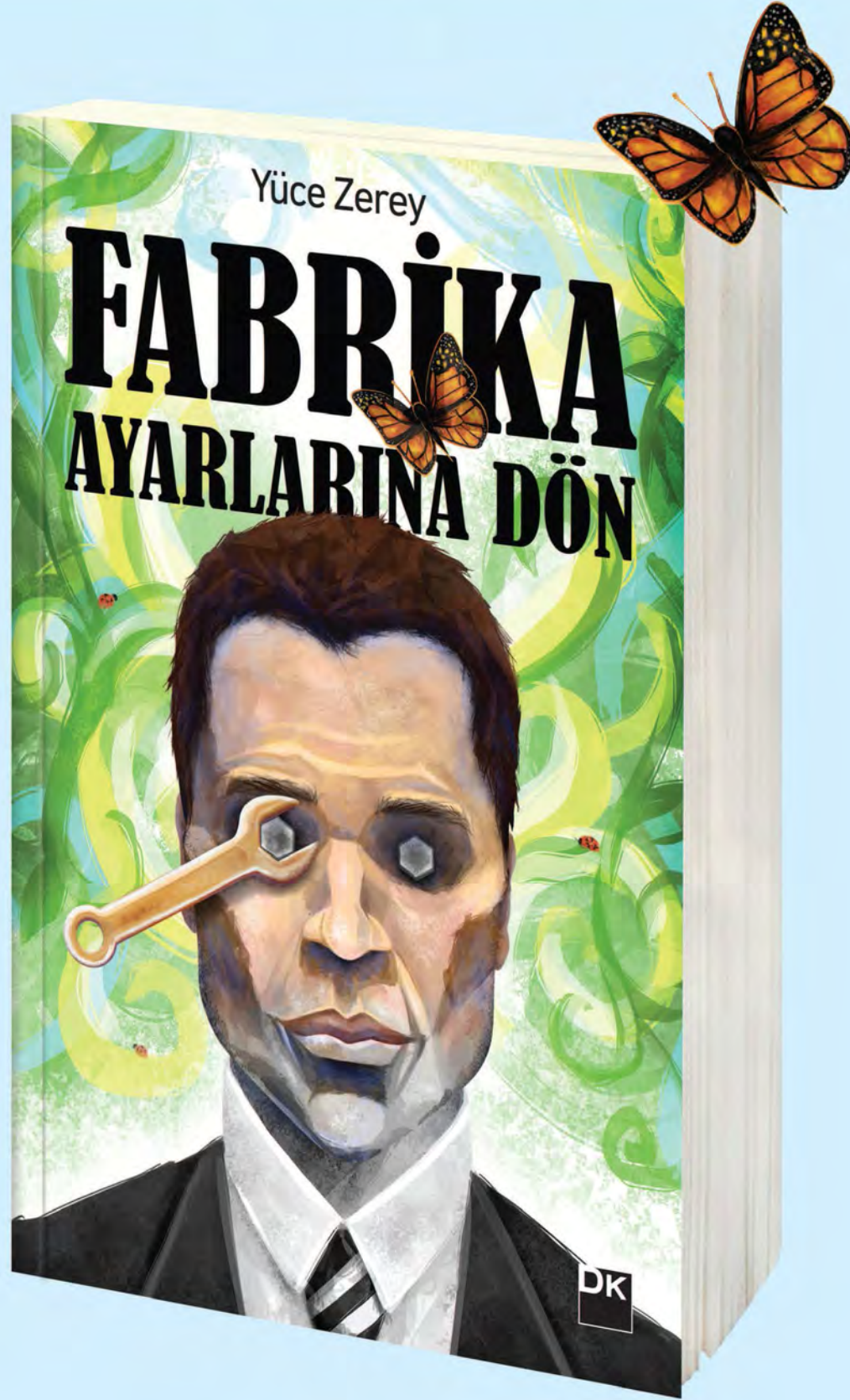
Ah, o gün biraz daha bağırabilseydim... 🐾

**Zaman durdu resmen,
“Bayılsam da
kurtulsam, revire mi
kaldırırlar, ne olursa
olur artık,” diye
düşünüyorum,
bayılamıyorum.**

Ayıltıcı bir manifesto kitap!

Excel hücrelerine hapsolmuş, benliğini iş tanımlarına gömmüş, hüznlerini *to-do*'larına meze etmiş tüm profesyonellere...

KASABAMIN BAYRAMI

O gece teravih namazı olmadığı için yatsı vakti çabuk biter. Kasabalı, çarşıdan ertesi günün bayram heyecanıyla erkenden eve çekilir.

BAYRAMIN ENFİYELİ KOKUSU

Bayramın kokusu Kadir Gecesi gelir... Bayrama az kalmıştır ve o gecenin sabahına kadar geçen sürede bir an vardır ki, ve işte o anda öyle bir nasip vardır ki... O ânı ibadetle geçiren kulların günahları toptan affedildiği gibi duaları da kabul olunur cümlesi en önemli vaattir. Herkes o ânın hesabını yapar ve dayanıklılığı nispetinde o ânın peşine düşer. Uzun nafil namazların yorgunluğunu atmak için yapılan dualar, zikirler ve çekilen 99'luk tespihlerin şakırtısında; yetişkinler Allah'tan rızıklarının bollaştırılmasını dilerken, çocuklar bayram cirolarının bollaştırılmasını yakarır. Günah yorgunu nefslar; tam kapasite oruç tutmanın özgüveniyle günah defterlerini sıfırlatmayı düşünürken, işleri rast gitmeyen borçlu ve yoksullar veresiye defterlerini sıfırlatma dualarını yakarır. Esneyen ihtiyaçlar, uyuklayan adamlar, gözlerini ovuşturan çocuklar yavaş yavaş dökülmeye başlar ve sabahın rahiyasını göğüsleyebilen çok az mümin kalır.

Kadir Gecesi'nin ertesi günü orucu gündüzleyin çok uzun uyunduğundan diğer oruçlara göre tekne orucu tadında tutması kolay olan oruçtur. Ki iftar çabuk gelir ve iftar öncesi ve sonrasının gündemini bayram oluşturur. Bayrama kadar bitmesi gereken tütün, toplanması gereken bahçe, kireçle ayrılanması gereken duvarlar, alınması gereken çay, kahve, bayram şekeri, yola çıkmış "Alamancılar"ın Kapıkule'den girdik telefonları, uzak şehirlerden gelecek evlatların yatacakları odalar, pamukları atılacak döşekler, torunlara verilecek kâğıt paralar, el öpmeye gelecek çocuklara bozuk paracıklar... Bayram yaklaşınca bir bozuk para kıtlığı ortaya çıkar. Bazı uyanıklar döviz komisyoncuları gibi 100 kuruşlukları 125, 250 kuruşlukları 300 kuruştan okutarak 80'lerden sonraki paradan para kazanmanın ilk öncüllerini oluştururlar. Bayrama üç gün kala dondurmacılar, bakkallar ve seyyar satıcılar bozuk para stoklarından dolayı kıymete biner, itibar görür. Onlar da bu ehemmiyetin hakkını; tarihin en ilkel bankacılık işlemini yaparak ve ellerindeki bozuk para fazlalıklarını onlara bütünleterek verir.

Bayramların en büyük stresini ise terziler çeker. Yıl boyu kendilerine sadece pantolon yamatan gürhün; Ramazan ortasından itibaren terzilerin her birine Roberto Cavalli muamelesi yaparak bayrama kadar takımlarını bitirmeleri için yakmadıkları yağ, dökmedikleri dil kalmaz. Bu hazin gerçeği bilen terziler yine de yükselen konfeksiyona rağmen kendilerini tercih eden bu goygoyculara çay, kahve söyler, prova yaptırır; hazır giyimin beş para etmezliğinden, kendi ustalığından, çıraklık yıllarının zorluk ve disiplininden, şimdi ki çocukların kaba götlüğünden, çalışacak çırak bulamamaktan, pantolon paçası ve yama yapmaktan meslekten soğuduğundan ve mesleği bırakacaklarından bahsederler.

BAYRAMIN FESLEĞENLİ KOKUSU

Terzilerin sabahlara kadar devam eden hummalı çalışmaları sürerken arefe günü esas yük berberlerin

üzerine çöker. Akşama kadar aralıksız tıraş yapan berber o günün gecesinde de kuyruklar haline gelen ecikli çocuklu, babalı dedeli bir sürü müşteriyi yarına yetiştirmek için makaslarını temizlemeye bile vakit bulamazlar. Sadece o akşam dedikodu ve maç muhabbeti yapamazlar. Ayaklarına kara sular indiği gibi tokyo terlikleri yassılaştırarak mukavva kalınlığına inip incecik hale gelirler. Berber çırakları müşteri yoğunluğundan kendilerine çıkan kariyer fırsatlarını değerlendirip sinameki olmayan müşterilerin tıraşlarını üstlenirler ve kalfalığa adım atarlar. Genellikle kreatif derdi ve üç numara kabak tıraşı dışında beklentisi olmayan amele çocuklarını tıraş ederler. Müşteri potansiyeli yaratmaya çalışarak güler yüzlü ve dikkatli davranırlar ama yine de ustalarının korkusuna laubalilik yapamazlar sevdiklerine ve yakınlarına kolonyayı bolca dökerek kıyak geçtiklerini aynadan göz göze gelerek anlatırlar.

Bakkallar evlerine geç varırlar. Şeker, lokum, bisküvi satmaktan, kolonya doldurmaktan, taze çekirdek kahve çekmekten iflahları kesilir.

Bakkallar evlerine geç varırlar. Şeker, lokum, bisküvi satmaktan, kolonya doldurmaktan, taze çekirdek kahve çekmekten iflahları kesilir. Eve getirdikleri birikmiş gazetelerle çekirdek külahları yapmaya hanım ve çocuklarını da bulaştırırlar ki külahla vakit kaybedip satışlarının temposu düşmesin diye...

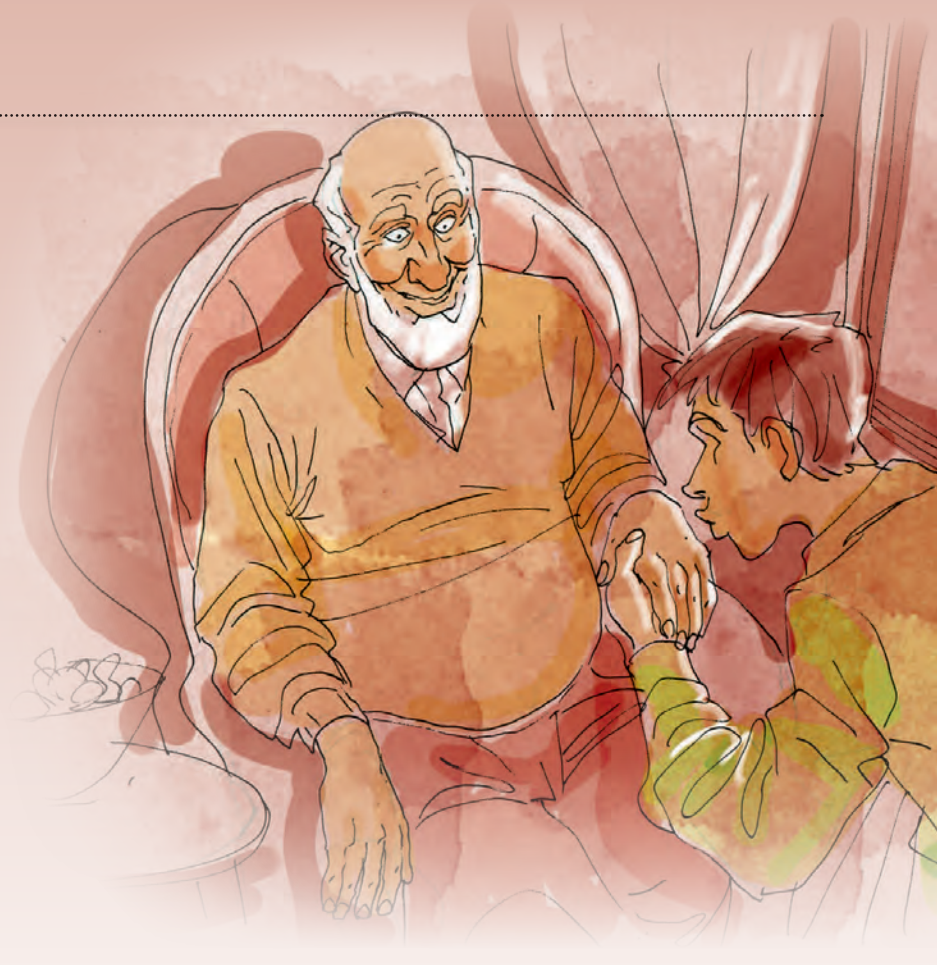
Sadece bakkallar mı?

Tuhafiyeciler de elde kalan son mallarını hazır gömlek ve pantolonlarının gebeş gebeş adamlara bile manken muamelesi yaparak, "Çok yakıştı valla tam oturdu... Diktirsen bu kadar denk gelmez," diyerek mallarını kakalamaya çalışırlar. Günde iki tenekeden fazla satamayan dondurmacı, yirmi tenekelik sütü, salebi kaynatıp kazanlı Uğur marka dondurma makinesinin hiç susmamacasına akşama kadar çalıştırarak bayramın dondurma stokunu hazırlar. Dondurma külahlarını kolilerden tek tek çıkartarak neredeyse asma çardağı uzunluğunda üst üste dizer.

O gece teravih namazı olmadığı için yatsı vakti çabuk biter. Kasabalı, çarşıdan ertesi günün bayram heyecanıyla erkenden eve çekilir. Işıkları yanan sadece kasabanın terzileri, müşteri kuyruğunun ne zaman biteceğini kestiremeyen berberler, dondurma dükkânı, nöbetçi eczane, bayram tebriklerinin tasnifini bitirememiş postane ve karakoldur. Gece yarısına doğru sokak araları; karanlığı yırtan huzurlu bekçi düdüğü sesleri dışında derin bir sessizliğe bürünür.

BAYRAMIN NANE ŞEKERLİ KOKUSU

Tan sökümlünde uyanan dedeleri, nineleri ebeveynler takip eder. Olacağı bokundan belli çocuklar kendi içgüdüleriyle tez elden naneli bir coşkuyla uyanırlar. Uykusu ağır çocuklar ise "Kalk bayramı kaçırceksin!" sesleriyle uyandırılırlar. Bahçeye çıkan çocuklar taze

sabah çiği kokusunu ciğerlerine çekerek, tulumba veya bahçe musluğundan ellerini yüzlerini yıkarlar ve tek dişi kalmış tarakları ile kırılmış cep aynalarını bir yana bırakarak yeni aldıkları naylon tarak ve cep aynalarıyla taranırlar. Briyantın ve jöleyi bilmeyen bu çocuklar limon suyu ile şekil vererek bakır tel gibi sertleştirdikleri saçlarına övünerek bakınırlar. Bayram namazı için aldıkları yarım yamalak abdest ile en güzel, en temiz giysileriyle camilerin yollarını tutarlar ve sık sık cep aynalarını arka ceplerinden çıkartıp bakarak saç durumlarını kontrol ederler.

Camileri uyku sersemi dolduran cemaat; Ramazan'ı uğurlayan imamın, bayramın ehemmiyeti, içtimai vasıfları, küslerle dargınların barışmaları, anaya babaya, konu komşuya, milletine, bütün Âdemoğluna hatta beşeriyet dışındaki bütün nebatat ve mahlukata hoş görü zaruretini, dayanışma, kardeşlik, sevgi ve muhabbet temali vaazlarıyla ve "Gelecek sene yine nasip olur inşallah!..." dualarıyla hep birlikte uğurlayıp niyetler edilir, gamet getirilir namaza durulur. Sağlı sollu verilen selamdan sonra çıkılan cami avlusunda dizi dizi olunur ve küçüklerden büyüklere, büyüklere küçükler, takva sahibinden lümpenlere, onlardan berduşlara, edepilerden dangalaklara, dangalaklardan oturaklılara, yani Bektaşî'nin dediği gibi çeşit çeşit kullardan çeşit çeşit kullara bayram tebrikleri kitlesel terennümler halinde arşı âläya yükselir.

"Bayramın mübarek olsun. -Sizin de!"

"Bayramınız mübarek olsun Osman Dayı! - Senin de mübarek olsun Şevket!"

"Bayramın mübarek! - Senin de bayramın barek."

"Bayramın barek ossun. - Senin de barek."

"Bayramın barek. - Senin de barek!"

"Barek,..barek,...! - Sizin de barek ossun..."

Nedense o gün sümüklü çocuklarda hiç bitmeyen sümükler birden kesilir. Yılın on iki ayı sümük çeken, fazlasını kollarına silen, kirden esmer görünen çocuklar; Danimarkalılar, Finlandiyalılar gibi abbacık olurlar. Onların üzerlerine yapışan bu sümüklülük ahvali bayramın birinci günü sıfırlanır; ikinci günü hırıltılı bir sese dönüşür, üçüncü günü burna ses eşliğinde girip çıkan boncuk benzeri emmebasma tulumba gibi sakın ve katlanılabilir bir sümüğe dönüşür. Bayramın dördüncü gününden itibaren ise tekrar eski haline gelir. Bizim sümüklü Bekir, tekrar eski kimliğine ve alamet-i farikasına kavuşur.

Evlerin avlusuna girildiğinde; son süpürge hamlaesini yapmakta olan annelere sarılınip elleri öpülür. "Aneeeee

SEKİZİNCİ TABLET

8a.

Su gidicidir. Kaldı mı ölür. Çürür, bozulur ve ölür. Öldürür de. Öyle gidicidir ki onun bu gitme tutkusunun kuvvetinin önüne barajlar konup enerji üretilir. Öyle gidicidir ki, bulduğu en ufak aralıktan sızarak o aralığı büyütmeyi başarır. Çünkü suyun dünyayı dolaşmakta acelesi vardır. Tutulamaz, önünde durulamaz.

8b.

“Suya yazı yazmak” metaforu genellikle nafile işler, iz bırakmayacak uğraşlar, boşa çekilen kürekler için kullanılır. Oysa yazı yazmak, bir varoluşu kaydetme isteğini ifade ediyorsa eğer, bu deyim zaten geçersizdir. Çünkü suyun hafızası vardır. Su her şeyi, içine girip çıktığı her şeyi, yatağında aktığı, kuytusunda biriktiği her yeri kaydeder. Her yerden bir şeyler alıp götürerek ilerler ve hiç durmaz. Suyu temas eden her şey onda arandığında bulunabilecek bir iz bırakır muhakkak. Bu suyun hafızasıdır. Aynı yerden elli kere dökülse de ellisinde de aynı yolu izleyerek akar; bu, suyun hafızasıdır. Tüm canlıların unuttuklarını o hatırlar. Su bütün canlıların ortak hafızasıdır.

8c.

Su, bizi hakkında emin olduğumuz her konuda şaşırtabilir. Yer çekimine meydan okuyup metrelerce uzunluktaki bir ağacın en ucundaki yaprağın en ucundaki hücrelerine kadar taşınabilir. Isınan şeyler genişlemeye başlayıp büyüdükleri halde suyun donduğunda hacmi artar. Herkesin bir ‘buzlukta unutulduğu için patlamış şişe’ anısı vardır, bu yüzden. Su yanlıtıcıdır. İnsan vücudunun yarısından çoğunu oluşturduğu halde (bebeklerde bu oran % 90’dır, aşağı yukarı bir salatalık olarak dünyaya geliyoruz denebilir) akciğerlere dolan su insanı öldürmeye yeterlidir. Ya da içine atılan bir bozuk parayı yutup zeminine kadar çekerken üzerinde grostonluk gemileri hiç tereddüt etmeden taşıyabilir. Su şaşırtmayı sever. Çünkü o bu dünyaya hayat veren, dünya dışından gelmiş şakacı bir “uzaylı”dır. Yıldız parçacıklarıyla dünyaya taşınan su burada bu kadar uzun zaman geçirmekten sıkılmış ve vaktini canlıları şaşırtarak geçirmeye adanmıştır. Su evrenin dünyaya ve henüz haberdar olmadıklarımızla birlikte tüm canlılar âlemine en büyük şakasıdır.

8d.

Su güçtür. Yalnızca devasa gemileri sırtında taşıdığı, görkemli türbinleri döndürdüğü, köyleri, kasabaları, insanları ve onların evleriyle arabalarını önüne katıp sel olduğu, heybetli dalgalarıyla rıhtımları, kıyıları vurduğu için değil, kendi içinde devinen yıkıcı enerjisinden ötürü öyledir. Hiç durmaz. Sadece suyu durdurmak, onu dizginleyip kontrol altında tutmak üzerine kurulmuş bir sürü meslek olması bundandır. İnsan suyu oyalayabilir ama durduramaz.

Öte yandan su, politik olarak da güçtür. Suyu elinde tutan güce de hükmeder. Suyun varlığı iktidardır. “Sıcak denizlere inmek isteyenler”, ülkelerin arasına sınır çizen nehirler, uğruna iki tarafın durmadan kan döktüğü deniz ve göller siyasi tarihin hep konuşulagelen “su” açmazlarıdır. Bilinen o ki suyun olduğu yerde siyaset vardır. Siyaset yalnızca iktidar kavgasının olduğu yerde yeşerir.

8e.

Su hemen her özelliğiyle benzersizdir. Örneğin yeryüzünde hem sıvı hem katı hem de gaz halinde bulunabilir. Yüzey gerilimi, kendisinden beklenebileceğinden çok daha büyüktür. Minnacık çatlakların

arasından sızacak kadar yumuşak, kayaları parçalayacak kadar serttir.

Her zaman hayat doludur. Örneğin bir su birikintisinde kurbağaların olması için suyun orada birikmesi ve ortamın uygun koşullara erişmesi yeterlidir. Su kurbağasını kendi kendine yapar. Büyüldür. Suyun bütün bu özellikleri aynı zamanda onun karakteristiğidir. Eğer bu kendine has durumlarından herhangi biri bile olmasaydı bugün dünya üzerinde canlı yaşamı olmayacaktı. Ya da en azından şu an bildiğimiz haliyle meydana gelmeyecekti.

8f.

Ahmet Telli’nin bir şiiri var. Suyun bile küstürüldüğü, insanın insanlığına hasret kaldığı zamanlardan birini anlatan. Adı “Su Çürüdü”. “Bataklıkta suyun da bir su yanı vardır. / Çürüyen bir beden bile dayanılabilir kokusuna. / Kutuda kalan son bir yudum su, bu bile değildi artık. / Küstü, öldürdü kendini su... / Su çürüdü...” der Ahmet abi şiirinde. Vahşi bir insan avını, ihaneti ve tüm bunlara karşı bir yudum suyun ferahlığında direnci anlatır şiir. Çürüyen suyun belleğine sığır. “Adımdan gayrısını bilmiyorum!”

bayramın barek olsun...” Sevinçten gözleri puslanan annelerde vantuz gibi öptükleri evlat yanaklarından sonra kocalarının ellerini öperler ve içersine bayramın manevi kokusunun vurduğu en güzel kahvaltılar yapılır.

Asıl sınav bundan sonra başlar. Yan komşulardan, yakın akrabalara oradan uzak akraba ve hisımlara olarak belirlenen güzergahta; kapı kapı, sokak sokak, mahalle mahalle öpülen eller, okşanan kafalar, dillerde dolaşan maşallah’lar... Her sokak başında demir paracıkların tekrar sayıldığı; yetmedikçe ceplere atıldığı, takviye yeni naylon torbaların edinildiği biri para, diğeri şeker kesesi olan naylon torbaların giderek şiştiği adrenalini bir süreç başlar. Gözler, bir para torbasına, bir şeker torbasına sevinçli salınımlarla bir oraya bir buraya gider gelirler ve bu sevinçli gözere pişmiş kellelerden hallice sırtımlar eşlik eder. Para kesesi, şeker kesesinden fazla ise bir sevinç, tersinde ise hafif bir keder ve endişe oluşur.

Neredeyse bin beş yüz yıllık Ramazan Bayramı’nı “Şeker Bayramı” ile değiştiren çakma modernite ve frapan görünen alaturka cumhuriyet kültürü, en büyük zararı işte

bu çocuklara vermiştir. Aynı numarayı gerçekliği ve tarihselliği su götürmez 1 Mayıs İşçi Bayramı’na da “Bahar Bayramı” numarası yaptığı için çakma diyor. Onlar öptükleri ellerin karşılığında şeker yerine demir 2,5’luğu şiddetle tercih ederler ve bayram cirolarının karşısındaki en büyük tehlikeyi cimri ihtiyarların uzattıkları şeker olarak görürler. İç sesleri iktisadın diliyle olmasa da bir manada; “Siz şekerleri kendi kendinize ikram edin. Biz aynı değil, nakdi istiyoruz,” derler çünkü onlar da bilirler ki bakkal Selahi çıtırtıtları, çatapatları, mantar tabancasını, naylon veya plastik topları, inici gamlı, çıkıcı gamlı düdüklüleri, fasulye şekerleri ve leblebi tozlarını şekerlerle takas yerine nakit para karşılığı verir. Onun için şeker yan öge olarak olsun veya göbek adı ama asıl adı şeker değil Ramazan Bayramı olsun ki alacağımızı vereceğimizi bilelim diye iç geçirirler.

Öğleden sonra yakından uzağa akraba ziyaretleri başlarken, içkiciler, sarhoş ve berduşlar kasaba çıkışı ya bir çeşme başı yada bir incir gölgesinde şeftali kasalarını ters çevirerek kurdukları sofralarla bir aylık hasretlerini giderirler.

Akşamüzeri ise bayramın en karnavalesk dilimidir. Bruegel resimlerini andıran meydanları dolduran irili ufaklı çocuk sürüleri; mantar tabancaları, çatapatlar, su tabancaları, füzeler, bağırان kargılı balonlar, leblebi tozları, plastik toplar, çokonatlar, çokomeller, düdüklü eşliğinde Sultan Murad’ın Edirne şenliklerini andıran bir şölen düzenlerler. Birdir bir oynayan ergenler, ip atlayan kızlar, minyatür kale maçlarında “patlatan öder” nidaları, yakar top oynayan ergenleşmeye yönelmiş kızlar, saklanbaçlar, körebeler, istoplar, misketler bisiklet üzerinde biribirleriyle maytap geçen hergeleler ve onları pencereden perde arkası yarığından seyreden geç kızlar, düdüklü çocuklar...

Ben diyeyim Acupulco; siz deyin Rio de Jenario... Ama oturaklısından, kıcı başı oynamayanından.

Kalabalığın kokusunu alan seyyar satıcılar çocukların arta kalan paralarını ayıklamak için bir anda “bıtırak otları gibi” peydah olurlar. Şeker, çokomel, çikolata yemekten yorgun düşmüş gönüller bu kez dondurmacıya, macuncuya, keten helvacıya, baloncuya, niyetçiye, gazozcuya koşurlar. Kapı önlerinde çocuklara imrenerek ve kıskanarak bakan çok yaşlılar, “Tozutmayın veledizinalar,” diye bağırışırlar. Tozutmak bir yana bu curcuna içinde bir toz bulutu yükselir ve sabah giyilen şık ve temiz elbiselerin renkleri değişir. Şut çekerken çakıla sürten ayakkabılar yarılr. Hava sarıdan turuncuya, sonra laciverte yönelmeye başlayınca toz bulutu da, çocuk bulutu da azar azar kaybolmaya başlayıp yerini akşam gezmesine gitmekte olan küçük aile gruplarına bırakır.

Gece ise evin تنها bi köşesinde ellerinde azıcık kalan parayı görüp kederlenir çocuklar. Bayramın ikinci ve üçüncü gününde yapacakları el öpme seferlerine ümit bağlayarak kendilerini avuturlar. Naylon torbada biriktirdikleri para ve şekerleri yastıklarının altına koyup kendilerini sonraki ki bayramların rüyalarına bırakırlar... ❀

www.aprilyayincilik.com | [Twitter](#) [Facebook](#) [Instagram](#) [aprilyayincilik](#)

Doğan kargaların yarısı, daha uçmadan ölürmüş. Kalan yarısı yüz yıl yaşarmış. Rivayet böyle. Bahar gelince şehirler de karga yavrularının düşe kalka uçtuğu çatıların gölgesinde yaşar. O şehirlerin gölgesinde sokaklar, o sokakların gölgesinde biz.

KUŞ UÇUŞU

A rtık ucuyla bucağı kavuşmayan İstanbul'un yalnızca bir sokağına gitmek için kargaları düşünmeye değer. İlk durak Kadıköy'dür. yan masada Erzincanlı, demli çay seven Oktay Bey vardır. Oktay Bey'le tanışmaz, garsona çay söylerken, "Erzincanlıyım ben, demli severim" demese, telefonu, "Kimi aradın? Ben Oktay" diye açmasa, ben bunları bilemem.

Oktay Bey'in karşısındaki boş kalan sandalyeye doğma büyüme Kadıköylü bilmem kim hanım oturur. Beşinci lokmama kadar bilmem kim hanımın yıllar evvel dul kaldığını, o haliyle dört çocuğuna baktığını, şimdilerde izini kaybettiği Erzincanlı bir ahabından çok yardım gördüğünü, bütün bu zorluklarla büyüyen çocuklarının hayırsız çıktığını, durumları düzelir düzelmez annelerini kapı önüne koyduklarını, şimdi yiyecek ekmeğe razı Gönen'de Allah'a çok şükür bir hayat sürdürdüğünü öğrenirim.

Şehir insana gevrek hikâyeler sunar. Nefessiz kalan caddeler mi, sokaklar mı? Vitrinler, tozu azaldıkça yüzüzlüğü artan dükkânlar, bazen yürüyen bazen yürüten yollar mı? Bunları unutm.

Çok değil yirmi yıl önce, gözümüze kürkler değirdi. Filmlerde kürklerle ağlardı kadınlar. (Kürk sırta bindi mi, hakikat gitti demektir.) Kaşe mantolar sessizce günlerini beklerdi.

"Ben sana kürk alamam doğrusu/ Güzel bileklerine bilezik alamam" derken şairler, yoksulluğuyla ve bahtsızlığına söylenen kadınların sesini kendilerine fon yaptılar. (Çünkü kadınların kederleri ince bir mırıltıya dönüşür bir yerden sonra, kalbiniz dayanırsa, o sesi duyarsınız.)

Asalet sadeleşti haliyle. Şimdi ancak sokakta eprimiş sahte kürkleriyle akordeon çalan Romanyalı kızlar var. Upuzun ve sımsıkı örülü saçlarıyla ölçülü bir kaygı taşırlar.

Bu kızların yolu vapurlara düşer. Denizin tam orta yerinde henüz tınısını bulamamış bir melodiyi bırakırlar boşluğa. Nota pıt pıt şarkısını araya dursun, eller cüzdanlara gider.

Bozukluklar taze bir özenle ayrılır kenara. Bir günün daha vicdanı rahattır. Eminönü'nde ya da Karaköy'de biter yolculuk.

-Kargalar Karaköy'ün çatılarından uçar mı? Rahat mıdır o kızların ayakları Yüksek Kaldırım'dan çıkarken?-

Vapurdan inenlerin hayatı nice güvenli detayla doludur, parmaklara hapsolan Hürrem yüzükleri, Hint işi bilezikler, dağcı anahtarlıkları, uzun boylu madalyonlar... Fakirlikle zenginliği eşitlemek için asfalt yeter.

Fakirliğin tenhalığını bırakmak zamanıdır.

Koskoca bir şehirde yalnızca bir sokağı arayanın istikameti bellidir, günün saatlerini mandalina gibi bölen sokaklara hiç girmez. Sapakların birinden döner gider. Caddelerden sokaklara, sokaklardan evlere girmek o kızların arkasından bakanların işidir.

Cadde diyorduk.

Sokaktan caddeye çıkmakla caddeden sokağa inmek başka başka şeylerdir. Sokaktan caddeye çıkacaksınız, enikonu kendinizi yoklayıp sağı solu kollamanız, kalabalığın sesini iyice duyarken adımları sese doğru bırakmanız beklenir. Siz diye bir şey olmaz caddede. Hep insanlar, hep seller vardır. Seller sellere, sesler seslere karışırken akar gider, mutlaka bunda da bir ahenk bulursunuz.

Caddeden sokağa inerken eşik geçilir. Rahat bir koltuğa oturulur. Keder köşe başında mı beklemiş? Gidip koluna girilir. Gözyaşları silinir. Adımlarını duyabileceğiniz bir sessizlikle ilerlerken kalabalığın kokusu bırakmaz: "Hani gelmiyor musun, gelsene yahu!"

Ev bekler. Bir kap yemek, bir elbise, bir şükür bekler.

Arnavut kaldırımlar gitmiştir, ahşap pencereler gitmiştir, şehvetli pimpenler bekler.

Bir tek sokağın peşinden giden yol ayırımında bekler.

Çarşıları bombalanmış bir ülkenin mirasını yüklenen Fatih yetişir imdada.

İtfaiyenin önünden geçip demlene demlene yürürse sakinlik bulamaz mı?

Kıralar mı artmış? Hayat mı pahalı olmuş? Yok, ucuz bile sayılır. Çay 50 kuruşsa, keyif tamamdır.

Fatih'in yollarına ihtisamlı duvaklar taşar, sağlı sollu eskiyen binalarda yüz yıl öncesinin hayaletleri dolanır. Fevzi Paşa Caddesi'ni Samiha Ayverdi'nin hatırasına dikilmiş ağaçları böler. Trafik bu egoza boğulmuş ağaçların yanından akar. Baharlar gelir gider, ağaçlar hep yeşillenir.

Yürürsünüz. Atik Ali Camii önüne kurulmuş kahvesiyle sağınızda kalır. Türkçeyi tek tük konuşan Suriyeli garson artık demli içtiğinizi biliyordur, müdavimlik biraz da böyledir. Karagümrük Stadyumu'nun yedek kulübesinde hayaller oturur. Top havaya her seferinde, "bu şimdi gol olacaktı, buraya büyüklerden biri gelecekti, beni keşfedecekti" diye uçar. Forvetler gider, toplar bekler.

Kariye'ye yaklaşmak biraz da surlara yaklaşmak demektir. Çevresindeki her şey ölesiye bir telaşla devrilirken Kariye durur. Gidilen sokak buranın biraz ilerisindedir. Bir gözü Edirnekapi'ya bir gözü Fatih'e bakar.

"İstanbul dediler mi benim aklıma,

Vaiz sokağı gelir hemen.

Edirnekapi gelir, evimiz gelir

Köşebaşında duran bir güzel kız gelir."

Adı Vaiz Sokağ'ıdır da vaaz etmekten ziyade dinler gibidir.

Eşiğinden geçtiğinizde ne caddenin sesi ne hayatın gayreti sizi izleyebilir.

Koskoca şehirde yalnızca bir sokağı aratan, Turgut Uyar'dır. Sarışın gözleri burada dünyaya açılmış, beyaz elleri bir eli ilk defa burada tutmuş, sabaha kavuşan saatlerde demli çaylar burada içilmiştir, kim bilir?

Gönenli bilmem kim hanımı, Turgut Uyar ne güzel yazar. Bir hikâyeden kaç hikâye çıkarır?

"Vaiz sokağına gelir eve varırım

Kapıya iki üç defa vururum

Karım kapıyı açar, çocuklar koşurur

Ekmeğimiz var, yemeğimiz var

Yemeğe iştahımız var.

Oturur yemek yeriz cümbür cemaat

Alımızın terinden, elimizin emeğinden
Etrafa yayılınca makarnanın buğusu,
Bize ne elalemin on türlü yemeğinden..."

Üç çocuğuna da yeten geniş kollarıyla bir aileyi sımsıkı tutan Yezdan Hanım'a kayar insanın gönlü. Terlikleriyle kapının önünde bitse bir kahvelik zaman bulunur. Telvelerle dökülür dertler.

Yezdan Hanım Edirnekapi Pazarı'nı sever mi? Tere arar mı tezgâhlarda, roka kâfi midir? Domatesleri irice kıyıp tuzladı mı, değmeyin keyfine olur mu? Akşamları gözü yola dalar mı? Şairlik hevesindeki genç kocasını içten içe sıkır mı? Pencerelerindeki basma perdelerden bunalmış mıdır? Tek derdi kadife perdeler midir sahi? Henüz İstanbul kendi halinde bir şehir, Vaiz Sokağ dışarıklı bir sokakken, Yezdan Hanım da Şişli'de bir apartman özeleminde midir? Turgutçuğu, biricik eşi, bir memur maaşıyla bütün bunlara yetmez diye bunalır mı? Kocası, şöhret nedir bilmez şair, akşamları eve geldiğinde yazdığı şiirlerde ne düşünür? İkisi Vaiz Sokağ 70 numarada tencere maltızda, fasulye tencerede bir hayat kurmuştur.

Vaiz Sokağ 70 Numara yerini başka bir numaraya bırakmış. Sokak bir başka sokağa kavuşmadan, surların dibinde kesiliveriyor. Önde yüzlerce yıllık bir mazi, arkada şiir. Burada eski püskü camekânlar, camekânların önünde ömründen yaş eksilmiş adamlar vardır. Yaşasa 89 yaşında olacak, 58 yaşında göçen Turgut, mutlak bu kapıları görmüş, belki bu adamlar ahablık etmiştir.

Vaiz Sokağ'tan aşağı doğru sallanan yolun ucu Ayvansaray'a çıkar. Ayvansaray'ın bir kenarı mezarsa bir kenarı kâğır evlerdir. Akşamüstü cumbalarda içler çekilir. Pencere önlerinden sardunyalı sarkar, fesleğenler sakin sakin kokuşur, acem halıları bir boşluktan bir diğerine sıçrar. Her şey değişir, her şey dönüşür ama bazı yerler hep aynı kalır. Kargalar yüz yıl aynı çatının üstünde uçar. Kadınlar benzer şeylere ağlar, erkeklerin canı benzer şeylere sıkılır.

"Denizlerin kumuyum, balıkların puluyum
Adım Turgut, kendim İstanbulluyum
Ben Allahın bir sevdalı kuluyum"

Şairlerin düşünüyü ekmek gibi böler seyyahlar.

"Gün olur çoluk çocuğunla bir bakarsınız
Güzelim vaiz sokağında benim de

Ferah, aydınlık bir evim olur.

Bir büyük radyo da alır, yerleşirim

Geçerim pencereye akşamüstleri." 🌿

Asalet sadeleşti haliyle. Şimdi ancak sokakta eprimiş sahte kürkleriyle akordeon çalan Romanyalı kızlar var. Upuzun ve sımsıkı örülü saçlarıyla ölçülü bir kaygı taşırlar.

Fotoğraf: Mustafa Elmas

AİLE OLMASAYDIK İYİYDİ

**“Bir iş arıyordum, sonra bir iş buldum.
Ve şimdi berbat bir haldeyim.”
Morrissey**

Çeviriden kazandığım para bana kesinlikle yetmiyordu artık. Çevirileri çoğaltıp harcamalarımı kısmama rağmen. Bir ek iş daha yapmak zorundaydım. Fast food zincirlerinden birine başvurmuştum. Kasa elemanı olarak. Başvurum beklediğimden çok daha kısa zamanda kabul olmuştu. Cuma öğleden sonra, tam söyledikleri saatte orada oldum. Alışveriş merkezinin havasız, yağ kokulu, beyaz ışıklı, uğultulu yemek katındaki şubesinde restoran müdürünü bekliyordum. Her an kaçıp gitme isteğiyle, kıpırtısız.

Biraz sonra geldi. Restoran müdürü. Sertaç Bey. Benimle yaşıt veya birkaç yaş daha küçük. Yüzünde pırıl pırıl bir bilmişlik vardı. El sıkıştık. Açık mavi gömleğinin kolları işgüzar bir gururla katlanmıştı. Kendine olan güveni huzursuzluk vericiydi. Açık mavi bir kişisel gelişim kitabı gibiydi. “Bana bir beş dakika verir misin, başlamadan?” deyip telefonuna eğildi. Verdim gitti. İstedığınız beş dakika olsun Sertaç Bey. Ekmek kesme tahtası büyüklüğündeki akıllı telefonunda bir mesaja yanıt yazıyordu. Büyük ihtimalle yazıyormuş gibi yapıyordu. Yoğun insan izlenimi yaratma peşindeydi. Taktiklerle yaşayanlardan olduğu her halinden belliydi. Arkama yaslanıp tek kişilik gösterisini bitirmesini bekledim. Telefonu masaya bıraktı. Küçük ellerini çırpıp kocaman gülümsedi. Gözlerimin içine baktı ve iyi haberi müjdeledi. İşe uygunmuşum, maaşı kabul ediyorsam hemen pazartesi başlayabilirdim. Kabul ettim.

“Harika, o zaman hadi gel seni bizim team ile tanıştırayım. Detayları konuşalım biraz.”
“Olur tabii.”

Şeffaf saç bonelerimizi takıp arka tarafa geçerken konuşmaya devam ediyordu.

“Bir yandan üniversite devam ediyor anladığım kadarıyla.”

“Evet ama işimi engellemez. Tez aşamasındayım, sık gitmiyorum okula.”

“Güzel. Bölüm ne?”

“Sosyoloji.”

“Güzel.”

Alev alev yanan arka tarafı gezmeye başladık. İki teftişçi gibi. Havasızlık artmış, kokular keskinleşmişti. Yüzüm, ekmek arasına konup ince kâğıda sarılacak yumuşak bir et parçası gibi ısınmıştı. Beni en dibe götürüp parçalayacak ve müşterilere güler yüzle ikram edeceklerdi sanki. Öyle bir panik sardı her yanıma. Kafamdaki bone,

saç diplerimi kaşındırıyordu.

“Arkadaşlar, Sinem’le tanışın. Haftaya aramıza katılıyor.”

Hepsinin suratından kederli bir yorgunluk akıyordu. Beni görünce bir an için aydınlandı yüzleri. Haftaya gelip yorgunluklarının birazını alacağım diye sanki. Ya da çok yakında kendilerinininki kadar yıpranacak yeni bir çehre gördükleri için.

Boneleri çıkarıp ön tarafa, kasaların oraya geçtik. Yağlı kaplıca sularının dibinden çıkmışım gibi derin bir nefes aldım. Kasadakilere de el sıkıştım. Bir yandan çalışmaya devam ettikleri için hızlandırılmış bir tanışma seansı oldu.

Sonra karton bardaklardaki çaylarımızı alıp boş masalardan birine oturduk. İki müşteri gibi. Arkasına yaslanıp çalışanlarına baktı uzun uzun. İftiharla. Çayından küçük bir yudum aldı ve “Biz burada bir aileyiz. Kocaman bir aile gibi düşün burayı Sinem” dedi. Dışından “Ne güzel” deyip sırtıttım. İçimde kaçıp gitme isteği yükseldi.

Aile kurumu tez konumdu. Son incelediğim kapsamlı araştırmaya göre memlekette dört aileden birinde taciz veya tecavüz vakasına rastlanmaktaydı. Az önce tanıştığım insanların anlamı bütünüyle değişmişti şimdi. Aile olmasaydık iyiydi.

Sertaç Bey anlattıkça açıldı. Türkçesi bir tuhaftı. Kötü çeviri gibi. Çeviriden kazandığım para yetseydi dinlemek zorunda kalmayacağım... Aralara sırtarak eklediği İngilizce kelimelerse fena halde sırtıyordu. Alelaide bir akşam

kursunda alelacele öğrenildiği anında anlaşılan kıt İngilizcesi, onu altında çalışanlardan üstün kılıyordu.

“Baktığında en yoğun food court’lardan birindeyiz. Ama ekip ruhu doğru olursa işler hafifliyor. Eğlenceli bile oluyor. Başka ne konuşmadık... Kıyafetler standart bu arada. Şapkalar... İşte tişörtleri görüyorsun zaten. Biz ayarlayacağız hepsini. Rengi uyduğu sürece kendi pantolonunu giyebilirsin bu arada. Ha unutmadan, cep olmayacak. Bu önemli.”

“Nasıl?”

“Kasada çalışan arkadaşların pantolonları cepsiz olmalı. Şirket kuralı. Yani must. Ya modeli öyle olacak ya da cebi dikilecek. Yanlış anlama, günün sonunda çalışanları da korumak için bu uygulama. Haksız bir suçlama falan olmasın diye.”

“Anladım, sorun değil.”

“Süper, o zaman pazartesi görüşmek üzere. Sekiz buçuğu geçirme. Kahvaltımızı birlikte yapıp başlıyoruz işe her sabah. Ben de oluyorum kahvaltılarda. Bazen bölge müdürlerimiz de katılıyor bize. Grup CEO’muzun bile gelip bizimle çay kahve içtiği oluyor. Hepsi çok mütevazı insanlar. Dediğim gibi, biz kocaman bir aileyiz.”

“Maaşlar yattığı sürece” diye tamamladım içimden, restoran müdürünün ağzına sakız ettiği cümlesini. “Aile” demekten hiç vazgeçmeyecek gibiydi. Her dört deyişinden birinde irkiliyordum.

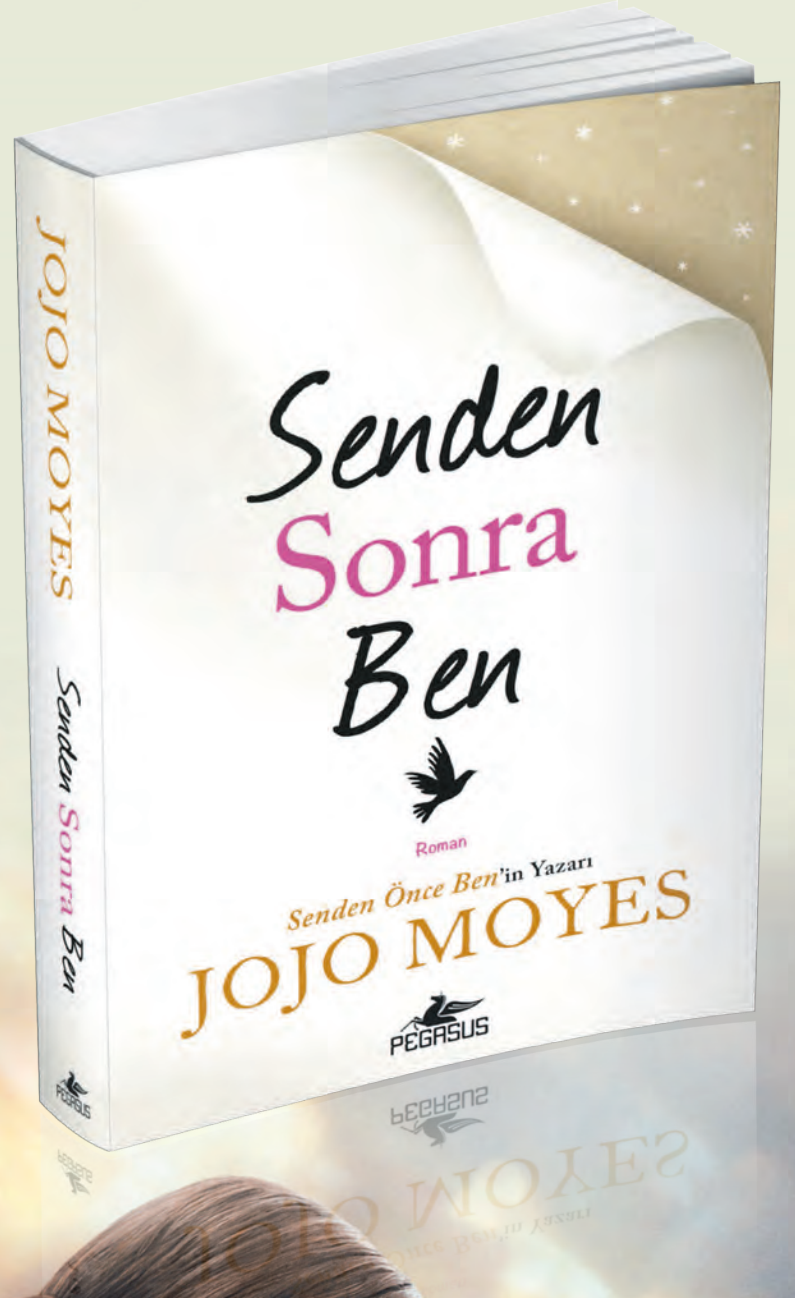
“Süper. Tamamız o zaman. Aileye hoş geldin Sinem.”

“Hoş bulduk, çok teşekkürler.”

İstedğim olmuştu. Ek bir iş... İçimde berbat bir his vardı. İki sevgili yanımdan sarmaş dolaş geçti. Kaldırım boyunca yürüdüm. Caddenin sonundaki bankaya uğradım. Son kalan paramla kredi kartı borcumu ödemek için. İçerisi biraz kalabalıktı. Sıra fişimi alıp bir köşeye geçtim. Tam karşımdaki posterde “En büyük değerimiz, sizin güveniniz!” yazıyordu. Bir süre hiçbir şey düşünmeden süslü harflerle yazılmış bu kof cümleye baktım. Sıram geldiğinde kalkıp işlemimi hallettim. Belgeyi imzalamak için kasanın yanındaki minyatür zincire bağlı tükenmez kalemle imza attım. İmzaladıktan sonra gözüm kalemin devamındaki zincire takıldı.

Bankadan çıktım. Hava güzeldi. Cuma akşamı trafığı sıkışmaya başlamıştı. Metroya ineneğime yürümeye karar verdim. Kulaklıkları takıp müziği açtım. En büyük değeri, benim ona duyduğum güven olan ama sikindirik plastik kalemini çalmayayım diye zincirle sıkı sıkı bağlayan bankaları, bana aileden biri olduğumu söyleyen ve işte giyeceğim pantolonun cepsiz olması gerektiğini ekleyen firmaları arkamda bırakarak. Her adımda biraz daha geride... Geri dönmek üzere. En azından sekiz buçuğu geçirmemem gereken pazartesi sabahına kadar. ❀

Bir hikâye biterken yenisi başlar. Yeniden çık yola.
Aşkla, cesaretle, umutla...

“Aşka, kedere ve hayata sıcacık,
komik ve umut dolu bir bakış...
Yanınıza koca bir kutu mendil alın.”

Stylist

Şimdi
Sinemalarda

twitter.com/pegasusyayinevi

facebook.com/pegasusyayinlari

instagram.com/pegasusyayinlari

PEGASUS
www.pegasusyayinlari.com

YEŞİL REÇETE

Stalin Eyüp, hikâyesini sanki yüz yıl anlatmış olmanın yorgunluğuyla Eczacı Murat'a baktı. Devam etmek istemiyordu. Eczacı Murat kalkıp çay bardaklarına rakı doldurdu yeniden.

“O gün beni öpmeyecekti,” dedi Stalin Eyüp, “her şey o öpücük yüzünden geldi başıma.”

“Neden öptü peki seni, sormadın mı hiç?” dedi Eczacı Murat.

Matbaasında bütün gün kurşun harfleri yan yana dizmekten iyice kuvvetsizleşen elleriyle ceket cebinde sigara aradı Stalin. Kasaba gazetesini baskıya verip kendisini eczaneye atmıştı. Terzi Ömer, bir Maltepe uzattı ona. Kabul etmedi. Buruş buruş Samsun paketinden bir sigara alıp titreyen dudaklarına götürdü. Gür bıyıkları da sigarayla birlikte oynadı.

“Sormaz olur muyum?” dedi Stalin Eyüp. “Kendi halimde yaşayıp gidiyordum. Neden gelip öptün beni o gün dedim.”

“Eeee, derdi neymiş?” diye sordu Eczacı Murat.

Stalin Eyüp, hikâyesini sanki yüz yıl anlatmış olmanın yorgunluğuyla Eczacı Murat'a baktı. Devam etmek istemiyordu. Eczacı Murat kalkıp çay bardaklarına rakı doldurdu yeniden. Stalin, rakıyı bir yudumda midesine indirdi. Bardağı sehpa koyarken, duvardaki kırmızı yeşil kapaklı dolaplara baktı.

“O dolaplarda ne var?” diye sordu.

“İlaç,” dedi Eczacı Murat.

“Nasıl ilaç?”

“Ağır ilaçlar,” dedi elini açıp parmaklarını havada çevirerek, “deliler için.”

“Versene bi tane,” dedi Stalin. “Kafa bulalım biraz. Bu meret kesmiyor artık.”

Süit Salih, kaşlarını gizlice kaldırıp Murat'a “sakın” dercesine başını iki yana salladı.

“Olmaz Eyüp Abi,” dedi, “hem, yeşil reçeteyle veriliyor onlar. Biri kaybolursa hapi yuttum.”

“İyi ya işte, başım ağrıyordu aldım bi tane dersin.”

“Öyle kolay değil abi o işler,” dedi Eczacı Murat.

“Bi işe yaramıyorsunuz,” dedi Stalin. “İşiniz gücünüz enstantane.” Ardından da, “Gelen giden var mı Kalfa?” diye sordu perdenin diğer tarafında soru çözmekle meşgul olan genç çocuğa. Ses gelmedi. Eczacı Murat, eczaneyi bölen beyaz perdeyi aralayıp kalfaya baktı. Genç çocuk, camdan masanın üzerindeki kitaba başını koymuş uykuya dalmıştı. Stalin ayağa kalkıp içeri geçti. Kalfa, açık kitabın ortasına sermişti başını. Dudakları, doğru şıkki gösterir gibi kitabın yan tarafındaki

karalamalara değiyordu.

“Bu kafayla sınavı yine kazanamayacak,” dedi içeri dönen Stalin.

“Ben de ondan korkuyorum,” dedi Eczacı Murat. “Kasabada o kadar kız var, gitti Yüzbaşı'nın kızına âşık oldu. Sınava üç beş gün kalmışken hem de.”

“Kolpa yapıyor olmasın?” diye sordu Terzi Ömer, “sınavı kazanamayınca kızmayalım diye hani.”

“Yok Ömer Abi,” dedi Eczacı Murat, “sahiden âşık kıza. Bütün gün lojmanların orda sürtüp duruyor.”

“Kız peki? Bir işaret vermiş mi buna?”

“Kadınlar erkeklere heder olmaktan (sıkıntidan) başka ne verir ki?” dedi Stalin.

Eczanenin arka tarafındaki küçük sehpanın üzerinde çay bardaklarıyla rakılarını içen üç adam dönüp Stalin Eyüp'ün çatlak dudaklarına baktı. Bir zamanlar feci âşık olmuş ama aşkın sarp dağlarıyla karşılaşınca kasabaya dönmüştü Stalin.

Her gece yaşadığı hikâyenin başka bir yerini anlatır ama anlattıkları hep yarıda kalırdı. Böylece, bir türlü tamamlanmayan hikâyesi nar taneleri gibi sağa sola dağılırdı. Kimsenin sorularına cevap vermezdi Stalin Eyüp. Canı isteyince konuşmasına kaldığı yerden devam ederdi.

“Çok sevmiştim,” dedi, “öpmeyecekti beni.” Sigarasını çay tabağına söndürürken sanki çok şey anlatmış da sonunu bağliyormuş gibi, “Fena dağılırım demiştim ona, dinlemedi” dedi ve sustu Stalin. Başını kaldırıp kırmızı yeşil kapaklı dolaba baktı yeniden. Çok sonra, sanki içki de hikâyesinin bir parçasıymış gibi “Bira falan yok mu?” diye sordu. “Bir cila iyi gelirdi.”

Eczacı Murat, buzdolabın arka tarafına gizlediği Tekel birasını alıp Stalin'e uzattı. Ardından da buzdolabının yanındaki teybin sağını solunu kurcaladı. Fişini prize taktıktan sonra karton bir kutudaki kasetleri çıkarıp içlerinden hangisinin ortama uyacağını bulmaya çalıştı. Bir yandan da arkasına dönüp kaset kapaklarındaki şarkıcı isimlerini okudu.

“Ne yani, gece gece Burhan Çağan mı dinleyelim?” diye sordu Stalin.

Eczacı Murat, çaresiz, teybi kapatıp radyoyu açtı. Stalin'in titreyen eli yeniden Samsun paketine gitti. Caddeden ağır ağır bir araba geçti. Durup dinlediler. Polis arabasıydı. Motorundan tanımışlardı arabayı. Gece gece dolaştıklarına göre yine birilerini almışlardı herhalde. Arada bir eczaneye de uğradı polisler. Arka tarafta dönen dümendenden haberdarlar. İstihkaklarını alıp giderlerdi.

“Onların da işi zor,” dedi Murat, “her gün kutu kutu mide ilacı satıyorum bunlara.”

“Sebeb?”

“Korkuyorlar abi. Mideye vuruyor o korku. Mide haşat.”

“Bir şey olmaz onlara,” dedi Stalin, “OHAL'i de uzattılar yine. O tazminatlarla ne paralar kazanırlar şimdi. Hepsinin hususi arabası var.”

“Yine de zor iş,” dedi Eczacı Murat, “öldürülme riski de var işin ucunda.”

Radyoda haberler başlamıştı. Eczanenin arka tarafında demlenen dört adamın umrunda değildi radyodaki haberler. Stalin Eyüp, ağır adımlarla ayağa kalkıp kapıya yöneldi.

“Bunaldım,” dedi ona meraklı gözlerle bakanlara, “bir nefes alayım kapı önünde.”

Havalar iyice ısınmıştı artık. Yaz gelince Arkanya'da kapalı bir yere kapanmak ölüm demekti. Mecburen eczanenin arka tarafında toplanan üç arkadaş da Stalin'in peşi sıra caddeye çıktı. Şevki Bey Caddesi'ne vuran eczane ışıkları hariç tek bir ışık yanmıyordu kasabada. Az ilerideki parti binasının önünde iki köpek çenelerini yere koymuş, Stalin Eyüp ve arkadaşlarına bakıyordu. Köpeklerden biri dişiydi herhalde. Diğer köpek arada bir gözleriyle dişi köpeğe bakıp iç çekiyordu.

“Al işte,” dedi Stalin, “bunlardan ne farkımız var.”

Eczanenin önündeki taburede oturan arkadaşları güldü Stalin'in söylediklerine.

“Bütün çarşambalar kötüdür ama bu en kötüsü,” dedi Stalin. “Bu ne kardeşim, içime bir sıkıntı oturdu, geçmek bilmiyor. Şu haplardan vereydin iyiydi.”

Stalin'e bakan Terzi Ömer derin bir nefes aldı. Eczacı Murat, başını çevirip içeride cam tezgâha başını koyup

Havalar iyice ısınmıştı artık. Yaz gelince Arkanya'da kapalı bir yere kapanmak ölüm demekti. Mecburen eczanenin arka tarafında toplanan üç arkadaş da Stalin'in peşi sıra caddeye çıktı.

uykusuna yenik düşen kalfasını kontrol etti. Stalin, başını uzatıp eczanenin eşantiyon saatine baktı.

Sustular. Sokaktan geçen bir kediye baktılar. Parti binasının önünde pinekleyen köpekler yerlerinden doğrulup kediyi kovalamaya başladı. Şevki Bey Caddesi'nin Çarşı Camii'ne bakan tarafından bir pikabın ışıklarını gördüler. Öğretmen eskisi Nizam Abi, pikabını Zaman Eczanesi'nin önüne park edip hızla Eczacı Murat'a yöneldi. Cebinden yeşil bir reçete çıkarıp Murat'a uzattı yaşlı adam.

"Çabuk," dedi, "hastam var."

Eczacı Murat, bir gözü yeşil reçetede "hele bir otur Nizam Abi," dedi, "Hayırdır, hasta mısın? Rengin sapsarı."

"Benim için değil," dedi adam, "hasta biri var, onun için. Hadi ver ilaçları hemen."

Eczacı Murat, yeşil reçeteyi alıp içeriye geçerken Stalin Eyüp çıkarıp bir Samsun uzattı Nizam Abi'ye. Titreyen elleriyle sigarayı dudaklarına yerleştiren adam nefes nefeseydi.

"Bereket ki Başhekim Zülküf hastanedeydi," dedi, "sağ olsun yazdı ilaçları."

Stalin Eyüp onca yıldır tanıyordu Nizam Abi'yi. Bir yakını yoktu adamın. Dünya üzerinde bir arkadaşı da yoktu. Onun da bir aşk hikâyesiyle bu kasabaya çakılıp kaldığı söylenirdi. Zaten insanın bir kasabaya çakılıp kalması için ayrılık acısından başka ne derdi olurdu ki.

"Birine mi çarptın yoksa?" diye sordu kaygıyla Terzi Ömer.

"Değil," dedi Nizam Abi, "yaşlı bir tanıdığım var. Ölmek üzere adam. İlaçlar onun için."

Sigarasından bir nefes alan Nizam Abi, bir yandan da başını çevirip içeride hâlâ elindeki reçeteyi okumaya çalışan Eczacı Murat'a baktı. Bir terslik vardı. İçeri geçip adamın eczacının başında dikildi. Eczacı Murat, reçeteyi sağa sola çevirip yazıyı sökmeye çalıştı ama bir türlü başaramadı. Hırsla dışarı çıktı. "Öldüreceğim bu adamı. Ölümü benim elimden olacak vallahi," dedi söylenerek.

"Kimi?" dedi Stalin.

"Başhekim Zülküf. Yazdıklarını okuyamayıp müşteriye rezil olayım diye kasten abuk sabuk bir yazıyla (kargacık burgacık) yazıyor reçeteyi. Deliyi getirip hastaneye başhekim yaparsan böyle olur!"

"Okuyamıyor musun sahiden?"

"Okuyamadım abi, buyur bak, zaten sinek siki gibi küçücük yazısı var adamın!"

"Ver bir de ben bakayım."

Eczacı Murat, içeride bekleyen sabırsız adamın yanına giderken elindeki yeşil reçeteyi Stalin'e verdi. Stalin Eyüp reçeteyi elinde çevirip durdu ama ilk başlarda kargacık burgacık harfleri o da seçemedi. Çok sonra sağa sola sallanıp harfleri yan yana getirince gülümsemeye başladı. Eczacı Murat, telefonun ahizesini kulağına götürüp Başhekim Zülküf'ü aramak için tuşları çevirdiğinde dışarıdan Stalin'in sesini duydu: "Okudum reçeteyi! Kapat telefonu," dedi.

Telefonun ahizesini kapatan Eczacı Murat:

"Sahiden mi?" diye sordu. "Ne yazıyor reçetede?"

"Markez: 3x1, aç karnına; Borgez: 2x1, tok karnına," dedi Stalin. *

*KIZ ARKADAŞLARIMIZ HIZLA BRONZLAŞMAYA ÇALIŞTILAR...

*BAYRAMDA TATİLE ÇIKMAYA KALKSAM, ANNEM AĞZIMA SIÇARI

*YAZ OKULU SINAVLARIMA ÇALIŞMAM LAZIM... O ZAMAN NEDEN BÜTÜN GÜN KİTAPLARIMI, YAZAR VE TÜRLERİNE GÖRE DÜZENLEMİYORUM?!

*OHA! HİÇ KUSURA BAKMA, ŞEZLONGA O KADAR PARA VEREMEM!

*ÖĞRENCİLİĞE DEVAM HÂLÂ, VERECEĞİNİZ HARÇLIKLARA TALİBİM!

*PARA FİLAN DÜŞÜNÜYOSAN, ŞU ANDA UNUT!

AĞIT GİBİ

FETHİ NACI

AĞIT GİBİ ÜÇ YIKIM

BİRİNCİ YIKIM: PARASIZ VE YATILI

1940'lı yılların acılı kuşağındaki birçok önemli isim gibi Fethi Naci de edebiyatımızın parasız yatılılarından. Beş yıl Erzurum Lisesi'nde parasız yatılı olarak okur.

Lisede sevdiği kızla birlikte iftihara geçmiş tek öğrencidir. Edebiyat etütlerinde sevdiği kızın dikkatini çekmek için her şeyi yapar. O güzel kıızı, uzaktan seyretmek bile yeterlidir o zamanlar. "İçinde bir kız gezse Erzurum çarşı pazarıdır." Ancak, sevdiği kız, kimya derslerine giren bir mühendisle son sınıfta evlenir. Giresunlu Naci, hem parasız, hem yatılıdır üstelik.

İKİNCİ YIKIM: "ABİ, KOMÜNİST NE DEMEK?"

Okuma yazma bilmeyen Giresunlu bir ailenin çocuğu olan Fethi Naci, İstanbul'a bir fakülteye yerleşmek için gider. Babası, onu gönderebilmek için evin çamaşır teknesini yirmi liraya satar.

İktisat'ı Sümerbank bursuyla okur. Sekiz yıl zorunlu hizmeti vardır. Konya Ereğli'de çalışırken tutuklanır. İçerde kendisine sadece bir kişinin yardımı olur. O da çalıştığı fabrikada ayakkabı boyacılığını yapan, adı bir suçtan içeri düşmüş gururlu bir adamdır. Sultanahmet Cezaevi'ne nakledilirken Giresunlu bir subayın yardımıyla linçten kurtulur. Bir buçuk ay sonra serbest kalınca, aynı fabrikada çalışması istenmez. Bir bakıma zorunlu hizmetten de kurtulmuştur. İstanbul'da Ameyetaş Madeni Eşya Sanayi'nde çalışırken onu Fethi Naci olarak tanımazlar ilkin. Çünkü, kimliğindeki adı Naci Kalpakçioğlu'dur. Ancak, muhbirlik kurumu boş durmaz. Beş yıl sonra, düşünceleri sebebiyle ikinci kez işten atılır.

İşsizdir, parasızdır, üstelik yatılı bile değildir. Memleketine gider. Babasını kadınlar çarşısında iki

çuval kuru soğan satarken görür. Soğan çuvallarının birinin başına oturur. Çaresizlik ve yoksulluk her yerdedir. O yıllarda komünist olmak, şimdiki gençlerin bilmedikleri bir duygudur. Taksim'de ya da Kızılay'da başlığı Komünist olan bir gazeteyi satmaya hiç benzemez. Dört ay boyunca sağcı bir arkadaşı dışında, kimse ona yakınlık göstermez. Bir gece karanlıkta bir çocuk sesi duyar: "Abi, komünist ne demek?" Taşrada damgalı bir komünist olarak dolaşmanın tüm sıkıntılarını derinden yaşar. Kimse onunla konuşmaz, konuşamaz. Arkasında hep bir sivil polis gölgesi dolaşır. Şehirde bir valinin bir de onun özel koruması (!) vardır. Naci Kalpakçioğlu, Eleştirmen Fethi Naci olduktan sonra, Giresun'a yirmi yıl hiç uğramaz.

ÜÇÜNCÜ YIKIM: AĞIT GİBİ

24 Aralık 1976'da hayatında büyük bir olay daha vardır. Kızını ve ayrıldığı eşini bir trafik kazasında kaybedince aynı anda 'iki kez' ölür. Bu yüzden gelecekteki üçüncü ölümü o kadar önemsemez. Cemal Süreya'ya göre, "Büyük bir takvimsizliğe girer o günden sonra."

Hürriyet Gösteri'de yayımlanan Ağıt Gibi başlıklı yazısında kızını anlatır. Yolda bir başına yürürken, içerken, dostlarıyla sohbet ederken hep yirmi bir yaşında kaybettiği kızıyla ilgili görüntüler belirir gözlerinde. O görüntülerden birini şöyle aktarır:

"Bugünmüş gibi anımsıyorum, 20-21 Mayıs olaylarından sonra Türkiye İşçi Partisi'ni de bu olaylara bulaştırmak istemişler, bir pazar sabahı 20-30 kadar TİP'liyi toplamışlardı. İki sivil polis kapımızı çaldığı zaman saat altı falan olmalıydı. Evi arayacaklarını söylemişlerdi. 12 Mart döneminde olduğu gibi kitap meraklısı değillerdi; mektup vb. arıyorlardı. Onun yattığı odada da bir valiz vardı. Bir yıl önce, 1962'de, Vatan'da günlük fıkralar yazarken gelen okur mektupları o valizdeydi.

Polisler o valizi odasından öylesine gürültüyle aldılar ki uykusunun çok ağır olmasına rağmen uyandı. (Oysa 12 Mart ertesinde sekiz-dokuz kişi eve girip önce onun odasına dalmışlardı ve o uyanmamıştı!) Gözümün önünde -ve onun hayretle, korkuyla açık gözlerinin önünde- bütün mektupları bir bir elden geçiriyorlardı. (O günden sonra hiçbir mektubu saklamadım, yırttım attım. Onun iki yıl boyunca Paris'ten yazdığı mektupları da!) Annesi, onu, mutfağa geçirmiş, bir tabureye oturtmuştu. Bana kahve yaparken üzerine çıktığı tabureye... Peynir ekmeğe vardı önünde. Polisler aramayı bitirdikten sonra kimi mektupları almışlar; 'Beraber gideceğiz.' demişlerdi. Ayrılmadan, öpmek için mutfağa gitmişim. Yaşadıkça unutmam olanaksız: Lokmaları çiğniyor, yutamıyordu; gözlerinden sel gibi yaşlar boşanıyor; ama hiç sesi çıkmıyordu. Nasıl sarılmıştık birbirimize! 1963'ün Haziran başlarıydı; demek dokuz yaşına girmesine daha dört ay vardı; Şimdi Ruhi Su'nun 'Gitme Yemen'e Yemen'e / Yemen sıcak dayanaman / Tan borusu çaldığında / Sen küçüksün uyanaman' diye söylediği türküyü (ağıdı) her dinleyişimde kendimi tutamayıp, ağlarken hep o sahneyi yaşıyorum: Ne zaman döneceği belli olmayan babasının ardından ağlayan, tek sözcük söylemeden, gürültü patırtı etmeden ağlayan, bütün acısını, korkusunu bana sarılışıyla anlatan o küçücük çocuk... Lokmaları boğazından gitmeyen, ama annesini ve beni üzmemek için yiyor gibi görünmeye çabalayan o küçücük çocuk...

Sonra, 24 Aralık 1976'da her şey bitti. Şimdi artık bir ben var bende benden içeri: Deniz."

Acıyı, yalnızlığı, sevgisizliği, yoksulluğu derinden yaşayan Giresunlu Naci için o tarihten sonra, bir tek ölüm kalmıştır. O da umurunda değildir. "Ölüm yaşanmıyor ki..." dese de 23 Temmuz 2008'de Türk eleştirisine ölümü yaşatır. ✱

Yarenlik ELVEDA

Yarını uzak sanmışım, düne gelmez dediğim gibi... Tam on altı yazılmış aşkımdan gizli tarihine.

Biraz daha seninle olduktan sonra alından öpüp sana diyeceğim 'elveda'.

Seninle olduğum sürece gözünü morartmadığım, sırtını karartmadığım, her gün tepene çıkıp oynatmadığım günüm olmadı ama gayri gidiyorum. Unut, unuttukların gibi. Yeni insanlar kucaklarsın nasırlı sırtında. Ben, gittikten sonra deme ki sevmedi. Sevdim seni. Yalnızlığa ertelenmiş gözyaşları geceyi nasıl beklerse öyle sevdim. Sınavlara ve sevdalara geç kalmış taşralı bir delikanlının gücenik duruşu gibi sevdim. Asla konuşamayacakları kızlara sevdalanan mahcup âşıkların içinden geçen türküler gibi sevdim. Sevmeseydim, sevgilimin adını alına yazar, her günümün yarısını sana harcar mıydım hiç?

Gerçi sen biraz kabacaydın, ne kadar uğraştıysam

da inceltemedim seni. Ha kalorifer boruları, ha sen! On altı yıl boyunca bir gülümseyişi boşuna bekledim. Ne 'günaydın', ne 'hoşça kal' dedin bu vefalı dostuna. Ben rakamatarların altında fizik, kimya derslerinde ateşten halay sekerken sen hep odun gibi baktın! İçimi titreşimlere boğan her coşkuda senin sertliğine karşılaştım. Yine de senden ayrılmak zor olacak. Kitaplarıma hamal, dirseklerime destek oldun. O mağrur suskunluğunla "annemin bıraktığı yerden sarıldın" bana.

Birazdan herkes sessizce ayrılık burcuna girecek; albümler, her geçen dakika ışıklı bir uzaklığa dönüşecek ve benden başka kimse senin 'yas tatili'ni anlamayacak. Aslında ben hiçbir şeyin değil, senin kıymetini yazmak isterdim. Ama neylersin ki sen hep alta kalıyorsun. Sen, kendin eğilip bükülüp hizaya girmişsin. Orman kökenli olduğunu söylemişlerdi senin. Dağdan indiğini, ruhsuz olduğunu anlatmışlardı.

İnan ki hiçbirine inanmadım. Bugün seninle son dersimiz... Gözlerimin hatıra defterinde yıllarımı özetleyen bir fotoğraf olarak kalacaksın artık!

Unut, artık beni sevgili sıram! ✱

Ben, gittikten sonra deme ki sevmedi. Sevdim seni. Yalnızlığa ertelenmiş gözyaşları geceyi nasıl beklerse öyle sevdim.

BAZI SIRLAR ASLA ÖLMEZ. SADECE KİLİT ALTINDA TUTULURLAR.

“Trendeki Kız’dan beri hiçbir gerilim romanı
beni bu kadar etkilememiştir.”

—TESS GERRITSEN

“Nefesinizi tutun,
işlerinizi bırakın, aslına
bakarsanız bu çıkış
romanını bitirene kadar
tüm planlarınızı unutun
çünkü bu roman sizi ilk
sayfadan esir alacak...
Fevkalade, etkileyici
ve mutlaka okunması
gerekıyor.”

—GLAMOUR

**TÜM
KİTAPÇILARDA!**

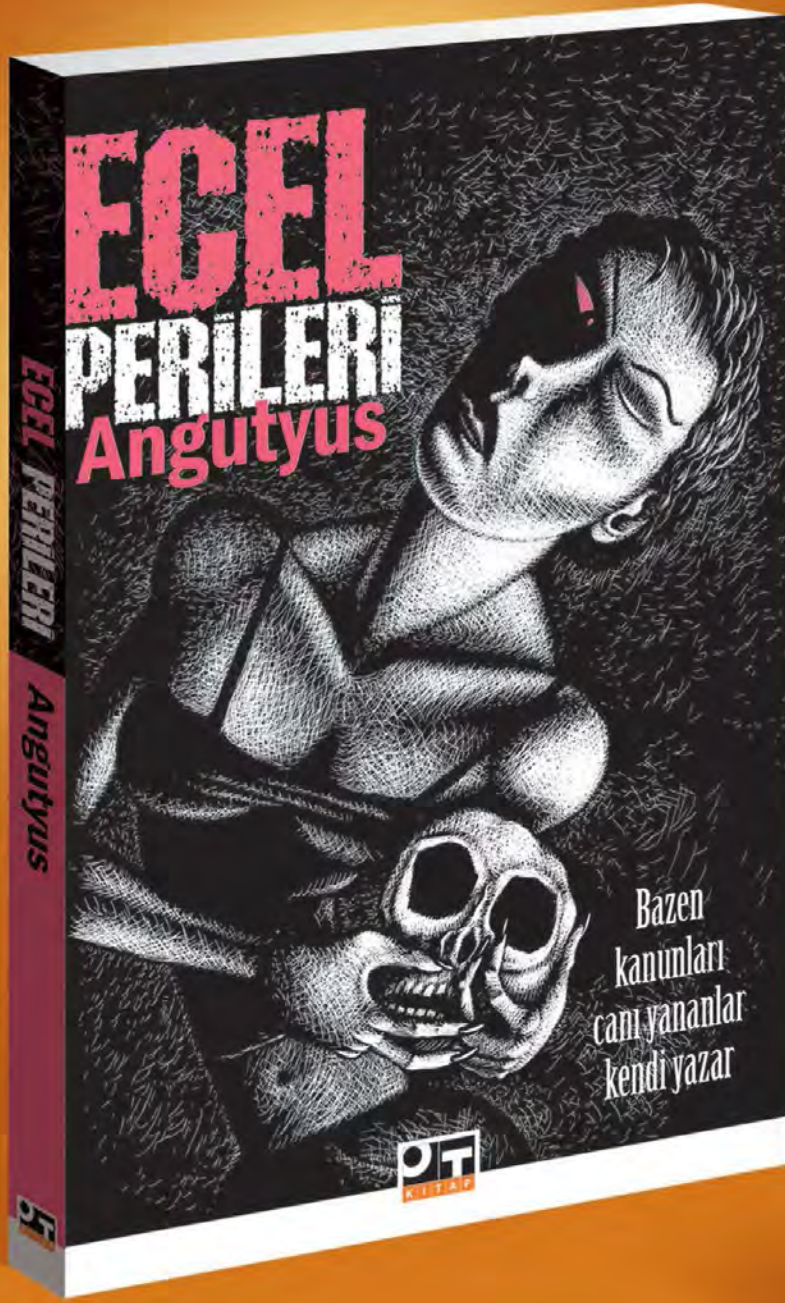

www.yabanci yayinlari.com
İnternet satış: www.ilknokta.com

f/yabanci yayinlari t/yabanci yayinlar i/yabanci yayinlari

Genel Dağıtım **PUNT**

"maksat okumak olsun"

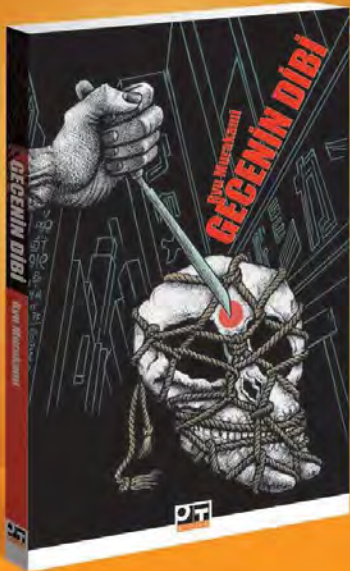
Ankara'da bir şeyler oluyor...
Boynu kırılmış cesetler her kör delikten çıkıyor...
Profesyonelce işlenmiş cinayetler...
Cinayet Büro polisleri, bu bilmeceyi çözmeye çalışıyor...
Tecavüzcü ve sapıkları avlayan bir katil...
Bulunamıyor...

Angutyus yeni romanında bilmecelerle dolu bir labirente davet ediyor herkesi. Adaleti ararken kendi adaletini yaratmak hiç böyle ölümcül olmamıştı.

Ercan Uğur'un ilk romanı Kıskanmak Öldürmenin Yarısıdır şaşırtıcı derecede yetkin bir kitap. Yaprak yaprak açılan güzel hikâyesi kadar yazarın benzersiz dili de övgüyü hak ediyor. Bir cinayet hikâyesi hiç bu kadar tatlı anlatılmamıştı.

Kemal Varol

"Yaşama sevincinizin kaynağı olan içinizdeki çocuk, sineklerin kanatlarını koparıp böcekleri yakmayı bıraktı mı? Ryu Murakami'nin sorusu bu."

Hakan Günday

"Tokyo gecelerine benzersiz bir turistik tur. Kesilen ses telleri, yırtılan damarlar, parçalanmış iç organlar, kusmuk, kan... Her şey dahill!"

Hakan Bıçakçı

Bu kitap, kötü çocuklar olmadığımızı ispat etme ve bize verilen gazları kolayca yuttuğumuzun hesabını verme çabası aslında.

6. BASKI

"Baba Öyküleri"ni anlatmayı kabul etmiş yirmi güzel insan Jehan Barbur'un yürek sesiyle, susamadıkları, şaşırtıcı, coşkulu, derin sohbetler ediyorlar. Kimi babasına sevdalı, kimi küskün, kimi yaralı. Kimi özlüyor, kimi unutmak istiyor... Onlar anlattıkça, yalnızlığımız azalıyor.

Jehan Barbur sordukça, kendi öykülerimiz dile geliyor.

4. BASKI

www.otkitap.com

kentin suçlusu

Reşat Ekrem Koçu aktarıyor: "Eski yelken ve kürek devri gemiciliğinde, her gemide birkaç tane talimli maymun bulunurdu. Bunlar, açık denizde gemilerin direklerinin ta tepesine tırmanarak korsan gözcülüğü yaparlardı; gayet keskin olan gözleriyle ufukta bir gemi gördükleri zaman bağırarak haber verirler, gemiciler de korsan cengine hazır bulunurlardı.", ... Bu hayvanların satıldığı yer de Galata'da, iki köprü başı arasındaki sahaydı."

III. Murad'ın hocası olan, gayet mutaassıp, asabi, her aklına geleni yapan Albül Kerim Efendi bir gün, okuduğu kitapta "Maymun fuhuşa alet olur" diye bir bent görür. Bunun üzerine hiddetlenen hoca, arkasına binlerce insanı takarak Azapkapısı çarşısını basar ve oradaki "biçare" maymunları toplatıp civar ağaçlara astırarak idam ettirir.

Hiç kimse de erkekler tarafından istismar eden bu zavallı hayvanları "Neden asıyoruz, neden bu günahı işleyenlerle hesaplaşmıyoruz?" sorusunu sormadı.

Aynı tarihlerde Avrupa'da engizisyon sadece insanları öldürmüyordu. Engizisyonun olmadığı İngiltere de bile hayvan idamları vardı. Sebepleri basitti: Kazara insan öldürmüş veya tecavüze uğramış domuz, köpek vb. gibi hayvanlar darağacını boyluyordu. Tabii ki kimse de "Bu hayvanlar suça kurban edilirken onları neden suçlu gibi infaz ediyoruz?" sorusunu sormadı.

Engizisyonun insanları öldürmeden önce imana getirme aletleri basitti: Dikenli tasma, kafes, demir ağız tıkaçı, testere, kafa ezen ve parmak kıran mengeneler, kemik kıran sarkaç, iğneli sandalye, uzun iğne, et koparmak için kanca, ateşte kızdırılan maşa ve mandallar, çivili lahitler, kol ve bacakları kopartıncaya kadar geren gergi mekanizması, içi dışkı dolu fiçiler, cinsel organlara sokulan ve içeride açılan aletler vb...

Osmanlı'da da itirafname cihazları basitti: Canlı canlı deri yüzmek için ustura, ateşte ısıtılıp kor hale gelince saçları kesilmiş kafaya giydirmek için demir tas, sinirleri çekmek için cımbız, uzun içine sonda gibi sokmak için burgu, kaynar sudan soğuk suya, oradan tekrar kaynar suya sokmak için kazanlar, kol-bacak-ayak kemiklerini kırmak için çekiç vb...

Bu cihazları icat eden, kullanımına karar veren ve uygulayanlar da doğal olarak erkeklerdi: Kurbanlar da çoğunlukla kadınlardı. Her şeyle suçlanıyorlardı. Kafir, şeytan, cadı, baştan çıkartan, kötülük saçan... Ama temeldeki sorun kadın olmalarıydı. Erkekler; günahlarını, günah işleme gerekçelerini kadının varlığı üzerine yıkmayı çok sevmişlerdi, hala da büyük bir şehvetle seviyorlar.

Papa III Honorio bütün imanıyla şöyle sesleniyordu: "Kadınların konuşmaması lazım. Zira dudakları insanlara büyük sıkıntılar yaşatan Havva'nın lanetini taşıyor." Burada kastedilen "insan"ın erkek olduğu hemen anlaşılır. Konuşmayı bırakın, gülen kadının iffetsiz, doğurmak istemeyen kadının "yarım" olduğunu

da düşünürler sayesinde öğrenmiştik zaten.

Kadınların konuşmaya başlaması veya konuşma çabasına girmesi de işkence gibi bir sürteçti. Zira "kıt akıllı" olarak tanımlanan kadınlar; köleler, suçlular gibi bir çok haktan mahrumdular, çünkü onların işlevi düşünmek ve soru sormak değildi. Verilen işleri yapmak, verilen duruma iman etmek ve tabii ki "tam" olmak için doğurmak.

Baudelaire, Flaubert, Anatole France, Emile Zola Paris'i ele geçiren komünçüleri aşağılıyorlar ve yok olmasını istiyorlardı: "Pis kokan hayvanlar vahşi ulumalarıyla bizi istila ediyorlar.", "Laik, parasız ve mecburi eğitim aptallarının sayısını artırmaktan başka bir işe yaramaz.",

"Kudurmuş olan bu köpeklerle merhamet edilmemesi gerek",

"Komünçüler katiller topluluğudur, ... iktidarlara kurşuna dizme mangalarının önünde nihayet ortadan kalkıyor."

Komün içinde bulunan erkekler de kendilerinin yanında omuz omuza savaşan kadınları aşağılıyorlardı: Haklarını istedikleri için onlara yangın çıkartıcı anlamında "petroleuses"

deniyordu hatta. Eşitlik için talep ettileri oy hakkını alamadılar ama komün'ün yenilgisinden sonra eşitlik hakkını vermeyen yoldaşlarıyla eşit eşit kurşuna dizildiler.

Eduardo Galeano aktarıyor: "Conception Arenal 1840'lar Hukuk Fakültesindeki derslere göğüslerini çift korseyle gizleyip, erkek kılığına girerek devam ediyordu. ... 1850'lerde Madrid toplantılarına katılabilmek için erkek kılığına girmeye devam ediyordu. Ve 1870'lerde, saygın bir İngiliz örgütü olan Cezaevi Reformu için Howard Topluluğu onu İspanya temsilcisi olarak atadı. Atama belgesi Sör Conception Arenal adına düzenlendi.

Kırk yıl sonra bir başka Galiçyalı kadın, Emilio Pardo Bazan, bir İspanyol üniversitesinde ilk kadın öğretim üyesi oldu. Hiç bir öğrenci onu dinlemeye layık bulmuyordu. Derslerini boş sınıflara veriyordu." Tabii ki şimdilerde de çoğu erkeğin onay vereceği gibi kadın kafasının alamayacağı işlerdi bunlar.

Bilgisayar programlama dillerinden biri olan Ada, 1843'te kendi kendine öğrendiği matematik kuramı sonucu tekstil makinelerinin daha verimli çalışması için komutlar yükleyebileceği sistem geliştiren bir kadındı. Bir hanımefendiye uygun olmayan matematik öğrenme işini ailesi zor kabullenmişti.

Yine Geleano'dan: "1847 yılında yayınlanan üç roman İngiliz okurlarını derinden etkiledi. Ellis Bell'in 'Uğultulu Tepeler', ... Acton Bell'in 'Agnes Grey', ... Currer Bell'in 'Jane Eyre' romanları. Bu yazarların kadın olduklarını hiç kimse bilmez. Bell erkek kardeşler aslında Bronte kız kardeşlerdir." Emily, Anne ve Charlotte Bronte edebiyatın

erkek egemen dünyasına girebilmek için erkek ismi kullanmak zorunda kaldılar.

Emily Dickinson öldüğü zaman ailesi odasında 1800 şiir buldu gizlenmiş halde. 56 yıllık yaşamı boyunca da sadece 11 şiiri yayınlanabilmişti. Onlar da ya takma ya da isimsiz olarak.

Bu kadar badire atlatan kadınlar hala vücudunun varlığı nedeniyle suçlu bulunabilir mi? Tabii ki evet! Geçen ayki bir haberi hatırlayalım: "22 yaşındaki bir kadın, Katar'da 'tecavüze uğradığı' gerekçesiyle şikayet için gittiği polis tarafından 'zina' yaptığı için tutuklandı." Zira oradaki yasaya göre, kadın tecavüze uğrasa bile zina yapmış sayılıyor. Zanlının ailesi, Hollandalı kadına "tecavüzcüsü ile evlenmesini" önerdi. Tanıdık bir cümle değil mi? Ceza bitmiyor...

Uzklara gitmeyelim, buraya Ankara'ya, meclisteki komisyonlardan birine bakalım: Kısa adı "Boşanma komisyonu" olan, uzun isminde de "Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemler" gibi kelimeler bulunan kurula.

Komisyonun önerilerinden biri şu: "Çocuk istismarcısının, tecavüz ettiği çocukla 5 yıl boyunca 'sorunsuz' ve 'başarılı' bir evlilik sürdürmesi halinde denetimli serbestlikten yararlanması..." Gerekçesi, aile kurumunu güçlendirmek. Tecavüzcüsüyle evlendirilince aile olunuyor. Zaten sırf namusu temiz olsun diye tecavüzcüsüyle zorla evlendirilen kadınlar varken buna çocuklar da katılmış oldu. Ailecek güçleniyoruz.

Kadının mevcudiyeti hala "Bir erkeği suç işlemeye iten varlık" olarak tanımlanmaya devam ediyor. Bir de vagon problemi var: Ankara'da kadınlara ayrı metro vagonu konulması için anket yapıldı. Anket devam ederken "büyük düşünür" erkekler; "Karma vagona binen kadınlar taciz edilmek istiyordur" fetvasını vermişlerdi bile... Bu; o vagona kadın binerse, cüretinden ötürü taciz edileceğinin göstergesiydi. Aynı zamanda erkeğin yapacağı taciz için söyleyeceği "O zaten aranıyordu, aranmasa karma vagona binmezdi. Beni değil onu suçlayın!" bahanesinin öncülü olan bir fetvaydı. Öldürülen kadınların "katili haksız tahrige(!) maruz bırakması" gibi...

Stephan Hawking, zamanda ileriye doğru seyahatin kuramsal olarak mümkün olabileceğini ama geçmişe yolculuğun imkânsız olduğunu söylüyor, formüllere dayanarak.

Ona yanılmış olduğunu göstermiş olduk hep birlikte.✿

Tarih boyunca erkekler; günahlarını, günah işleme gerekçelerini kadının varlığı üzerine yıkmayı çok sevmişlerdi, hâlâ da büyük bir şehvetle seviyorlar.

Bu hikâyeyle başlar konuşmasına David Foster Wallace. Ve sonra ekler, “Fakat ben o bilge, yaşlı balık değilim...”

BU SU*

David Foster Wallace

“İki genç balık beraberce suda yüzyormuş. Karşıdan gelen yaşlıca bir balığa rastlamışlar; yaşlıca balık onlara bir baş selamı vererek şöyle demiş: “Günaydın çocuklar. Su nasıl?”

Genç balıklar yüzmeye devam etmiş. Ama bir süre sonra, biri diğerine dönüp sormuş: “Su da neyin nesi?”

David Foster Wallace

Bu hikâyeyle başlar konuşmasına David Foster Wallace. Ve sonra ekler, “Fakat ben o bilge, yaşlı balık değilim...” Yer Kenyon College, yıl 2005, dinleyiciler yeni mezun olacak öğrencilerdir. Karşılarındaki adam ise şimdiye kadar gördükleri akademisyenlere, yazarlara, yetişkinlere pek benzemiyordur. Uzun saçları, başka bir zamandan gelmiş edası, insanın içinden geçip kalbine dokunan bakışları vardır. Sözcüklerin kölesi, Tanrı’nın insanlığa düştüğü dipnot, zamansız bir dervıştır. Birçok filozof ve kendiyile başa çıkamayan yazar gibi insan ruhunun en karanlık yerlerinden seslenir.

Felsefe ve Edebiyat

1962’de New York’ta doğar Wallace. Felsefe ve edebiyat öğrenimi görür. Kısa öykü ve denemeleriyle kısa zamanda hem eleştirmenler hem de okurlar tarafından hayranlıkla takip edilen bir yazar olur. Fakat Türkçeye çok az eseri çevrilir. Birisi Kenyon College’de yaptığı konuşmasından derlenen “Bu Su”, diğeri “İğrenç Adamlarla Kısa Görüşmeler”. Çağdaş Amerikan edebiyatının en büyük kalemlerinden birisi olan Wallace, sık sık insanın kendini tanımasından, gerçeğin ne olduğundan ve olağan ayarlardan bahseder. Yani doğduğumuz gün devrelerimize işlenen, “bir şey” olmanın önemli olduğunu söyleyen, seçtiğimiz şeyleri seçtiğimizi sanmamızı sağlayan ayarlardan...

Olağan Ayarlar

“Herkes bir şeye inanır” der Wallace konuşmasının bir yerinde. “Yapacağınız tek seçim neye inanacağımızdır. Paraya ve maddiyata taparsanız eğer, hayata anlam kazandıran para ve maddiyatsa sizin gözünüzde, sahip olduklarınızla asla yetinmeyeceksiniz. Kendi bedeninize,

güzelliğinize, cinsel çekiciliğinize taparsanız mütemadiyen çirkin hissedecek ve zaman ile yaş kendini belli etmeye başladığından mezara girmeden önce milyonlarca kez öleceksiniz. İktidara taparsanız zayıf hissedip korku duyacak, korkuyu yenmek için iktidarınızı daha da kuvvetlendirecek başkalarını ezme ihtiyacı duyacaksınız. Zekânıza, zeki bilinme arzusuna taparsanız sersem gibi hissedecek, insanları kandırdığınızı, her an foyanızın ortaya çıkabileceğini düşüneceksiniz. Bu gibi şeylere tapmanın hileli tarafı bunların kötü ya da günah olması değil, bilinçsiz gelişmesidir. Bunlar olağan ayarlardır.”

Büyük G ile Gerçek

Konuşmasının sonuna doğru yetişkinlerin hayatlarından bahseder öğrencilere.

Tekdüze günlerden, can sıkıntısıyla yapılan işlerden, mesai

bitimindeki trafikten. Yani

aptalca ve sinir bozucu

şeylerden... “Peki, ne

yapacaksınız?” diye sorar

sonra. “Bunaltıcı bir

trafikte yavaş gittiği için

öndeki arabanın şoförüne

mi kızacaksınız? İş dönüşü

uğradığınız marketteki

kasa kuyruğunu görünce

öfkelenecek misiniz?

Yoksa alışveriş merkezinde

çocuğuna bağırarak şişko kadına mı

sinir olacaksınız?”

“Belki de o şişko kadın her zaman böyle davranmıyordur. Belki son üç gecesini kemik kanserinden ölmekte olan kocasının elini tutarak geçirmiştir... Büyük ‘G’ ile Gerçek olan tek şey şu ki nasıl görmeye çalışacağınıza siz karar verirsiniz.”

46

Bu konuşmadan tam üç yıl sonra ömrü boyunca peşini bırakmayan depresyonla son bir savaşa tutuşur Wallace. Kimi zaman elektroşokla, kimi zaman antidepresanlarla birlikte sürdürdüğü mücadelenin sonuna gelmiştir artık. Bütün gün evden çıkmaz. Bilgisayarındaki dosyaları düzenler. Son romanının taslaklarını tasnif eder. Eşine küçük bir not yazar. İpi boynunu geçirir. Ve kendini geldiği boşluğa bırakır... Bu güzel adamdan geriye, yıkanmak istemeyen çocuklar için küçük “Bir Yol Haritası” kalır. Ve her ne kadar ben o yaşlı balık değilim dese de onu okuyanlar aslında onun kim olduğunu bilir. ✨

EPİGRAMLAR

I

Senin için sokağa çıkamaz oldu, diyorlarmış, Güya yüzüne tükürüleceğinden korkuyormuşsun. Katılmıyorum bu söylentilere: Tanırım seni yıllardır, yüzüsün tekisindir — neden korkasın?

II

Kama Sutra’ları hatmetmişsin, bütün yastıkaltı edebiyatı elinden geçmiş, neye yarar: Kutular dolusu mavi hap yetmiyor kalemini dik tutmaya.

III

Çay bahçesinde oturduğum sandalyeden görüyorum: okkalı ve şoförlü siyah otomobilden çıkıyor, karşıdaki lüks sayfiye lokantasının bir masasında ayağa kalkarak seni karşılayan hıyarların tek tek elini sıkıyorsun. Yanındaki, başbakanın başdanışmanı olalı beri sana tahsis edilmiş iki yarma koruma ayrı bir masaya alınıyor, koltukaltları şişkin, merak etme gözlerini senden ayırmıyorlar. Beyaz takım elbisenin içinde pek şıksın, ceket üst cebinden taştan ipek mendil keten ayakkabılarında eşrenkli, şu var: Üstündeki dandy’lik altındaki bir türlü kaybolamayan kasabalılıkla ne yapsan örtüşmüyor işte. Yarım saat sonra kalktığında masadan herkes fırlıyor ayağa, otomobile doğru yürüyedur, görünüyor sırtını döndüğünde pantolonuna kışından yayılan kırmızı leke: Besbelli sabah başyazını ıkına sıkına yazarken gerilen basurun biraz önce dayanamayıp çatlamış.

IV

Bir vakitler umut bağlanmış bir taydın, zaman insafsızdır, seni kasapların bile istemediği bir yılkiya dönüştürdü, Eliot’dan başladın, Mao’ya geçtin oradan, girmedeğin bataklık kalmadı, dalmadığın abuk teori, geldin dayandın sonuna: Saray bahçesinde toynaklarınla toprağı eşeliyorsun, besbelli dânişmendlik bekliyorsun: Beyhûde bekliyorsun!

V

İslanmaz yanmaz yırtılmaz kâğıtlar getirtmişsin — mutlusun kalıcı olacak şiirlerin böylece sanıyorsun, ah! mürekkebinin hem de nasıl uçucu olduğunu unutuyorsun.

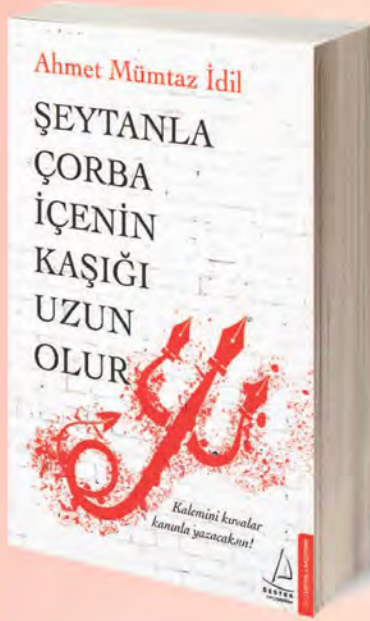
VI

Martialis’e özeniyor diyormuşsun arkamdan, yaklaştık da göstereyim sana, bir de Nef’den nasıl Osmanlı şamarı, Eşref’ten nasıl zehirli fiske, Tevfik’ten pandik nasıl öğrenmişim.

VII

Sabah Akşam tıpkı Cheever’ın Büyük Yüzücü’sü havuzdan havuza durma yüzyorsun — giderken kirlettiğin onca suyu dönerken ne uğruna yutuyorsun?

DESTEK YAYINLARI

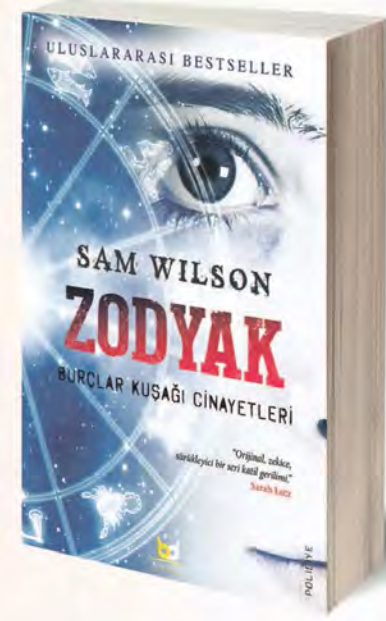

Ülkesinin yetişmiş beyinlerine “tahammül” edemeyenler, polis-asker koruması altında yaşamaya mahkûmdur.

Ahmet Mümtaz İdil
ŞEYTANLA ÇORBA İÇENİN KAŞIĞI UZUN OLUR

BEYAZ BAYKUŞ YAYINLARI

Öyle bir toplum düşünün ki insanlar burçlarına göre sınıflara ayrılmış, statüleri doğuştan belli ve kaderlerini ne yaparlarsa yapsınlar değiştiremiyorlar.

Sam Wilson
ZODYAK - BURÇLAR KUŞAĞI CİNAYETLERİ

DESTEK MEDYA GRUBU

GENÇ DESTEK YAYINLARI

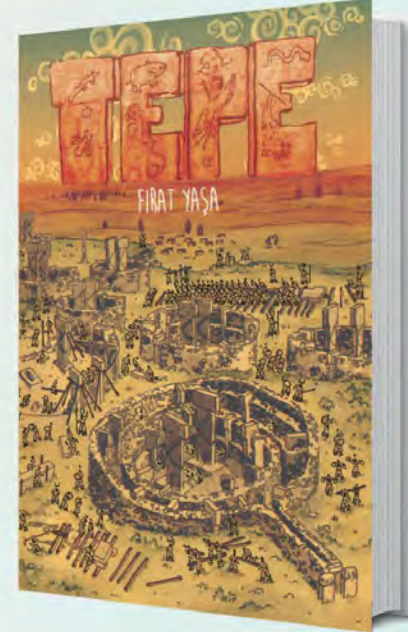

Bizi biz yapan en büyük erdemlerin; dostluğun, özverinin ve yardımseverliğin ölümsüz başyapıtları Küçük Prens, Küçük Karabalık ve Mutlu Prens “Yaşı Olmayan Klasikler” serisinin ilk kitabında buluştu!

Antoine De Saint-Exupéry - Samed Behrengi - Oscar Wilde
YAŞI OLMAYAN KLASİKLER 1
KÜÇÜK PRENS - KÜÇÜK KARABALIK - MUTLU PRENS

KARAKARGA YAYINLARI

Harikulade çizgi ve renklerle bezeli bir Göbekli Tepe masalı. Mistik bir çizgi roman.

Fırat Yaşa
TEPE

EDITÖR NOTU / NERMİN YILDIRIM

Selam! Bu ay beş yüze yakın yazı geldi, hepsini tek tek okuduğuma emin olabilirsiniz. Ne var ki yerimiz kısıtlı. Bu nedenle çok severek okuduğum, bu sayfalarda yer almayı kesinlikle hak eden pek çok öyküyü, şiiri, istemeyerek de olsa elemek zorunda kaldım. Hepinize tek tek cevap yazmak isterdim ama zaman kâfi değildi, elimden gelmedi. Affediniz. Emek verip yazdığınız ve kıymet verip bize gönderdiğiniz o güzel yazılar için binlerce teşekkür. Yazmaya devam!

YARIM / Şebnem Yıldırım

Yarımın, dedi çıktı...

Öyle ya 33 yaşında, çocuksuz kadındım. Benden beklenilenin tam aksi işlerle geçmişti, onca doğurgan yıl! Trigonometri öğrenip, Nazım şiirleri ezberlemiştim. İkiz erkek bebeler yerine Suriyeli mültecilerin acılarına gebedim. Haddimi epey aşmışım, onda olmayan diplomaya sahiptim, üniversiteliydim!

Bir kadının ne zaman yarım kaldığını, pek çok şeyi bilmediği gibi bilmiyordu...

Ben 26 kasım 2014 sabahında yarım kaldım mesela. Babam öldü!

Ailece eksildiğimiz gündü...

Ayşe'yle Tuğba da yarım kaldılar... Anne olurken yoktu çünkü anneleri...

Çoğalmak tam olmaya yetmiyordu sanki!

Özgecan gece yarısı o dolmuşun içinde yarım, Cansel intihar ederken bile yarısını bırakıp gitti bize, 296 töre cinayetine kurban ettiğimiz kadınların çocukları tam, umutları yarım, 36bin kız çocuğu okula gidemedi eğitimleri hayalleri yarım kaldı.

Adlarını hepimiz biliyoruz, susuyoruz:

Kadın dayak yediğinde

Küfür edildiğinde

Tacize uğradığında

Taviz vermek zorunda bırakıldığında

Erkeğe muhtaç

Savunmasız bırakıldığında

Yarım kalıyordu oysa ...

Senin hesabınla hep yarım kalacak kadınlar vardı. Biyolojik olarak anne olma yeterliliğine sahip olmayan hemcinslerim...

Dünyaya senin gibi bir eksik yürek getirselerdi daha mı iyiydi?

Kadının kıvrak zekasını, duygusal enginliğini, sanatsal yeteneklerini, becerilerini, şefkatini hiçe sayıp onu yalnız üremeye yarayan, sıfatıyla değerlendirmeye almak sizin sığlığınız ... Kadına saygısızlığınız!

Ananı da al git lan, demiştin çiftçi Mustafa'ya. O vakit öğrenmişik doğuran kadına da saygın olmadığını!

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

SONSUZ DÜŞÜŞ / Okan Kuklaci

Yıldız yağmuru başladı. Bir mucizeye tanıklık ediyorsun. Evrenin, sonunda seni de fark ettiğine inanmıyorsun. Seçilmiş bir insan olduğuna düşünmeye başladın. Hangi kriterlere göre seçildin, seçileceğini hissettin mi ya da böyle bir olayın farkında mıydın bilmiyorsun. Tadını çıkarmaya bak. Zamanın sonsuz olması kendi problemi. Oysa senin için zaman bazen çok kısa bazen de çok uzun. Hep sonrasını bekliyorsun. Sonrası? Sonrası için öncesi;

Galata köprüsünden eller cepte geçiş merasimindesin. Pis bir sokaktaki ucuz bir evin ürkütücü odasından kaçarcasına çıkıp, şehrin kollarına bırakmaya çalışıyorsun kendini. Bırakmak, karışmak manasında değil. Öyle yukarıdan bir yerden boşluğa doğru bırakmak ve sonsuz düşmek.

Midenden gelen bir sesle irkiliyorsun. Bir uyarı ve acil durum sireni geliyor kulağına ya da vücudunun her yerine. İrkilme sendromunu yenemedin bir türlü. Oysa açlık hiç yabancı değil sana. Uzun zamandır can yoldaşın. Gecelerini paylaşıyorsun çoğu zaman. Konuşmaya bile çalıştın bir süre onunla. Başarabilsen devrimin olurdu belki ama asosyal olduğuna karar verdin. O monoloğu seviyor.

Balık tutanlar neşesiz. Bu da zevkten zorunluluğa evrilmiş bir işe döndü. Aralarında ne şaka kaldı ne de neşeli kahkahalar. Pazartesi sendromu bile yaşıyor olabilirler. Bu kadar balık tutanın verdiği fosfor desteğinin, ülkenin zekâ seviyesine yansımamasına hayıflanıyorsun. Yoksa yansımış hali mi bu?

Açlığının imtihanı yine simitle olacak. Açık büfe yapmaya karar verdin. Ama simitten değil simitçiden oluşuyor çeşitler. Hangisinden alacağına karar vermeye çalışıyorsun: Genç yaşı, tablada-arabada, kısa boylu-uzun boylu? En gencine yöneldin. Gevreğinde gevreğini seçiyorsun. Zor yenen ama uzun süren. Parasız açların ilk tercihi.

İlk ısırışın dayanılmaz mutluluğu. İktisat tabiriyle marjinal faydanın en fazla olduğu anlar. İkinci ısırış çay arzusunun tetikliyor. Üçüncü ısırışın hazzı göğü yarıyor sanki. Sanki gerçekten yarıyor. İstanbul'un bütün simitleri toplanmışlar Yeni Camii'nin minaresine. Sıyırıp susam kostümlerini üzerlerinden, serpmeye başlıyorlar aşağıya doğru gibi.

Ama bunların parlaklığı göz alıcı. Hafif bir ürperti hissedince dolu yağıyor olabileceğini düşündün. Ama avucuna konan sıcaklık başka bir duygu. Bu parlaklık yıldızları andırıyor. Gök yorgan da diyebilirsin. Yıldız kaydı mı aklına hep Eşkiya filmi gelirdi. Yine geldi. Diğer insanların ne yaptığını merak ediyorsun. Etrafta kimsenin olmaması şaşırtıyor seni. Yalnızsın. Her yer sana ait gibi. Sanki sonsuz düşüşünün son durağındasın. Sonun sonu. Büyük bir ferahlama hissi. Açlık yok. Kötü ev yok. Eski-kirli kıyafet yok. Parasızlık yok. İşsizlik yok. Utanma yok.

Bulutların üzerinde yıldızlardan beş taş oynarken, aşağıda bulanık İstanbul'u seyretmek. Bulanık İstanbul? Toz bulutu. Midenden gelen açlık sireninin sesini duyuyorsun sanki. Tonu alıştığın farklı bu kez. Toz bulutu dağılmaya başlayınca, diğer insanları da seçebiliyorsun artık. Hatta bir tanesinin üzerine çıkıp göğsünü yumruklamaya çalışmasını yadırgıyorsun. Bir kadın kokusu geçiyor burnunu yalayarak. Mutluluk bu muydu? Açlık sesi, siren sesi, insan sesi ve sessizlik...

Son evrakları dolduran doktorun her tarafı toz ve kan içerisinde. Yedinci EKS notunu düşüyor. Bombanın patladığı yere yakın olanlar çoğu. Vücutlarından kopan parçaları toplamaya çalışıyor diğerleri. Keyifle dinlenmiş bir radyo ise büyük bir bombalı saldırı haberini geçiyor. Ölülerin, öldüklerini bilmesi güzel...

OLUMLAMALAR / Merve Çiftcioğlu

Sabah 7.30 oldu mu, Latin ezgileri çıkartarak titremeye başlıyor üst komşunun cep telefonu. Biliyorum ki benim telefonumun benzer ezgilerle, bambular ve vurmali çalgılarla titremesine daha 8 dakika var. 7.30 ila 7.38 arasındaki yarı uyur yarı uyanık hâlimi kâr sayıyorum. 7.38 dedim mi doğrulmuşum. Ayaklarım, gece boyunca üşümekten buz gibi olmuş parakelerin üstünde. "Ben kendine güvenen, ne istediğini bilen bir kadınsın. Bugün güzel bir gün ve bugünün getireceği sürprizlere tamamen açığım!" diye geçiriyordum içimden. Güne böyle başlamanın devamında güzel şeyler olacağına dair bir yazı okumuştum internete. Bu tür öz-telkinlere "olumlama" deniyormuş. Annemin, "İyi düşün, iyi olsun. Canım kızım, sen her şeyin en güzeline layıksın!" demesi gibi bir şey. Eskiden böyle kendi kendimi olumlama filan gibi bir huyum yoktu. Bir sabah yine işe, hayata, müdürüme, sevgili-me öfkeyle uyandım, sırf kendimle dalga geçmek için patlatıverdim bu "olumlama"yı. Gerçekten o anla ve kendimle dalga geçmek için söyledim, orada olsan inan sen de gülerdin.

Sonra bir bakmışım, işe gitmek için uyandığım her sabah kendi kendimi olumluyorum. Tabii her sabah aynı şeyleri söylemiyorum, bazen metin dışına çıktığım da oluyor. Örneğin, o güne özgü olumlamalar yapı-

tırırıyorum. "Dün akşam yatmadan evvel ne yediysem, canım çok istediği için yedim. Vücudumun ihtiyacı olan çikolatayı bilerek ve isteyerek bedenime aldım. Bünyeme kabul ettim. Bunun bana zarar değil, faydası olacağına inandım, inanıyorum." filan diyorum. Bazen, "Dün yaşanan olumsuzluklar, bugünümü etkilememeli. Her yeni bir gün, yeni bir başlangıçtır." diye zırvalıyorum. Bu tip olumlamaları yaparken, fark ettiysen eğer, nedense üçüncü sınıf bir kişisel gelişim kadınıymışım gibi kelimeler seçiyorum: beden diyorum, bünye diyorum, evren diyorum... Mütemediyen şimdiki zamanda bitiriyorum fiillerimi. Bak yine...

Her ne yaptıysam ve ne yaşandıysa, o an o şeyin yaşanması gerektiğine inandırmaya çalışıyorum kendimi. Mevlana gibi bir şeyim, ama Mevlana gibi de geniş değilim. Kendi kendimi olumladıktan sonra aksiyon almaya yönelik adımlar da atıyorum.

Dişlerimi fırçaladıktan sonra kendime oda sıcaklığında büyük bir bardak su alıyorum. Suyu kafama dikerken, "Her sabah açken içilen oda sıcaklığında bir bardak su, cildi güzelleştirir, bağırsakları çalıştırır, metabolizmayı hızlandırır" diye geçiriyordum içimden. Bunu da birkaç sene evvel ofiste internette gezinirken, bir gazetenin sağlık ekinde okumuştum. Aslında o zamana kadar da her sabah, dişlerimi fırçaladıktan sonra bir bardak

su içiyordum; ama o yazıyı okuduktan sonra o güne kadar içtiğim tüm su içmeler bir anlam kazanmış oldu. O güne kadar içtiğim ve o günden sonra içmeye devam edeceğim tüm kaynak suları yerini buldu. O güne kadar içtiğim suyun oda sıcaklığında olduğunu bile o yazıyı okuduktan sonra fark ettim. O güne kadar cahil gibi tezgahın suyu alıp içiyordum işte. İşte sırf bu sebepten ötürü daha önceden içtiğim sular yeterince metabolizmamı hızlandırmıyordu sanki, cildim yeterince nemli ve taze değildi. Ha dağların el değmemiş kaynaklarından şişelenmiş suları içmişim, ha İstanbul'un musluk suyunu... Bu uyanışa nail olduğum an, o güne kadar bilinçsizce içtiğim tüm şişe sulardan özür dile-dim ve beni affederek yollarına devam etmelerini rica ettim. Böylece bunca zaman boşa içilen suların vücuduma bıraktığı gereksiz yük ve şişkinlikten kurtulmuş oldum. O günden sonra yükselen bir grafikte, tüm iç organlarım nefis bir ritimle, üst komşunun Latin ezgileriyle titreyen cep telefonu gibi neşeyle çalışmaya başladı. Ruhsal dünyamdaki Mevlevi tutumumu, fiziksel dünyama da yansıttım ve her ikisini bir potada buluşturabildiğim için mutluydum. Değil kendi kendimi sadece olumlamak, kendi sağ elimle yine kendi sağ elimi tutarak tokalaşabiliirdim bile. Denedim, olmadı. Bunun yerine, uzanıp sağ omzuma ufak bir öpücük kondurmakla yetindim.

SEVGİLİSİ. SEVGİLİ. SEVGİ. / Halil Çetiner

Hastane koridorlarında koşturdum, nefesim kesildi. Sigarayı azaltmam gerek. Elimde sonuç kağıtları çıktım doktorun yanına. Dedim: "Doktor! Bunca uğraşa ne gerek vardı? Kalbim bulanık benim. Dibe vurmuş dostluklar var, dalıp çıkaramadığım ve gün yüzüne çıkmış utançlarım." Pek dinlememiş olsa gerek, "Sırtını aç" dedi. Anlaşılan sırtım benden daha dinlenesi geliyor hekimlere. Steteskopun soğuk ucunu sırtıma dayayıp "Derin nefes al, tut." dedi. Derin nefes alamadım. "Göğüs hastalıklarına da görün en yakın zamanda." Bilgisayarının başına geçti, sonra bir not kağıdı tutuşturdu elime. Bir kod yazıyordu galiba. Aldım elime kağıdı, çıktım hastaneden. Elim gömleğimin cebine uzandı, cebi yoktu gömleğimin. Alışkanlıklar... Kardeşim hediye etmişti bunu, pantolonumun sol cebinden soft paketini çıkardım. Sigaralar yamulmuş. Bu gömleği bir daha giymeyeyim. Paketi cebime koyup iki parmağımla düzelttim sigarayı. Yaktım. İçime çekemedim tam. Dedim ya, derin nefes alamıyorum. Yolum karşısına geçtim, sigaram bitene kadar eczanenin önünde bekledim. Girip elimdeki kağıtla kafa kağıdımı verdim eczacıya. Propafenon buyurmuş doktor; o eski soğuk reçetelerden daha soğuk karışık harf ve sayılara bakan eczacının dediğine göre. Eczacıya teşekkür edip çıktım. Modern tıbbı tepkiliyim. Almadım ilacı, merakımdan uğramıştım zaten eczaneye de. Eve gider ıhlamur kaynatırım kendime. Bir sigara daha çıkardım, bu da yamuk. Allah belasını versin böyle gömleğin! Yola koyuldum, evim hastaneye beş dakika. Merdivenlerde tıkdım yine. Bu evden taşınmam gerek. Anahtarı deliğe yerleştiremedim yine. Otele mi yerleşsem? Güç bela girdim eve, gömleği çıkarıp attım. Sigara paketimi çıkarıp usulca masanın üstüne koydum. Su koydum ocağa, kahve yapacağım kendime. Ihlamur başka bahara. Su kaynadı, kahvem bitmiş. Dolapta Nescafe olması lazım. Bilgisayarımı açtım, romanım çıktı karşıma. Yekten yazıp hiç kaydetmemiştim bunu da. Kapat tuşuna bastım. -Değişiklikleri kaydetmek istiyor musunuz? -Hayır. Gitti onca sayfa yazı, olsun. Bir tepki benimki. Kendime değil ha, yanlış anlaşılmasın. Değişikliklere. Biraz da eski hayatıma özlem tabii. Değişiklikleri kaybetmek istiyorum. Mailimi açtım. Burası çok karışık bir ara toparlamam gerek. Bakalım neler varmış? *Zengin olmak ister misiniz? -Hayır? *Suriyelilere yardım.... -Sil. *Kredi kartı borcunuzu öd... -Hassiktir ordan. *Sana bunu yazarken... -Nalan? Evet Nalan'dı bu. Ne çok olmuştu uyanıkken adına rastlamayalı. Acaba ne yazmıştı? Ne kadar mutlu olduğundan mı bahsetti ki? Allah onun da o dallamanın da belasını versin. -Sil. Alt komşunun oğlu yine ağlıyor. Ağlama lan! Nalan neden gitti ki? Hayır ben ağlamıyorum. Ne sulugöz bu yeni nesil. Göğsüm ağlıyor. Ihlamuru ihmal ettim ondan olsa gerek. Nalan. Nalan olsa o yapardı bana. İlaçlarımı da zorla içirirdi. Nalan YOK! İyi de niye bağıryorum ki? Özledim be. Sus lan! Ağlama. Yetti bu komşular. Bu şehirden taşınmam gerek. Bu sigaraların hali ne? Ulan Oktay, senin alacağın gömleğin ilmkilerini sikeyim. O bilir beni, kesin sevgilisinin işi bu. Sevgilisi. Sevgili. Sevgi. Nalan. ✨

BİR GENÇ KADININ AŞIRI GİZLİ DEFTERİ / Dilan Narçın Uyumazer

Anahtarı otuz dördüncü aramasında bulmasından ve kilidi yirmi üçüncü seferde denk getirebilmesinden sonra ta tam! Evdeydi.

Kör karanlık antrede daha lambayı açmadan ilk iş topuklu ayakkabılarını çıkardı.

Kaç santimetreydi onlar? 20? 25?

Neyse çok da önemli değildi. Önemli olan geceyi başarıyla atlatmış olmasıydı. Tabi bu başarı kendisinde değil, büyük bir özenle yarattığı yansımasındaydı. Aman ne olacaktı sanki, hepimiz birer yansıma değil miydik? Yoğunluğundan dolayı ışığın içinden geçemediği basit bedenler...

Topuklu zırhtan kurtulmayı başarmış ayakları soğuk mermere değince, düşüncesinden anında vazgeçti. Yalnızca bir yansıma olan bedeninin yine yansıma olan ayağının tabanı bu kadar çok ağrıyabilir miydi hiç?

İlk engelden kurtulduktan sonra ışığı açtı. Aptal bir kadın değildi. Aptal bir kadın olmayı her zaman reddetmişti. Bak işte kendi mülkünde kimseye hesap vermeden gecenin bir yarısı eve gelmişti. İsteddiği gibi giyinmiş, istediği gibi giyinebilmek için saatlerce süren alışverişlerden bir dolu torbayla eve dönmüştü.

Aptal olsaydı hep başkalarına sormalıydı. Ama diğerleri ne kadar da aptaldı.

Bir oda, bir salondan ibaret "şirin mi şirin" evinde antrenin açıldığı salonu transit geçip evdeki ikinci ve son oda olan yatak odasına yöneldi. Kocaman yatağı ve üzerindeki "şirin" pembe yastıkları tamamen ona aitti. Ah ne kadar da özgürdü.

Odasında duran aynada kendini şöyle bir süzdü. Senelerdir hayalini kurduğu yansımayı neredeyse tamamlamıştı. Ama neden?

Neden topuklu ayakkabı giyiyordu ki?

Neden içine girmek için yirmi yedi dakika, çıkmak içinse yaklaşık on altı dakika harcadığı o korseyi giymek zorundaydı? Bunları düşünürken odasında duran aynadan yansımasının yansımasına baktı. Hafifçe düşmüş poposu ve göğüslerinden çizilen düz bir çizgide, çizginin dışında kalacağı belli olan karnına baktı. Hemen ayak parmaklarının üzerinde vücudunu kaldırıp karnı içeri çekti. İşte olması gereken buydu. Topuklarının yere değdirdi, nefesini verdi ve yine o az önceki tıpsızı gördü. Sonra tekrar parmak uçları, tekrar derin bir nefes.

Tüm bu çaba, bu görüntü içindi. Bu yolda bu çile çekilecekti elbet. Özgür bir kadın hiç spor ayakkabı ve ayva göbekte dolaşır mıydı?

Bedeni ayva göbekli ve düşük popolu versiyondayken aynaya bakıp düşündü.

Zeki bir kadındı. Zeki olduğunu düşünüyordu. Çevresindekiler de onun hep zeki olduğunu düşünmüştü. Başarılı bir okul hayatı, parmakla sayılabilecek şirketlerden birinde bir staj ve mezun olur olmaz işe başlaması. Bunları hep zekası sayesinde kazanmıştı. Topuklu ayakkabılar bu yolculukta hiç yanında olmamıştı. O zamanlarda hep bez ayakkabılar ve bol gömlekler vardı.

Topukluları her şey güllük gülistanlıkken çıkagelmişti.

Adeta hazır konmuştu hainler. Bir anda tüm o topuklulara sinirlendi. Ya o hain korseye ne demeliydi. Sınavlara çalışırken bir kez olsun yardımı dokunmuş muydu?

'Saçmalıyorum' dedi. 'Evet kesin saçmalıyorum'. Bunları sesli söylemişti, ne de olsa kendine ait olan yuvasındaydı. Yuvasına dönüp bir baktı. Gereksiz tablolarla, sırf ayda bir, bir hafta sonu arkadaşlarına verdiği ev partisi için aldığı bir sürü mutfak eşyasına, içki bardaklarına. Gerçekten tüm bunlara ihtiyacı var mıydı?

Of şu "şirin" yastıklar ne kadar da rahatsız!

Arkadaşlarının tüm bunları içinden gelerek yaptığını düşünüyordu. Topuklu ayakkabı sohbetleri, allıklar, rimeller, saç bakımları... Olması gereken bu diye düşünmüştü ilk işinin ikinci günü öğle yemeğinde. Bütün bir öğleden önce hayalini kurduğu bol peynirli hamburgerden diğerlerinin söylediği kepekli tost yüzünden vazgeçmek zorunda kaldığı öğle yemeğinde. Yemekten sonra molasının kalan vaktini boş boş müzik dinleyerek geçirmeyi planlamışken, kendini diğerlerinin müdürün sevgilisinin dedikodusunu yaptığı konuşmanın ortasında bulduğu öğle yemeğinde. Hayatının o dönemine kadar sahip olduğu tek ipek beyazı gömleği -mezuniyetinde annesinin ısrarlarına dayanamayıp giymişti- giydiği ve iş arkadaşlarına bakıp yarın ne giyeceğini düşündüğü öğle yemeğinde.

Altı yıl, üç ay, sekiz hafta öncesinin Salı gününe gittiğinde anlamıştı ne yaptığını. Bunca yıldır sırf onlar için giyiniyordu! Hatta bunu unutup kendi için giyindiğini düşünecek kadar sarhoştı. Yok, yok, olamazdı, bunlar hep bir kaç saat önce içtiği martininin etkisiydi. Phh tabi ki martini içecekti, diğerleri gibi. Of canı nasıl da buz gibi biralardan çekmişti.

Evdeki diğer oda olan mutfak ve salon ikilisine gitti, kırmızı şirin dolabını açtı ve oradaki birayla göz göze geldi. Geçenlerde yine canına tak ettiği anlardan birinde gidip bira almış ama korsesinde biraya yer olmadığı için dolabın kenarında kalmıştı. Hızla aldı, hızla içti, hızla bıraktı. Hızlı içerken ağzının kenarından çenesine doğru akan bira onu nasıl da mutlu etmişti.

Uyuyakalmış.

Seneler sonra ilk defa uyuyakalmıştı. Bira ve o anlamsız düşünceleri yüzünden salonunda uyuyakalmıştı. Hemen yatak odasına gitti. Bu kadar kısa sürede hazırlanamazdı. Ama istediği yansımayı tamamlamak için harcayacağı vakit yüzünden işe geç kalırdı. Bir anda gözü dün gece aynanın karşısında çıkardığı korseye takıldı. Korse artık sadece bir korse değildi. Bugün korse giyip giymemesi yalnızca korse giyip giymemek demek değildi. Ayak parmağının ucuyla korseyi az öteye itirdi.

Evden çıktığında öğlen olmuştu. Kumaş eteğinin içine giydiği korse ve dolabında on yedi tane olan beyaz ipek gömleklerinin birinin içinde ne kadar da güzeldi.

Dün gece mi? Dün gece yalnızca bir yansımaydı. İçine bir an için ışığın geçtiği basit bir yansıma... ✨

**Aptal bir kadın değildi.
Aptal bir kadın olmayı her zaman reddetmişti.
Bak işte kendi mülkünde kimseye hesap vermeden gecenin bir yarısı eve gelmişti.**

KÖTÜLÜĞÜN EVRENSEL TARİHİ!

İllüstrasyon: Pınar Ergün

Kötülük, silah satmak için, petrol için, iktidar tutkusu için, para için, toprak için savaş çıkartıp çoluk çocuk milyonlarca insanı canından, yerinden yurdundan eden, bir babayı çocuklarının önünde utanarak dilenmek zorunda bırakan orospu çocuklarında!

Kötülük her yerde... Kim/ne daha kötü onu anlamaya çalışıyoruz sadece...

Freud'dan sonra iyice emin olduk. Hayata İd'le başlıyor; sonradan geliştirdiğimiz Ego ve Süperego'muzla da, durmaksızın İd'i kontrol etmeye çalışıyoruz. Hepimiz mi? Sanırım!

Koca Sinan'ın çiraklık dönemi eserim dediği güzelim Şehzadebaşı Camii'nin önünde bomba patlattı bugün Allah'sızlar. Mübarek Ramazan'da, cami önünde on bir vatandaşımızı kaybettik. Ölülerimize Allah rahmet eylesin, eylesin de...

Öldürenlere n'apsın peki?

Sivas'ı düşünün. İnsan yakan beş bin kişi. Beş bin insan! Evi barkı olan, mahalle bakkalına gülümseyerek selam veren, çocuklarını seven, belki sadaka veren, belki kediler için kapısının önüne bir tas su koyan insanlar yok muydu aralarında? Nasıl bu kadar manyaklaştılar?

Her erkek potansiyel tecavüzcüdür diye bir manşet atmışlardı iki sayı önce bu satırları okuduğunuz dergide. Görür görmez feryat edip editörümüze mesaj atmıştım ne demek bu, nasıl hepimizi böyle suçlayabilirsiniz diye. Abi yazının tamamını oku öyle kız diye cevap verildi bana. Hakikaten de başlığı görünce kızgınlıktan yazının tamamını okumamıştım. Okudum sonra. Başlığa hâlâ hak vermemekle beraber altında yazanlara hak verdim. Bu ülkede erkek evlat yetiştirme şeklimiz başlı başına zalim yetiştirme ritüeli gibi. Kadına şiddete isyan edip, kadın cinayetleri karşısında feryat edip, erkek çocuklarımızın çüküyle övünüyoruz.

Al sana çelişkinin dibi!

Bir süredir fizik tedavi almaktayım boyun fıtığımdan ötürü. Tedaviyi aldığım hastane ile çıkınca uğrayıp çay içtiğim kafe arasında en fazla bir kilometre vardır. O yolu her yürüdüğümde gördüğüm ve canımı yakan manzara, geçenlerde şu manyaklığı yapmaya itti beni. Yürürken saydım, tam on bir tane dilenci vardı hat boyunda. Daha doğrusu on bir ayrı noktada; kimisinde karı-koca-çocuk olan onlarca insan. Çoğu Suriyeli, önlerinde Arapça yazılar yazan birer karton, dileniyorlar.

N'apsınlar?

İşte orada, yani burada, burnumuzun dibinde, yanında karısı ve iki çocuğuyla dilenen, yüzünü yerden hiç kaldırmayan abinin baktığı yerde gördüm kötülüğü. Kötülük o abide değil evet, kötülük baktığı yerde de değil aslında. Kötülük, silah satmak için, petrol için, iktidar tutkusu için, para için, toprak için savaş çıkartıp çoluk çocuk milyonlarca insanı canından, yerinden yurdundan eden, bir babayı çocuklarının önünde utanarak dilenmek zorunda bırakan orospu çocuklarında!

Tuttuğum takım şampiyon oluyor, sokağa çıkıp sevineyim diyorum, öküzün tekinin sıktığı kurşunun sekip balkonda dikilen küçücük bir çocuğun bacağına geldiğini duyuyorum. Kalbimin şehrinin takımı küme düşüyor, taraftarlar stadi yakıyor... Neye sevineceğimi neye üzüleceğimi şaşıryorum.

Velhasıl sevgili dostlarım kötülük her yerde. Bazen aramızda, bazen içimizde, bazen yanımızda...Ve maalesef kötülükle baş edilmez. Kötülükle mücadele edilir. Tabii genelde kötülük kazanır. Olsun. Kazanamasanız bile kötülükle mücadele etmek sizi kötü olmaktan korur. Kalbimizi, aklımızı ve ruhumuzu kötülüktan korumanın tek yolu kaybedeceğimizi bile bile kötülükle mücadele etmekten geçer. Tıpkı Hz. Hüseyin gibi...

Kufeliler Hüseyin'i çağırıldıklarında yakınlarından bazıları gitmemesini, bunun bir tuzak, Yezid denilen alçağın bir oyunu olduğunu söylediklerinde ne dedi peygamber torunu? "Sizin bildiğinizi ben bilmiyorum muyum? Elbette bu bir tuzak. Ama ben şimdi gitmezsem, korkup burada kalırsam, kıyamete kadar kimse zalimin üstüne gitmeye cesaret edemez. Ben oraya zalimin karşısında hakkın ve masumiyetin bayrağı olmak için gidiyorum."

Öyle de olmadı mı?

Bugün hepimiz neden Yezid'i lanetle Hüseyin'i ise rahmetle anıyoruz. Biri kazandığı diğeri kaybettiği için değil. Kötülüğe karşı hakkın ve masumiyetin bayrağı kızıl kana da boyansa dalgalandığı için.

Selam olsun kötülükle kaybedeceğimizi bile bile mücadele edenlere ve bize galiptir bu yolda mağlup dedirtenlere... ❀

BİZ YAZIN...

Biz yazın, sıcaklardan şikâyet ederiz. Diğer herkes de eder ama biz hava sıcaklığından, değişmesi gereken hatalı bir uygulamaymış gibi bahsederiz.

Çift taraflı esinti cereyan yapar, klima hasta eder, araba camı açsan içeri toz dolar. Aynı gün, aynı beldede hem sıcaktan, hem serinden söylenebiliriz. Rüzgârın esişine de esmeyişine de ayrı ayrı ifrit oluruz. İklimin, kendisini bize göre ayarlayamayışını hayret ve dehşetle karşılarız.

Biz yazın içecek beğenmeyiz. Çay harareti almaz, limonata şekerlidir, soda asitli, bira hamal, viski serttir, şarap baş ağrıtır. Rakının kalorisi çoktur, kola zararlı, ayran köylü işidir. Su iyidir bir tek ama onun da soğukluğu ideal değildir.

Biz yazları yolculuklara çıkarız. Uçağa, otomobile, feribota, bisiklete, otobüse, trene, tekneye bineriz. Sığamayız bir türlü. Eşyamız hep çoktur. Kabin dardır, koltuk rahatsızdır, herkes dip dibedir, kalabalıktır. Dar geliriz.

Aslında sıcak gelen hava, yavan gelen içecek ya da dar gelen koltuk değil de; bir başka cenderedir. Rutinin kendisidir. Kendimize bile itiraf edemeyiz. Şikâyet tek kalkanımızdır, ona sığınırız. Değiştirecek gücümüzün olmayışını sessizce kabul etmişizdir. Şikâyet eder ve kaçırız.

Biz, beyaz yakalılar tatilde olabildiğince uzağa kaçmak isteriz. Varılacak nokta ne kadar uzaksa o kadar iyidir. Kimsenin bilmediği bir yere daha iyidir. Düşman askerlerinden kaçır gibi... Gizli ve kuytu bir sığınak ararız. Senede iki haftayla, elli haftanın tozunu atamayacağımızı biliriz de en azından toz bulutundan uzaklaşıp unutmaya çalışırız.

Biz yazın, normalde giymediğimiz giysiler giyeriz. Renklere bürünmeye çalışırız. Terlikler, şortlar, etekler, şapkalarla boynumuzdaki kravat izlerini, zoraki makyaj kalıntılarını silmeye çabalarız.

Biz yazın daha çok kitap okumak isteriz, biz yazın bir harf bile okumak istemeyiz.

Biz yazın daha çok uyumak isteriz, hiç uyumayıp sabahlamak isteriz.

Biz yazın deliler gibi eğlenmek isteriz, hiçbir şey yapmadan sadece uzanmak isteriz.

Biz yazın; bir kış yapamadığımız tüm sporları yapmak isteriz, parmağımızın ucunu bile kıpırdatmak istemeyiz.

Biz yazın elde edemediğimiz ne varsa hepsini geri almayı hayal ederiz.

Biz kışın bilerek, koşarak, uğraşarak değiştiremediğimiz hayatı; yazın da durup bakarak değiştiremez; izinlerimiz bitince kentlere geri döneriz. ❀

TEMMUZ 2016 Sayı: 41 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi Aylık Yayın Süreli Yayın - İmtiyaz Sahibi ve Yayıncı: MEDU YAYINCILIK TİC. LTD. ŞTİ. Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Nurhak Kaya Kapak İllüstrasyonu: Ethem Onur Bilgiç Poster İllüstrasyonu: Aykut Aydoğdu editor@otdergi.com - bilgi@otdergi.com - reklam@otdergi.com www.otdergi.com
Adres: Bereketzade Mah. Banker Sok. No: 6 A-B Beyoğlu İSTANBUL Tel: (0212) 232 33 09 Baskı: Uygun Basım, Merkez Mah. Çınar Cad. Kavak Sok. No:34 Yenibosna-Bahçelievler İSTANBUL Tel: (0212) 451 60 90 Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22 - ISSN: 1308-450X
OT'ta yayımlanan tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazılı, basılı ve görsel yayın organında ve sanal ortamda kullanılamaz.

**Elif Şafak'tan
inanca,
inançsızlığa,**

***arayışa ve aşka dair
şaşırtıcı bir yolculuk...***

“

**Etrafımıza saçtığımız kelimeler
oranında ölürüz. Konuşanların
sırrı yoktur. Ve hepimiz konuşuruz.**

**Kendimize ihanet eder,
kalbimizi teşhir ederiz;
her birimiz dile gelmezliğin
celladıyızdır; her birimiz sırları,
en başta da kendi sırlarımızı
yok etmek için yırtınırız.**

**Bütün aşağılanmalarımız
açlıktan ölmeye karar
veremememizden gelir.
Bu ödleliğin bedelini pahalıya
öderiz. İnsanlara bağlı olarak,
dilencilik kabiliyeti olmadan
yaşamak! Toplum bir dert değil
bir felakettir.**

**Kökeninde aldatıcı ve yıkıma
mahkum olmayan hiçbir “yeni”
hayat görmedim şimdiye kadar.
Her insanın zaman içinde ilerleyip
bunaltılı bir geviş getirmeyle
kendini tecrit ettiğini, yenilenme
niyetine de ümitlerinin beklenmedik
yüz buruşturmasıyla karşılaşp
kendi içine düştüğünü gördüm.**

**Nerede tükettin ömrünü?
Bir hareketin hatırası,
bir tutkunun işareti,
bir maceranın parıltısı,
güzel ve firari bir cinnet –
geçmişinde bunların hiçbirisi yok;
hiçbir sayıklama senin ismini
taşımıyor, seni hiçbir zaaf
onurlandırmıyor. İz bırakmadan
kayıp gittin; senin rüyan neydi peki?**

”

